

**T.C.
ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI
TARİH BİLİM DALI**

**NİĞDE GAZETESİNE GÖRE
NİĞDE'NİN SOSYAL VE İKTİSADİ YAPISI
(1934-1939)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Özlem AYDIN**

**Niğde
Ekim, 2016**

**T.C.
ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

**NİĞDE GAZETESİNE GÖRE
NİĞDE'NİN SOSYAL VE İKTİSADİ YAPISI
(1934-1939)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Özlem AYDIN**

Danışman : Doç. Dr. Hamdi DOĞAN

Üye : Doç. Dr. Nevzat TOPAL

Üye : Yrd. Doç. Dr. Seyhun ŞAHİN

**Niğde
Ekim, 2016**

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum ‘Niğde Gazetesine Göre Niğde’nin Sosyal ve İktisadi Yapısı (1934-1939)’ Başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiği ve çalışmanın içinde kullandıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım 07/10/2016

Özlem AYDIN

ÖNSÖZ

Milli Mücadele yıllarından sonra yurt genelindeki bütün vilayetlerde Cumhuriyet rejiminin etkileri görülmektedir. Niğde vilayetinde de bu etkilerden söz edebiliriz.

Niğde, her alanda Cumhuriyet rejimine layık bir vilayet olmak için çaba göstermiştir. Özellikle Cumhuriyet rejiminin güçlü bir kalesi sayabileceğimiz eğitim alanında ki gelişmeler bir hayli fazladır. Yapılan bütün yenilik hareketleri Niğde yurttaşları tarafından da memnuniyetle karşılanmıştır. Niğdeli yurttaşlar vilayetin gelişmesine bizzat katkıda bulunmuşlardır.

Sosyal ve iktisadi alanda yapılan her faaliyetin yurttaşlara duyurulması basın aracılığı ile sağlanmaktadır. Basının, Türklerin yeni rejimi olan Cumhuriyet'i yurttaşlara anlatmak, benimsetmek, yurttta yapılan her faaliyeti ve yeniliği yurttaşlara göstermek gibi görevleri vardır. Mustafa Kemal Atatürk de 1924 yılında İzmir gazetecilerine verdiği demeçte; 'Türkiye basını milletin gerçek ses ve iradesinin doğduğu yer olan Cumhuriyet'in etrafında çelikten bir kale oluşturacaktır. Bir düşünce kalesi, düşünce yolu kalesidir. Basın görevlilerinden bunu istemek Cumhuriyet'in hakkıdır' sözü ile basının öneminden bahsetmiştir.

1934 yılında vilayette Resmi Niğde adıyla haftalık gazete çıkmaktadır. Resmi il gazetesinin ismi, 26 Ağustos 1935 tarihli ve 379 sayılı yayınından itibaren Niğde olarak değişmiştir. Resmi il gazetesinde, vilayette yapılan her yenilik hareketleri mutlaka haber edilmiştir. Özellikle eğitim alanında yapılan faaliyetler, açılan yeni mektepler, dersler ve eğitimin önemi yurttaşlara anlatılmıştır. Valilik çalışmaları, halkevlerinin faaliyetleri, Vilayet Umumi Meclisi'nin kararları, imar faaliyetleri, vilayetin ekonomisi hakkında geniş haberlere yer verilmiştir. Resmi il gazetesi sadece yapılan çalışmalara yer vermekle kalmamış, Niğde'nin gelişimi için yapılması gerekenleri ve Niğdeli yurttaşların ihtiyaçlarını da haber olarak sunmuştur. Resmi kutlamalar sayfalarca haber olmuş, Cumhuriyet rejiminin, Türk ırkına en uygun rejim olduğunu vurgusu sık sık yapılmıştır.

Araştırma sürecinde desteklerini esirgemeyen, arşiv çalışmalarının nasıl yapıldığını öğreten başta tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Hamdi Doğan olmak üzere Prof. Dr. Musa Şaşmaz, Doç. Dr. Nevzat Topal, Yrd. Doç. Dr. İbrahim Öztürk ve Yrd. Doç. Dr. Gülün Öztürk'e teşekkürlerimi sunarım. Gerek eğitim hayatım boyunca gerekse tez döneminde yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen aileme de teşekkürü borç bilirim.

Özlem AYDIN

Ekim, 2016

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NİĞDE GAZETESİNE GÖRE NİĞDE’NİN SOSYAL VE İKTİSADİ YAPISI

(1934-1939)

AYDIN, Özlem

Tarih Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hamdi DOĞAN

Ekim 2016, 245 sayfa

Bu araştırmanın amacı, resmi il gazetelerine göre Niğde vilayetinin sosyal ve iktisadi yapısı hakkında bilgi elde etmektir. Araştırma için öncelikle Milli Kütüphane’nin Süreli Yayınlar kısmında bulunan, araştırma konusu olan 1934-1939 yıllarına ait Niğde vilayetinin resmi il gazeteleri incelenmiştir. Ayrıca Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi’nden o yıllara ait belgelerin nüshaları alınmıştır. Yapılan araştırma, tarih metodolojisine uygun biçimde gerçekleştirilmiştir.

Yüksek Lisans tezinde; 1934-1939 yılları arası Niğde vilayetinde ki sosyal ve iktisadi yapı incelenmiştir. Yapılan çalışma altı bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler; Niğde vilayetinin idari durumu, sosyal ve kültürel hayatı, imar faaliyetleri, sorunları, eğitimi, ekonomik hayatı başlıklarında toplanmıştır. Niğde’nin sosyal ve iktisadi hayatı bu bölümlerde anlatılmaktadır. Yapılan bütün faaliyetlerin özünde, vilayetin Cumhuriyet rejimine uygun şekilde yeniden yapılanmasını sağlama amacı vardır.

Araştırma sonucunda; Niğde vilayetinin merkez ve kazalarının 1934’den 1939’a kadar gelişme gösterdiğini söyleyebiliriz. Niğde vilayeti, Cumhuriyet rejimine ve Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk’e son derece bağlı bir vilayettir. Niğde vilayetinde bulunan yurttaşlar, Niğde’nin Cumhuriyet rejimine layık ve uygun bir vilayet olabilmesi için çalışmışlardır.

Anahtar Kelimeler: Niğde, Resmi İl Gazeteleri, Sosyal ve İktisadi Hayat.

ABSTRACT

MASTER THESIS

ACCORDING TO LOCAL NEWSPAPERS OF NİĞDE, SOCIAL AND ECONOMIC STRUCTURE OF NİĞDE

(1934-1939)

AYDIN, Özlem

Department of Annals

Thesis Advisor: Associate Professor Hamdi Doğan

October 2016, 245 page

This study was conducted to analyze the social and economic structure of Niğde by surveying the local newspapers published in Niğde. For the study, the local newspapers of Niğde at periodicals category in National Library published between 1934-1939 were reviewed. Also, the copies of documents belonged to aforementioned years were received. The study was planned in accordance with historical methodology. In this thesis, social and economic structure of Niğde were studied in six subtitle. This subtitles were governmental situation, social life and culture, town planning activities, problems, education and economic structure in Niğde. Social Life and economic structure in Niğde were mentioned at these chapters. The underlying reason at all of these activities is reconstructing Niğde in accordance with Republican administration. In this connection, the role of local newspapers was important to inform about activities to citizens residing in Niğde. As a conclusion, Niğde made progression between 1934-1939. The city clings to the Turkish Republic and Mustafa Kemal Atatürk great leader.

Citizens residing in Niğde have made an effort to develop Niğde in the light of the principles of Turkish Republic.

Key Words: Niğde, local newspapers, social and economic life.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
KISALTMALAR	xii
SÖZLÜK	xiii
GİRİŞ	1
A.TEZ ÇALIŞMASININ AMACI	1
B.TEZ ÇALIŞMASINDA KULLANILAN YÖNTEM	1
C.TEZ ÇALIŞMASI HAKKINDA GENEL BİLGİLER	1
D.RESMİ İL GAZETESİNİN KİMLİK BİLGİLERİ	2

BİRİNCİ BÖLÜM

İDARİ DURUM

A.VALİLİK ÇALIŞMALARI.....	4
1.1934 Yılında Yapılan Faaliyetler.....	4
2.1935 Yılında Yapılan Faaliyetler.....	4
3.1936 Yılında Yapılan Faaliyetler.....	5
a.Vali Faik Üstün'ün Tetkikleri	5
b.Göçmen Konusu	7
4.1937 Yılında Yapılan Faaliyetler.....	7
5.1938 Yılında Yapılan Faaliyetler.....	10
6.1939 Yılında Yapılan Faaliyetler.....	12
a.Vali Faik Üstün'ün Tetkikleri	12
b.Vali Faik Üstün'ün Genel Çalışmaları	12
c.Vali İsmail Safa Apaydın	15
B-VİLAYET UMUMİ MECLİS TOPLANTILARI	17
1.1934 Yılı Vilayet Umumi Meclis Toplantıları	17
2.1935 Yılı Vilayet Umumi Meclis Toplantıları	17
3.1936 Yılı Vilayet Umumi Meclis Toplantıları	18
4.1937 Yılı Vilayet Umumi Meclis Toplantıları	22
5.1938 Yılı Vilayet Umumi Meclis Toplantıları	23
6.1939 Yılı Vilayet Umumi Meclis Toplantıları	27
C.CUMHURİYET HALK FIRKASI FAALİYETLERİ.....	30
1.1934 Yılı C.H.F. Faaliyetleri	30
2.1935 Yılı C.H.F. Faaliyetleri	30

3.1936 Yılı C.H.F. Faaliyetleri	32
4.1937 Yılı C.H.F. Faaliyetleri	34
5.1938 Yılı C.H.F. Faaliyetleri	35
6.1939 Yılı C.H.F. Faaliyetleri	36
D.SEÇİMLER	37
1.1934 Yılında Yapılan Seçimler	37
a.Belediye Seçimleri.....	37
b.Saylav Seçimleri	40
2.1938 Yılında Yapılan Seçimler	40
3.1939 Yılında Yapılan Seçimler	43
E.DEMOGRAFİK YAPI	44
1.1934 Yılında Demografik Yapı.....	44
2.1935 Yılında Demografik Yapı.....	44
3.1936 Yılında Demografik Yapı.....	45
a.Nüfus	45
b.Göçmenlerin Nüfusa Etkileri.....	46
4.1937 Yılında Demografik Yapı.....	48
5.1938 Yılında Demografik Yapı.....	48
6.1939 Yılında Demografik Yapı.....	49

İKİNCİ BÖLÜM

SOSYAL VE KÜLTÜREL HAYAT

A.HALKEVİ FAALİYETLERİ	51
1.1934 Yılında Halkevi Faaliyetleri	51
2.1935 Yılında Halkevi Faaliyetleri	54
a.Merkez Halkevine Ait Faaliyetler	54
b.Aksaray Kazası Halkevine Ait Faaliyetler.....	56
c.Ürgüp Kazası Halkevine Ait Faaliyetler	57
3.1936 Yılında Halkevi Faaliyetleri	58
a.Merkez Halkevine Ait Faaliyetler	58
b.Bor Kazası Halkevine Ait Faaliyetler.....	61
4.1937 Yılında Halkevi Faaliyetleri	62
a.Merkez Halkevine Ait Faaliyetler	62
b.Bor Kazası Halkevine Ait Faaliyetler	67
5.1938 Yılında Halkevi Faaliyetleri	68
6.1939 Yılında Halkevi Faaliyetleri	72
B.SOSYAL YARDIMLAŞMA.....	76
1.1935 Yılında Sosyal Yardımlaşma	76
2.1936 Yılında Sosyal Yardımlaşma	76

a.Eğitim Alanında Yapılan Yardımlar	76
b.Devlet Müesseselerine Yapılan Yardımlar	77
3.1937 Yılında Sosyal Yardımlaşma	78
4.1938 Yılında Sosyal Yardımlaşma	79
a.Eğitim Alanında Yapılan Yardımlar	79
b.Devlet Müesseselerine Yapılan Yardımlar	79
5.1939 Yılında Sosyal Yardımlaşma	82
C.RESMİ KUTLAMALAR	83
1.1934 Yılında Resmi Kutlamalar	83
a.30 Ağustos Zafer Bayramı	83
b.Dil Bayramı	83
c.Cumhuriyet Bayramı	84
d.Yerli Malı Kutlama Haftası	86
2.1935 Yılında Resmi Kutlamalar	87
a.30 Ağustos Zafer Bayramı	87
b.Cumhuriyet Bayramı	88
c.Yerli Malı Kutlama Haftası	89
d.Dil Bayramı	89
3.1936 Yılında Resmi Kutlamalar	90
a.23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	90
b.Tayyare Şehitlerini Anma Töreni ve Montrö Zaferi	90
c.30 Ağustos Zafer Bayramı	91
d.Dil Bayramı	91
e.Cumhuriyet Bayramı	92
4.1937 Yılında Resmi Kutlamalar	94
a.23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	94
b.19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı	94
c.30 Ağustos Zafer Bayramı	95
d.Dil Bayramı	95
e.Cumhuriyet Bayramı	96
5.1938 Yılında Resmi Kutlamalar	97
a.23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	97
b.19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı	98
c.30 Ağustos Zafer Bayramı	98
d.Dil Bayramı	99
e.Cumhuriyet Bayramı	100
6.Cumhuriyetin 15. Yılında Niğde	100
a.Niğde de Kültür	100
b.Niğde de İmar	101
7.1939 Yılında Resmi Kutlamalar	103
a.23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	103

b.19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı.....	103
c.Niğde Vilayetine Sancak Verilmesi	104
d.30 Ağustos Zafer Bayramı.....	105
e.Cumhuriyet Bayramı.....	106
f.Tasarruf ve İktisat Haftası.....	109
D.SOSYAL OLAYLAR	109
<i>1.1934 Yılı Sosyal Olayları</i>	<i>109</i>
a.Nişan-Evlilik	109
b.Doğum-Ölüm	110
c.Adli Vakalar	110
d.Hava Durumları.....	111
<i>2.1935 Yılı Sosyal Olayları</i>	<i>111</i>
<i>3.1936 Yılı Sosyal Olayları</i>	<i>112</i>
a.Nişan-Evlilik	112
b.Doğum-Ölüm	112
c.Hava Durumları	112
d.Doğal Afetler.....	113
<i>4.1937 Yılı Sosyal Olayları</i>	<i>114</i>
a.Nişan-Evlilik	114
b.Doğum-Ölüm	114
c.Adli Vakalar	115
d.Hava Durumları.....	116
<i>5.1938 Yılı Sosyal Olayları</i>	<i>116</i>
a.Nişan-Evlilik	116
b.Doğum-Ölüm	117
c.Adli Vakalar	118
d.Doğal Afetler.....	118
da.Deprem	118
db.Yağışlar ve Sel Baskınları	119
<i>6.1939 Yılı Sosyal Olayları</i>	<i>121</i>
a.Doğum-Ölüm	121
b.Adli Vakalar.....	122
c.Doğal Afetler	123
ca.Deprem	123
cb.Yağışlar ve Sel Baskınları	123
E.SPOR FAALİYETLERİ	124
<i>1.1934 Yılında Spor Faaliyetleri</i>	<i>124</i>
<i>2.1936 Yılında Spor Faaliyetleri</i>	<i>124</i>
<i>3.1937 Yılında Spor Faaliyetleri</i>	<i>125</i>
<i>4.1938 Yılında Spor Faaliyetleri</i>	<i>125</i>
<i>5.1939 Yılında Spor Faaliyetleri</i>	<i>127</i>

F.SAĞLIK İŞLERİ	128
1.1936 Yılı Sağlık Hizmetleri.....	128
2.1937 Yılı Sağlık Hizmetleri.....	128
3.1938 Yılı Sağlık Hizmetleri.....	129
G.VİLAYETE ZİYARET DÜZENLEYEN ÖNEMLİ ŞAHISLAR.....	130
1.1934 Yılında Ziyaret Düzenleyenler.....	131
a.Devlet Müesseselerinden Gelenler.....	131
b.Askeri Müesseselerden Gelenler	134
c.Diğer Ziyaretçiler.....	134
2.1935 Yılında Ziyaret Düzenleyenler.....	135
3.1936 Yılında Ziyaret Düzenleyenler.....	135
a.Devlet Müesseselerinden Gelenler.....	135
b.Askeri Müesseselerden Gelenler	141
4.1937 Yılında Ziyaret Düzenleyenler.....	141
a.Devlet Müesseselerinden Gelenler.....	141
b.Askeri Müesseselerden Gelenler	146
c.Diğer Ziyaretçiler.....	146
5.1938 Yılında Devlet Müesseselerinden Ziyaret Düzenleyenler.....	147
6.1939 Yılında Devlet Müesseselerinden Ziyaret Düzenleyenler.....	150
H.MUSTAFA KEMAL ATATÜRK VE NİĞDE.....	153
1.1937 Yılında Niğde ve Atatürk	153
2.1938 Yılında Niğde ve Atatürk	153

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İMAR FAALİYETLERİ

A.1934 YILINDA İMAR FAALİYETLERİ	156
B.1935 YILINDA İMAR FAALİYETLERİ.....	157
1.Açık Sözler.....	157
2.Baraj İşleri.....	159
3.Tarihte Niğde'ye Hizmet Veren Önemli Şahıslar.....	160
C.1936 YILINDA İMAR FAALİYETLERİ.....	161
1.Elektrik İşleri	162
2.Su ve Baraj İşleri.....	164
3.Park İnşaları	165
4.Mezbaha İşleri	165
5.Aksaray ve Karasaz Bataklığının Kurutulması.....	166
6.Diğer İmar Faaliyetleri	167
D.1937 YILINDA İMAR FAALİYETLERİ	168
1.Elektrik İşleri	168

2.Su ve Baraj İşleri.....	170
3.Tarihi Eserlerin Tadilatı.....	171
4.Kazalarda İmar Faaliyetleri.....	172
5.Yeni Yerleşim Yerleri.....	173
6.Mezbaha İşleri.....	173
7.Telefon.....	174
8.Yol Yapım Çalışmaları.....	174
9.Diğer İmar Faaliyetleri.....	175
E.1938 YILINDA İMAR FAALİYETLERİ.....	177
1.Elektrik İşleri.....	177
2.Su ve Baraj İşleri.....	178
3.Kazalarda İmar Faaliyetleri.....	179
4.Diğer İmar Faaliyetleri.....	181
F.1939 YILINDA İMAR FAALİYETLERİ.....	181
1.Elektrik İşleri.....	181
2.Su ve Baraj İşleri.....	182
3.Diğer İmar Faaliyetleri.....	183
G.1937-1939 YILLARINDA VİLAYETTE AÇILAN MÜESSESELER.....	184

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

EĞİTİM VE VİLAYETTE Kİ SORUNLAR

A. EĞİTİM.....	185
1.1934 Yılında Eğitim Politikaları ve Tarihi Eserler.....	185
2.1935 Yılında Eğitim Politikaları ve Tarihi Eserler.....	187
3.1936 Yılında Eğitim Politikaları.....	188
a.Mekteplerde İmar.....	188
b.Tarihi Eserler ve Müze.....	191
c.Eğitim-Öğretim ile İlgili Genel Bilgiler.....	192
4.1937 Yılında Eğitim Politikaları.....	195
a.Mekteplerde İmar.....	196
b.Tarihi Eserler ve Müze.....	197
c.Eğitim-Öğretim ile İlgili Genel Bilgiler.....	198
5.1938 Yılında Eğitim Politikaları.....	200
a.Mekteplerde İmar.....	200
b.Tarihi Eserler ve Müze.....	201
c.Eğitim-Öğretim ile İlgili Genel Bilgiler.....	201
6.1939 Yılında Eğitim Politikaları.....	203
a.Tarihi Eserler ve Müze.....	203
b.Eğitim-Öğretim ile İlgili Genel Bilgiler.....	205

B.VİLAYETTE Kİ SORUNLAR.....	206
1.Sınır Sorunları.....	206
a.1934 Yılında Sınır Sorunları.....	206
b.1935 Yılında Sınır Sorunları.....	206
c.1936 Yılında Sınır Sorunları.....	210
d.1937 Yılında Sınır Sorunları.....	210
2.Köy Sorunları.....	211
a.1936 Yılında Köy Sorunları.....	211
b.1939 Yılında Köy Sorunları.....	211
ba.Köy Kalkınması Programı.....	211
bb.Köy Meseleleri.....	213

BEŞİNCİ BÖLÜM

EKONOMİK HAYAT VE TARIMSAL FAALİYETLER

A-EKONOMİK HAYAT.....	216
1.1934 Yılı Ekonomik Durumuna Genel Bakış.....	216
2.1937 Yılı Ekonomik Durumuna Genel Bakış.....	216
3.1939 Yılı Ekonomik Durumuna Genel Bakış.....	218
B.TARIMSAL FAALİYETLER.....	220
1.1934 Yılında Tarım.....	220
2.1935 Yılında Tarım.....	220
3.1936 Yılında Tarım.....	221
a.Fidanlık Tesisinin Oluşturulması.....	221
b.Tarım Alanındaki Vaziyetler.....	222
4.1937 Yılında Tarım.....	224
5.1938 Yılında Tarım.....	224
6.1939 Yılında Tarım.....	225
a.Tarımda Kullanılan Araçlar.....	226
b.Meyvecilik.....	226
SONUÇ.....	229
BİBLİYOGRAFYA.....	232
EKLER.....	234
ÖZGEÇMİŞ.....	245

KISALTMALAR

B.C.A.	: Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi
C.H.F.	: Cumhuriyet Halk Fırkası
C.H.P.	: Cumhuriyet Halk Partisi
T.C.D.D.	: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları
Dr.	: Doktor
km.	: Kilometre
m.	: Metre
M.Ö.	: Milattan Önce
P.T.T.	: Posta ve Telgraf Teşkilatı
Prof.	: Profesör
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
T.B.M.M.	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
T.D.K.	: Türk Dil Kurumu
T.H.K.	: Türk Hava Kurumu
T.T.K.	: Türk Tarih Kurumu

SÖZLÜK

Direktör	:	Bir kuruluşu yönetme yetkisi olan idareci
Kamun	:	Nahiye, bucak
Mülazım	:	Teğmen
Mütehassıs	:	Uzman
Müstantık	:	Sorgu Hakimi
Namzet	:	Aday
İlbay	:	Vali
İspekter	:	Müfettiş
Saylav	:	Milletvekili
Şarbay	:	Belediye Başkanı
Yön. Kurul.	:	Yönetim Kurulu

GİRİŞ

A. Tez Çalışmasının Amacı

Tez çalışmasının amacı resmi il gazetelerinden, Niğde'nin 1934-1939 yılları arasındaki sosyal, kültürel, siyasi, idari ve ekonomik durumu hakkında bilgiler elde etmektir. Haftalık olarak çıkartılan bu gazeteler ışığında, vilayetin o yıllardaki hayatı hakkında bilgilere sahip olunmakta ve yerel gazetede haber olan her konu ve Niğde ile ilgili faaliyetlere kolaylıkla ulaşılmaktadır.

B. Tez Çalışmasında Kullanılan Yöntem

1934 ile 1939 yılları arasındaki resmi il gazetesi haftalık neşrolunmaktadır. Bu kaynaklar Milli Kütüphanenin Süreli Yayınlar kısmından ve Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi'nden temin edilmiştir. Öncelikle nüshaları alınan her haber okunarak ilgili başlıklar altında toplanmıştır. Arşivden alınan belgeler ilgili haberler ile birlikte yazılmıştır.

C. Tez Çalışması Hakkında Genel Bilgiler

Araştırma sonucunda hazırlanan tez, altı bölümden meydana gelmektedir. Her bölüm, ilgili haberlerden varsa arşiv belgelerinden oluşmaktadır.

Birinci bölümde; Niğde vilayetinin idari yapısından bahsedilmiştir. Bu kapsamda Valilik çalışmaları, Vilayet Umumi Meclisi toplantıları, siyasi parti faaliyetleri, seçimler, vilayetin ve Türkiye'nin demografik yapısı ele alınmıştır. İkinci bölümde; sosyal ve kültürel hayat konu edinmiştir. Bu ana başlık altında bir zamanlar Türkiye için önem arz eden ülkü yuvaları olan halkevlerinin vilayetteki faaliyetleri, sosyal yardımlaşma, resmi kutlamalar, sosyal olaylar, spor faaliyetleri, sağlık hizmetleri, vilayete ziyaret düzenleyen önemli şahıslar ve Mustafa Kemal Atatürk hakkında hakkın da bilgiler bu bölümde anlatılmıştır. Üçüncü bölümde; her vilayetin kalkınması ve gelişmesi için göz ardı edemeyeceği imar çalışmaları anlatılmıştır. İmar çalışmaları kapsamında; vilayetin önemli sorunları olan baraj yapım aşaması, suyollarının tadilatı, vilayete elektrik getirilmesi, mezbaha inşası, park yapımı, vilayette yeni kullanım alanlarının oluşturulması, iletişim ve ulaşım sorunlarına getirilen çözümler hakkında bilgi verilmiştir. Dördüncü bölümde sorunlar başlığı

altında vilayetin çevre iller ile olan sınır sorunları ve yurt genelinde de önemli sorun olan köy kalkınma meselesi Niğde vilayeti ele alınarak anlatılmıştır. Beşinci bölümde; ülkenin kalkınması, Cumhuriyet rejiminin benimsenmesi, gençlerin Türkiye Cumhuriyeti'ni ışığında ve belirlenen ülkü ile ilerlemelerini sağlayacak olan, yapılan bütün faaliyetlerin temelini oluşturan 'eğitim' konusu yer almaktadır. Cumhuriyet rejimine uygun olarak inşa edilen okullar, eğitim-öğretim hakkında genel bilgiler ve tarihi eserler bu ana başlık altında anlatılmıştır. Son kısım olan altıncı bölümde ise vilayetin ekonomik durumu hakkında genel bilgi verilmekte ve tarım faaliyetleri anlatılmaktadır.

D.Resmi İl Gazetesinin Kimlik Bilgileri

Resmi Niğde gazetesi ilk olarak 23 İkinci Kanun 1928 yılında yayın hayatına başlamıştır. Yüksek lisans tezinde incelenmiş olan 1934-1939 yıllarında, resmi il gazetesinin kimlik bilgilerinde bir takım değişiklikler de olmuştur.

1934 yılında 'Resmi Niğde' olarak adlandırılan gazete, 26 Ağustos 1935 tarihli 379 sayılı yayınından itibaren 'Niğde' olarak neşredilmeye başlanmıştır. Resmi il gazetesi haftalık çıkartılan bir gazetedir. 1934 yılı yayınından, 31 Temmuz 1936 tarihli ve 428 sayılı yayınına kadar Pazartesi günleri çıkan gazete, bu tarihten itibaren Cuma günleri çıkmaya başlamıştır.

Resmi il gazetesinin; senelik ücreti 250 kuruş, altı aylığı 150 kuruş, tanesi 5 kuruş ve günü geçenler için de 20 kuruştan satılmaktadır. İl gazetesinin, 1934-1939 yılları arasındaki fiyatlarında bir değişiklik olmamıştır. Resmi il gazetesinde ilan yayınlamak isteyenlerden de talep edilen ücret, satır başına 7,5 kuruştur.

Yüksek Lisans tezi, resmi il gazetesinin altıncı yılından (1934), on birinci yılına (1939) kadardır. Bu yıllar aralığında neşredilmemiş aylar ve eksik sayfalar da bulunmaktadır. 1934 yılı Resmi Niğde gazetesi; 2 Temmuz 1934 tarihli ve 324 sayılı yayından başlayıp 31 Birinci Kanun 1934 tarihli ve 347 sayılı yayınına kadar mevcuttur. 1935 yılı resmi il gazetesi; 25 Mart 1935 tarihli ve 358 sayılı yayınından başlayıp 30 Birinci Kanun 1935 tarihli ve 397 sayılı yayına kadar devam etmiştir. 1936 yılı Niğde gazetesi; 24 Şubat 1936 tarihli ve 405 sayılı yayından başlayarak 25 Birinci Kanun 1936 tarihli ve 448 sayılı tarihe kadar yayınlanmıştır. 1937 yılına ait

resmi il gazetesi; 5 Mart 1937 tarihli ve 457 sayılı yayınından itibaren mevcuttur. Gazetenin bu yıl içerisindeki son yayını 31 Birinci Kanun 1937 tarihli ve 500 sayılı yayınıdır. 1938 yılına ait Niğde gazetesinin ilk olarak 18 Şubat 1938 tarihli ve 507 sayılı yayını bulunmaktadır. Gazetenin bu sene içerisindeki son sayısı 30 1. Kanun 1938 tarihli ve 551 sayılı yayınıdır. Yüksek Lisans tezinde incelenen son sene olan 1939 senesi; 24 Şubat 1939 tarihli yayından başlayıp, 29 1 inci Kanun 1939 tarihli ve 603 sayılı yayınına kadar mevcuttur.

Resmi il gazetesinde; Ekim ayı Birinci Teşrin, Kasım ayı İkinci Teşrin ve Aralık ayı da Birinci Kanun olarak adlandırılmıştır. 1934 senesinden 1937 senesine kadar bu ayların yazılışları harflerle olmuştur. 1938 ve 1939 senelerinde ise; 1. Teşrin, 2. Teşrin ve 1. Kanun olarak yazılmıştır. Son değişiklik ise 1939 senesinin Aralık ayının '1 inci Kanun' olarak yazılması ile olmuştur. Gazetenin sayfa numaraları; 1934 ve 1936 tarihine kadar 'sahife' olarak yazılmakta idi. 1937 ve 1939 yıllarındaki yayınlarında ise 'sahife' ve 'sayfa' olarak adlandırılmıştır. Resmi il gazetesi genel olarak 4 sayfa neşredilmiştir. Ancak Niğde vilayeti hakkındaki haberlerin çeşitliliği fazla ise o hafta çıkan gazete sayfasında da artış olmuştur. Yani gazetenin sayfa numaraları haberlere göre değişkenlik göstermektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İDARİ DURUM

A.VALİLİK ÇALIŞMALARI

1.1934 Yılında Yapılan Faaliyetler

Niğde vilayetin de 1934 yılında valilik görevini Ziya Tekeli sürdürmektedir.

‘Ziya Bey, Niğde’ye bağlı Aksaray kazasını teftiş etmek için Aksaray’a hareket etmiştir¹. Yaklaşık bir hafta boyunca Aksaray ve Nevşehir kazalarında teftişte bulunan Vali, incelemelerinin ardından Niğde merkeze dönmüştür². Daha sonra Vali Ziya Bey, Göllü dağındaki asarı atika hafriyatını incelemek için Melendiz’e hareket etmiştir³. Vali Bey, yanında Başmühendis Necmeddin Bey ile Ulukışla kazasına giderek yolları ve kaza işlerini teftiş etmişlerdir⁴.’

2.1935 Yılında Yapılan Faaliyetler

Hüsnü Bey, 1931 yılında Niğde vilayetinde yürüttüğü valilik görevinden 1935 yılında ayrılmıştır. Görevde bulunduğu süre içerisinde vilayete imar alanında çok fayda sağladığı bilinmektedir. Memleket hastanesi binası, vali konağı binası inşa ettirmiş ayrıca hükümet önünden istasyona giden caddeyi yapılandırmıştır. 1935 yılında valilik makamında görev yapan Ziya Tekeli de istasyon ve hükümet konağı arasındaki caddeye parke kaldırım yaptırmış, hükümet konağı ile vali konağı arasına 18 m. genişliğin de ‘İstiklal Yolu’ olarak kullanılan kaldırım ve bulvarları inşa ettirmiştir. Yapılan bu yollar sayesinde Niğde yurttaşları toz ve çamur halindeki yollardan kurtulmuştur. Ziya Bey, yolların imarı dışında Gebere Barajı için de çalışmalar yapmıştır⁵.

¹ ‘Valimiz Ziya Tekeli’, **Resmi Niğde**, 27 Ağustos 1934, Sayı. 329, s. 1.

² ‘Vali Beyefendi’, **Resmi Niğde**, 3 Eylül 1934, Sayı. 330, s. 1.

³ ‘Vali Beyefendi’, **Resmi Niğde**, 24 Eylül 1934, Sayı. 333, s. 1.

⁴ ‘Vali Ziya Tekeli’, **Resmi Niğde**, 24 Birinci Kanun 1934, Sayı. 346, s. 1.

⁵ ‘Yurda Hizmet Edenler Saygıyla Anılmalıdır’, **Niğde**, 23 Birinci Kanun 1935, Sayı. 396, s. 1.

3.1936 Yılında Yapılan Faaliyetler

Niğde vilayeti valilik görevine Faik Üstün tayin edilmiştir. İlbay Faik Üstün için karşılama töreni hazırlanmıştır.

‘Hükümet üyeleri, C.H.P. kurul ve üyeleri, parti bandosu, askeriye erbabı Faik Beyin geleceği tren garında hazır bulunmuşlardır. Vatandaşlar da istasyon çevresini doldurmuştur. Karşılama töreninin ardından Vali ve beraberindeki heyet askeriye ziyaret etmiştir. Daha sonra Valinin görev yapacağı hükümet konağına geçilmiştir. Niğde’de ki yurttaşlar yeni Vali Faik Üstün’ü en içten sevgi ve saygıları ile karşılamışlardır⁶.’

Üç sene Niğde’ye hizmet eden Vali Ziya Tekeli’nin, Niğde’den ayrılışı samimi bir tören ile gerçekleşmiştir. Öncelikle vilayet mektupçusu Kazım Bey tarafından saat 15.00 de halkevinde çay ziyafeti verilmiştir. Bu yapılan programa yeni göreve gelen Vali Faik Üstün ile vilayet askeri ve parti görevlileri, belediye ve parti kurul üyeleri de katılmışlardır. Gece, Vali Ziya Tekeli’yi uğurlamak üzere vatandaşlar istasyon çevresinde toplanmışlardır. Yapılan uğurlama töreninin ardından Vali Ziya Tekeli Niğde’den ayrılmıştır⁷.

a. Vali Faik Üstün’ün Tetkikleri

Yeni Vali Faik Üstün, 06.04.1936 tarihinden itibaren üç gün sürecek olan bir inceleme seyahatine çıkmıştır. Bu gezi sırasında Çiftahan da bulunan kaplıcaları gezmiş, buranın yenilenmesi için Ulukışla Kaymakamlığına talimatlar vermiştir. Bu talimatlardan biri de Kaplıcaya gelecek olan misafirler için burada bir pansiyon yapılması isteğidir⁸. Daha sonra Vali Faik Bey, Aksaray kazasındaki okul inşasını kontrol etmek ve göçmen meselelerini görüşmek üzere Aksaray’a gitmiş, burada incelemelerde bulunmuştur. Aksaray kazasındaki köylerde yapılan okul inşalarını gezen Vali, aynı zamanda göçmen işleri ile ilgilenmiştir. Valiye bu gezisin de, kültür

⁶ ‘İçten Taşan Bir Karşılama ve Saygı Töreni’, **Niğde**, 2 Mart 1936, Sayı. 406, s. 1.

⁷ ‘Bir Uğurlama ve Kadirşinaslık Töreni’, **Niğde**, 2 Mart 1936, Sayı. 406, s. 1.

⁸ ‘Vilayet Haberleri’, **Niğde**, 13 Temmuz 1936, Sayı. 425, s. 1.

direktörü Turgut Bey ile ziraat direktöründen oluşan bir heyet eşlik etmiştir⁹. Vali, Nafia ve Kültür direktörleri ile Fertek- Koyunlu yolunu ve geçeceği güzergahları tespit etmek üzere Fertek ve Koyunlu'ya gitmiştir¹⁰.

Vali, yapmış olduğu gezileri Nevşehir ve Arapsun kazalarına giderek sürdürmüştür. Bu gezisinde Nevşehir elektrik santralinin temelini atmış, hükümet binası bitişiğindeki bölgenin park haline getirilmesi için talimat vermiştir. Yanında kültür ve tarım direktörleri ile Nevşehir ve Arapsun kazalarındaki bütün köyleri gezmiştir. Buralarda eğitim, tarım, idari işleri incelemiş ve gerekli çalışmaların yapılması için talimatlar vermiştir¹¹.

Vali çalışmalarına ve teftişlerine yanında kültür, ziraat ve bayındırlık direktörleri ile Ovacık, Bademdere ve Bereketli mektep inşalarını gezerek devam etmiştir. Maden- Bereketli yolunun inşası için talimatlar vermiştir. Maden köyünde bir gün kalan Vali, burada köylü vatandaşlar ile vakit geçirmiş, şikayet ve isteklerini dinlemiştir. Köyde kalınan süre içinde ziraat müdürü ve bölge ziraat mütehassısı Ekrem Bey köylülere bağcılık, meyvecilik hakkında bilgiler vermiştir. Daha sonra vilayet merkezine dönmüştür¹².

Faik Bey, verdiği talimatların yerine gelip gelmediğini kontrol eden ve bu konuda hassas davranan bir idarecidir. Yeniburç da köy okulu yaptırmak için talimat verdiği halde talimatlarla ilgilenmeyen muhtarın görevine son vermiştir.

Yanında kültür direktörü Turgut Bey ile Ulukışla'ya geçerek buradaki işleri de teftiş etmiştir¹³. Ulukışla'dan sonra Bor kazasına geçen Faik Bey, eğitim işlerini inceledikten sonra Bor Kaymakamı Nasuhi Bey ile Kemerhisar, Çukur Köyü, Kızılan ve Kayı köylerine gitmiştir. Yapılan mektepleri inceledikten sonra kültür direktörü Turgut Bey, nafia direktörü Hulusi Bey ile merkeze dönmüştür¹⁴. Kasım ayı içinde yine Nafia ve Kültür Direktörleri ile Niğde-Nevşehir ile Niğde-Gölcük arasında devam eden şose inşaatlarını gezmiştir. Daha sonra Edikli, İnli, Gölcük, Hasaköy mektep inşalarını kontrol etmiştir¹⁵.

⁹ 'Valimizin Gezileri', **Niğde**, 20 Temmuz 1936, Sayı. 426, s. 2.

¹⁰ 'Fertek-Koyunlu Yolu', **Niğde**, 31 Temmuz 1936, Sayı. 428, s. 1.

¹¹ 'Valimizin Tetkik Gezileri', **Niğde**, 28 Ağustos 1936, Sayı. 432, s. 1

¹² 'Valimizin Tetkik Gezileri', **Niğde**, 11 Eylül 1936, Sayı. 434, s. 1.

¹³ 'Valimizin Teftişleri', **Niğde**, 9 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 438, s. 2.

¹⁴ 'Valimizin Teftişleri', **Niğde**, 13 İkinci Teşrin 1936, Sayı. 443, s. 1.

¹⁵ 'Vali Teftişleri', **Niğde**, 20 İkinci Teşrin 1936, Sayı. 444, s. 1.

b. Göçmen Konusu

Niğde vilayetine, 1936 yılında dönemin Sağlık Bakanı Refik Saydam gitmiştir. Refik Bey, vilayette ki göçmenlerin durumu hakkında incelemelerde bulunmuştur. Niğde’de ki göçmenlerin durumlarından memnun olan Bakan, Ankara’ya geçince Vali Faik Üstün’e göçmenler için bir teşekkür mektubu yollamıştır. Mektupta, Niğde vilayetine yerleştirilen göçmenlerin yerleşim yerleri hakkında isabetli kararlar alındığını ve Valinin çalışkanlığından duyduğu memnuniyetten bahsetmiştir¹⁶.

Vali Faik Üstün, kültür direktörü Turgut Bey, ziraat müdürü ve mıntika mütehassısı Ekrem Üzümeri ile Aksaray kazasına gitmiştir. Burada göçmenlerin yerleşimi için sürdürülen Karasaz bataklığına uğramış ve sürme işlemlerini kontrol etmiştir. Ayrıca bu gezide yapılan okul inşaları incelenmiş, yapılacak olan ‘Parti OcaK Kongreleri’ için parti işleri ile meşgul olmuştur¹⁷.

4.1937 Yılında Yapılan Faaliyetler

Vali Faik Üstün bu yıl da teftişlerine devam etmiştir. İlk olarak, ziraat mıntika mütehassısı Ekrem Üzümeri ile Aksaray’da belediye işlerini, mektepleri ve Karasaz bölgesini incelemek üzere yola çıkmıştır. Devairi Resmîye, parti ve halkevi işlerini kontrol etmiş, belediye parkının tadilatı için emir vermiştir. Daha sonra Karasaz bölgesine giderek sürülen yerleri gezmiş ve buralara yerleştirilen göçmenlerin durumlarını incelemiştir¹⁸.

‘Vali, yanında ziraat mütehassısı Ekrem Üzümeri ve sıhhat müdürü Saffet Bey ile Nevşehir, Arapsun ilçelerine gitmiştir. Buralarda hükümet ve parti işlerini teftiş etmiştir¹⁹. Arapsun da hükümet konağı önündeki meydanda ve Derinkuyu bölgesin de park yapımı için talimat vermiştir. Vilayet Umumi Meclisinin vermiş

¹⁶ ‘Göçmen İşleri’, **Niğde**, 11 Eylül 1936, Sayı. 434, s. 1.

¹⁷ ‘Valimizin Tetkik Gezileri’, **Niğde**, 4 İkinci Teşrin 1936, Sayı. 442, s. 1.

¹⁸ ‘Valimizin Aksaray’da Tetkik Gezileri’, **Niğde**, 19 Mart 1937, Sayı. 459, s. 1.

¹⁹ ‘Vali Faik Üstün’ün İlçelere Teftiş Seyahatleri’, **Niğde**, 2 Nisan 1937, Sayı. 461, s. 1.

olduğu karar ile tamiri yapılması gereken yollar da bu yıl içerisinde tadilat edilecektir²⁰.

Bor ve Aksaray'a da üç günlük gezi düzenleyen Faik Bey, Aksaray İktisat Bankasını incelemiş, hükümet ve partiye ait mahalli işlerle meşgul olmuştur. Bor istasyonu çevresinde oluşturulan belediye parkını, mahalleleri incelemiş gerekli gördüğü yerlerin tadilatı için direktifler vermiştir²¹. İlçelere gezilerini sürdüren Vali, Ulukışla'ya da giderek hükümet ve parti işlerini incelemiştir. Ulukışla merkez, Ovacık, Eminlik, Hüsniye köylerindeki ilkokul binalarını teftiş etmiştir²². Yine parti işlerini incelemek üzere C.H.P. Niğde İl Yön. Kurul Başkanı Ferit Ecer ile Nevşehir'e gitmiş yaklaşık bir hafta kaldıktan sonra Niğde merkeze dönüş yapmıştır²³. Vali, yaklaşık iki hafta sonra Dikilitaş köyü ile Maden nahiyesine gezilerde bulunmuş ve inşaları devam eden okulları gezmiş, köy işlerini kontrol etmiştir²⁴. Yanında daimi encümen üyesi Sabit Ecemiş ile hükümet ve parti işleri için bu sefer Aksaray bölgesine teftişe çıkmıştır²⁵.

Aralıklarla gezilerini sürdüren Vali Faik Üstün bu gezilerinde hem mektep inşaları, hem parti ve hükümet işlerini kontrol etmiş gerekli gördüğü durumlar da direktifler vermiştir. Nevşehir'e giden Vali, incelemelerini burada da devam ettirmiştir. C.H.P. İl Yön. Kurul üyesi ve Belediye Başkanı Hüseyin Ülkü, matbaa direktörü Ahmet Ülkü Bey ile parti işlerini teftiş etmiştir²⁶. Daha sonra Vali Faik Bey, Ulukışla kazasına hareket etmiştir²⁷.

Göçmenlerle ilgili konuları görüşmek, hükümet işlerini incelemek ve Niğde-Aksaray yol inşasını gözden geçirmek için Vali, Aksaray'a gitmiştir²⁸. Hükümet ve parti işlerini incelemek, devam eden yol, okul inşalarını gözden geçirmek için bir hafta Aksaray da kalan Vali Faik Bey, nafia direktörü Hulusi Bey ve mıntıka ziraat mütehassısı Ekrem Üzümeri ile vilayet merkezine dönmüştür²⁹. Daha sonra Vali Bey, C.H.P. İlçe Yön. Kurul Başkanı Ferit Ecer ile incelemelerde bulunmak üzere

²⁰ 'İlçelerde Yapılan Faaliyetler', **Niğde**, 2 Nisan 1937, Sayı. 461, s. 1.

²¹ 'Valimiz Aksaray da ve Bor da', **Niğde**, 9 Nisan 1937, Sayı. 462, s. 1.

²² 'İlbayımızın Tetkik Gezileri', **Niğde**, 26 Nisan 1937, Sayı. 464, s. 1.

²³ 'Vali ve Parti Başkanı Nevşehir'e Gitti', **Niğde**, 30 Nisan 1937, Sayı. 465, s. 1.

²⁴ 'Valimizin Tetkik Gezileri', **Niğde**, 14 Mayıs 1937, Sayı. 467, s. 1.

²⁵ 'İlbayımız Aksaray'a Gittiler', **Niğde**, 28 Mayıs 1937, Sayı. 469, s. 1.

²⁶ 'Valimiz Nevşehir'e Gitti', **Niğde**, 11 Haziran 1937, Sayı. 471, s. 1.

²⁷ 'Vali ve Parti Başkanımız Ulukışla'ya Gitti', **Niğde**, 25 Haziran 1937, Sayı. 473, s. 1.

²⁸ 'Vali ve Parti Başkanımız Faik Üstün Aksaray'a Gitti', **Niğde**, 9 Temmuz 1937, Sayı. 475, s. 1.

²⁹ 'Sayın İlbayımız İlimizi Şereflendirdi', **Niğde**, 16 Temmuz 1937, Sayı. 476, s. 1.

Nevşehir'e gitmiştir³⁰. Temmuz ayı gezilerine Aksaray'dan başlayan Faik Bey ay sonunda Nevşehir ve Arapsun'a da bulunmuştur. Seyahat kapsamında Gölcük nahiyesine de gitmiş ve buranın asayiş işleri ile ilgilenmiştir. İnşası tamamlanan Gölcük okulunun bahçe düzenlemesi ve okulun eksiklerinin tamamlanması talimatlarını vermiştir. Niğde-Nevşehir yol inşasını gözden geçirmiş, Nevşehir kazasında halkevi temel atma törenine katılmıştır. Buradan Kırşehir'de ki Avanos kazasına bağlıken Niğde Arapsun'a geçen Alemlî nahiyesine geçmiş ve köylü vatandaşların ihtiyaçları ile ilgilenmiş, Alemlî nahiyesine okul yapımı için talimatlar vermiştir. Valiye bu gezilerinde Ferit Ecer ile Ekrem Üzümeri eşlik etmiştir³¹. Eylül ayında tekrar Nevşehir'e giden Vali, buraya yerleşecek olan göçmenlerin yerlerini belirlemiş, yapılmakta olan göçmen evlerini ve Niğde-Nevşehir yol inşasını teftiş etmiştir³². Bu yıl içinde en son Kasım ayında Nevşehir'e giden Vali, halkevi binasının imarı hakkında direktiflerde bulunmuş, merkeze dönerken yol üstünde bulunan bütün köy okullarını teftiş etmiştir³³. *'Kasım ayı içerisinde Ulukışla'ya giden Vali, parti işlerini teftiş ettikten sonra merkeze dönmüştür'*³⁴.

Vali olarak Niğde'ye atandığı günden beri vilayet için her alanda çalışan Faik Üstün, kuvvetli, disiplinli ve vatansever bir yurttaştır. Faik Bey sayesinde özellikle eğitim alanında büyük ilerlemeler kaydedilmiştir. Niğde merkezinde olmak üzere, Aksaray, Bor, Nevşehir, Arapsun ve Ulukışla ilçelerinde okullar, halkevleri, parklar yaptırmak için talimatlar verdirmiştir. Eğitim kurumlarının hemen her köyde bir tane olmak üzere inşalarına başlanmıştır. Vali, bu inşaları belli aralıklarla kontrol etmiştir. Vilayette eski köy okulları olarak bilinen yıkık binalar, çamurla sıvanmış halde, ders araç gereçlerinden yoksun bir haldeyken, talebeler, eğitimi sürdürmek için oturak olarak ağaç gövdelerini ve ısınmak için de kırık soba kullanmak zorundayken, Faik Üstün'ün Niğde'ye atanması ile yapılan bütün mektepler son sistem sıra ve yazı tahtaları ile düzenlenmiştir. Okul bahçelerine küçük yüzme havuzları yapılmış, bahçeler öğrencilerin rahat kullanabilecekleri şekilde dizayn edilmiştir. Köylü

³⁰ 'Valimiz Nevşehir'e Gitti', **Niğde**, 23 Temmuz 1937, Sayı. 477, s. 1.

³¹ 'İlbayımız Nevşehir'den Geldi', **Niğde**, 30 Temmuz 1937, Sayı. 478, s. 1-2.

³² 'İlbay ve Parti Başkanımız Nevşehir'e Gitti', **Niğde**, 17 Eylül 1937, Sayı. 485, s. 1.

³³ 'İlbay ve Parti Başkanı Nevşehir'e Gittiler', **Niğde**, 19 İkinci Teşrin 1937, Sayı. 494, s. 1.

³⁴ 'İlbayımızın Tetkik Gezileri', **Niğde**, 12 İkinci Teşrin 1937, Sayı. 493, s. 2.

vatandaşlarda Vali Faik Üstün'ün her alanda yapmış olduğu çalışmalarını desteklemiş özellikle eğitim alanında yardımlarını esirgememişlerdir³⁵.

Bu yılın Aralık ayında Vali Bey, teftişlerine Aksaray kazasında devam etmiştir³⁶.

5.1938 Yılında Yapılan Faaliyetler

Vali ve C.H.P. Başkanı Faik Üstün bu yıl da gerek merkez gerekse kazalarda teftişlerine devam etmiştir. Bu kapsamda Mart ayında daimi encümen üyesi Sabit Ecemiş ile Aksaray kazasına gitmiştir³⁷. Aradan bir hafta geçtikten sonra bu kez de iskan müdürü Münir Bey ile Aksaray'a giden Vali, burada Aksaray Bankasının yapacağı genel kurul toplantısına katılacak ve iskan işleri ile ilgili görüşmeler yapacaktır³⁸.

Faik Bey, Nisan ayı içerisinde Jandarma Komutanı, Sağlık ve Sosyal Yardım Direktörü ile incelemelerde bulunmak için Nevşehir'e gitmiştir³⁹. Faik Bey, bu yıl içinde köy muhtarlarının hepsine bir yazı iletmiştir. Bu yazısında; köylerde 'köy Kanununa' uygun olarak köy yollarının düzeltilmesinin yurttaşların mecburi vazifesi olduğunu belirtmiştir. Her yıl tadilat edilen yolların kış mevsimin de bozulduğunu, köylü yurttaşların tekerlekli arabaları ile bu yolların üstünden geçerek yolları düzeltmeleri gerektiğini ve yolların sağlam bir şekilde tamir edilip yapılan faaliyetlerin valiliğe bildirilmesi istenmiştir⁴⁰.

Mayıs ayı içinde Faik Üstün beraberinde Jandarma Komutanı, Sıhhat Müdürü, Tarım Direktörü ile bölgede yapılan işleri incelemek için Aksaray'a gitmişlerdir⁴¹. Yaklaşık üç ay sonra Faik Üstün; Bor, Aksaray ilçelerini ve bu ilçelere bağlı bütün köyleri gezmiş ve incelemelerde bulunmuştur⁴². Faik Bey, belediye seçim işlerini takip etmek ve bu işler hakkında direktifler vermek için Arapsun ve Nevşehir'e gezi

³⁵ 'Niğde Köylerinde Kalkınma Hareketleri ve Kültürde İleri Adımlar', **Niğde**, 1 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 487, s. 1-2.

³⁶ 'İlbay ve Parti Başkanımız', **Niğde**, 10 Birinci Kanun 1937, Sayı. 497, s. 1.

³⁷ 'Valimiz Aksaray da', **Niğde**, 18 Mart 1938, Sayı. 511, s. 1.

³⁸ 'İlbayımız Aksaray da', **Niğde**, 25 Mart 1938, Sayı. 512, s. 2.

³⁹ 'İlbay ve Parti Başkanımız', **Niğde**, 22 Nisan 1938, Sayı. 516, s. 2.

⁴⁰ 'Valimizin Köy Muhtarlarına Mühim Bir Tamimi', **Niğde**, 20 Mayıs 1938, Sayı. 520, s. 2.

⁴¹ 'İlbayımız Aksaray'a Gittiler', **Niğde**, 27 Mayıs 1938, Sayı. 521, s. 1.

⁴² 'İlbay ve Parti Başkanımız İlçelerde', **Niğde**, 19 Ağustos 1938, Sayı. 533, s. 1.

düzenlemiştir⁴³. Nevşehir tetkik gezilerini tamamlayan Faik Üstün buradan Ulukışla merkezine gitmiştir. Burada gerek merkez gerekse köylerdeki devlet ve parti işlerini teftiş etmiştir⁴⁴.

‘Aralık ayında Faik Üstün Jandarma Komutanı Nazmi Bey, C.H.P. İl Yön. Kurul üyeleri ve Şarbay Hüseyin Ülkü ile Gölcük’e gitmiştir. Vali ile beraberindeki heyet nahiye, karakol ve okul binalarını kontrol etmişlerdir. Daha sonra Derinkuyu nahiyesine gidilmiş, elektrik santral binası, su tahsisatı ve inşa edilen mektepler gezilmiştir. Buradan Nevşehir’e geçilmiş parti ve mekteplerin gidişatı hakkında bilgi alınmıştır. Nevşehir’den sonra Arapsun ilçesine giden heyet diğer yerlerde yaptıkları incelemeleri burada da sürdürmüşler, eksik olan işler hakkında emirler verilerek merkeze dönmüşlerdir⁴⁵. Bu yıl son olarak Aksaray’a giden Vali, Nafia Direktörü ile kaza, hükümet, parti ve yol işleri hakkında tetkiklerde bulunmuştur⁴⁶.’

Niğde vilayetin de; yol, okul, tohum temizleme yerleri, halkevi, gazino, park, göçmen evi, numune bahçesi tahsisatı, nahiye binası, karakol kurağı gibi imar faaliyetleri zaman içinde gelişerek yapılmaktadır. Niğde de ümran eserlerin inşasına başlanıldığında kısa bir zaman içinde bitirildiği görülmektedir. Bu başarılı faaliyetlerin hepsi Vali Faik Üstün sayesinde olmuştur. Faik Bey, her eser üzerinde ilgiyle duran, gerek köylerde gerekse merkezlerde yapılanları inceleyen ve en iyisinin olmasına özen gösteren biridir. Vilayete yapılan küçük bir parktan, köylerdeki suyollarının imarına kadar her şeyde Faik Üstün’ün katkıları vardır. Faik Üstün, işine son derece samimiyetle bağlı olan bir vatanseverdir⁴⁷.

⁴³ ‘İlbay ve Parti Başkanımızın Gezileri’, **Niğde**, 16 Eylül 1938, Sayı. 537, s. 1.

⁴⁴ ‘İlbay ve Parti Başkanımız’, **Niğde**, 15 Temmuz 1938, Sayı. 528, s. 1.

⁴⁵ ‘Vali ve Parti Başkanımızın Tetkik Gezileri’, **Niğde**, 9 1. Kanun 1938, Sayı. 548, s. 1.

⁴⁶ ‘Vali ve Parti Başkanı Aksaray’da’, **Niğde**, 30 1. Kanun 1938, Sayı. 551, s. 3.

⁴⁷ ‘Niğde Vilayetinde Ümran’, **Niğde**, 7 1. Teşrin 1938, Sayı. 540, s. 1.

6.1939 Yılında Yapılan Faaliyetler

a.Vali Faik Üstün'ün Tetkikleri

1939 senesinin Mart ayında vali ve parti başkanı Faik Üstün, vilayet ziraat müdürü Fuat Kuşçuoğlu ile Maden nahiyesine gitmiştir. İnşaatları tamamlanan Madenşahlar, Bademdere mekteplerini gezmiş bir an önce tamamlanmasını istemiştir. Ayrıca Ovacık ve Maden nahiyesindeki mekteplerin bahçelerine fidanlık ekimi için talimat vermiştir. Maden nahiyesini 40 kilometrelik mesafe ile vilayet merkezine bağlayan yolun yapılması için fen memuru atanmasını gerçekleştirmiştir. Ziraat müdürü tarafından, fidanların aşılınması ve bakımı hakkında köylü vatandaşlara bilgiler verilmiştir. Köy çocuklarının mektebe gitme devamlılığı kontrol edilmiştir. Nahiyede ki belediye işlerine bakılmıştır. Nahiyeye yeni bir belediye binası ile Cumhuriyet Meydanı yapımı için talimat verilmiştir. Bereketli ve Maden mahallelerinin birleştirilmesi adına yol yapım çalışmalarının bir an önce tamamlanması gerektiğini belirten Vali ile beraberindeki heyet bölgeye getirilen içme suyunu da kontrol edildikten sonra bölgeden ayrılmıştır⁴⁸.

Vali, Nisan ayı içerisinde yanında Nafia ve Ziraat Müdürleri ile Nevşehir de teftişlerde bulunmak üzere yola çıkmıştır⁴⁹. Daha sonra teftişlerine Aksaray'a giderek devam etmiştir⁵⁰. Vali bir hafta süren teftişlerinin ardından Aksaray'dan merkeze dönüş yapmıştır⁵¹. Yaklaşık iki ay sonra Faik Bey, yaptığı teftişler kapsamında yeniden Nevşehir kazasına gitmiştir⁵².

b.Vali Faik Üstün'ün Genel Çalışmaları

Cumhuriyet sayesinde Türk yurdunu geliştiren en önemli amil; refah ve umumi prensiplerdir. Vilayetlerde ki bu umumi prensipler Valiler sayesinde gerçekleşmektedir. Niğde vilayeti de Faik Üstün'ün kabiliyetinden üç yıl içinde fazlasıyla yarar sağlamıştır.

Üç yıl zarfında Niğde kültüründe maddi ve manevi gelişmeler olmuştur. Üç yıl öncesine kadar mekteplerin durumları maddi ve manevi perişanlık içerisindeydi. Faik

⁴⁸ 'Valimizin Tetkik Gezileri', **Niğde**, 13 Mart 1939, Sayı. 563, s. 1.

⁴⁹ 'Valimiz Nevşehir de', **Niğde**, 7 Nisan 1939, Sayı. 564, s. 1.

⁵⁰ 'Valimiz Aksaray'a Gitti', **Niğde**, 14 Nisan 1939, Sayı. 565, s. 1.

⁵¹ 'Valimiz Aksaray'dan Geldi', **Niğde**, 21 Nisan 1939, Sayı. 566, s. 1.

⁵² 'İlbayımızın Tetkikleri', **Niğde**, 16 Haziran 1939, Sayı. 575, s. 1.

Üstün'den sonra vilayette eğitim en geniş imkana kavuşmuştur. Faik Üstün, Türk milletinin eğitime olan ihtiyacını en iyi bilen idari şahsiyetlerdendir. Vali Faik Üstün'e gelinceye kadar Niğde de okul binaları, inkılaplardan uzak bir haldedir. Üç yılda vilayetteki bütün mektepler tamir edilerek birer eğitim kurumları durumuna gelebilmişlerdir. Aynı zaman da yeni mektep bina yapımı için de çalışılmıştır. Vilayet ilçelerinde; Aksaray, Nevşehir, Bor, Ulukışla gibi ilçeler ile vilayet merkezine bağlı kasaba ve köylerde köy mektep binaları inşa edilmiştir. Yeni yazı tahtaları, sıralar, derslikler getirilmiştir. Mektep bahçelerine ağaçlar dikilmiş, süs havuzları yapılmıştır. Köy mektepleri, beşer sınıflık olarak inşa edilmiştir. Vali Faik Üstün yapılan bu yenilikler sırasında devamlı inşaların öncesinde ve sonrasında teftişlerine devam etmiştir⁵³.

Vali Faik Üstün'ün eğitime önem verdiği hal ve hareketlerinden bile belli olmaktadır. Niğde mektepleri ders malzemeleri bakımından önemli bir manzara sunmaktadır. Öncelikle köy mektepleri için program hazırlanmış, ihtiyaç malzemelerini tespit ettirmiş, bunu neticesinde köylere bu malzemeleri temin ettirmiştir. Faik Üstün'ün eğitim alanındaki bu titizliğini öğretmenler üzerinde de göstermiştir. Geçmişte, ilkokul öğretmenleri üzerinde otorite yaratarak ceza, tahvil gibi öğretmenlerin önünü tıkayacak durumlar meydana gelmekteydi. Ancak Faik Üstün ile bunlara son verilmiştir. Ahlaki ve idare vasfı sayesinde öğretmenleri mesleklerine bağlı, severek mesleklerini sürdüren yurttaşlar olmasını sağlamıştır. Kanunların öğretmenlere verdiği hakların hepsini vilayette görev yapan öğretmenlere ilhak etmiştir. Öğretmenlerin istihkakları tamamen ödenmiş, mesken bedelleri verilmiş ve maaşlarda da hiçbir zaman gecikme yaşanmamıştır⁵⁴.

Vali Faik Üstün, vilayette bütçe tanzimlerinde de büyük dürüstlük örneği göstermiştir. Hiçbir zaman kendi şahsi menfaatlerini aklına getirmemiştir. Vatandaşların ihtiyaçlarını doğru tespit etmiş ve onları gidermek için çalışmıştır. Vilayet bütçesini kendi çıkarları için eksiltmemiş aksine her sene yükseltmek için uğraşmıştır. Faik Üstün zamanında tanzim edilen dört bütçeye bakıldığında; 1936 yılında 180.202 lira, 1937 yılında 506.871 lira, 1938 yılında 531.020 lira, 1939 yılında

⁵³ 'Değerli Valimiz B. Faik Üstün'ün Vilayetimizde Üç Yıl Zarfında Tahakkuk Ettirdiği İnkişaf (1)', **Niğde**, 7 Temmuz 1939, Sayı. 578, s. 1-2.

⁵⁴ 'Değerli Valimiz B. Faik Üstün'ün Vilayetimizde Üç Yıl Zarfında Tahakkuk Ettirdiği İnkişaf (2)', **Niğde**, 14 Temmuz 1939, Sayı. 579, s. 1-2.

ise 546.412 lira olduğu gör÷lmektedir. Yani her sene vilayet bütçesinde bir artış sağlanmıştır.

Köylerde kalkınma hareketini mekteplerden başlatan Faik Üstün, köy ziraatını geliştirmek için çalışmıştır. Köylere köy fidanlığı tahakkuk ettirmiştir. Gezici Ziraat muallimleri köylere giderek vatandaşları fidanlık konusunda bilgilendirmiş ve fidanlıklar yapılmıştır. Beş yıl öncesine kadar kuru toprak olan yerler, 1939 da yeşil alan haline gelmiştir. Üç sene içinde Niğde de dikilen söğüt ve diğer cins ağaçların miktarları 527.000 i bulmaktadır. Köylü yurttaşlara ağaç sevgisini aşlamış, köylerin uygun yerlerine ağaçlar dikerek koruluklar tesis ettirmiştir.

Niğde de tavukçuluğu geliştirmek için bir ‘tavuk istasyonu’ kurulmuştur. 60 tavuklu kümes sayesinde merkez ve kazalara 4.800 adet yumurta dağıtımı olmuştur.

Ziraat Vekaletince vilayette Aksaray, Ortaköy, Gölcük, Bor ve Ulukışla’ya buğday temizlemeye yarayan selektör makineleri yerleştirilmiştir.

Bu sayede realist Türk köylüsü temizlenmiş tohumun kıymetini anlamıştır. 1938-1939 yıllarında temizlenen tohum miktarı 1.500.000 tona ulaşmıştır. Ayrıca hususi muhasebe bütçesinden köylüye her sene 35 pulluk ile 15 araba tahsis edilmiştir. Niğde-Bor köy yolunun 10 km.si ve köy arası yolların etrafı ağaçlandırılmıştır. Ağaçların korunmasına ayrı bir önem verilmiştir. Nevşehir, Nar, Derinkuyu, Bor ve Ulukışla da parklar yeniden imar edilmiştir. Vali Faik Üstün’ün vilayette yapmış olduğu bu kalkınma hareketleri Niğdeli Türk köylüsünün realist düşünceli, iyiyi sayan, yararlıyı takdir eden bireyler olmasını sağlamıştır⁵⁵.

Vali Faik Üstün, eğitime önem verdiği kadar ziraata, yol yapımlarına, köprü yapımlarına ve imar çalışmalarına da önem vermektedir. Vilayetin zaruri ihtiyaçlarını tespit etmek ve buna uygun planlı bir şekilde hareket etmek için vilayette bütün imkanları kullanmıştır. Faik Bey vilayet bütçesi, teşkilatı ve ihtiyaçlarını göz önünde tutarak ‘yol programı’ tespit etmiş ve üç sene içinde Nafia faaliyetlerini bu program etrafında şekillendirmiştir. 1936-1937 yıllarında; sefere açılan şose miktarı 20 kilometredir. Yapılan bu çalışmalar için, 23.805 lira işçi parası, 28.774 lira nakit olmak üzere toplamda 55.579 lira harcanmıştır. 1937-1938 yıllarında; 10 kilometrelik yeni şose yapılmıştır. 16.644 lira işçi paraları, 51.698 lira da nakit para olmak üzere

⁵⁵ ‘Değerli Valimiz B. Faik Üstün’ün Vilayetimizde Üç Yıl Zarfında Tahakkuk Ettirdiği İnkişaf (3)’, Niğde, 21 Temmuz 1939, Sayı. 580, s. 1-2.

toplamda 68.342 lira para harcanmıştır. 1938-1939 yıllarında; 19 kilometre yol yapılmış, 7 yeni köprü inşa edilmiştir. Toplamda 71.320 lira para harcanmıştır. 1939 yılı içerisinde vilayet-kazaları ile vilayet-komşu vilayetleri birbirine bağlayan yollar üzerinde yapılacak imar faaliyetleri ve köprüler için toplamda 10.000 lira harcanacaktır. İnşa edilecek köprüler; Ulukışla-Pozantı yolu, Niğde-Melendiz-Aksaray yolu, Bor-Pozantı yoluna yapılacaktır. Kısacası Vali Faik Üstün'ün Niğde vilayetine her alanda maddi ve manevi tesirleri bulunmaktadır⁵⁶.

Niğde de bulunduğu üç sene içinde genci, yaşlısı, memuru, esnafı, köylüsü her kesimi kucaklayan ve üzerlerinde büyük tesirler bırakan Vali Faik Üstün, Adana'ya tayin edilmiştir. Niğde de geçirdiği zaman zarfında Cumhuriyet'e göre hareket eden, demokratik bir zihniyete sahip olan Vali, tam bir idare adamıdır. Niğde'nin bütün köylerini mektebe kavuşturmuş, köy konağı, su yolu, nahiye konağı, elektrik tahsisatı, her kazaya park, mezbaha ve elektrik kullanımı için umumi müesseseler inşa ettirmiştir. Niğde vilayetinin kalkınmasında daima hatırlanması gereken bir devlet adamıdır⁵⁷.

c. Vali İsmail Safa Apaydın

Niğde vilayetine üç yıl hizmet eden Vali Faik Üstün'ün Seyhan valiliğine tayin edildiğinin kararnamesi Başbakanlık Cumhuriyet Arşivinde bulunmaktadır. Bu kararname de Faik Üstün'ün tayininin yanı sıra Niğde'ye de sabık valilerden İsmail Safa Apaydın'ın tayininin kabulü de yer almaktadır. Her iki tayin de Dahiliye Vekilliğinin 10.07.1939 tarihli ve 2973 sayılı tezkeresi ile yapılan teklif üzerine, İcra Vekilleri Heyetinin 11.07.1939 tarihinde karara bağlanmıştır. Yapılan tayini, başta Reisi Cumhur İsmet İnönü olmak üzere, Başvekil Refik Saydam ile dönemin bakanları da onaylamıştır⁵⁸.

Yeni Vali İsmail Safa Apaydın, 29 Temmuz cumartesi günü Niğde vilayetine gelmiş ve vazifesine başlamıştır. Yeni Validen Niğde vatandaşlarının ilk ricası iktisadi alanda olmuştur. Niğde vilayeti arazi yapısından dolayı hiçbir zaman çok

⁵⁶ 'Değerli Valimiz Faik Üstün'ün Vilayetimizde Üç Yıl Zarfında Tahakkuk Ettirdiği İnkişaf (4)', **Niğde**, 28 Temmuz 1939, Sayı. 581, s. 1-2.

⁵⁷ 'Çok Kıymetli Valimiz Faik Üstün Adana'ya Tayin Edildi', **Niğde**, 21 Temmuz 1939, Sayı. 580, s. 1.

⁵⁸ **BCA**, 30.18.1.2 / 87.68.1.

geniş bir tarım memleketi olamamıştır. Bu yüzden Niğde refahı için çevresinde ki alışverişler de küçük ticari teşebbüsler yapmalıdır. Niğde Zürra ve Tüccar Bankası'nın feshi ile yurttaşlar zor bir duruma sokulmuştur. Zürra ve Tüccar Bankası küçük esnafın geçimi için önemli bir müessesesi idi. Böyle önemli bir müessesenin yıkılması ile köylü, esnaf, halk 'kredi buhranı' içine girmiştir. Vali İsmail Safa Apaydın, Niğde halkının en mühim ihtiyacı olan 'Halk Kredisi Müessesesini' temin etmelidir⁵⁹.

Vali İsmail Safa Bey ise ilk olarak vilayetteki bütün teşkilatlara yapmış olduğu tamimde; ağaçların korunmasının milli ve vatani borç olduğu, çoğu köy ve kasabalarda büyük emeklerle dikilen küçük ağaçların izinsiz kesildiği belirtilmiştir. Devletin 1528 numaralı kanununun üçüncü maddesine göre izin alınmadan ağaçların kesiminin kesinlikle yasak olduğunu, yine bu kanunun diğer bir maddesi de izinsiz ağaç kesenlere üç aydan iki seneye kadar hapis cezası verileceğine ve 250 lira da para cezasına çarptırılacakları bilgisi verilmiştir. Vatandaşların ancak, meyve vermekten geri kalmış, ihtiyarlamış ağaçları ziraat ve orman memurlarından, vilayette bulunan belediye ve ziraat odalarından alınan izin ile kesebilecekleri söylenmiştir. Vali, sonuç olarak meyve veren ağaçların ve fidanların her ne suretle olursa olsun kesimi, yaralanması, kabuklarının soyulmasını yasaklamıştır. Yasağa uymayan vatandaşlara ise gerekli kanuni işlemlerin yapılacağını belirtmiştir⁶⁰.

'Yeni Vali, Eylül ayında Belediye Reisi Hüseyin Ülkü ile Ulukışla kasabasını teftişe gitmiştir⁶¹. Ekim ayında gezilerine devam eden Vali, Maarif ve Ziraat direktörleri ile Nevşehir ve Arapsun kazalarını incelemek üzere yola çıkmıştır⁶². Buradan maarif müdürü Halil İbrahim Özkaya ve ziraat müdürü Fuat Kuşçuoğlu ile Aksaray'a gitmiş ve teftişlerine bu ilçe de devam etmiştir⁶³.'

⁵⁹ 'Valimiz Bay İsmail Safa'dan Niğdelilerin İlk ve En Mühim Ricası', **Niğde**, 4 Ağustos 1939, Sayı. 582, s. 1.

⁶⁰ 'Valimiz B. İsmail Safa Apaydın Ağaç Sevgisi Hakkında Vilayetin Bütün Teşkilatlarına Aşağıdaki Tamimi Yapmıştır', **Niğde**, 4 Ağustos 1939, Sayı. 582, s. 1-2.

⁶¹ 'Vilayet Haberleri', **Niğde**, 15 Eylül 1939, Sayı. 588, s. 2.

⁶² 'Vilayet Haberleri', **Niğde**, 13 1. Teşrin 1939, Sayı. 592, s. 1.

⁶³ 'Valimizin Teftişleri', **Niğde**, 20 1. Teşrin 1939, Sayı. 593, s. 1.

B-VİLAYET UMUMİ MECLİS TOPLANTILARI

1.1934 Yılı Vilayet Umumi Meclis Toplantıları

Belediye Meclisi, saat 09:00 da toplanmıştır. Azalar arasından en yaşlı olan Meyli Efendi geçici olarak reisliğe seçilmiştir. Reis ve daimi encümen üyelerini seçmek için, meclis azalarına kağıtlar dağıtılmıştır. Oy verme işlemi bittikten sonra seçim sonucu da Belediye Reisi Dr. Hüseyin Ülkü Bey, encümenleri ise Rasih Bey ve Yusuf Kemal Bey olmuştur. Belediye Reisliğine seçilen Hüseyin Bey, kürsüye çıkarak bir teşekkür konuşması yapmıştır. Daha sonra seçim devam etmiş ve encümen azaları da seçilmiştir⁶⁴.

Vilayet Belediye Umum Meclisi Reis Hüseyin Ülkü başkanlığında 16 üyenin katılımı ile açılmıştır. Hüseyin Bey, açılıшта kısa bir konuşma yapmıştır. Bu konuşmasında; Niğde Belediyesinin bütçe darlığına rağmen vilayetin ihtiyaçları için el birliği ile çalışılacağını belirtmiştir. Belediye meclisine bu toplantı da bir reis vekili ile iki katip alınmıştır. Encümenler görevlerine başlamışlardır. Belediye Umum Meclis toplantısının da Ruzname de yazan beş senelik kalkınma ve ihtiyaç programları görüşülmüş ve vilayette uygulanmaya başlanması kararlaştırılmıştır. Geçmiş dönemde yapılması gereken ancak yapılmayan işlerin yapımına başlanacaktır⁶⁵.

2.1935 Yılı Vilayet Umumi Meclis Toplantıları

Niğde Belediyesi 1935 senesi Varidat bütçesi 48.730 lira olarak tespit edilmiştir. Bu sene içerisinde fenni ve sıhhi mezbaha inşasına başlanılmasına karar verilmiştir. 1935 senesi masraf bütçesinin ise 48.780 lira olması kararı alınmıştır⁶⁶. Türkiye Cumhuriyeti Başvekalet Kararlar Müdürlüğün de çıkan kararname ile toplu bütçe tetkik komisyonunca görüşülen, Dahiliye Vekilliğinin 11.09.1935 tarihli 291 / 152 sayılı tezkiresi ile gönderilen Niğde ve Isparta vilayetlerinin 935 senesi hususi idare bütçeleri ve bütçe komisyonunun kararı İcra Vekilleri Heyetince 12.09.1935 tarihinde görüşülmüş ve 1561 sayılı mucibince tasdik edilmiştir. Bu kararname de,

⁶⁴ 'Belediye Meclisimizin Fevkalade Toplantısı Yapıldı', **Resmi Niğde**, 23 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 337, s. 2.

⁶⁵ 'Belediye Umum Meclisi İhtimai Zabıt Hulasası', **Resmi Niğde**, 26 İkinci Teşrin 1934, Sayı. 342, s. 2.

⁶⁶ '1935 yılına Ait Belediye Umum Meclisinin Nisan İhtimainına Ait Karar Hulasası', **Resmi Niğde**, 13 Mayıs 1935, Sayı. 364, s. 2.

başta Reisi Cumhur Kemal Atatürk olmak üzere, Başvekil İsmet İnönü ve ilgili bakanlıkları imzaları bulunmaktadır⁶⁷.

3.1936 Yılı Vilayet Umumi Meclis Toplantıları

Bu yıl içerisinde ilk olarak 20.03.1936 cuma günü genel kurul açılacaktır. Genel Kurulun amacı, üyelerinin Niğde vilayetinin eksikleri, ihtiyaçlarını belirlemektir. Genel Kurul üyeleri, bu ihtiyaçlar doğrultusunda da çalışacaklardır⁶⁸.

Belirtilen tarihte yani 20.03.1936 da Vilayet Umumi Meclisi, Vali Faik Üstün başkanlığında açılmıştır. Meclis azaları kaza ve merkezlere göre belirlenmiştir. Niğde merkezden Rasih Ferit, Naim Bey, Mualla Hanım aza olarak katılmışlardır. Ulukışla kazasından Şevki Bey, Arapsun kazasından Mehmet Balcı, Aksaray kazasından Sadi, İzzet, Muhittin Beyler ve Fehime Hanım, Nevşehir kazasından Derviş, Bekir Beyler ile Sakibe Hanım, Bor kazasından İzzet, Mahmut, Hilmi Beyler aza olarak toplantıda mevcuttur. Meclis, Vali Faik Beyin nutku ile açılmıştır.

Vilayet meclisin de ilk iş olarak görev dağılımı yapılmıştır. Bütçe, kültür, bayındırlık ve mülkiye, sağlık encümenleri seçilmiştir. Bütçe Encümenliğine; Niğde merkezden Ferit Ecer, Aksaray kazasından Sadi Bey, Ulukışla kazasından Şevki Bey, Bor kazasından Hilmi Bey, Nevşehir kazasından Derviş Bey seçilmişlerdir. Kültür encümenliğine; Aksaray kazasından İzzet Turan, Nevşehir kazasından Bekir Bey, Arapsun kazasından Mehmet Balcı seçilmişlerdir. Sağlık encümenliğine; Sabit Ecemiş, Aksaray kazasından Fehime Hanım, Niğde merkezden Rasih Bey, Nevşehir kazasından Mehmet Bey seçilmiştir. Mülkiye ve bayındırlık encümenliğine; Niğde merkezden Naim Bey, Bor kazasından Mahmut Bey, Nevşehir kazasından Sakibe Hanım ve Aksaray kazasından da Muhittin Bey seçilmiştir⁶⁹.

Vilayet Umumi Meclisinin ikinci toplantısı, 23.03.1936 tarihinde yapılmıştır. Vali Faik Bey toplantıya başkanlık etmiştir. Reisi Cumhur Kemal Atatürk başta olmak üzere Dahiliye Vekili Şükrü Kaya, C.H.P. Genel Sekreteri Recep Peker'in göndermiş oldukları telgraflar okunarak toplantıya başlanılmıştır. Ruzname okunarak; kültür direktörlüğünün Aksaray Cumhuriyet Mektebi bahçesine ait dört odalı bir pavyon

⁶⁷ BCA, 30.18.1.2. / 58.72.4.

⁶⁸ 'Genel Kurul Açılıyor', Niğde, 16 Mart 1936, Sayı. 408, s. 1.

⁶⁹ 'İlimizin 936 yılının İlk Toplantısına Mahsus Zabıt Hulasası', Niğde, 23 Mart 1936, Sayı. 409, s. 2.

yapılmasına, Niğde Arapsun'dan alınarak Kırşehir Avanos'a verilen köylerin iadesinin istenilmesine, C.H.P.'nin teklifi ile Akmedrese'nin müze olarak kullanılmasına, Niğde maden yolunun Adana vilayetine kadar yapılmasına karar verilmiştir. Vilayet meclisinde bu konular dışında başka konularda görüşülüp karara bağlanmıştır. Meclisin, gelecek hafta perşembe günü tekrar toplanmasına karar verilerek toplantı sonlandırılmıştır⁷⁰.

Meclis, 26.03.1936 tarihinde tekrar toplanmıştır. Toplantıya Vali Faik Bey başkanlık etmiştir. Toplantıda vilayet sorun ve istekleri görüşülmüş, bütçe hesap cetvellerinin bütçe encümeni tarafından incelenmesine karar verilmiştir. Ruzname de okunan diğer konular da gerekli encümenlere havale edilerek toplantıya son verilmiştir. Ayrıca toplantıya katılmayan meclis azalarının mazeretleri görüşülmüştür⁷¹.

Vilayet meclisi, Vali Vekili Ziya Bey başkanlığında dördüncü toplantısını yapmıştır. Toplantıya 14 aza katılmıştır. Toplantıda alınan kararların bazıları şunlardır; Bor kütüphanesinin inşası için Bor Kaymakamlığının çıkardığı bütçe, bütçe encümenliğine; arazi ve bina vergileri için çıkartılan bütçe sıhhat ve ziraat encümenliğine; Cumhuriyet Halk Partisinin sunduğu halkevleri ve hayır kurumları için istedikleri bütçe, bütçe encümenliğine sunulmuştur. Şehitlikleri imar cemiyetinin, şehitlikler için hazırlanmış oldukları bütçe nafia encümenliğince kabul edilmiştir. Bunların dışında öğretmen, memur, inşaatlarda çalışan işçiler için ödenecek maaşlar da meclis de görüşülmüş ve karara bağlanmıştır⁷².

15 azanın katılımı ile Vilayet Umumi Meclisi Vali Faik Üstün başkanlığında 02.04.1936 da toplanmıştır. Ruzname okunmuştur. Görüşülen konular karara bağlanması için ilgili encümenliklere havale edilmiştir. Bu konulardan birisi de Bor kazasında bir ortaokul açılmasıdır. Bu konu kültür encümenliğinde karara bağlanacaktır. Diğer toplantılarda olduğu gibi vilayette görev yapan yurttaşların maaşları ve toplantıya katılmayan azaların katılmama gerekçeleri görüşülmüştür⁷³.

⁷⁰ '1936 Yılına Ait Vilayet Umum Meclisinin İkinci Toplantısı', **Niğde**, 6 Nisan 1936, Sayı. 411, s. 1-2.

⁷¹ 'Üçüncü Toplantı', **Niğde**, 6 Nisan 1936, Sayı. 411, s. 1.

⁷² 'Vilayet Umumi Meclisinin Dördüncü Toplantısı', **Niğde**, 13 Nisan 1936, Sayı. 412, s. 1.

⁷³ 'Beşinci Toplantı', **Niğde**, 13 Nisan 1936, Sayı. 412, s. 1-2.

Vilayet meclisi, toplam 15 azanın katılı ve ikinci reis Naim Beyin başkanlığında 06.04.1936 tarihinde toplanmıştır. Toplantı da; Niğde vilayetinde yapılan mektep inşaları, bina ve arazi vergileri, şehitlik için imar faaliyeti gibi konular görüşülmüştür. Bu imar çalışmalarının bütçesi çıkartılmış ve bağlı buldukları encümenliklere havale edilmiştir⁷⁴.

Meclis 09.04.1936 tarihinde Vali Faik Üstün başkanlığında toplanmıştır. Her toplantıda olduğu gibi öncelikle Ruzname okunmuştur. Daha sonra görüşmeler geçilmiştir. Genel olarak görüşülen konular; Aksaray kazasında mektep inşası, Cumhuriyet mektebinin genişletilmesi, baytar müdürlüğü aracılığı ile Konya vilayetinden getirilecek olan damızlıklar, Bor kazasında ortaokul inşası, memur maaşlarıdır. Ayrıca vilayetin diğer sorunlarına da değinilmiş, konular ilgili encümenliklere havale edilerek karara bağlanmıştır⁷⁵.

Meclis toplantısı Vali başkanlığı ve 16 azanın katılımı ile yapılmıştır. Toplantı da Aksaray-Bor ve Nevşehir yollarının yapımı için nafia encümenince, vilayet makamına evrak sunulmuştur. Bor Kaymakamlık binasının tamiri için bütçe encümenliğinden maddi yardım istenmiştir. Ayrıca vilayette görev yapan muhasebe, aşçı, memur maaşları da görüşülen konular arasındadır⁷⁶.

Vilayet Meclisi, 17 azanın katılımı ile 16.04.1936 tarihinde Vali Bey başkanlığında toplanmıştır. Gebere Barajının inşası nedeniyle bütçeye 2.500 lira konması için nafia encümenin karar alması istenmiştir. 1931 senesinde maarif vergisi olarak alınan 2.739 lira 25 kuruşun kanunun kaldırılması ile sahiplerine iadesi için bütçe encümenliğine havale edilmiştir. Niğde vilayet merkezine bir lise açılması hakkında görüş bildiren Niğde azası Naim Bey'in planı maarif encümenliğine sunulmuştur. Ayrıca Bor kazasında görev yapan muallimlerin, Aksaray Cumhuriyet başöğretmenin, Aksaray kazasında görev yapan hususi memurun maaşları görüşülmüştür⁷⁷.

Vilayet meclisi, Vali Faik Üstün başkanlığında 20.04.1936 tarihinde 16 azanın katılımı ile toplanmıştır. Her zamanki gibi öncelikle Ruzname okunmuştur. Görüşülen konular; il ve ilçelerde umumi meclisler tarafından spor faaliyetlerine harcanan

⁷⁴ 'Vilayet Umumi Meclisinin 6. Toplantısı', **Niğde**, 24 Nisan 1936, Sayı. 413, s. 1-2.

⁷⁵ 'Yedinci Toplantı', **Niğde**, 24 Nisan 1936, Sayı. 413, s. 2.

⁷⁶ 'V. Umumi Meclisinin Sekizinci Toplantı', **Niğde**, 29 Nisan 1936, Sayı. 414, s. 1.

⁷⁷ 'V.U.M. Dokuzuncu Toplantı', **Niğde**, 7 Mayıs 1936, Sayı. 415, s. 1-2.

paralar bütçe encümenine rapor olarak sunulmuştur. 2901 numaralı arazi tahkiri kanununa göre; komisyon üyelerine 75 lira, azalara 150 kuruş ve muhtarlara 50 kuruş yevmiye verilmesi hakkındaki konu mülkiye encümeninin kararına sunulmuştur⁷⁸.

Meclis, ikinci reis Naim Erem başkanlığında 24.04.1936 tarihinde toplanmıştır. Toplamda 15 azanın katılımı olmuştur. Arapsun kazasından Avanus'a kaydedilen köylerin tekrar Niğde vilayetinde verilmesi için mülkiye encümenine başvurulmuştur. Başvuru kabul edilmiştir. Kayabaşı mahallesinde bir mektep yapılması için bütçe encümenliğine başvuruda bulunulmuştur. Yine bütçe encümeni kararı ile şehitlikler imarı için bütçeye 50 lira konulmuştur. Kültür encümeninin, şehir merkezine lise inşası için sunmuş olduğu mazbata, vilayet makamında kabul edilmiştir. Niğde vilayetinde görev yapan memurların durumu ve toplantıya katılmayan azaların katılmama nedenleri görüşülerek meclis toplantısı sonlandırılmıştır⁷⁹.

Meclis toplantıları sonucunda belirlenen 1936 yılı vilayet mali bütçesi ilgili Bakanlığa gönderilmiştir. Vilayet meclisi tarafından belirlenen bu bütçe, Bakanlık tarafından onaylanmıştır⁸⁰.

Niğde vilayeti, meclis toplantıları bitirilmiştir. Son toplantı da Mayıs ayında yapılmıştır. Meclis genelde Vali Faik Üstün başkanlığında toplanmıştır. Toplantılarda Niğde ilinin ihtiyaçları hakkında önemli kararlar alınmıştır. Niğde'nin 1936 yılı ihtiyaçları görüşülmüş ve bütün ihtiyaçlarının karşılanması için bütçe oluşturulmuştur. Meclis toplamda 11 kez bir araya gelmiştir⁸¹. Bu sene içerisinde, Vilayet meclisi tarafından hazırlanan ruzname de bulunan işlerin çoğu yapılmıştır. İçme suları yollarında tadilat olmuştur. Mezbaha inşası yapılmıştır. Vilayete elektrik getirilmesi için plan hazırlanmıştır. Bunlar ve daha birçok vilayet işlerini Belediye Reisi Hüseyin Ülkü ve encümen üyeleri başarmıştır⁸².

⁷⁸ 'Vilayet Umumi Meclisinin Onuncu Toplantısı', **Niğde**, 18 Mayıs 1936, Sayı. 417, s. 1.

⁷⁹ 'Vilayet Umumi Meclisinin Onbirinci Toplantısı', **Niğde**, 25 Mayıs 1936, Sayı. 418, s. 2.

⁸⁰ 'Bütçemiz Tasdik Edildi', **Niğde**, 14 Ağustos 1936, Sayı. 430, s. 1.

⁸¹ 'Vilayet Haberleri', **Niğde**, 29 Nisan 1936, Sayı. 414, s. 1.

⁸² 'Şehir Meclisi Toplantısını Bitirdi', **Niğde**, 4 Birinci Kanun 1936, Sayı. 446, s. 1.

4.1937 Yılı Vilayet Umumi Meclis Toplantıları

Bu yıl Vali Faik Üstün başkanlığında sürdürülen Umumi Meclis, çalışmaları sona ermiştir. Yapılan ve yapılacak olan işler hakkında görüşülmüştür. Ziraat alanında dört yeni ziraat memuru, ziraat encümenliğine kabul edilmiştir. Ziraat encümeninin tam teşkilatlı çalışabilmesi ve özellikle her geçen gün gelişen meyveciliğin teşkilatlandırılması için yeni memur alımları olmuştur. Köylü yurttaşlarla daha yakından ilgilenilmesi adına köycülük işleri için ayrı bir teşkilatın oluşturulmasına karar verilmiştir. Yolların tamiri ve yeni yol yapımı için 1937 senesinden başlanarak beş senelik bir yapım projesi oluşturulacaktır. Ayrıca eğitim alanında yapılan mektep inşalarına devam edilecek ve Niğde vilayetinin merkezine donanımlı ve büyük bir mektep inşa edilecektir⁸³.

Vilayet Umumi Meclisi Vali Vekili Naim Erem başkanlığında, 16 azanın katılımı ile toplanmıştır. Toplantı da; Adana lise ve ortaokulunda okuyan Niğdeli fakir talebelere maddi yardım yapan maarif cemiyetine, kültür encümeni tarafından hükümet adına maddi destek verilmesi kararı alınmıştır. Sağlık ve eğitim alanında vilayette görev yapan memurlara verilecek maaşlar ve memur izinleri görüşülmüştür. Vilayetin diğer sorunları görüşülerek toplantıya son verilmiştir⁸⁴.

Vilayet meclisinin dördüncü toplantısı Vali Faik Üstün başkanlığında yapılmıştır. Toplantıya 16 aza katılmıştır. Ruznameye geçilmiştir. Nevşehir Kaymakamlığının vilayet merkezine gönderdiği on maddelik rapor okunmuştur. Raporda; Nevşehir mekteplerinde okuyan fakir çocuklara maddi yardım yapılması istenmiştir. Bu konu kültür encümenliğine havale edilerek, Nevşehir ve Aksaray kazalarında okuyan fakir talebelere yardım yapılması kararı alınmıştır. Nafia ve bütçe encümenliklerine, Nevşehir de çeşme sularının demir borular ile akıtılması için belediyeye toplam 13.000 lira yardım yapılması konusu havale edilmiştir. Nevşehir ve civar bölgelerinde meyvecilikle uğraşıldığından, meyvelerin aşılması için ziraat memuru tayini yapılmasına, tayin işlemleri için ziraat encümenine konuyu havale edilmesine, Nevşehir halkevinin tadilatı için de 10.000 liralık bütçe ayrılmasına karar verilmiştir. Halkevlerine yapılan yardımlar C.H.P. Genel Merkezi tarafından karşılandığı için vilayet meclisinde görüşülen halkevleri konusu herhangi bir encümene havale edilmemektedir. Ürgüp ve Nevşehir yol güzergahının, Uçhisar ve

⁸³ 'Vilayetimiz Genel Meclis Çalışmalarını Bitirdi', **Niğde**, 12 Mart 1937, Sayı. 458, s. 1.

⁸⁴ 'Vilayet Umumi Meclisinin Üçüncü Toplantısı', **Niğde**, 19 Mart 1937, Sayı. 458, s. 1.

Avcılar kasabalarından geçirilmesi kararlaştırılmıştır. Daha sonra memur maaş ve izinleri görüşülmüştür. Ruzname de görüşülecek başka madde kalmadığından dolayı meclis haftalık toplantısını sonlandırmıştır⁸⁵.

Belediye Heyeti, bu yıl ki toplantılarını bitirmiştir. 1937 yılı bütçesi hazırlanmıştır. Bütçe de 1936 yılına göre 15.000 lira artış sağlanmıştır. Toplam bütçe, 55.138 olarak tanzim edilmiştir⁸⁶.

Ulus gazetesinde çıkan ilan ile; Niğde Vilayeti Hususi Daire Bütçesi, Dahiliye Vekaleti Vilayetler Bütçesi Tetkik Komisyonu tarafından onaylanmıştır⁸⁷. İç İşleri Bakanlığı tarafından incelenen 1937 yılı vilayet bütçesi, yüksek tasdikten çıkmıştır⁸⁸.

Vilayet Umumi Meclisi, sıhhat alanında yapılacaklar için ve memurların durumu gibi konuları görüşmek ve karara bağlamak üzere fevkalade toplantı gerçekleştirmişlerdir⁸⁹.

1934 yılında parti yetkilileri ve yurttaşların desteği ile bu yıl görev yapan Niğde Belediye Reisi ve heyeti Meclis görüşmelerine başkanlık etmişlerdir. Vilayet belediye heyeti birbirine ülkü ile bağlı kişilerdir. Belediye, üç yıl zarfında vilayette her alanda çalışmalarını sürdürmüştür. Ayrıca vilayet bütçesinde de her yıl artış gözlenmiştir. 1934 yılı bütçesi 32.077 lira, 1935 yılı bütçesi 29.990 lira, 1936 yılı bütçesi 45.773 lira, 1937 yılı bütçesi ise 56.038 lira olmuştur. Yani her geçen sene bütçede bir artış görülmektedir⁹⁰.

5.1938 Yılı Vilayet Umumi Meclis Toplantıları

Vilayet Umumi Meclisi Faik Üstün başkanlığında Şubat ayında toplanmıştır. Toplantıya meclis üyeleri; Rasih Özbek, Naim Erem, Ferit Ecer, Mualla Ülkü Niğde merkezden; Mahmut Çağız, Hilmi Mengi, İzzet Can Bor kazasından; İzzet Turan, Sabit Ecemiş, Fehime Tüzün, Ahmet İleri, Nafiz Çiftçi Aksaray kazasından; Derviş Bey, Aras Bey, Bekir Poyraz, İbrahim Tüzün Nevşehir kazasından; Şevki Bey Ulukışla kazasından ve Mehmet Balcı Bey de Arapsun kazasından katılmışlardır.

⁸⁵ 'Dördüncü Toplantı', **Niğde**, 19 Mart 1937, Sayı. 458, s. 1-2.

⁸⁶ 'Belediyemizin 1937 Yılı Bütçesi', **Niğde**, 30 Nisan 1937, Sayı. 465, s. 1.

⁸⁷ 'Vilayetimiz Bütçesi Yüksek Tasdike Arz Edildi', **Niğde**, 16 Temmuz 1937, Sayı. 476, s. 1.

⁸⁸ 'Vilayetimizin 1937 Yılı Bütçesi Geldi', **Niğde**, 13 Ağustos 1937, Sayı. 480, s. 2.

⁸⁹ 'Uray da', **Niğde**, 6 Ağustos 1937, Sayı. 479, s. 1.

⁹⁰ '1934-1937 Yıllarında Niğde Belediyesi', **Niğde**, 29 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 491, s. 9.

Ruznameye geçilerek, Ruznamede ki alınacak kararlar ilgili encümenliklere aktararak kabul edilmiştir. Kararlar arasında, Aksaray'da ki kütüphanenin tavanının tamir edilmesi ve yeni kitap dolabı olması için konunun kültür encümenliğine havale edilmesi kararı bulunmaktadır. Vilayet çalışanlarının maaşlarının yükseltilmesi veya ne kadar maaş verileceğinin kararlaştırılması da bütçe encümenliğinde görüşülmüştür⁹¹.

17.02.1938 tarihli içtimai ait zaptı sabık hulasası Niğde gazetesinde yayınlanmıştır. Meclis, Faik Üstün başkanlığında toplanmıştır. Toplantı da zaptı sabık okunmuş, Ruznameye geçilmiştir. Burada; ilkokullar için ayrılacak bütçenin ne kadar olacağı, öğretmen maaşlarının ve memur maaşlarının durumu ve Aksaray-Bor yolu için çalışan müteahhidin maaşı gibi konular görüşülmüştür⁹².

İl Genel Kurulu hafta sonu, daimi encümen üyelerinin seçimini yaparak toplantılarına son verecektir⁹³.

Vilayet Umumi Meclisi, Faik Üstün başkanlığında toplanmıştır. 21.02.1938 tarihli toplantıya ait eski zabıt hulasası, Niğde gazetesinde yayınlanmıştır. Toplantıda Ruzname okunmuştur. Buna göre; havaya karşı koruma tahsisatı olarak 1938 senesi bütçesine, geçen seneki yardımdan daha fazla yardım yapılması için bütçe encümenliğine konu havale edilmiştir. Ulukışla kazasında açılacak olan halkevine yardım için C.H.P. İlçe Yön. Kurul Başkanlığının yazısı okunarak, gerekli maddi yardımın yapılmasına karar verilmiştir. Ağaç bayramı için ziraat encümeninin mazbatasını okunarak, konunun bütçe encümenliğinde görüşülmesi kararlaştırılmıştır. Arazi vergisinin 1938 yılı bütçesi 174.000 lira olarak kabul edilmiştir. Diğer konularda görüşüldükten sonra toplantı sona ermiştir⁹⁴.

Vali Faik Bey başkanlığında 24.02.1938 tarihinde Vilayet Umum Meclisi toplanmıştır. Toplantıya Niğde merkezden; Mualla Ülkü, Rasih Özbek, Naim Erem, Ferit Ecer, Aksaray kazasından; Fehime Tüzün, Sabit Ecemiş, İzzet Turan, Ahmet İleri, Nafiz Çiftçi, Nevşehir kazasından; Derviş Araz, İbrahim Tüzün, Bekir Poyraz, Bor kazasından; Hilmi Mengi, İzzet Can, Ulukışla kazasından; Şevki Alpağut, Arapsun kazasından; Mehmet Balcı katılmışlardır. Toplantıya Nevşehir azası Sakibe

⁹¹ 'Vilayet Umumi Meclisinin 7.2.1938 tarihinde ki İçtimaine', **Niğde**, 25 Şubat 1938, Sayı. 508, s. 3-4.

⁹² 'Umumi Meclis Konuşmaları', **Niğde**, 2 Mart 1938, Sayı. 509, s. 1-2.

⁹³ 'Genel Kurul Toplantıları Bitiyor', **Niğde**, 11 Mart 1938, Sayı. 510, s. 1.

⁹⁴ 'Vilayet Genel Kurul Konuşmaları', **Niğde**, 11 Mart 1938, Sayı. 510, s. 2.

Hanım ile Bor azası Mahmut Bey katılmamışlardır. Ruzname okunmuştur. Toplantıda genel olarak; öğretmen maaşları, mektepler için gerekli olan araç ve gereçler, hastanede çalışan görevlilerin maaşları konuları görüşülmüştür. Konular gerekli encümenliklere karara bağlanması için havale edilmiştir. Ayrıca Aksaray kazasında bulunan kütüphanenin tamiri için de 500 lira bütçe ayrılmıştır. Konular görüşüldükten sonra toplantı bitirilmiştir⁹⁵.

Vilayet meclisi dört gün sonra tekrar Vali başkanlığında toplantısını gerçekleştirmiştir. Toplantı da her toplantının başında olduğu gibi sabık zabıt okunarak kabul edilmiş ve ruznameye geçilmiştir. Arapsun da yapılacak olan fenni mezbaha ile elektrik tahsisatı için bütçe ayrılmıştır. Aksaray kazasında ağır ceza teşkilatı kurulması konusu görüşülmüştür. Ayrıca diğer toplantılarda olduğu gibi; vilayette görev yapan memurların maaşları, halkevi tamir işleri, Nevşehir ilkokullarında elektrik tahsisatı gibi vilayet sorunları görüşülmüştür⁹⁶.

Vilayet Umumi Meclisi, ikinci reis Naim Erem başkanlığında azaların katılımı ile toplanmıştır. Ruzname okunmuştur. Alınacak kararlar gerekli encümenliklere havale edilmiş ve yapılacak işler için bütçe tahsisatı yapılmıştır⁹⁷.

Uray Genel Kurul toplantılarına, 1 Nisan 1938 tarihinde cuma günü devam edilecektir. Toplantı da 1938 yılı bütçesinin ne kadar olacağı konusu görüşülecektir⁹⁸.

Vilayet Umumi Meclisi Vali Faik Üstün başkanlığında toplanmıştır. Zabıt sabık okunarak kabul edilmiş ve ruznameye geçilmiştir. 1938 yılı bütçesinin; birinci, ikinci ve üçüncü kısımları ile bu kısımlarda yazan maaş ve masrafların mazbataları okunarak kabul edilmiştir⁹⁹.

Genel Meclis toplantısı 1 Nisandan pazar gününe ertelenmiştir. Bu toplantıda vilayetteki imar faaliyetlerinin uygulanması konusu görüşülecektir¹⁰⁰.

Vilayet genel meclisi ikinci başkan Naim Erem'in önderliğinde 10.03.1938 tarihinde yapılmıştır. Toplantıya ait zaptı sabık hulasası Niğde gazetesinde

⁹⁵ 'Vilayet Genel Kurul Konuşmaları', **Niğde**, 18 Mart 1938, Sayı. 511, s. 1-2.

⁹⁶ '28.2.1938 tarihindeki Toplantıya Ait Sabık Zabıt Hulasası', **Niğde**, 18 Mart 1938, Sayı. 511, s. 2.

⁹⁷ '3.3.1938 tarihli Toplantıya Ait Sabık Zabıt Hulasası', **Niğde**, 25 Mart 1938, Sayı. 512, s. 3.

⁹⁸ 'Urayda', **Niğde**, 25 Mart 1938, Sayı. 512, s. 2.

⁹⁹ 'Vilayet Genel Kurul Konuşmaları', **Niğde**, 8 Nisan 1938, Sayı. 514, s. 1.

¹⁰⁰ 'Urayda', **Niğde**, 8 Nisan 1938, Sayı. 514, s. 1.

yayınlanmıştır. Vilayet mecliste; memur maaşları, imar faaliyetleri için ayrılacak bütçe gibi konular görüşülmüş ve karara bağlanmıştır¹⁰¹.

Vilayet Umumi Meclisi 11.03.1938 tarihinde azaların katılımı ile toplanmıştır. Ruznameye geçilerek; 1938 yılı bütçesinin dördüncü kısmı ile altıncı kısmı arasındaki mazbata okunmuştur. Bütçe encümeni, mazbatayı kabul etmiştir. Bütçe mazbatasında, Vilayet nafia işlerine ait masraflar yazmaktadır. Mazbata madde madde okunup kabul edilmiştir¹⁰².

Umumi Meclis Faik Üstün ve azaların katılımı ile açılmıştır. Ruznameye geçilmiş, Bor kazasında bir ortaokul ve Niğde merkez de bir lise açılmasına karar verilmiştir¹⁰³.

Umumi Meclis, Vali Faik Üstün başkanlığında toplanmıştır. Ruznameye geçilerek; daimi encümen intihabı için pusulalar hazırlanmıştır. Daha sonra encümen azalıkları için seçime geçilmiştir. Seçim sonucu; Bor kazasından İzzet Can, Niğde merkezden Ferit Ecer, Aksaray kazasından Sabit Ecemiş ve Nevşehir kazasından Bekir Poyraz asıl azalıklara seçilmişlerdir. Niğde merkezden Naim Erem, Arapsun kazasından Mehmet Balcı, Nevşehir kazasında Fehime Tüzün ve İbrahim Tüzün yedek azalığa seçilmişlerdir. Bunları dışında kazaları, vilayet meclisinde temsil edecek azalar da belli olmuştur. Şevki Alpağut Ulukışla, Hilmi Mengi ve Mahmut Cıgız Bor, İzzet Turan, Mualla Ülkü, Ahmet İleri, Nafiz Çiftçi Aksaray, Derviş Aras Nevşehir kazalarını ve Rasih Özbek de Niğde merkezi temsil edecek azalardır¹⁰⁴.

Yapılan bu seçimden sonra 1938 senesinin aralık ayında da bir seçim yapılmıştır. Bu yapılan seçimde de vilayet genel meclisinin asıl ve yedek azaları belli olmuştur. Mualla Ülkü, Naim Erem, Rasih Özbek, Ferit Ecer 109 rey ile asıl azalığa seçilmişlerdir. Faik Soylu, Rasih Özdoğan, K. Yedier, Vahdi Alpar ise 25 rey ile yedek aza olmuşlardır¹⁰⁵.

¹⁰¹ ‘Vilayet Genel Kurul Konuşmaları’, **Niğde**, 29 Nisan 1938, Sayı. 517, s. 3.

¹⁰² ‘Vilayet Genel Kurul Konuşmaları’, **Niğde**, 6 Mayıs 1938, Sayı. 518, s. 2-3.

¹⁰³ ‘Vilayet Genel Kurul Konuşmaları’, **Niğde**, 20 Mayıs 1938, Sayı. 520, s. 2.

¹⁰⁴ ‘12.3.1938 Tarihine Ait Zabıt Hulasası’, **Niğde**, 27 Mayıs 1938, Sayı. 521, s. 1-2.

¹⁰⁵ ‘İlimiz Genel Meclis Üyeleri Seçildi’, **Niğde**, 2 1. Kanun 1938, Sayı. 547, s. 2.

6.1939 Yılı Vilayet Umumi Meclis Toplantıları

Vilayet Umumi Meclisi, Vali Faik Üstün'ün başkanlığında 09.02.1939 tarihinde toplanmıştır. Öncelikle Aksaray Umumi Meclis azasından Ali Görün ve Hadi Aksoy, Vilayet Umumi Meclis azalığına kabul edilmişlerdir. Daha sonra ruzname okunmuştur. Vilayetin gerekli ihtiyaçlarını karşılamak için yapılması gereken işler bağlı encümenliklere havale edilmiştir. 1939 yılı bütçesi hakkında mazbata okunarak bütçe, bütçe encümenliğine aktarılmıştır¹⁰⁶.

Dört gün sonra vilayet meclisi başkan vekili Naim Erem başkanlığında toplanmıştır. Toplantı da; Niğde azaları Mualla Ülkü, Ferit Ecer, Rasih Özbek; Aksaray azaları Dildar Arıbaş, Sabit Ecemiş, Ali Görün, Hadi Aksoy, Nafiz Çiftçi; Nevşehir azaları Bekir Poyraz, Sefa Tatar, İsmail Hakkı, Mehmet Özdemir; Bor azaları Hilmi Mengi, Mahmut Cıgız, Cevdet Ülkü, Ulukışla azası Şevki Alpağut ve Arapsun azası Mehmet Balcı mevcuttur. Ruznameye geçilerek, Reisi Cumhur İsmet İnönü, Başvekil Refik Saydam, T.B.M.M.'si Başkanı Abdülhalik Renda'nın çekmiş oldukları telgraflar okunmuştur. Daha sonra; Beden Terbiyesi Kanunu, muallim maaşları, öğretmen okullarında görevli olacak ve gidecek öğretmenlerin durumu, işçi maaşları, fakir talebelere yardım gibi konular görüşülerek karara bağlanmıştır¹⁰⁷.

Vilayet Umumi Meclisi Faik Üstün başkanlığında, 16.02.1939 tarihinde dördüncü toplantısını azaların katılımı ile gerçekleştirmiştir. Zaptı sabık okunarak kabul edilmiş ve ruznameye geçilmiştir. Vilayette görev yapan memurların maaşları, Aksaray hastanesi için gerekli olan sağlık cihazlarının temini, vilayetteki mekteplere ayrılacak bütçe, öğretmen okullarında görev alacak gezici başöğretmenlere verilecek maaşların bütçesi, köy mekteplerinin imar için harcanacak paranın miktarı gibi konular görüşülerek toplantı sonlandırılmıştır¹⁰⁸.

Meclis, Faik Bey ve azaların katılımı ile 20.02.1939 tarihinde beşinci toplantısına başlamıştır. Zaptı sabık okunarak aynen kabul edilmiştir. Ruznameye geçilerek; bina, arazi ve yol vergileri görüşülmüş, vilayet kazalarındaki mekteplerde yapılacak olan imar çalışmalarının planı hazırlanmıştır¹⁰⁹. Ferit Ecer Niğde merkez,

¹⁰⁶ 'Umumi Meclis Müzakereleri', **Niğde**, 3 Mart 1939, Sayı. 559, s. 1.

¹⁰⁷ '13.2.1939 tarihindeki Üçüncü Celseye Ait Zaptı Sabık Hulasası', **Niğde**, 3 Mart 1939, Sayı. 559, s. 1-2.

¹⁰⁸ 'Umumi Meclis Müzakereleri', **Niğde**, 17 Mart 1939, Sayı. 561, s. 1-4-5.

¹⁰⁹ 'Umumi Meclis Müzakereleri', **Niğde**, 24 Mart 1939, Sayı. 562, s. 1-2.

Sabit Ecemiş Aksaray kazası, Bekir Poyraz Nevşehir kazası, Şevket Alpağut Ulukışla kazasından daimi encümen üyeliklerine seçilmişlerdir¹¹⁰.

Vilayet Umumi Meclisinin altıncı toplantısında alınan kararlar; beden terbiyesi heyetine Sabit Ecemiş seçilmiştir. Aksaray ve Ulukışla'da ki okulların tamiri için ne kadar bütçe ayrılacağı görüşülmüştür. Ayrıca, Çiftehan kasabasına yapılacak otel, Güzel Sanatlar Akademisine talebe gönderme mevzusu, hastanelerin ihtiyaçları için harcanacak para gibi konular görüşülerek karara bağlanmıştır¹¹¹.

Meclis, ikinci reis Naim Erem başkanlığında yedinci toplantısını yapmıştır. Zaptı sabık hulasası, katip Sabit Ecemiş tarafından okunarak aynen kabul edilmiştir¹¹².

Vilayet Umumi Meclisi Faik Üstün başkanlığında toplanmıştır. Zaptı sabık okunarak kabul edilmiştir. Ruznameye geçilerek; Nevşehir 29 Teşrin Evvel okulunun imarı, Nar köyü mektep binasının imarı, Nevşehir kazasında okuyan fakir talebelere verilecek yardımlar, köylü yurttaşların muallim istekleri ve eğitimci okulları konuları görüşülmüştür¹¹³.

Vali Faik Üstün başkanlığında dokuzuncu toplantı yapılmıştır. Mecliste zaptı sabık okunarak kabul edilmiştir. Ruznameye geçilerek; Bor kaymakamlık evinin tadilatı, tarihi müze için bütçe ayrılması, Aksaray kazasında yapılan köprü inşası ve kütüphane inşası gibi konular görüşülmüştür¹¹⁴.

Meclis, ikinci reis Naim Erem başkanlığında ve azaların katılımı ile toplanmıştır. Ruznamede yer alan; Konya vilayetine bağlı Ereğli kazasının Niğde vilayetine bağlanması, Niğde hastanesinin bütçesi, Aksaray kütüphanesi, muallim maaşları konuları görüşülmüş ve ilgili encümenlere havale edilmiştir¹¹⁵.

Vilayet meclisi Vali Bey başkanlığında 13.03.1939 tarihinde toplanmış Ruzname de yer alan konular görüşülmüştür¹¹⁶.

¹¹⁰ 'Vilayet Daimi Encümen Üyeliği Seçimi', **Niğde**, 24 Mart 1939, Sayı. 562, s. 1.

¹¹¹ 'Altıncı Toplantıya Ait Zabıt Hulasası', **Niğde**, 7 Nisan 1939, Sayı. 564, s. 1.

¹¹² 'Yedinci Toplantıya Ait Zabıt Hulasası', **Niğde**, 24 Mart 1939, Sayı. 562, s. 3.

¹¹³ '02.03.1939 tarihindeki İctimaiye Ait Zabıt Hulasası', **Niğde**, 7 Nisan 1939, Sayı. 564, s. 2.

¹¹⁴ '6.3.939 tarihindeki Dokuzuncu İctimaiye Ait Zabıt Hulasası', **Niğde**, 7 Nisan 1939, Sayı. 564, s. 3.

¹¹⁵ 'Umumi Meclis Müzakereleri', **Niğde**, 14 Nisan 1939, Sayı. 565, s. 3.

¹¹⁶ '13.3.939 tarihindeki Onbirinci İctimaiye Ait Zabıt Hulasası', **Niğde**, 21 Nisan 1939, Sayı. 566, s. 2.

Vali başkanlığında, vilayet meclisi toplantısını gerçekleştirmiştir. Ruzname okunarak; beden terbiyesi tahsisatı konusu ve Atatürk büstü yapım işi bütçe encümenliğine havale edilmiştir. Aksaray kazasında eğitim gören fakir talebeler için pansiyon açılması ve muallim maaşları da görüşülmüştür¹¹⁷. Ayrıca; Aksaray kazasındaki bataklıkın kurutulması için kazaya maddi yardımda bulunulması, köylü yurttaşlardan alınması gereken vergiler, vergilerini vermeyen yurttaşların isimleri, C.H.P. halkevi kurağına verilecek bütçe, Derinkuyu ilkokul binası imarı, Arapsun'un bazı köylerine eğitmen verilmesi, muallim maaşları konuları da görüşülmüş ve bağlı oldukları encümenliklere havale edilerek, encümenlikler tarafından karara bağlanmaları istenmiştir¹¹⁸.

Vali Faik Bey başkanlığında toplanan vilayet meclisi, 1939 yılı varidat bütçesi hakkında görüşme yapmıştır. Toplamda 18 fasıldan oluşan varidat bütçesinin fasılları tek tek incelenmiştir¹¹⁹.

Türkiye Cumhuriyeti Başvekalet Kararlar Dairesi Müdürlüğün de mevcut; Dahiliye Vekilliğinin 13.05.1939 tarihli ve 288 / 3838 sayılı tezkiresi ile gönderilen Diyarbakır, Isparta, Kocaeli, Tokat, Gaziantep, Ordu ve Niğde vilayetlerinin 1939 senesi hususi idare bütçeleri, İcra Vekilleri Heyetince 18.05.1939 tarihinde tetkik edilerek 1561 sayılı kanun mucibince tasdik edilmiştir. Tasdik edilen bütçeler hakkındaki kararname, Reisi Cumhur İsmet İnönü ve Başvekil Refik Saydam başta olmak üzere ilgili bakanlıklar tarafından onaylanmıştır¹²⁰.

9 Şubat 1939 tarihinden itibaren çalışmalarına devam eden Vilayet Umumi Meclisi, toplantılarını bitirmiştir. Meclis toplantılarına katılım için vilayet merkezinde bulunan kazaları temsil eden azalar, merkezden ayrılmaya başlamışlardır¹²¹.

Vilayete atanan yeni Vali İsmail Safa Apaydın, 1940 yılı vilayet bütçesi için tetkiklere başlamıştır¹²².

¹¹⁷ '16.3.939 tarihindeki Onikinci Toplantıya Ait Zabıt Hulasası', **Niğde**, 28 Nisan 1939, Sayı. 567, s. 1.

¹¹⁸ 'Umumi Meclis Müzakereleri 12 inci Toplantı', **Niğde**, 5 Mayıs 1939, Sayı. 568, s. 1.

¹¹⁹ 'Umumi Meclis Müzakereleri 14 üncü Toplantı', **Niğde**, 19 Mayıs 1939, Sayı. 570, s. 2.

¹²⁰ **BCA**, 30.18.1.2. / 87.44.18.

¹²¹ 'Vilayet Umumi Meclisi Mesaisini Bitirdi', **Niğde**, 24 Mart 1939, Sayı. 562, s. 1.

¹²² 'Vilayet 1940 Hususi Muhasebe Bütçesi', **Niğde**, 15 1 inci Kanun 1939, Sayı. 601, s. 1.

C.CUMHURİYET HALK FIRKASI FAALİYETLERİ

1934-1939 dönemleri Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde tek partili yıllardır. Bu yıllarda Türkiye de, Cumhuriyet Halk Fırkası siyasi parti olarak görev yapmaktadır. Bu dönemlerde C.H.F. ile devlet iç içedir. 1936 yılından itibaren yurt genelinde vilayetlerde valilik görevinde bulunan idari liderler, aynı zamanda o vilayetlerde C.H.F. Başkanı olarak da görev yapmaktadırlar. Bu nedenle vilayetlerde bulunan C.H.F. da alınan her karar o vilayetlerin ekonomi, sosyal ve idari hayatlarını da etkilemektedir. Yapılan Fırka kongrelerin de, vilayetlerin imar, eğitim, ekonomi, tarım, hayvancılık alanlarındaki durumları incelenmektedir. Ayrıca vilayet bütçeleri de belirlenmektedir.

1.1934 Yılı C.H.F. Faaliyetleri

'Cumhuriyet Halk Fırkasının İl İdare Heyet Reisi, Doktor Hüseyin Ülkü, parti muhasiplerinden eczacı Naim Bey ile Nevşehir, Arapsun ve Aksaray kazalarına ziyaretlerde bulunmuştur. Buralarda, C.H.F. adına yapılan işleri denetlemiştir¹²³.'

Hüseyin Bey bu yıl içinde ziyaretlerine devam etmiştir. Aksaray, Nevşehir ve Arapsun kazalarına gitmiş, bu kazalarda belediye aza seçim işleri ile ilgilenmiştir. Daha sonra vilayet merkezine dönmüştür¹²⁴.

1934 yılının son ayında, 25 Aralık da Bor kazası C.H.P. kongresi, Hüseyin Ülkü başkanlığında belediye salonunda toplanmıştır. C.H.P. kongresinde, kaza ve nahiye işleri hakkında görüşülmüştür. Yeni heyet idaresi seçilmiştir. Yeni heyet idaresine; Faik Bey, Sabit Bey, İzzet Bey, Cevdet Bey, Behice Hüsniye Hanım seçilmişlerdir. Bor kazası Fırka başkanlığına ise Faik Mengi seçilmiştir¹²⁵.

2.1935 Yılı C.H.F. Faaliyetleri

Cumhuriyet Halk Fırkası vilayet kongresi, vilayet idare heyeti başkanı Dr. Hüseyin Ülkü başkanlığında toplanmıştır. Niğde vilayeti merkez mümessilleri; Dr. Hüseyin Ülkü, Eczacı Naim Erem, Rasih Özbek, Rasih Özdoğan, Mustafa Soylu, Arif

¹²³ 'Hüseyin Beyefendi', **Resmi Niğde**, 20 Ağustos 1934, Sayı. 328, s. 3.

¹²⁴ 'Hüseyin Bf.', **Resmi Niğde**, 1 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 334, s. 1.

¹²⁵ 'Bor C.H.F Kongresi', **Resmi Niğde**, 31 Birinci Kanun 1934, Sayı. 347, s. 3.

Abidin, Şahap Tüzün'dür. Nevşehir kazasının mümessilleri; Besim Başar, Mustafa Kara, İbrahim Uslu, İbrahim Sayın, Ahmet Yolalan, Mustafa Aytekin'dir. Arapsun kazasının mümessilleri; Ferit Ecer, Mustafa Balıkçı, Kadri Bey'dir. Ulukışla kazasının mümessilleri; Yakup Ünal, Yakup Gökşen, Şevki Alpağut, Durmuş Tahir'dir. Bor kazasının mümessilleri; Hüsniye Vahdi, Sabit Cıgız, İzzet Can, Tevfik Avan, Faik Mengi'dir. Aksaray kazası mümessilleri, Naciye Osman, Fehime Mustafa, Sadi Arıbaş, Muhittin Perek, Hasan Taşpınar, Memduh Eşme Kaya, Halit Tüsüz'dür. Kongre, toplanan mümessiller huzurunda açılmıştır. Kongreyi idare etmek üzere bir başkan ve zabıtları tutmak için de iki yazgan seçilmiştir. Bu seçim, azaların oyu ile olmuştur. Kongre başkanlığına Hüseyin Ülkü, yazganlıklara ise Naim Erem ile Arif Abidin seçilmişlerdir. Niğde vilayetinin istekleri ve ihtiyaçlar doğrultusunda birtakım kararlar alınmıştır. Bu kararların ilgili Bakanlıklar tarafından temin edilmesi istenmiştir.

Niğde vilayeti C.H.F. Vilayet İdare Heyeti, C.H.F. Genel Katipliğine, 1935 senesi C.H.F. Niğde vilayeti umumi heyetince kabul edilen dilekler ve kongre zabıtnamesi raporlarını göndermiştir. Bu raporlarda vilayet merkez ve kazalarının ihtiyaçları, istekleri, yapılan çalışmalar ve faaliyetlerde yer almaktadır.

Nevşehir kazasında bir şarap ve soma fabrikasının kurulması, fabrikanın yapılması için boş arazinin hazır bulunduğu, şarap ve soma üretimi için Nevşehir kazasının yurt genelinde en uygun yerlerden biri olduğu belirtilmiştir. Bu istek Cumhuriyet Halk Fırkası Niğde vilayet kongresi umumi heyetince kabul edilmiştir. İnhisarlar Bakanlığından da temin edilmesi temenni edilmiştir.

Bor kazasına bağlı Kemerhisar köyünün kütük yazımında nüfusunun 3854 olması nedeniyle bu köyün tam teşkilatlı bir nahiye olması; Ulukışla kazasına yakın olan Ereğli'ye bağlı Ömerli, Yassıkaya, Burna, Mahmutlu, Çat köylerinin Ulukışla kazasına bağlanması; Adana vilayetine bağlı Pozantı nahiyesi ve köylerinin de yine Ulukışla'ya bağlanması istenmiştir. Çünkü bu köyler Ulukışla vilayetine çok yakındır. Köylerde oturan yurttaşlar, mallarını satmak için Ulukışla kazasına gitmektedirler. Arapsun kazasına bağlıyken, 1931 ve 1932 senelerinde Kırşehir Avanus kazasına bağlanan 22 köyün de tekrar vilayete bağlanması dile getirilmiştir. Bu istekler C.H.F. Niğde vilayeti kongresi umumi heyetince kabul edilmiş ve Dahiliye Bakanlığından da temenni edilmiştir.

Bor kazasında 1300 talebenin ilkokulu bitirdikten sonra maddi imkansızlıklar nedeni ile ortaokula gidemediği, bu nedenle de Bor kazasına bir ortaokul açılması, ayrıca vilayet merkezinde de ortaokulu bitirenlerin liseye gidemediği nedeni ile vilayette bulunan bir ortaokulun liseye çevrilmesi istenmiştir. Bu istek de yine C.H.P. Niğde vilayet kongresi umumi heyetince kabul edilmiş, Maarif Bakanlığında temenni edilmiştir.

Niğde vilayetine damızlık hayvan verilmesi ve vilayet merkezinde bulunan 'haşaratla mücadele' teşkilatının büyütülmesi, C.H.F. Niğde vilayet kongresi umumi heyetince kabul edilmiş ve Ziraat Bakanlığında da temenni edilmesi istenmiştir.

Niğde vilayetinde yapılan C.H.F. kongresi, dört celseden oluşmaktadır. Bu celseler, seçilen başkan tarafından yönetilmiştir. Birinci celsede; vilayette yapılan bütün imar faaliyetleri hakkında bilgi verilmiştir. İkinci celse de; vilayet merkez ve Aksaray kazasının hesabı kat'ı cetveli incelenmiştir. Ayrıca vilayet merkez bütçesi ile Aksaray, Bor, Nevşehir, Ulukışla bütçeleri görüşülmüş ve ne kadar olacağı hesaplanmıştır. Üçüncü celse de; Niğde vilayeti kazalarına bağlı köylerin; eğitim, tarım, hayvancılık, yol gibi alanlardaki istekleri dile getirilmiştir. Köylerde bu alanlarda yapılan faaliyetler hakkında bilgi verilmiştir. Son celse de ise yine kazaların sıkıntıları dile getirilmiş ve çözümü için görüşülmüştür¹²⁶.

3.1936 Yılı C.H.F. Faaliyetleri

Bor kazasında C.H.P. adına halkevi tören yapmıştır. Törene Borlu yurttaşlar ilgi göstermiştir¹²⁷.

Ulu Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün emri ile Cumhuriyet Halk Partisi vilayet başkanlıkları, vilayet valisine verilmiştir. Karardaki amaç, parti faaliyetlerinin işlerini kolaylaştırmak, hükümet iradesi ile bütün olmasını sağlamak ve bu şekilde yapılan işlerin daha hızlı bir şekilde yürütülmesini sağlamaktır. Bu karar, yurdun her yerine telgraf ile bildirilmiştir. Niğde vilayetinde de bu karar sonrası parti başkanlığı vazifesini Niğde vilayeti valisi Faik Üstün üstlenmiştir. Bu zamana kadar ki

¹²⁶ BCA, 490.1.0.0. / 496.1998.3.

¹²⁷ 'Bor C.H.P', Niğde, 24 Şubat 1936, Sayı. 405, s. 4.

icraatlarından dolayı da C.H.F. Reisi Hüseyin Beye Niğde gazetesi teşekkürlerini sunmuştur¹²⁸.

Cumhuriyet Halk Partisi İl Yönetim Kurulu Başkanı Faik Üstün başkanlığında Çarşamba günü toplantı yapmıştır. Toplantı da mevcut işler görüşülmüştür. Yurttaşların görüşlerini, isteklerini, şikayetlerini sunacağı müracaat bürosu teşkilatı kurulmuştur. Bu teşkilata Firdevs Soylu ile Rasih Özbek memur edilmişlerdir¹²⁹. Bu ayda T.B.M.M.'si tarafından her sene yapılan teftişler başlamıştır. Bu kapsamda Niğde vilayetinde parti teftişini yapmak için, Kayseri saylavı B. H. Ferit, Niğde'ye gitmişlerdir. Ferit Bey, parti işleri dışında halkevlerini de teftiş edecektir. Daha sonra da kazaların teftişine başlayacaktır¹³⁰.

C.H.P. İl Yön. Kurulu Çarşamba günü Vali Faik Üstün başkanlığında toplanmıştır. Toplantı da ruznamelerde bulunan meseleler görüşülmüş ayrıca oluşturulan müracaat bürosunun vilayet yurttaşlarının hepsinin dinlenmesi, şikayet ve görüşlerinin bilinmesi için daha fazla faaliyette olması kararı alınmıştır¹³¹.

Niğde vilayetinde bulunan Samsun mebusu Mehmet Ali Bey, dört gün C.H. Partisi İl Yön. kurulunda incelemeler yapmıştır. Mebus, Niğde de kaldığı sürece İl Yön. Kurul Üyeleri, gençler, tüccarlar ve yurttaşlar ile zaman geçirmiştir. Gölcük nahiyesini de ziyaret eden saylav, istasyonda parti teşkilatı tarafından uğurlanmıştır¹³².

Kasım ayında Niğde vilayeti merkez ve köylerde 'C.H.P. Ocak Kongreleri' başlamıştır¹³³. C.H.P. İl Yön. kurulu üyesi Ferit Ecer, Melendiz ve Gölcük de yapılacak olan kongrelerde müşahit görevini üstlenmiştir. Bu nedenle de Melendiz'e gitmiştir. Diğer bir müşahit görevini de Ahmet Ülkü üstlenerek Maden nahiyesine gitmiştir¹³⁴. C.H.P. her sene olduğu gibi bu senede bütün yurtta, köylerde 'Kamun Kongreleri' ne başlamıştır. Bu kongrelerde C.H.P. üyeleri, köylülerin şikayet ve dileklerini dinlemek için yurdun her tarafını gezmektedirler. Bu kapsamda Niğde

¹²⁸ 'C.H. Partisi İlyön Kurulu Başkanlığı Valiye Verildi', **Niğde**, 22 Haziran 1936, Sayı. 422, s. 1.

¹²⁹ 'C.H. Partisinde', **Niğde**, 6 Temmuz 1936, Sayı. 424, s. 2.

¹³⁰ 'C.H. Partisine Teftiş', **Niğde**, 13 Temmuz 1936, Sayı. 425, s. 1.

¹³¹ 'C.H. Partisinde', **Niğde**, 14 Ağustos 1936, Sayı. 430, s. 1.

¹³² 'Parti Müfettişi Gitti', **Niğde**, 21 Ağustos 1936, Sayı. 431, s. 1.

¹³³ 'Ocak Kongreleri Başladı', **Niğde**, 4 İkinci Teşrin 1936, Sayı. 442, s. 1.

¹³⁴ 'B. Ferit Ecer', **Niğde**, 20 İkinci Teşrin 1936, Sayı. 444, s. 1.

vilayeti köylerine de geziler düzenlenmiştir¹³⁵. Niğde vilayeti C.H.P. kaza kongresi, Vali Faik Üstün başkanlığında toplanmıştır. Toplantı öncesi, halkevi salonu bayraklarla süslenmiştir. Vali Faik Üstün olmak üzere bütün azalar ve vilayetteki yurttaşlar toplantıya katılmıştır. Halkevi bandosunun İstiklal Marşını çalması ile toplantıya başlanılmıştır. Toplantı da, vilayet sorunları dile getirilmiş, kararlar alınmıştır. Kaza idare heyetine 7 kişi seçilmiştir. Yedek azalığa da 7 kişi ve mümessilliğine de 8 kişi seçilerek toplantıya son verilmiştir¹³⁶.

4.1937 Yılı C.H.F. Faaliyetleri

C.H.P. İl Yön. Kurulu, Nisan ayında haftalık toplantılarından birini gerçekleştirmiştir. Toplantı da müracaat bürolarının daha hızlı ve daha verimli çalışması kararı alınmıştır. Böylelikle vatandaşların dilek ve şikayetleri daha çok dinlenecek, partinin üzerine düşen mahalli işler yapılacaktır¹³⁷. C.H.P. İl Yön. Kurulu haftalık toplantısını tamamlamıştır. Yapılan toplantı da 19 Mayıs Spor Bayramı kutlaması için, vali ve parti başkanı Faik Üstün başkanlığında bir kutlama komisyonu oluşturulacaktır¹³⁸.

1937 yılı C.H.P. İl Kongresi düzenlenmiştir. Kongrede konuşulan vilayet meselelerinden biri de telefon şebekesinin bağlanmasıdır. Bu kapsamda vali ve parti başkanı Faik Üstün, vilayet telefon teşkilatı için hazırlıklara başlanmasını istemiştir. Gerekli malzemelerin temini için memur görevlendirmiştir¹³⁹. 26 Mayıs Çarşamba günü C.H.P. İl Yön. Kurulu, parti işleri hakkında kararlar vermek için mutata toplantısını yapmıştır¹⁴⁰.

C.H.P. İl Yön. Kurulu mutata toplantısını gerçekleştirmiştir. Toplantı da 30 Ağustos Zafer Bayramının iyi bir şekilde kutlanması için kararlar alınmıştır. Ayrıca, spor bölgeleri başkanlıkları ilbay ve parti başkanlıklarına geçmiştir. Böylece vilayet merkezinde spor ile daha çok ilgilenilecek, vilayete spor kulüpleri açılacaktır¹⁴¹. Vilayette bulunan C.H.P. ispekteri Dr. Galip Karaman, Nevşehir, Aksaray, Arapsun,

¹³⁵ 'Partimiz ve Köylülerimiz', **Niğde**, 27 İkinci Teşrin 1936, Sayı. 445, s. 1.

¹³⁶ 'C.H. Partisi Kaza Kongresi', **Niğde**, 25 Birinci Kanun 1936, Sayı. 448, s. 1.

¹³⁷ 'C.H.P. İlyön Kurulu Toplantısı', **Niğde**, 26 Mart 1937, Sayı. 460, s. 1.

¹³⁸ 'C.H. Partisinin Mutata Toplantısı', **Niğde**, 16 Nisan 1937, Sayı. 463, s. 1.

¹³⁹ 'Şehrimizin Telefon İşleri', **Niğde**, 14 Mayıs 1937, Sayı. 467, s. 1.

¹⁴⁰ 'C.H.P. Mutata Toplantısı', **Niğde**, 28 Mayıs 1937, Sayı. 469, s. 1.

¹⁴¹ 'C.H. Partisinde', **Niğde**, 27 Ağustos 1937, Sayı. 482, s. 1.

Bor kazalarında bulunan ilçe partilerini ve halkevlerini teftiş etmek üzere vilayete gitmiştir¹⁴².

C.H.P. programına göre yapılacak olan Ocak ve Kamun kongreleri Eylül ayında başlayıp yılsonuna kadar devam edecektir. Ocak ve Kamun kongrelerinin düzenli bir şekilde yapılması için parti teşkilatı il ve ilçe yön. kurulunca çalışmalara başlanmıştır. Ocağa kayıtlı her aza kongrelere katılacaktır¹⁴³.

Niğde vilayeti, C.H.P. Ocak Kamun Kongreleri için Yön. kurul da hazırlıklara başlamıştır. Niğde merkez ve köylerdeki Ocaklarda kongreler 15.09.1937 tarihinde başlayıp, 1.12.1937 tarihinde tamamlanacaktır. Kongrelerin verimli geçmesi için, yapılacak bütün kongreler Ankara'dan gelecek olan parti memurları tarafından incelenecektir¹⁴⁴. Parti kongrelerinde vilayetin sorunları konu edilmektedir. Bu sorunlardan birisi de köylü yurttaşların tekerlekli arabalarının olmamasıdır. Parti kongresinde; köylülere tekerlekli arabalar tedarik edilmesi, bedelinin de taksitle ödenmesi kararı alınmıştır. İl kongresinde karar onaylanmıştır. Vilayet Umumi Meclisi toplantısında da 1.000 liralık bütçe ayrılmıştır. Arabalar köylü yurttaşlara üç sene içerisinde dağıtılacaktır. İlk dağıtım için Adapazarı araba fabrikasına, tekerlekli arabaların siparişi verilmiştir¹⁴⁵.

Belirtilen tarihte başlayan 'Köy Ocakları' kongresi tamamlanmış ve Kamun Kongrelerine başlama kararı alınmıştır. Kongreler, C.H.P. tüzüğüne göre yapılmaktadır. Vali ve parti başkanı Faik Üstün de Kamun kongrelerinde, hükümet reisi ve parti başkanı sıfatı ile bulunacaktır¹⁴⁶. Niğde vilayeti nahiye idare heyetini seçmek için C.H.P. Nahiye Kongresi toplanacaktır. Kongre, halkevi salonunda yapılacaktır¹⁴⁷.

5.1938 Yılı C.H.F. Faaliyetleri

1934 yılında kararı alınan seçim için çalışmalar bu yıl içerisinde başlamıştır. Öncelikle intihap yoklama talimatnamesine göre belediye üyeliğine seçilecek zevatın

¹⁴² 'Parti İspekterleri', **Niğde**, 27 Ağustos 1937, Sayı. 482, s. 1.

¹⁴³ 'Parti Kongreleri', **Niğde**, 10 Eylül 1937, Sayı. 484, s. 2.

¹⁴⁴ 'Parti Kongreleri', **Niğde**, 8 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 488, s. 1.

¹⁴⁵ 'Köylülere Dağıtılacak Olan Tekerlekli Arabalar İsmarlandı', **Niğde**, 22 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 490, s. 1.

¹⁴⁶ 'C.H.P. Ocak ve Kamun Kongreleri', **Niğde**, 26 İkinci Teşrin 1937, Sayı. 495, s. 1.

¹⁴⁷ 'C.H.P. Nahiye Kongresi Yarın Toplantıya', **Niğde**, 26 İkinci Teşrin 1937, Sayı. 495, s. 1.

yoklama tarihlerin belirlenmiştir. 1938 senesi içerisinde Eylül ayında intihap yapılacaktır. İntihap günleri kazalara göre değişiklik göstermektedir. Aksaray da 18 inde, Nevşehir de 20 sinde, Arapsun da 21 inde, Bor da 22 sinde, Ulukışla da 25 inde, Niğde merkezde 28 sinde yapılacaktır¹⁴⁸.

C.H.P. Merkez İlçe Yön. Kuruluna bağlı parti teşkilatlarının köylerdeki kamunlarının yaptıkları kongreler sona ermiştir. Merkez kamun kongresi de 16.11.1938 tarihinde; merkez ilçe kongresi de 19.11.1938 tarihinde yapılacaktır¹⁴⁹. C.H.P. Vilayet Kongresi, 15 Aralık 1938 tarihinde toplanacak ve İl Yön. Kurul azalarını da seçecektir¹⁵⁰.

C.H.P. İl Kongresi vali ve parti başkanı Faik Üstün başkanlığında ve azaları ile halkevinde toplanmıştır. Toplantı, halkevi bandosunun İstiklal Marşı'nı çalması ile başlamıştır. Vali Faik Üstün'ün nutkundan sonra bir eş başkan ile iki katip seçimi yapılmıştır. Eş başkan Ulukışla delegesi Yakup Ünal, katiplerde Ahmet Ülkü ve Sami Sümer seçilmiştir. Partinin ebedi şefi Atatürk'ün ruhu için üç dakikalık saygı duruşu yapılmıştır. İl Yön. kurulunun iki yıllık çalışma raporu okunarak onaylanmıştır¹⁵¹. Vilayette C.H.P. kongresinin yapılması nedeni ile Reisi Cumhur İsmet İnönü, T.B.M.M si Reisi M. Renda, Başvekil Celal Bayar tarafından başarı dileyen telgraflar çekilmiştir.

C.H.P. Vilayet Kongresinin 2. toplantısı, encümenler tarafından müzakere edildikten sonra yeni İl Yön. Kurul üyelerinin seçimi ile dağıtılmıştır¹⁵². İl Yön. üyeliğine; Dr. Hüseyin Ülkü, Eczacı Naim Erem, Firdevs Soylu, Rasih Özbek, Rasih Özdoğan, Sabit Ecemiş, Arif Bayhan, Kadri Yedier seçilmişlerdir¹⁵³.

6.1939 Yılı C.H.F. Faaliyetleri

Ankara da yapılan C.H.P. büyük kurultayı nedeni ile Niğde vilayeti parti kurağı ve halkevi C.H.P. bayrakları ile süslenmiştir. Parti kurultayı radyo ile tüm vatandaşlara dinletilmiştir. C.H.P. kurultayından önce halkevinde tarih öğretmeni

¹⁴⁸ 'C.H. Partisinde', **Niğde**, 16 Eylül 1938, Sayı. 537, s. 1.

¹⁴⁹ 'Parti Kongreleri', **Niğde**, 4 2. Teşrin 1938, Sayı. 544, s. 1.

¹⁵⁰ 'C.H.P. Vilayet Kongresi', **Niğde**, 9 1. Kanun 1938, Sayı. 548, s. 1.

¹⁵¹ 'C.H.P. Vilayet Kongresi Dün Halkevinde Toplandı', **Niğde**, 15 1. Kanun 1938, Sayı. 549, s. 1.

¹⁵² 'C.H. Partisi Vilayet Kongresi Dağıtıldı', **Niğde**, 23 1. Kanun 1938, Sayı. 550, s. 2.

¹⁵³ 'Yeni İlyön Kurul Üyeleri', **Niğde**, 23 1. Kanun 1938, Sayı. 550, s. 2.

İsmail Bey tarafından parti tarihi, prensipleri üzerine konferans verilmiştir. Büyük kurultay, Niğde de halkevindeki radyo aracılığı ile takip edilmektedir¹⁵⁴. Niğde vilayetinin Parti İl Yön. Kurul Reisliğine seçim ile Hüseyin Ülkü getirilmiştir¹⁵⁵. ‘C.H.P. İl Yön. Kurulu tarafından, Niğde vilayeti valiliğine atanan İsmail Safa Apaydın şerefine halkevi salonunda ziyafet verilmiştir¹⁵⁶.’

C.H.P. Kaza Kongresi, Vali İsmail Safa Apaydın başkanlığında halkevi okuma salonunda yapılmıştır. Kongrenin başında Ebedi Şef Atatürk için beş dakikalık saygı duruşunda bulunulmuştur. Daha sonra Belediye Reisi Hüseyin Ülkü tarafından konuşma yapılmıştır. Kaza heyetinin bir yıllık mesai raporu ve hesap bilançosu incelenmiştir. Ruzname maddeleri okunmuş ve idare heyeti azalıkları seçimine gidilmiştir. İdare heyetine; Hasan Sabri Önsal, Hasan Tezal, Şevket Azmi, Bahattin Tecimer, Mustafa Balkçı, Mustafa Göncü ve İbrahim Yalçın seçilmişlerdir. Yedek azalığa ise; Vahdi Alper, Halil Kitapçı, Mustafa Elmacı, Sami Sümer, Mehmet Üçler, Muharrem Tuzsuz ve Muhittin Uyanık seçilmişlerdir¹⁵⁷.

D.SEÇİMLER

1.1934 Yılında Yapılan Seçimler

a.Belediye Seçimleri

Belediye Kanununa göre usul dairesinde yapılacak seçimler için belediye merkez ve kuruluşlarında hazırlıklar devam etmektedir. Seçimler için şimdiden görevliler iş başına geçmiştir¹⁵⁸. Yapılacak olan seçimler için Cumhuriyet Halk Fırkası ve belediyelerde hazırlıklara başlanmıştır. Bütün mahallelerden sandık temsilcileri seçilecektir¹⁵⁹.

Yurt genelinde yapılacak olan belediye seçimi için çalışmalara başlanmıştır. Bütün vilayetlerde başlatılan bu faaliyetlerde ve memleket işlerinde vatandaşların da katkı sağlaması gerekmektedir. Bütün yurttaşların ilk görevi budur. Belediyeler bir

¹⁵⁴ ‘Parti Kurultayı Müzakeratı Niğde de Alaka ile Takip Edilmektedir’, **Niğde**, 2 Haziran 1939, Sayı. 573, s. 2.

¹⁵⁵ ‘Parti de’, **Niğde**, 21 Temmuz 1939, Sayı. 580, s. 1.

¹⁵⁶ ‘Ziyafet’, **Niğde**, 11 Ağustos 1939, Sayı. 583, s. 1.

¹⁵⁷ ‘C.H.P. Kaza Kongreleri’, **Niğde**, 17 2. Teşrin 1939, Sayı. 597, s. 2.

¹⁵⁸ ‘Belediye İntihabı Hazırlıkları’, **Resmi Niğde**, 27 Ağustos 1934, Sayı. 329, s. 1.

¹⁵⁹ ‘İntihap Hazırlıkları’, **Resmi Niğde**, 3 Eylül 1934, Sayı. 330, s. 1.

vilayet için önem arz etmektedir. Bir şehrin temiz olması, halkın gezebileceği bahçelerinin yapılması, halkın ihtiyaçlarının karşılanması gibi işler belediye görevlilerinin çalışmasına bağlıdır. Vilayetin temizliği, o vilayette yaşayan yurttaşların da temiz olması demektir. Pis bir şehirde yaşayan vatandaşlar da sağlıklı ve pis olurlar.

Ayrıca yapılan vilayette ki ticaretlerde de belediyenin önemi bulunmaktadır. Muhtekirleri engellemek, vatandaşların ezilmesi önlemek belediyenin görevidir. Bütün bunlara bakacak olursak, belediye önemli bir müessesedir. Bu müessesenin başına geçecek olan kişiyi ise yurttaşlar belirlemektedir. Bu yüzden her oy önemlidir. Vatandaşlar bilinçli bir şekilde oy kullanmalıdır. Oy kullanırken; vatandaşlar ile iç içe olan çalışkan, genç insanları başa getirmek gerekir. Bu da ancak bilinçli bir oy kullanımı ile mümkün olacaktır¹⁶⁰.

Ayrıca C.H.F.'sı, belediye üyelerini seçme işini tamamlamıştır. İyi, düşünür ve çalışkan kişileri seçen Fırka, bu kişileri yakında yurttaşlara duyuracaktır¹⁶¹.

Niğde vilayetinin gelişmesi için bilinçli oy kullanılması gerekmektedir. Niğde de yaşayan yurttaş, Niğde'nin gelişmesini, ilerlemesini, ekonomik ve sosyal alanlarda yenilikler olmasını arzu etmektedir. Ancak sadece düşünüp, istemek de yetmemektedir. Bu uğurda çalışacak genç, dinamik iş adamları gerekmektedir. Yenilenen memleketlerde 'istemek ve yapmak' iç içedir. Niğdeliler de Niğde'nin göze çarpacak biçimde gelişmesini istiyorlar ise ileri ki zamanlarda yapılacak olan belediye seçimi büyük bir fırsattır. Niğde halkı, burada Niğde için en iyisini yapacak kişiyi seçebilir. Belediye, bir şehrin en önemli ve bel kemiği sayılabilecek müessesesidir. Bir ilin gelişmesi ve yenilenmesi belediye ile olur. Belediye müessesesinin çalışması için şehircilikten anlaması ve çalışanlarının genç, dinamik ve disiplinli kişiler olması gerekmektedir. Bunlar için maddi güce ihtiyaç olsa dahi Türkiye'de ki vilayetler azimle, idare ile yoklukları varlığa çevirerek gelişen eller tarafından imar edilmektedir.

Geçmişte Türkiye Cumhuriyeti'ni tanımaya mecbur kalan ülkeler, bir gün ekonomik alanda onlara esir olacağımızı düşünmüşlerdir. O ülkelere göre maddi güçleri, fabrikaları olmayan bir ülke yine dış ülkelere bağlı olmaya mahkumdurlar.

¹⁶⁰ 'Belediye İntihabı ve Reyin Kıymeti', **Resmi Niğde**, 24 Eylül 1934, Sayı. 333, s. 1.

¹⁶¹ 'Yeni Belediye Azaları', **Resmi Niğde**, 1 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 334, s. 1.

Ancak biz Türkler, yabancı devletlere boyun eğmeden, kendi yaptığımız fabrikalar, demiryolları ile onların bu görüşünü boşa çıkardık. Yani, her şeyden önce canını bu vatana feda edecek olan insanlar sayesinde bu işler başarılmıştır. İşte böyle kişiler seçilerek belediyenin başına getirilmelidir ki Niğde de gelişim için çabalayan, istek ve önerileri gerçekleştiren bir vilayet konumuna gelebilir¹⁶².

Cumhuriyet Halk Fırkası, yeni belediye işlerinde çalışacak ve Niğdeli yurttaşların isteklerin yerine getirecek 44 azayı seçmiştir. Niğdeli yurttaşlarda seçimde oy kullanarak vatandaşlık görevini yerine getirmelidir. Çünkü oy kullanmak medeni ve modern ülkelerde yapılan bir hadisedir¹⁶³.

Pazar günü başlayan oy verme işlemi, Çarşamba günü sona ermiştir. Seçimler boyunca Niğde'nin her tarafına ay-yıldızlı bayraklar asılmıştır. Vatandaşlar oy kullanmak için belediye önüne gitmektedirler. Özellikle ilk güne nazaran, ikinci ve üçüncü günlerde katılım çoğalmıştır.

Bağlardan insanlar kamyonetlere binerek ve hayvanları aracılığı ile oy kullanmaya gitmişlerdir. Dört gün devam eden oy kullanma işlemine yurttaşlar rağbet göstermiştir.

Toplamda 3.000 kişinin sorumlu olduğu oy kullanma vazifesine 2.000 yurttaş katılmıştır. Türk kadını, erkekler ile yan yana yürümüş ve oylarını kullanmıştır. Çıkan sonuçlar; Niğde halkının, Cumhuriyet Halk Fırkasına bağlılığını göstermiştir. Vatandaş oyunu, müttefik C.H. Fırkası namzetlerine vermiştir. Resmi Niğde gazetesi de seçilen belediye üyelerine başarılar dileyip, yurttaşları da seçime göstermiş oldukları ilgi nedeni ile tebrik etmektedirler¹⁶⁴.

Seçimler, 1934-1938 dönemi belediye reisini seçmek için yapılmıştır. Seçimler sonucunda Operatör Dr. Hüseyin Ülkü Reislige seçilmiştir. Resmi Niğde gazetesi de belediye tarafından yapılması gereken işler için Niğde'nin ihtiyaçlarına değinmiştir. Niğde'nin en önemli ihtiyacı arasında içme suyu gelmektedir. Tatlı su kaynağı, vilayete ulaşınca kadar, su boruları nerdeyse 100 yerinden açıktır. Herkes bu açıklıktan su almaktadır. Bu da tatlı su kaynağının mikroplarla dolmasına neden

¹⁶² 'Paradan Evvel Çalışkan ve İradeli Eller Lazım', **Resmi Niğde**, 6 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 335, s. 1.

¹⁶³ 'Vatandaş, Yarın Belediye İntihabı Başlıyor, Sandık Başına Koş', **Resmi Niğde**, 6 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 335, s. 1.

¹⁶⁴ 'Belediye Seçimi Bitti', **Resmi Niğde**, 15 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 336, s. 1.

olmaktadır. Bu suyuolları Niğde vilayetinin en önemli sorunu arasındadır. Vilayetin diğere önemli sorunu da elektriğinin olmamasıdır. Şayet komşu vilayetlerde elektrik kullanımı başlamıştır. Ayrıca vilayette; yiyecek, içecek satılan yerler, manavlar, kasaplar, fırınlar bakımsızdır. Gelişigüzel kurulan pazarlar nedeni ile köylü vatandaşlar hayvanlarını her yere bağlamaktadır. Hayvan mikrobi temizlenmemektedir ve bu da vilayetin sokaklarına yayılmaktadır. Niğde, şehir planlaması açısından da oldukça geride bir ildir. Ana cadde, yollar üstünde bile inşa edilecek evler için bir plan hazırlığı yoktur. Bütün bu sorunları Hüseyin Bey en kısa zamanda çözmelidir. Niğde halkının yaşam şartlarını iyileştirmelidir. Çünkü Hüseyin Bey; ülkücü, inkılap gönüllüsü bir vatanseverdir¹⁶⁵.

Diğere yandan Niğde'nin merkezinde ve kazalarında fırka namzetleri ittifak ile seçilmiştir. Niğde Belediye Reisi ve Fırka Reisi Dr. Hüseyin Ülkü olmuştur. Nevşehir kazasında İsmail Safa Bey, Ulukışla kazasında Yakup Bey, Bor kazasında Tevfik Bey, Arapsun kazasında Mehmet Bey belediye reisi olmuşlardır¹⁶⁶.

b.Saylav Seçimleri

Milletvekili seçimleri için C.H.F.'sı çalışmalarını devam ettirmektedir. Türk kadınları da milletvekili seçimlerine katılmaktadır. Bu nedenle yurt genelinde seçme defterleri oluşturulmuştur. Çalışmalar tamamlandıktan sonra defterler bir iki gün içerisinde ilan edilecektir¹⁶⁷.

2.1938 Yılında Yapılan Seçimler

Reisi Cumhur Atatürk, 'Türk yurdunu, Türk'e layık bir ümran seviyesine çıkarmak Cumhuriyet'in esas vazifelerinden biridir' buyurmuştur. Cumhuriyet'e kadar olan dönemde Türk yurtları ihmal edilmiş, bakımsızlığın yerleri olmuştur. Bir yurt, imar faaliyetlerinden tanınmaktadır. Bir millete not verilirken yaşadıkları şehirlerde çevre düzeninin nasıl olduğuna, şehrin bakımına dikkat edilmektedir. Ayrıca milletlerin, medeniyet tarihi de bu hususta bizi aydınlatmaktadır.

¹⁶⁵ 'Doktor Operatör Hüseyin Bf. Belediye Reisi Oldu', **Resmi Niğde**, 23 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 337, s. 1.

¹⁶⁶ 'Her Yerde Fırka Namzetleri İttifakla Seçildi', **Resmi Niğde**, 29 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 338, s. 4.

¹⁶⁷ 'Saylav Seçimi İşleri', **Resmi Niğde**, 17 Birinci Kanun 1934, Sayı. 345, s. 1.

Türkler içinde Türk'ün medeniyetini anlatan Tarih Kurumu bulunmaktadır. Bu tarihe bakıldığında da; henüz birçok millette bahçe, meydan ve cadde gibi şehir planlaması yokken Türk medeniyetlerinde bunlar mevcuttur. Türkler de müthiş bir imar faaliyeti bulunmaktadır. Bu kabiliyeti Niğdeli yurttaşlar şehir ve köyleri düzenlemeye başlayarak gösterilebilir. Özellikle belediye müesseseleri Türklerin kabiliyetini gösteren mühim ve milli yerlerdir. Örneğin; bir vilayet belediyesi yaptırmış olduğu park ile Türk yurdunun imar hamlesinde kendi üstüne düşen vazifelerden birini gerçekleştirmiş sayılmaktadır. Bu nedenle belediye üyelerinde birtakım özellikler bulunmalıdır. Bu özellikler; milli amaçla tanınmak ve ona göre hareket etmek, vilayet kaza ve köylerin ihtiyaçlarını tam olarak bilmek ve araştırmak, bu ihtiyaçları yapmak için ele geçen fırsatları değerlendirmek, çalışmak, bilgili ve kabiliyetli insan olmasıdır. Özellikle yapılan belediye seçimlerinde belirtilen koşullara uyan biri seçilmelidir. Seçilecek üyeler; Niğde'nin ihtiyaçlarını bilen, vilayetin bu ihtiyaçları için çalışan, faaliyet gösteren kişiler olmalıdır¹⁶⁸.

1 Eylül 1938 tarihine kadar belediye seçimlerine başlanacaktır. Belediye bu iş için vilayeti 12 bölgeye ayırmıştır. Bu bölgelere de 12 memur tayin etmiştir. Ayrıca hafta başından itibaren de ise nüfus yazımına başlanacaktır. Hem nüfusa yazılmak hem de kadın-erkek oy kullanmak yurttaşların vatan görevi ve milli vazifesidir¹⁶⁹.

Belediye Kanununa göre Eylül ayında yapılacak olan seçim için hazırlıklar devam etmektedir. Seçimi düzenlemek ve sandık görevini yapmak için on kişilik bir 'intihap encümeni' oluşturulmuştur. Seçim encümeni, müntehip defterleri üzerinde incelemelerini devam ettirmektedir¹⁷⁰. Yapılan hazırlıklarda sona yaklaşmıştır. Niğde vatandaşları dört sene kendilerine hizmet edecek, kendilerini emanet edecekleri belediye çalışanlarını seçecektir.

Hali hazırda devam eden Belediye Reisi ve çalışanları vilayetin imar faaliyetlerinde büyük rol oynamışlar ve şehrin planını da yaptırmışlardır. Özellikle Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde her müessesenin yapacakları işte prensibi 'altı ok' olmalıdır. Niğde belediyesi az para ve çok iş gücü ile mezbaha, elektrik tahsisatı

¹⁶⁸ 'Belediye İntihapları ve Niğde', **Niğde**, 26 Ağustos 1938, Sayı. 534, s. 1-2.

¹⁶⁹ 'İntihap Hazırlıkları Başladı', **Niğde**, 26 Ağustos 1938, Sayı. 534, s. 3.

¹⁷⁰ 'Urayda Seçim Hazırlıkları', **Niğde**, 9 Eylül 1938, Sayı. 536, s. 2.

yaptırmışlardır. Gelecek seçimlerde kim kazanırsa kazansın Belediye Reisi Dr. Hüseyin Ülkü'nün izinden gitmeli ve vilayetin gelişmesi için çalışmalıdır¹⁷¹.

Belediye üyeliğine seçilecek zevatın yoklamaları yapılacaktır. 'İntihap Yoklama Talimatnamesi' gereğince yapılacak yoklamalar için vilayete, partili müşahitleri gönderilecektir. Bu yoklamalar kazalardan yapılacaktır. Yoklama tarihleri; Aksaray kazasında 18 Eylül, Arapsun kazasında 21 Eylül, Bor kazasında 22 Eylül, Nevşehir kazasında 20 Eylül, Niğde merkezde 28 Eylül ve Ulukışla kazasında 25 Eylül olarak belirlenmiştir¹⁷².

Yeni belediye üye seçim hazırlıkları vilayetin merkez ve kazalarında tamamlanmıştır. Bazı yerlerde de fiilen seçime başlanmıştır¹⁷³. Belediye seçimi 01.10.1938 tarihinde başlamış ve 08.10.1938 tarihinde bitecektir. Mahallelere göre seçim tarihleri; 01.10.1938 Cumartesi günü Aşağı ve Yukarı Kayabaşı'nda, 03.10.1938 Pazartesi günü Yenice, Şehitler ve Efendi Beyde, 04.10.1938 Salı günü Şahsüleyman, Şahinali, Sıralı, Esenbey, Çayır da, 05.10.1938 Çarşamba günü Burhan, Eskisaray, Sarıhan da, yapılacaktır. 07.10.1938-08.10.1938 tarihlerinde ise oy kullanmayan vatandaşların oy kullanması için beklenecektir¹⁷⁴. Cumartesi günü başlayan belediye seçimlerin de kadın yurttaşların oy verme işlemine ilgi göstermeleri, oylarını kullanmaları intihap işinin başarılı gittiğini göstermektedir. Oy verme işlemi, intihap encümeninin ilan ettiği tarihlerde sonlanacaktır¹⁷⁵.

Belediye intihapların da oy verme işlemi tamamlanmıştır. Seçimlerde, Niğdeli yurttaşların çoğu oy verme görevini yerine getirmiştir. Cumhuriyet rejimi sayesinde Niğdeli yurttaşlar şuurlu bireyler olmuşlardır. Özellikle Türk kadını bu konuda daha özenli davranmaktadır¹⁷⁶.

Belediye seçimi sonrasında Belediye Şarbayı Hüseyin Ülkü, seçimlerin başarılı bir şekilde tamamlandığını telgraf ile devlet büyüklerine bildirmiştir. Başta Reisi Cumhur Kemal Atatürk olmak üzere, Başvekil Celal Bayar, Dahiliye Vekili ve C.H.P. Sekreteri Şükrü Kaya'ya telgraflar çekilmiştir¹⁷⁷.

¹⁷¹ 'Belediye İntihapları Münasebetiyle', **Niğde**, 16 Eylül 1938, Sayı. 537, s. 1.

¹⁷² 'C.H. Partisinde', **Niğde**, 16 Eylül 1938, Sayı. 537, s. 1.

¹⁷³ 'Belediye Seçimlerine Başlandı', **Niğde**, 30 Eylül 1938, Sayı. 539, s. 1.

¹⁷⁴ 'Şehrimiz Belediye İntihap Günleri', **Niğde**, 30 Eylül 1938, Sayı. 539, s. 1.

¹⁷⁵ 'Belediye İntihabına Hararetle Devam Edilmektedir', **Niğde**, 7 1. Teşrin 1938, Sayı. 540, s. 1.

¹⁷⁶ 'Niğdemiz de Belediye İntihabı Münasebetiyle', **Niğde**, 14 1. Teşrin 1938, Sayı. 541, s. 1.

¹⁷⁷ 'Şehrimiz Belediye Meclisi Üyelerinin Seçimi Münasebetiyle', **Niğde**, 21 1. Teşrin 1938, Sayı. 542,

Dahiliye Vekaletinin emri ile Belediye Reis Seçimi ise, 1 Teşrin Sani 1938 tarihinde, Salı günü yapılacaktır¹⁷⁸. Seçim gerçekleştirilmiş ve yapılan seçim sonrasında çıkan netice; Dahiliye Vekilliğinden 17.11.1938 tarihli ve 12219 / 3.2.2 sayılı tezkere ile Başvekalet Yüksek Makamına gönderilmiştir. Burada kararname, Reisi Cumhur tarafından onaylanmıştır. Kararname de; Niğde Merkez Belediye Reisliğine Dr. Hüseyin Ülkü'nün seçilmesi hakkında Niğde Belediye Meclisince alınan karar Belediye kanununun 89. Maddesine göre onaylandığı yazılmaktadır. Kararname, Reisi Cumhur İsmet İnönü, Başvekil Celal Bayar ve Dahiliye Vekili Refik Saydam'ın imzaları ile onaylanmıştır¹⁷⁹.

Bu yıl içerisinde, Niğde vilayeti müftüsü Süleyman Arısoy'un vefatı üzerine yeni müftü Niğde vilayeti uray üyeleri, imam ve hatiplilerin katılımı ile vali makamında seçilmişlerdir. Müftü namzetliğine avukat Hilmi Soydan 30 oyla, müftülük müsevvidi Zahit Aksoy 20 oyla, emekli öğretmen Tefik Bey de 18 oyla seçilmişlerdir¹⁸⁰. Yapılan bu müftü namzetliği seçimi, Diyanet İşleri Başkanlığına bildirilmiştir. Diyanet İşleri Başkanlığının verdiği karar ile Avukat Hilmi Soydan müftü olarak kabul edilmiştir. T.B.M.M.'sinin ilk zamanlarında milletvekili olarak görev yapan Hilmi Bey, artık vilayetin müftüsü olarak görev yapacaktır¹⁸¹.

3.1939 Yılında Yapılan Seçimler

C.H.P. İlçe Yön. Kurulu, ikinci müntehiplerinin seçilmeleri vilayette bulunan halkevinde yapılacaktır¹⁸². Seçim, Mart ayının 15'inde başlayacak ve 18'inde bitecektir. Merkeze bağlı nahiye ve köylerden bazılarının seçimleri bitirilmiştir. Vatandaşlar oyunu, C.H.P. namzetlerine vermiştir¹⁸³.

İkinci müntehip seçimi, C.H.P. namzetlerinin kazanmaları ile sonuçlanmıştır. Vilayette bulunan 130.832 birinci müntehiplerin çoğu neredeyse seçimde rey kullanmışlardır¹⁸⁴.

s. 2.

¹⁷⁸ 'Belediye Reislükleri Seçimi', **Niğde**, 28 1. Teşrin 1938, Sayı. 543, s. 5.

¹⁷⁹ **BCA**, 30.11.1.0. / 126.42.10.

¹⁸⁰ 'Müftü Namzetliğine Seçilenler', **Niğde**, 25 Şubat 1938, Sayı. 508, s. 3.

¹⁸¹ 'Şehrimiz Müftülüğü', **Niğde**, 11 Mart 1938, Sayı. 510, s. 1.

¹⁸² 'İntihap Hazırlıkları', **Niğde**, 3 Mart 1939, Sayı. 559, s. 2.

¹⁸³ 'İkinci Müntehip Seçimine Devam Ediliyor', **Niğde**, 17 Mart 1939, Sayı. 561, s. 4.

¹⁸⁴ 'İkinci Müntehip Seçimi Gününde ve Muvaffakiyetle Bitirilmiştir', **Niğde**, 24 Mart 1939, Sayı. 562,

Halkevi salonunda yapılan sayılav seçiminde, C.H.P. Genel Kurulunca; Faik Soyly, Halit Mengi, Dr. Rasim Ferit Talay, Cavit İhsan Oral, Dr. Abravaka, halkevi başkanı Eczacı Naim Erem, Hazim Tepeyram Niğde vilayeti sayılavları seçilmişlerdir¹⁸⁵.

E.DEMOGRAFİK YAPI

1.1934 Yılında Demografik Yapı

Bu yıl içerisinde gerek Resmi Niğde gazetesinde gerekse arşiv belgelerinde Niğde vilayetinin nüfusu hakkında bilgiye rastlanılmamıştır. Ancak yerel gazetede yurdun genelinin ilgilendiren ‘Gizli Nüfus Yazımı Kanunu’ hakkında ilan verilmiştir. 2076 sayılı Gizli Nüfus Yazımı Kanununa göre; 1 Eylül 1934 tarihine kadar nüfusta kaydı bulunmayanların, yeni doğanlar bebeklerin, evlenenlerin ve kayıp kişilerin nüfus dairelerine bildirilmeleri gerekmektedir. 45 gün içerisinde halledilmesi gereken bu sorun için devlet işlem yapmayacak ve ceza kesmeyecektir. Köyde yaşayan yurttaşlar muhtarlıklara, vilayette yaşayan yurttaşlar ise belediyelere nüfusla ilgili işlemlerini yaptırabilirler. İşlemlerini tamamlamayan sorumluluk sahibi kim ise ondan 1 liradan 10 liraya kadar para cezası alınacaktır. Vatandaşların, hükümetin öncülüğünde bu işlemlerini bir an önce halletmeleri gerekmektedir¹⁸⁶.

2.1935 Yılında Demografik Yapı

Bu yıl ki genel nüfus sayımı için Resmi Niğde gazetesinde, Başvekalet İstatistik Umumi Müdürlüğü ilanı haber olmuştur. Bu verilen ilanlar Resmi Niğde gazetesinde başlıksız yayınlanmıştır. Bu ilana göre; memleketin her tarafında 20 İlk Teşrin 1935 Pazar günü genel nüfus sayımı yapılacaktır. Nüfus sayımı için belediyeler de; vilayet merkezinde, kazalarda, beldelerde bulunan binalar numaralandıracaktır. Bu numaraları silen veya bozanlar da para cezasına çarptırılacaktır. Eğer ki numarasız bina varsa bunların numaralandırılması için yurttaş, belediyeye haber vermelidir. Haber vermeyenler de para cezasına çarptırılacaktır¹⁸⁷. Devletin yurttaşlara daha iyi

s. 1.

¹⁸⁵ ‘Sayılavlarımız İttifakla Seçildiler’, **Niğde**, 31 Mart 1939, Sayı. 563, s. 2.

¹⁸⁶ ‘Gizli Nüfus Kanunu’, **Resmi Niğde**, 20 Ağustos 1934, Sayı. 328, s. 2.

¹⁸⁷ ‘İlan’, **Resmi Niğde**, 19 Ağustos 1935, Sayı. 378, s. 1.

bir hizmet verebilmesi için, ülke menfaatlerini koruması için ülke nüfusunu bilmesi gerekmektedir. Bu nedenle 20 İlk Teşrin 1935 tarihinde Pazar günü, nüfus sayımı yapılacaktır¹⁸⁸.

Niğde gazetesinde nüfus sayımına kadar belli aralıklarla Başvekalet İstatistik Umumi Müdürlüğünün ilanı yer almıştır. Bu ilanlar gazetenin başında ve sonunda bulunmaktadır. İlanda; 20 İlk Teşrin 1935 pazar günü yapılacak genel nüfus sayımının öneminden bahsedilmektedir. Ülkenin gelişmesi ve kalkınması için nüfusun önemi yazılmıştır. Nüfus sayımının doğruluğu için herkesin sayıma katılması ve sorun çıkarmamaları istenmektedir¹⁸⁹. Yapılacak olan bu genel sayım, aynı gün akşamüzeri bitecektir. O süre içerisinde sayım yapan memurlar hariç bütün yurttaşların sokağa çıkmaları yasaktır. Sayım günü, dükkanlar, pazarlar açılmaz. Eşya ve yolcu taşıyan araçlar da işletilmeyecektir. Nüfus sayım memurunun soracağı sorular; ad, soyad, evde konuşulan dil, yabancı dil bilinip bilinmediği, hanede hasta birinin olup olmadığı, medeni hal ve Latin harflerle okuma yazma bilinip bilinmediğidir. İlan sonunda bütün Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarının bu sorulara düzgün, eksiksiz cevap vermeleri istenmiştir¹⁹⁰.

Geçmiş haftalarda çıkan Niğde gazetesinde sıklıkla belirtilen genel nüfus sayımı, Niğde ilinde disiplinli ve düzgün bir şekilde tamamlanmıştır. En ücre köylerde bile yurttaşlar devletin talimatlarına uymuştur. Vilayette sayım sırasında kimse sokağa çıkmamıştır. Nüfus sayımı yurdun genelinde düzgün bir şekilde yapılmıştır. Bu nedenle elde edilecek sonuç da gerçeği yansıtacaktır¹⁹¹.

3.1936 Yılında Demografik Yapı

a.Nüfus

İncelenen kaynaklarda vilayetin demografik yapısı hakkında bilgi bulunamamıştır. Ancak; 2525 sayılı Soyadı Kanunu ve 2- 1759 sayılı kararnameye bağlı nizamnameye ait talimata göre bir ilan verilmiştir. Bu ilan Dahiliye Vekaleti Basın Genel Direktörlüğü tarafından verilmiştir. İlanda soyadı alacakların nüfus

¹⁸⁸ ‘İlan’, **Resmi Niğde**, 19 Ağustos 1935, Sayı. 378, s. 3.

¹⁸⁹ ‘İlan’, **Niğde**, 26 Ağustos 1935, Sayı. 379, s. 2.

¹⁹⁰ ‘Herkes Okusun’, **Niğde**, 14 Birinci Teşrin 1935, Sayı. 386, s. 2.

¹⁹¹ ‘Nüfus Sayımı Şehrimizde Çok Güzel Bir Başarıyla Yapıldı’, **Niğde**, 21 Birinci Teşrin 1935, Sayı. 387, s. 2.

kütüklerine başvuru yapmaları gerektiği yazılmaktadır¹⁹². 2 Temmuz 1936 tarihine kadar soyadı alamayanların soyadlarını seçip kütüğe yazdırmaları gerekmektedir. Verilen bu tarihe kadar işlemlerini yaptırmayanlar hakkında 5 liradan 15 liraya kadar para cezası uygulanacaktır. Soyadı alamayanlara Vali ve Kaymakamlar tarafından soyadı verilecektir. Yurttaşların soyadı almaları ve bunun için gerekli işlemleri de nüfus idarelerinde yaptırmaları istenmiştir¹⁹³.

b. Göçmenlerin Nüfusa Etkileri

T.C. Başvekalet kararnamesine göre; Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekilliğinin sureti bağlı 20.01.1936 tarih ve 701 sayılı teklifi, İcra Vekilleri heyetinin 29.01.1936 toplantısında okunmuştur. Trakya'ya yeniden muhacir kabul edilmesinin bölge için sıkıntı yaratacağı anlaşılmıştır. Bu nedenle yeniden gelecek olan 25.000 göçmenin Ankara, Yozgat, Kayseri, Niğde, Adana vilayetlerinin muhtelif kazalarında tespit edilmekte olan boş topraklara yerleştirilmesi kararı alınmıştır. Kararname de başta Reisi Cumhuriyet Kemal Atatürk olmak üzere, Başvekil İsmet İnönü ve ilgili bakanlıkların imzası bulunmaktadır. Kararname, 29.01.1936 tarihindeki toplantıda aynı gün devlet erkanı tarafından onaylanmıştır¹⁹⁴.

Niğde vilayetinde Mıntıka İskan Memurluğuna tayin edilen Kemal Demirel'in çalışmalarında dolayı Niğde Valisi tarafından kendisine takdirname verilmiştir. Göçmen meselesi ile ilgili vilayette daha önce görev alanlar tarafından yenilikler veya çalışmalar yapılmamıştır. Ancak Kemal Demirel, Vali Faik Üstün ile birlikte planlı bir şekilde işlerini tamamlamıştır.

Niğde vilayetine şimdiye kadar 110 tane evli göçmen gelmiştir. Bunlardan 48'i yerleştirilmiş geri kalanı ise köylerde misafir edilmiştir. Göçmenlerimizin çiftçi olanlarına 3694 liralık ziraat aletleri, sanatkar olanlarına ise 304 liralık sanat aletleri verilmesi için Sıhhiye Vekaletinden yardım istenmiştir. Ayrıca göçmenlerin geriye kalan tohumluk, pulluk gibi ihtiyaçları da devlet tarafından tahsis edilecektir. Ayrıca yeniden gelecek olan 700 evli göçmenimizin de iskan planlanmıştır. İskan siyasetine göre; 700 evden 350'si Niğde merkeze, 350'si ise Aksaray kazasına yerleştirilecektir. Aksaray da kurutulan 8.650 hektarlık Karasaz bataklığına da 250 adet ev yapılacaktır.

¹⁹² 'Önemli Bir İlan', **Niğde**, 2 Mart 1936, Sayı. 406, s. 4.

¹⁹³ 'Soyadı Alamayanlar İçin', **Niğde**, 8 Haziran 1936, Sayı. 420, s. 2.

¹⁹⁴ **BCA**, 30.18.1.2 / 61.8.9.

Göçmenlerimizin Romanya ve Bulgaristan Türkmenleri olduğu bilinmektedir. Kan kardeşlerimiz olan göçmenlerin Niğde vilayetinde ki rahatlığı için, yetkili kişiler ellerinden geleni yapacaktır¹⁹⁵.

Niğde vilayetine yerleştirilmek üzere 120 ailelik toplam da 600 nüfuslu göçmenlerimiz gelmiştir. Göçmenlerimiz, Bor kazası istasyonun da indirilerek Aksaray'a gönderilmişlerdir. Göçmenler yanlarında araba, hayvan ve eşyalarını da getirmişlerdir. Göçmenlerimizin yerleştirilmesi için vilayetteki bütün hazırlıklar tamamlanmıştır¹⁹⁶. Kazalara yerleştirilen göçmenlerin dışında vilayet merkezine yerleştirilecek olan göçmenlerden de ilk kabile Niğde vilayetine Ekim ayında ulaştırılmıştır. 135 aileden oluşan göçmenlerimizin toplam nüfusu 480'dir. Ayrıca soydaşlarımız yanlarında 671 kuyırcık, 58 at, 9 manda, 8 öküz, 8 inek, 7 merkeple, 41 araba, 12 pulluk ve 3.000 tavuk ile gelmişlerdir. İrkdaşlarımız, Romanya'nın Silistre ve Pazarcık bölgelerinden gelmişlerdir. Göçmenlerimiz merkeze bağlı Gölcük bölgesi içinde bulunan Ovacık, Misli, Uluğağ köylerine yerleştirilmiştir¹⁹⁷.

Bulgaristan ve Romanya'dan Aksaray'a 1392 göçmen gelmiştir. Hükümet göçmenlere 551.028 lira para yardımı ile 18.880 kilo buğday yardımı yapmıştır. Göçmenlere nüfus başına 20'şer lira dönüm olmak üzere toplamda 27.840 dönümlük arazi verilmiştir. Gelecek yıl hükümet Aksaray'da ki göçmenler için 350 hanelik 'Sağlık Köyü' inşa edecektir. Gelen göçmenlerin dörtte biri çiftçi, kalan bir paylık kısım ise sanat erbabıdır. Göçmenler çok iyi Türkçe konuşmakta olup, Aksaray'da ki vatandaşlar ile uyum sağlamışlardır. Göçmenler sayesinde de Aksaray ekonomisinin büyümesi beklenmektedir¹⁹⁸.

Niğde vilayetine Aralık ayında 137 hanelik göçmen kafilesi ulaşmıştır. Göçmenler Romanya'nın Karayayınurlu, Gelincik, Hırsova, Aydın bölgelerinden gelmişlerdir. Göçmenler arasında tüccar, sanatkar, öğretmen bulunmaktadır. İrkdaşlarımız; Gölcük, Ovacık, Musahacılı, Sindel, Çiftlik, Eğriköy, Uluğağ, Çarıklı, Misli, Aktaş, Maden, Hassa ve Turhan köylerine yerleştirilmiştir¹⁹⁹.

¹⁹⁵ 'Göçmen Yerleştirme İşlemleri', **Niğde**, 22 Haziran 1936, Sayı. 422, s. 1.

¹⁹⁶ 'Göçmenler Geldi', **Niğde**, 6 Temmuz 1936, Sayı. 424, s. 1.

¹⁹⁷ 'Göçmenler Geliyor', **Niğde**, 23 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 440, s. 1.

¹⁹⁸ 'Aksaray da Göçmen Durumu', **Niğde**, 13 İkinci Teşrin 1936, Sayı. 443, s. 2.

¹⁹⁹ 'Şehrimize Yeni Göçmenler Geldi', **Niğde**, 11 Birinci Kanun 1936, Sayı. 447, s. 1.

4.1937 Yılında Demografik Yapı

Niğde vilayetine yerleştirilen göçmenlerin bütün ihtiyaçları tamamlanmıştır. Kendilerine verimli topraklar dağıtılmış, arazi çalışmaları yapılarak araziler göçmenlere temin edilmiştir. İlçelerde bulunan göçmenlere verilmesi için Bakanlık tarafından 1.000 lira vilayete gönderilmiştir. 1.000 liralık tohum alınarak bunun 500 liralık tohum Bor'a, 400 liralık tohum ise Aksaray'da ki göçmenlerimize dağıtılmıştır. Ayrıca yemeklik için 76.180 kilo buğday Nisan ayı içerisinde göçmenler arasında pay edilmiştir. Göçmenlerin kullanılması için pulluklar tahsis edilmiştir. Bu pullukların 341'i merkez, 296'sı Aksaray, 161'i Bor, 65'i Ulukışla'da ki göçmenlerimize dağıtılmıştır. Böylece göçmenlerimizin her türlü eksiklikleri tamamlanmıştır ve yerleşik hayata da adım atmışlardır²⁰⁰.

Eylül ayında; Bulgaristan Türklerinden oluşan 271 nüfuslu 70 hane tren ile Niğde vilayetine ulaşmıştır. Niğde Vilayeti İskan Müdürlüğü göçmenlerin evlerini hazırlatmış gelen göçmenler sağlık kontrolünden geçerek kamyonlar ile iskan edilecekleri yerlere götürülmüştür. Göçmenler Nevşehir Derinkuyu bölgesinde ki Suvermez ve Zile köylerine yerleştirilmiştir. İrkdaşlarımız yanlarında; 25 manda, 11 malak, 14 at, 42 öküz, 12 buzağı, 40 araba ve birçok ziraat aleti getirmişlerdir²⁰¹.

Aksaray kazasında ki Karasaz mıntikasına yerleştirilen göçmenler arazileri zirai olarak kullanmaya başlamışlardır. Burada yetişen zirai ürünlerin fazla ve verimli olduğu anlaşılmaktadır²⁰².

Ayrıca merkez ve mülhakattaki göçmenlere verilmek üzere 70 araba vilayete ulaşmıştır. Dağıtım işlerine de başlanmıştır. Arabalar at ve öküzlerin koşabilecekleri şekilde yapılmıştır²⁰³.

5.1938 Yılında Demografik Yapı

1938 yılı İkinci Kanun (Ocak) ayı içinde vilayette 16 erkek, 10 kız olmak üzere toplamda 26 bebek dünyaya gelmiştir²⁰⁴.

²⁰⁰ 'Vilayette Göçmen İşleri', **Niğde**, 7 Mayıs 1937, Sayı. 466, s. 1.

²⁰¹ 'Vilayete Yeniden 70 Evlik Göçmen Kafilesi Geldi', **Niğde**, 17 Eylül 1937, Sayı. 485, s. 1.

²⁰² 'Aksaray'a Yerleştirilmiş Olan Göçmenlerimiz Vaziyetlerinden Memnundur', **Niğde**, 20 Ağustos 1937, Sayı. 481, s. 1.

²⁰³ 'Göçmenlere Verilecek 70 Araba Geldi', **Niğde**, 20 Ağustos 1937, Sayı. 481, s. 1.

²⁰⁴ '1938 İkinci Kanun Ayı İçinde Niğde Şehrinde Doğum', **Niğde**, 18 Şubat 1938, Sayı. 507, s. 2.

Niğde vilayeti merkeze bağlı kazalarda Ocak ayında; 14 kız, 25 erkek bebek; Şubat ayında 34 kız, 24 erkek bebek; Mart ayında; 51 kız, 34 erkek bebek dünyaya gelmiştir. 1 İkinci Teşrin 1938- 31 Mart 1938 tarihleri aralarında; 182 bebek dünyaya gelmiştir. Bunlardan 99'u kız, 83'ü ise erkektir. Ayrıca 8 ikiz çocuk doğumu olmuştur. Ayrıca bu tarihler arasında da 153 çift evlenmiştir²⁰⁵.

Niğde vilayeti merkeze bağlı kazalarda Haziran ayında 10'u kız, 13'ü erkek olmak üzere toplamda 23 bebek dünyaya gelmiştir. Yine bu ay içerisinde 38 çift dünya evine girmiştir²⁰⁶.

1938 yılının İkinci Kanun (Ocak) ayından, Birinci Kanun (Aralık) ayına kadar Niğde vilayetinde 500 çift dünya evine girmiştir. Doğum oranı ise 1937 yılına nazaran %5 artış göstermiştir²⁰⁷.

6.1939 Yılında Demografik Yapı

Bu yıl içerisinde, Niğde vilayetine ait nüfus haberi bulunmamaktadır. Ancak Niğde gazetesi, Ulus gazetesinin yayınlamış olduğu Türkiye Cumhuriyeti'nin genel nüfus durumunu haber etmiştir.

Dahiliye Vekaletinin yapmış olduğu araştırmalar sonucunda, 1937-1938 senelerinde ki doğum, ölüm, evlenme ve nüfus durumu hakkında tespitlerde bulunulmuştur. Bu incelemelere göre Türkiye genelinde; 1937 yılında 105.938, 1938 yılında 101.953 evlenme olmuştur. 1937 yılında; 223.479, 1938 yılında 241.991 ölüm gerçekleşmiştir. 1937 yılında; 280.314, 1938 yılında; 241.991 doğum yaşanmıştır.

1937 sicil defterlerine göre Türkiye Cumhuriyeti de; 9.008.495 kadın, 8.576.110 erkek olmak üzere toplam 17.584.605 Türk vatandaşı bulunmaktadır. 1938 yılında ise; 9.121.539 kadın, 8.707.675 erkek olmak üzere toplam 17.829.214 Türk vatandaşı vardır.

Ülkemizde 1937 yılında kadın nüfus artışı %12.5; erkek nüfus artışı %15.3 umumi artış ise %13.9'dur.

²⁰⁵ 'İlan', **Niğde**, 22 Nisan 1938, Sayı. 516, s. 2.

²⁰⁶ 'Haziran Ayı', **Niğde**, 15 Temmuz 1938, Sayı. 528, s. 2.

²⁰⁷ 'Doğanlar ve Evlenenler', **Niğde**, 23 1. Kanun 1938, Sayı. 550, s. 2.

Türkiye Cumhuriyetin de genel nüfus; 1927 yılında 13.648.270; 1935 yılında ise 16.158.098'dir. 1938 yılında Türkiye Cumhuriyetin de nüfusta; 1.671.196 artış sağlanmıştır²⁰⁸.

²⁰⁸ 'Nüfusumuz', **Niğde**, 24 Mart 1939, Sayı. 562, s. 2.

İKİNCİ BÖLÜM

SOSYAL VE KÜLTÜREL HAYAT

A.HALKEVİ FAALİYETLERİ

Halkevleri, ilk olarak 19 Şubat 1932 tarihinde Ankara başta olmak üzere toplamda 12 vilayette açılmıştır. Halkevlerinin kuruluş amacı; Cumhuriyet rejiminin gerekliliklerini yurttaşlara anlatmak, yurttaşların ülkü ve milli şuur sahibi bireyler olarak gelişmesini sağlamaktır. Niğde vilayetinde bu amaçla 19 Şubat 1933'de ilk halkevi açılmıştır. Reisi Cumhur Mustafa Kemal Atatürk de Niğde vilayetine ziyaret düzenlediği 5 Şubat 1934 tarihinde, Niğde merkez halkevine ziyarette bulunmuştur. Bu ziyareti sırasında yurt genelinde faaliyet gösteren halkevlerinin kuruluş amacını şu şekilde dile getirmiştir; 'Bizim halkevlerine büyük ümidimiz vardır. Burası gençliğin yuvaları olacaktır. Milletimizin yüksek karakterini, yorulmaz çalışkanlığını, fitri zekasını, güzel sanatlara ilgisini, ilme bağlılığını ve milli birlik duygusunu mütemadiyen ve her türlü vesile ve tedbirle başlayarak inkişaf ettirmek lazımdır. İşte bunlar milli kültürümüzdür. Bu da halkevlerinde gerçekleşecektir.' Niğde vilayetindeki gerek merkezde gerekse kazalarda ki halkevleri de bu amaçlar doğrultusunda çalışmıştır.

1.1934 Yılında Halkevi Faaliyetleri

1934 yılında vilayette halkevi üyeleri tarafından konser, müsamere, konferans gibi etkinlikler düzenlenmiştir. Resmi Niğde gazetesine göre bu etkinliklerden ilki halkevi musiki komitesi tarafından yapılmıştır. Düzenlenen konser etkinliğine Vali Vekili Mektupçu Kazım Bey, Komutan Vekili Miralay Hayri Bey, Halkevi Reisi Naim Bey, mülkiye memurları, yüzlerce köylü ve şehirli yurttaşlar katılmıştır. Alafranga şarkıların yanı sıra memleketin mahalli türküleri de seslendirilmiştir. Daha sonra milli türkülerimiz okunarak konsere son verilmiştir. Etkinliği düzenleyen halkevi musiki komitesi reisi Halit Bey'i vilayet namına Vali Vekili tebrik etmiştir. Resmi Niğde gazetesini de ülkü uğruna çalışan Reis Halit Bey'i ve halkevi üyelerini

kutlamıştır²⁰⁹. Aynı gün halkevi temsil komitesi tarafından da ‘Kozanoğlu’ piyesi için hazırlıklara başlanmıştır²¹⁰.

Hazırlıkları tamamlanan piyes, halkevi temsil komitesi tarafından Cumartesi akşamı halkevi salonunda oynanmıştır. Piyesi izlemeye kadın-erkek, genç-yaşlı bine yakın yurttaş katılmıştır. Halkevine üye gençler piyesi başarılı bir şekilde canlandırmıştır²¹¹.

Vilayette halkevi konser ve piyeslerin yanı sıra halkı bilinçlendirmek adına konferans etkinlikleri de düzenlemiştir. Resmi Niğde gazetesine göre; 1934 yılında düzenlenen bu konferanslardan ilki hukukçu Mukadder Baha tarafından halkevi salonunda gerçekleştirilmiştir. Yapılan konferansta yurttaşlar, medeni kanuna göre aile, ailede kadını önemi konuları hakkında bilgilendirilmiştir²¹². Yurttaşları bilgilendirmek amacıyla Niğde vilayetinin veteriner müdürü Ziya Bey tarafından da halkevinde felsefi bir konuşma yapılarak konferanslara devam edilmiştir²¹³.

Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından çıkartılan karar ile kadınlarımıza seçme ve seçilme hakkının verilmesi, Niğde’de ki hanım yurttaşlar tarafından da sevinçle karşılanmıştır. Vilayetteki hanımlar halkevinde toplanmışlar burada İstiklal Marşı ve Cumhuriyet Marşını okumuşlardır. Toplantı da Saniha Tekeli, hanımların başkanı seçilmiştir.

Saniha Tekeli yapmış olduğu konuşmada, Türk kadınına verilen seçme ve seçilme hakkından duyduğu sevinçten bahsetmiş, Türk kadınının saltanat devrinde kafes hayatı sürdürdüğünü ancak bunu hak etmediğini söylemiştir. Konuşmasının devamında Türk kadınının Milli Mücadele yıllarında en az erkekler kadar çaba gösterdiğini belirtmiştir. Son olarak Cumhuriyet ile birlikte Türk kadınına; medeni yasa ile aile hakları, belediye yasası ile siyasal haklar, muhtarlık yasası ve Teşkilat-ı Esasiye ile de seçme ve seçilme hakkını tanıyan Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk’e saygılarını sunarak konuşmasına son vermiştir²¹⁴. Niğde halkevinde toplanan kadınlarımıza Mukadder Soysal Hanım da konuşma yapmıştır. Konuşma da kadınların padişahlık devrinde birçok haktan mahrum edildiklerinden, oysaki

²⁰⁹ ‘Konser’, **Resmi Niğde**, 30 Temmuz 1934, Sayı. 325, s. 1.

²¹⁰ ‘Müsamere’, **Resmi Niğde**, 30 Temmuz 1934, Sayı. 325, s. 1.

²¹¹ ‘Müsamere’, **Resmi Niğde**, 6 Ağustos 1934, Sayı. 326, s. 1.

²¹² ‘Halkevinde Konferans’, **Resmi Niğde**, 13 Ağustos 1934, Sayı. 327, s. 2.

²¹³ ‘Konferans’, **Resmi Niğde**, 24 Eylül 1934, Sayı. 333, s. 2.

²¹⁴ ‘Bayanlarımızın Toplantısı’, **Resmi Niğde**, 10 Birinci Kanun 1934, Sayı. 344, s. 1-2.

kadınların istenildiğinde erkekler kadar her işe koşturabileceği, bu ülke için çalışabileceğini anlatmıştır. Konuşmasının sonunda Türk kadınının elde ettiği haklardan henüz batılı milletlerin kendi kadınına tanımadığını belirtmiştir. Özellikle Fransa’da kadınların küçük çocuklar ile denk tutulduğunun örneğini vermiştir. Başta Ulu Önder Mustafa Kemal olmak üzere Büyük Millet Meclisi Başkanı ve üyelerine, Başbakan İsmet İnönü’ye saygı, sevgilerini sunarak konuşmasına son vermiştir²¹⁵.

Diğer yandan vilayette ki merkez halkevin de musiki komitesi üyeleri konserlerine devam etmiştir. Bu kapsamda Yozgatlı Hafız Süleyman Bey ve komite üyesi gençler sinema binasında halkımıza güzel bir konser vermişlerdir²¹⁶. Ayrıca halkevi musiki komitesi tarafından keman, mandolin, klarnet dersleri yurttaşlara ücretsiz verilecektir²¹⁷.

Niğde vilayeti halkevi gençleri tarafından ‘Akpınar Mecmuası’ çıkartılmaya başlanmıştır. Ülkü ve kültür dergisi olan Akpınar, Resmi Niğde gazetesi aracılığı ile yurttaşlara tavsiye edilmiştir²¹⁸. Resmi Niğde gazetesinde düzenli olarak Akpınar Mecmuasının çıkış tarihi yazılmıştır. Gazete de; Akpınar dergisinin, dil açısından öz Türkçemizi yansıtan, Türk dilinin özel deyişlerini özel Türkçe kelimeleri kullanan bir dergi olduğu belirtilmiştir²¹⁹.

23 Birinci Kanun 1930 yılında Menemen de genç muallim Kubilay’ın katledilmesinin yıldönümü münasebetiyle bütün yurttta olduğu gibi Niğde vilayetinde de anma etkinliği düzenlenmiştir. 26 Birinci Kanun Çarşamba günü askeri ve devlet erkani, yurttaşlar halkevi salonunda toplanmışlardır. Muallimler konuşma yapmışlar, bu konuşmalar da Şehit Kubilay’ın Cumhuriyet demek olduğunun vurgusu yapılmıştır²²⁰.

²¹⁵ ‘Bayanlarımızın Toplantısı’, **Resmi Niğde**, 10 Birinci Kanun 1934, Sayı. 344, s. 2.

²¹⁶ ‘Konser’, **Resmi Niğde**, 20 Ağustos 1934, Sayı. 328, s. 1.

²¹⁷ ‘Gençler Fırsatı Kaçırmanın’, **Resmi Niğde**, 3 Eylül 1934, Sayı. 330, s. 1.

²¹⁸ ‘Akpınar Mecmuası’, **Resmi Niğde**, 20 Ağustos 1934, Sayı. 328, s. 1.

²¹⁹ ‘Dil Savaşı ve Akpınar’, **Resmi Niğde**, 3 Birinci Kanun 1934, Sayı. 343, s. 3.

²²⁰ ‘Kubilay Ağırması’, **Resmi Niğde**, 31 Birinci Kanun 1934, Sayı. 347, s. 1.

2.1935 Yılında Halkevi Faaliyetleri

a.Merkez Halkevine Ait Faaliyetler

1935 yılında Niğde halkevi gençleri, Aksaray kazasına gezi düzenlemişlerdir. Bu gezi sırasında gerek merkezdeki gençler gerekse Aksaray kazası gençleri birbirlerine hoşgörü, saygı ile yaklaşmışlardır²²¹. Bu gezinin devamı niteliğinde Aksaray kazasından merkeze gezi düzenlenmiştir. Niğdeli gençler Aksaray'dan gelecek olan gençleri karşılamak üzere halkevinde toplanmışlardır. Daha sonra karşılama kolu Bor'a hareket etmiştir. Burada Aksaraylı gençler karşılandıktan sonra gece yarısına kadar birlikte vakit geçirilmiş ertesi günde Niğde gezdirilmiştir. Öğleden sonra stadyumda Aksaraylı gençler ile Niğdeli gençler arasında futbol müsabakası yapılmıştır. Merkezde bulunan Zafer sinema salonunda Aksaraylı gençler gösteri düzenlemişlerdir. İki günlük gezinin ardından Aksaraylı gençler vilayet merkezinden ayrılmıştır²²².

Bu yıla ait halkevi faaliyetleri, Resmi Niğde gazetesinde sınırlı sayıda anlatılsa da Başbakanlık Cumhuriyet Arşivinde 1935 yılına ait çalışma raporları mevcuttur. Arşiv bilgilerine bakıldığında gerek merkez halkevinin, gerek Aksaray halkevinin, gerekse Ürgüp halkevinin faaliyetleri hakkında bilgi elde edilmektedir. Niğde Halkevi Başkanlığı tarafından, C.H.P.'si Genel Sekreterliğine, halkevinin 01.01.1935 tarihinden 31.12.1935 tarihine kadar bir yıllık çalışma raporu gönderilmiştir. Raporda, halkevi yönetim kurulunun genel merkez ve parti il yön. kurulundan aldığı buyruklar ile hareket ettiği bildirilmiştir. Rapor da ayrıntılı şekilde halkevi şubelerinin çalışmalarından bahsedilmiştir.

Merkez halkevinde görev yapan komitelerin çalışmalarına bakacak olursak; Dil, Edebiyat, Tarih Komitesi; bir yıl içinde 16 ilyön kurul, 5 genel toplantı yapmıştır. Bu toplantılarda yapılacak çalışmalar hakkında önemli kararlar alınmıştır. Komite dil üzerine konferanslar vermiş, yerel halk edebiyatı üzerinde çalışmalar yapmıştır. Bu komitenin tarih kısmına bakıldığında tarihi araştırmalar yapmak üzere komite üyeleri, Niğde merkez köyleri ile Nevşehir, Arapsun, Aksaray ve Bor'a gitmişlerdir. Bu gezi sırasında Niğde'nin Veli İsa köyünde, Nevşehir'in Acıgöl kamununda, Ulukışla'nın Alikoca köyünde 'Eti'lere ait tarihi kalıntılara; Ulukışla'da Roma İmparatorluğuna ait 'Trayan'a ait kitabelere, Bor kazasının Kemerhisar, Niğde

²²¹ 'Niğde ve Aksaray Gençliği', **Resmi Niğde**, 1 Nisan 1935, Sayı. 359, s. 2.

²²² 'Aksaray Gençleri Niğde de', **Resmi Niğde**, 13 Mayıs 1935, Sayı. 364, s. 1.

merkezinin Eski Gümüş, Nevşehir kazasının Göreme mevkilerinde Bizanslılara ait yeraltı kiliselerine; Niğde merkez, Aksaray ve Ulukışla'da Selçuklu Devrine ait izlere; Niğde merkez ve Bor kazasında Karamanoğullarına ait kalıntılara; Niğde, Bor, Nevşehir, Ulukışla merkezlerinde de Osmanlı İmparatorluğunun ilk dönemlerine ait cami, han, bedesten görülmüştür. Tarih komite üyelerinden Zeki Oral tarafından halkevinde 'Niğde Tarihi' konusu üzerinde konferanslar verilmiştir. Ayrıca halkevinin çıkardığı Akpınar mecmuasında Niğde Tarihi başlığı ile yazılar yazılmaktadır. Yine devam eden araştırmalar sonucunda da 'Niğde Tarihi' üzerine bir kitap bastırılacaktır²²³.

Ar Şubesi; ayda iki defa toplantısını gerçekleştirmiştir. Komite yön. kurulu bir defa toplantı gerçekleştirmiştir. Bir yıl içinde toplam on konser verilmiştir. Bu konser faaliyetlerinden bazıları Nevşehir, Aksaray, Bor ilçelerinde gerçekleşmiştir. Komite haftada iki defa keman, mandolin kursları vermiştir. Yerel halk türkülerinden seksen kadarı toplanmış ve derlenecektir. Bu derlenecek olan türküler kitap halinde bastırılıp bütün halkevlerine dağıtılacaktır²²⁴.

Gösteri Komitesi; on beş günde bir yön. kurul toplantılarını gerçekleştirmiştir. Toplantılarda oynanacak piyesler üzerinde konuşmalar yapılmıştır. Şube bir yılda dört temsil vermiştir.

Spor Şubesi Komite Üyeleri; toplantılarını düzenli olarak gerçekleştirmiş, gençlerin düzenli olarak spor yapmalarını sağlamıştır. Haftada iki defa gençler arasında futbol ve voleybol müsabakaları yapılmıştır. Atlı spor çalışmalarına da önem veren komite de bu yıl ki binicilerin sayısı altmışı bulmuştur. Yine atlı spor kısmı Niğde merkeze on köye geziler düzenlemiştir. Ayrıca komite genel olarak gençler arasında sporun önemini anlatan konuşmalarda yapmıştır.

Sosyal Yardım Komite Üyeleri; köyden gelen fakir hastaların muayene, tedavi işleri ile yakından ilgilenmiştir. Kimsesiz ve köylerden gelen fakir mektep çocuklarına yardımda bulunmuş, öğrencilere kitap, elbise gibi ihtiyaçlarını temin etmiştir. Ayrıca vilayet dışına okumak için gidecek olan genç mekteplilere de elinden geldiği kadar yardımda bulunulmuştur.

²²³ BCA, 490.1.0.0 / 990.831.1.

²²⁴ BCA, 490.1.0.0 / 990.831.1.

Müze ve Sergi Komitesi; vilayet kültür direktörlüğü ile hareket etmektedir. Komite üyeleri vilayette bulunan eski tarihi kalıntıları toplayarak yine Selçuklu devrinden kalma Hüdavent Hatun Türbesine saklamıştır. Bu toplanan eserler, müze haline getirilmesi planlanan 'Akmedrese' de yurttaşlara gösterilmek üzere hazırlanmaktadır.

Köycüler Şubesine Üyeleri de idare heyeti dahilinde çalışma yapmaktadır. Bu yıl içinde merkeze yakın köylere gidilerek köylü yurttaşların dertleri, istekleri, şikayetleri dinlenmiştir. Köylü yurttaşlara halkevlerinin ne demek olduğu anlatılmıştır²²⁵.

Niğde merkez halkevine üye olan yurttaşlar hakkında bilgi verecek olursak; meslek gruplarına göre; 6 avukat, 101 öğretmen, 234 tecimen, 459 işçi, 360 çiftçi, 2 sanatçı olmak üzere toplamda 188 i hanım, 979 u erkek olmak üzere 1167 yurttaşın üyeliği bulunmaktadır. Bu rakamlar 01.01.1935 - 31.12.1935 tarihleri için geçerlidir. Ayrıca 1935 yılı zarfında vilayette; edebiyat, tarih, coğrafya, felsefe, dil, şair kitapları, gazete ve mecmua okuyan yurttaşların sayısı 18611'dir²²⁶.

b.Aksaray Kazası Halkevine Ait Faaliyetler

Aksaray kazasında bulunan halkevine üye yurttaşlar da üye oldukları şubeler de bir takım etkinlikler düzenlemiştir. Bu çalışmalar:

Dil, Edebiyat, Tarih Şubesinin hazırlamış olduğu raporda; Öztürk dili hakkında çalışmalar yapıldığı yazılmıştır.

Aksaray Halkevi Temsil Şubesi; yurttaşlara fayda sağlayacak temsiller yapmış, vilayet merkezinde de temsil düzenlemiştir.

Spor Şubesin de; voleybol, futbol egzersizleri yapılmıştır. Ayrıca merkez halkevi gençleri ile futbol ve voleybol müsabakaları düzenlenmiştir.

Sosyal Yardım Şubesi komite üyeleri ellerinden geldiği kadar fakir halka ilaç dağıtımında bulunmuştur.

²²⁵ BCA, 490.1.0.0 / 990.831.1.

²²⁶ BCA, 490.1.0.0 / 990.831.1.

Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi; ilkokullarda 200, ortaokullarda ise 5 talebenin kitap ihtiyaçlarını temin etmiştir. Ayrıca vilayet hapisanesinde de kurslar açarak burada bulunan yurttaşların okuma-yazma öğrenmesini sağlamıştır.

Kitapsaray ve Yayın Komite üyeleri de vilayetteki Kültür Bakanlığına ait kitapsaray ile halkevi kitaplığını birleştirerek halkın okuma alışkanlığı kazanması için çalışma yapmaktadır.

Aksaray halkevi yönetim kurulu, 1935 yılı içinde; komite 84, şubeler 168 defa toplantılarını gerçekleştirmiştir. Ayrıca bu yıl içinde, edebiyat, tarih, coğrafya, felsefe, bilim, şair, gazete ve dergi okuyanların sayısı 355 olarak bilinmektedir. Aksaray halkevine kayıtlı üye sayısı hanım yurttaşlar 17, erkek yurttaşların ise 189 olarak tespit edilmiştir. Bu üyelerin, 4'ü avukat, 25'i öğretmen, 73'ü tecimen, 15'i çiftçi, 72'si ise işçidir²²⁷.

c.Ürgüp Kazası Halkevine Ait Faaliyetler

12 Eylül 1936 tarihinde Ürgüp halkevinin, 1935 yılı çalışma raporunun incelendiği belirtilmiştir. Bu incelemede; Müzik Şubesi, Gösteri Şubesi, Spor Şubesi ve Sosyal Yardım Şubesinin Ürgüp'te yapmış olduğu faaliyetler yetersiz bulunmuştur.

Müzik Şubesinin, vatandaşların halkevine ilgi ve sevgilerini arttırmak için daha fazla faaliyetler düzenlemesi gerektiğini, Gösteri Şubesinin bir yılda yalnızca bir iki temsil değil de daha fazla gösteri sunmasını, Spor Şubesinin de yeteri kadar faaliyet göstermediğini ve spor müsabakalarının arttırılması gerektiği vurgulanmıştır. C.H.P. Genel Sekreterliği tarafından, Ürgüp halkevinin gelecek yıllarda daha verimli çalışmalar yapması gerektiği bildirilmiştir.

Ürgüp halkevine üye yurttaş sayısına bakıldığında; 5 hanım, 132 erkek olmak üzere toplamda 137 yurttaşın üyeliği mevcuttur. Üyelerden 1'i avukat, 3'ü doktor, 18'i öğretmen, 39'u tecimen, 58'i işçi, 3'ü çiftçi, 15'i ise sanatçıdır. Halkevi kitapsarayında 1935 yılı içinde toplamda 2511 kitap okunmuştur. Halkevi yönetim kurulu; komite toplantıları 131, şubeler toplantısı 42 defa gerçekleştirmiştir²²⁸.

²²⁷ BCA, 490.1.0.0 / 990.831.1.

²²⁸ BCA, 490.1.0.0 / 990.831.1.

3.1936 Yılında Halkevi Faaliyetleri

a. Merkez Halkevine Ait Faaliyetler

Bu yıl içinde halkevinde; konferans, müsamere etkinlikleri düzenlenmiştir. Niğde gazetesinde haber olunan bu faaliyetlerden ilki Dr. Fahri Beyin vereceği konferanstır. Dr. Fahri Bey, Ankara'da ki zehirli gazlardan korunma konferansına katılmış olup, bu konu hakkında da Niğde'de ki yurttaşlara konferans verecektir.

Konferansın ilki cuma günü gerçekleştirilmiş olup, diğerleri 13, 16, 20, 23, 27,30 tarihlerin de Temmuz ayı içinde gerçekleştirilecektir²²⁹. Niğdeli gençlerden Enver Bey de halkevinde 'Türk İnkılabının Avrupa Bilginleri Üzerindeki Tesirleri' hakkında konuşma yapmıştır.

Enver Bey konuşmasında, *'I. Cihan Harbi'nin toplumlar üzerindeki sosyolojik ve psikolojik etkilerinden bahsetmiştir. Yapılan harp neticesinde yok edilmek istenen toplumların, kendi mücadelesini verdiğini ve büyük inkılaplar gerçekleştirdiklerinden bahsetmiştir. Bu toplumlardan birinin de Türk milleti olduğunu belirtmiştir. Türk devriminin, saltanat ve hilafetin pasifleştiği, canlılığın durulduğu, siyasal ve ekonomik düzensizliklerin üs safhada olduğu, devirde birçok emeller karşısında yapılmış olduğunu anlatmıştır. Dünya tarihçileri, Türklerin yapmış olduğu inkılap hareketlerini dünyada eşi olmayan inkılap hareketleri olarak nitelendirmiştir. Enver Bey, konuşmasının devamında bazı gazeteci ve yazarların Mustafa Kemal'in, Anadolu'ya geçmesini dalga konusu haline getirdiklerinden bahsetmiştir. Mustafa Kemal ve Milli Müdafaa kuvvetleri önemsenmemiştir. Batıda bulunan aydınlar öncelikli olarak Türk Devrimini anlamak için Mustafa Kemal'i tanıma yoluna gitmişlerdir. Atatürk; Napolyon, Petro gibi tarihte iz bırakmış kişilere benzetilmiştir. Ancak Atatürk'ün bu liderlere benzetilecek yönü de yoktur. Çünkü Atatürk, Napolyon gibi istilacı bir lider olmamıştır. Napolyon kendi devleti için milletleri heba etmiştir. Mustafa Kemal bir başka lider olan Petro'ya da benzetilemez. Petro ilahi güce yani dini inanca sahip olmayan bir*

²²⁹ 'Zehirli Gazlardan Korunma Hakkında Konferans', Niğde, 13 Temmuz 1936, Sayı. 425, s. 1.

liderdir. Mustafa Kemal ise Türk İstiklalini 'ilahi kudret perdesi' altında başarmıştır. Ulu Önder, 'millet için millet' düşüncesi ile esaret altına alınmaya çalışılan Türk milletini birleştirmiştir. Yine Avrupalı tarihçiler bu basit benzeşmelerden sonra Atatürk hakkında bazı görüşler benimsemişlerdir. Avrupalılara göre, Türk devrimi hızlı olmuştur ve yapılan inkılapların bazıları benimsenmemiştir. Bunlardan en dikkat çekici olan düşünceleri ise Cumhuriyet rejiminin devam etmeyeceği görüşüdür. Avrupalıların bilmesi gereken zaten devrimlerin hızlı bir şekilde yapıldığıdır. Cumhuriyet rejiminin devam edip etmeyeceği konusuna gelirse Ulu Önderin de söylediği gibi 'Türk gençlerinin vazifesi, Türk İstiklalini, Cumhuriyeti sonsuza kadar korumaktır' bunun için elimizde bulunan güç damarlarımızdaki Türk kanında mevcuttur. Avrupalıların bu yanlış düşüncelerinin Türk gençliği silip atacaktır. Bu yüzden halkevleri, Cumhuriyet rejimini yaşatacak yegane ocaklardan bir tanesi olacaktır²³⁰. Ancak bütün Avrupalı yazarların görüşleri de aynı değildir. Bu aydınlar Türk İnkılabının başka inkılap hareketlerine benzetilmesini yanlış bulmaktadırlar. Çünkü o tarihçilere göre inkılap hareketi her millete özgüdür. Bu görüşü savunan tarihçi ve aydınlar, Türk İnkılabı'ndan dünyanın ders alması gerektiğini, esir olan milletlerin kendilerine Türkleri örnek alması gerektiği düşüncesindedirler. Sonuç olarak; bugün Türk gençliği ülkü uğruna mücadele vermektedir. Bu ülkümüz ise 'yurt davası, al bayrak davasıdır'. Bu ülkü uğruna, Türk gençleri hep birlikte çalışmalıdır²³¹.

1936 yılı içinde yapılan diğer bir konferans, Kayseri kültür direktörü H. Hüsni Bey tarafından verilmiştir. Konferansta çocuk terbiyesi hakkında yurttaşlara bilgi verilmiştir²³². Niğde gazetesinde halkevinin son konferans haberi, vilayet sayılavı Ferit Talay'ın konferansıdır. Ferit Bey Toros ekspresi ile Niğde'ye gelmiş, kazaları incelemek için teftişe başlamıştır. Şehirde iki gün kalan sayılav, halkevinde sağlık,

²³⁰ 'Konferans', **Niğde**, 14 Ağustos 1936, Sayı. 430, s. 1-2.

²³¹ 'Konferans', **Niğde**, 21 Ağustos 1936, Sayı. 431, s. 2.

²³² 'Halkevinde Bir Konferans', **Niğde**, 25 Eylül 1936, Sayı. 436, s. 2.

kültür, ekonomi konuları üzerinde toplantılar yapmıştır. Nevşehir, Aksaray, Bor ve Arapsun ilçelerinde de incelemelerde bulunmuştur²³³.

1936 yılında, 1000 kapasiteli halkevi salonu temel atma töreni de gerçekleşmiştir. Törene, Vali Faik Üstün, vilayet umumi meclis azaları, Halkevi Başkanı ve üyeleri, halkevi bandosu ve yurttaşlar katılmışlardır. İlk temeli Vali Faik Bey tuğla koyarak atmış ve kurban kesilmiştir. Tören C.H.P. Niğde Başkanı Hüseyin Bey'in nutku ile sona ermiştir²³⁴. Temel atma töreninden yaklaşık iki ay sonra halkevine ek yapılan büyük salonun beton işleri de hızlı bir şekilde tamamlanmıştır. Daha sonra ikinci katın inşasına başlanmıştır²³⁵. Halkevi salon inşasının marangoz işleri de bitme noktasına gelmiştir. Salon yakın bir zamanda tamamlanmış olacaktır²³⁶. Yine bu yıl içinde Nevşehir de Cumhuriyet halkevinin birisi daha açılmıştır. Nevşehirli yurttaşlar sevinç ile açılışa katılmışlardır. Saat 15.00'de yapılan tören ile müessese açılmıştır²³⁷.

Halkevinde yapılan bir diğer faaliyette, ortaokul öğretmeni Leyla Hanım tarafından Cumartesi ve Çarşamba günleri saat 15.00'de Fransızca dersinin verilmeye başlanmasıdır. Öğrenciler, Fransızca dersine rağbet göstermişlerdir²³⁸.

Cumhuriyet Halk Partisi genel sekreterliği, Niğde vilayeti halkevine yazmış olduğu mektupta, Niğde halkevine bir piyano gönderildiği müjdesini vermiştir. C.H.P. Başkanlığına, vilayete ve halkevine yapılan bu yardım dolayısıyla teşekkür edilmektedir²³⁹.

Halkevi müzik kolu tarafından da halkevi salonunda çok güzel bir konser verilmiştir. İki saat süren konserde yaylı ve nefesli sazlar çalınmıştır. Halkevi müzik kolu başkanı Halit Bey ve gençler güzel bir etkinlik düzenlemişlerdir²⁴⁰.

Halkevinde yapılan başka bir etkinlikte; Niğde halkevi gösteri komitesi tarafından gerçekleştirilmiştir. Sinema salonunda Dil Kurultayı namına bir müsamere düzenlenmiştir. Müsamere başlangıcında halkevi bandosu İstiklal Marşı'nı çalmıştır.

²³³ 'B.R. Ferit Talay', **Niğde**, 2 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 437, s. 1.

²³⁴ 'Halkevi Salonunun Temel Töreni', **Niğde**, 24 Nisan 1936, Sayı. 413, s. 1.

²³⁵ 'Halkevi Salonu', **Niğde**, 8 Haziran 1936, Sayı. 420, s. 1.

²³⁶ 'Halkevi Salonu Bitiyor', **Niğde**, 18 Eylül 1936, Sayı. 435, s. 2.

²³⁷ 'Nevşehir Halkevi Açılışı', **Niğde**, 24 Şubat 1936, Sayı. 405, s. 4.

²³⁸ 'Halkevimize Yabancı Dil Dersleri', **Niğde**, 29 Haziran 1936, Sayı. 423, s. 1.

²³⁹ 'Halkevimize Bir Piyano Geliyor', **Niğde**, 20 Temmuz 1936, Sayı. 426, s. 1.

²⁴⁰ 'Halkevinde Konser', **Niğde**, 20 Temmuz 1936, Sayı. 426, s. 1.

Gençlerden biri Çanakkale adlı şiiri okumuş, ‘Aşar Soyguncuları’ isimli piyes sahnelenmiştir. Daha sonra milli danslarımız oynanmış, türküler söylenmiştir. ‘Hasbahçe’ adlı komedi de gençler tarafından sahnelenmiştir. Bu etkinliği, halkevi gösteri komitesi ve ar komitesi müzik kolu birlikte düzenlemiştir²⁴¹.

Diğer bir komite olan spor komitesi de güreş kolu açmıştır. Güreş kolunu vatandaşlara tanıtmak için, orta mektep salonunda bir gösteri düzenlenmiştir. Gösteride halkevi bandosu da bulunmuştur. Yurttaşlar, bu gösteriye ilgi göstermiştir. Gösteri halkevi spor komitesi başkanı Kemal Kiper’in konuşması ile başlamıştır²⁴². Spor komitesinin yapmış olduğu diğer bir faaliyette Nevşehir’e gitmeleri olmuştur. Spor komitesi, başkan Kemal Kiper eşliğinde geziyi düzenlemiştir. Başkan ve sporcular burada Nevşehir halkevi gençleri ile müsabaka yapmışlardır. Yapılan müsabakayı Nevşehir yurttaşları ilgi ile izlemiştir. Ayrıca Nevşehir halkevi başkanı Doktor Kemal Şener de merkezden giden gençlerle bizzat ilgilenmiştir²⁴³.

Ayrıca Cumhuriyet Bayramı kutlaması kapsamında vilayet merkez halkevi temsil kolu 30 Birinci Teşrin de müsamere verecektir. Müsamerenin adı ‘Atilla’dır²⁴⁴.

Yine Cumhuriyet Bayramı kutlaması kapsamında, Nevşehir kazası halkevi gençleri tarafından ‘Bir Kavuk Devrildi’ piyesi, Nevşehir de sergilenecektir²⁴⁵.

b.Bor Kazası Halkevine Ait Faaliyetler

Bor halkevinin 1936 yılında açılmasından dolayı, halkevi şubesine ait faaliyet raporları yalnızca ikinci altı aylık kısmı kapsamaktadır. Bu yılda Bor halkevinde kurulan şubeler; Dil, Tarih, Edebiyat Şubesi, Ar Şubesi, Gösteri Şubesi, Spor Şubesi, Halk Dershaneleri ve kurslardır.

Dil, Tarih, Edebiyat komite üyeleri bir yıl içinde, 20 konferans vermiştir. Konferansta yapılan konuşmalar; 4 dil, 3 tarih, 3 zehirli gazlar, 1 spor, 9 muhtelif konulardan oluşmaktadır. Verilen konferanslara 1000 kişi iştirak etmiştir.

Ar şubesinin faaliyete geçişi, Binbaşı Halil Nuri Yurdakul sayesinde olmuştur. Kendisi tarafından şubeye yedi kişilik bir bando takımı hediye edilmiştir. Halka

²⁴¹ ‘Müsamere’, **Niğde**, 28 Ağustos 1936, Sayı. 432, s. 1.

²⁴² ‘Halkevi Spor Komitesi Birde Güreş Kolu Açtı’, **Niğde**, 31 Temmuz 1936, Sayı. 428, s. 1.

²⁴³ ‘Halkevi Sporcuları Nevşehir de’, **Niğde**, 11 Eylül 1936, Sayı. 434, s. 2.

²⁴⁴ ‘Müsamere Hazırlıkları’, **Niğde**, 23 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 440, s. 1.

²⁴⁵ ‘Nevşehir de Bayram Hazırlıkları’, **Niğde**, 23 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 440, s. 1.

düzenli olarak müzik dersleri verilmiş, ayrıca müzik kolu da beş defa konser vermiştir. Yapılan konserlere 600 yurttaş katılmıştır.

Gösteri şubesi üyeleri, altı ay içinde beş gösteri düzenlemiş, beş konser vermiştir. Komite etkinliklerini toplamda 2300 yurttaş izlemiştir. Oynanan piyesler, Milli Mücadele ve Milli kahramanları konu edinmiştir.

Spor şubesi komite üyeleri bir defa yayla gezisi düzenlemiştir.

Ayrıca Bulgaristan ve Romanya'dan gelen Türk göçmenlerinden biri halka mahsus olmak üzere iki dersane açmış ve biçki, dikiş, nakış kursları faaliyete geçmiştir.

Bor halkevine üye yurttaş sayısı, 210'dur. Bu üyelerden 19'u hanım, 191'i erkektir. Üye yurttaşlardan; 3'ü avukat, 1'i doktor, 45'i öğretmen, 17'si tecimen, 26'sı işçi 9'u çiftçi, 90 ' ise sanatçıdır. Halkevi yönetim kurulu komite toplantılarını 115 defa, şube toplantılarını ise 29 defa gerçekleştirmiştir. Bor kitapsarayında toplam 248 kitap bulunup, bunlarda 229'u okunmak için alınmıştır. Bu kitaplar; edebiyat, tarih, coğrafya, bilim, şair ve gazete türlerindedir²⁴⁶.

4.1937 Yılında Halkevi Faaliyetleri

a.Merkez Halkevine Ait Faaliyetler

Niğde gazetesine göre bu yıl vilayetteki ilk etkinlik haberi halkevlerinin kuruluş yıldönümünün kutlanması olmuştur. Bütün yurtta olduğu gibi Niğde vilayetinde de kutlamalar yapılmıştır. Başta Vali Faik Üstün olmak üzere vilayet encümen üyeleri, Belediye Reisi, Halkevi Başkanı ve halkevi kurucuları törende yerlerini almışlardır. İdari yöneticiler tarafından nutuklar okunmuş, radyo ile Ankara halkevinde yapılan törende konuşan Dahiliye Vekili ve C.H.P. Genel Sekreteri Şükrü Kaya'nın nutku dinlenmiştir²⁴⁷. Açılış yıldönümü sebebi ile yapılan kutlamalara bir süre devam edilmiştir. Kutlamaların üçüncü gününde, 400 kişilik bir balo düzenlenmiştir²⁴⁸.

²⁴⁶ BCA, 490.1.0.0 / 990.831.1

²⁴⁷ 'Halkevlerinin Açılış Yıldönümü Büyük Merasimle Kutlandı', **Niğde**, 5 Mart 1937, Sayı. 457, s. 1.

²⁴⁸ 'Balo', **Niğde**, 5 Mart 1937, Sayı. 457, s. 1.

1937 yılında halkevlerinin faaliyetleri hız kazanmıştır. Bu etkinliklerden biri, yurdun önemli şairlerinden Behçet Kemal Çağlar'ın Niğde'ye gelerek halkevinde teftişte bulunmasıdır. Bu teftiştten sonra halkevi salonunda konuşma yapmıştır. Konuşması sırasında Vali Faik Üstün ve ailesi, ortaokul ilkokul öğretmen ve öğrencileri, idari çalışanlar salonda hazır bulunmuşlardır. Behçet Kemal Bey yaptığı konuşmada, halkevlerinin memleketi geliştirecek ve ilerletecek yurdun temel taşı olduğundan bahsetmiştir. Bu yüzden halkevi çatısı altında yurttaşların sürekli çalışması, ilerlemek için mücadele etmeleri gerektiğini vurgulamıştır. Anadolu'nun yeniden inşa edilmesi gerektiğini, her türlü eksikliklerin giderilmesi için merkez halkevinin alacağı tedbirlerden bahsetmiştir. Özellikle parti ve hükümet birleşmesinden sonra aydın ve ülkücü idarecilerin halkevi çatısı altında daha verimli bir şekilde çalışmalarını sürdüreceklerinden bahsetmiştir²⁴⁹.

Vilayet merkez halkevinde, şair Abdülhak Hamit'in ölüm yıldönümü sebebi ile 21 Nisan Çarşamba günü tören yapılacaktır. Yapılacak olan tören Niğde gazetesi aracılığı ile yurttaşlara duyurulmuştur. Anma etkinliğine her Türk gencinin katılması gerektiği de vurgulanmıştır²⁵⁰.

Daha sonra büyük şair Abdülhak Hamid adına vilayet halkevinde, 21.04.1937 tarihin de toplantı yapılmıştır. Yapılan toplantı programı, önceden halkevi dil komitesi tarafından hazırlanmıştır. Toplantı Vali Faik Üstün'ün, başkanlığında, halktan birçok yurttaşın katılımı ile gerçekleşmiştir. Yapılan toplantı da Abdülhak Hamid'in hayatı, eserleri, kişiliği, şairliği hakkında ortaokul Türkçe öğretmeni Rasim Kocabaş konuşma yapmıştır²⁵¹.

Yine vilayet merkez halkevinde 4 Eylül'den itibaren sosyal, sağlık, idari ve hukuki konferanslar yurttaşlara verilmeye başlanacaktır²⁵². Halkevinde yapılacak konferanslardan ilki Tıbbiye öğrencisi Hilmi Özgün tarafından verilecektir. Konferansa katılan yurttaşlara iç hastalıklar hakkında bilgi verilecektir²⁵³. Bu konferanslardan bir diğeri, Mülkiye mektebi talebesi Lütfi Bey tarafından ' Harbi

²⁴⁹ 'Halkevimizde Güzel Bir İki Saat', **Niğde**, 26 Mart 1937, Sayı. 460, s. 1.

²⁵⁰ 'Halkevimizde Abdülhak Hamit Gecesi', **Niğde**, 16 Nisan 1937, Sayı. 463, s. 1.

²⁵¹ 'Halkevlerimizde Hamit Günü', **Niğde**, 26 Nisan 1937, Sayı. 464, s. 2.

²⁵² 'Halkevi Konferansları', **Niğde**, 27 Ağustos 1937, Sayı. 482, s. 1.

²⁵³ 'Konferans', **Niğde**, 3 Eylül 1937, Sayı. 483, s. 2.

Umumiye de Osmanlı İmparatorluğunu Parçalayan Muahedeler' konusuyla verilmiştir²⁵⁴.

Halkevi idare heyeti mutat toplantısını gerçekleştirmiştir. Toplantı da halkevi kolları, kendi alanında etkinlikler, çalışmalar yapacaktır. Bu kapsamda dil tarih edebiyat komitesi, 15 günde bir konferans düzenleyecektir. İctimai yardım komitesi, sağlık ile ilgili konferanslar verecek ilkokulda buluna her fakir çocuğa yardımda bulunacaktır. Spor komitesi, komşu vilayet sporcularını davet edecek spor müsabakaları düzenleyecektir. Temsil komitesi, tatillerde temsil gösterileri sunacaktır. Musiki komitesi tarafından haftanın dört günü yurttaşlara keman, saz dersleri verilecektir²⁵⁵.

Halkevi aldığı bu kararlar neticesinde çalışmalarına başlamıştır. Coğrafi konum itibariyle önemli olan, nüfus çoğunluğu bulunan Gölcük bölgesi ilk çalışma alanı olmuştur. Gölcük bölgesinde bulunan Hasanköy'e gitmek için 35 kişilik grup hazırlık yapmıştır. Heyette; Halkevi Başkanı, Dil, Tarih, Edebiyat şubesi başkanı, musiki başkanı, vilayet ziraat mütehassısı, nafia ziraat mücadele direktörü, komite üyeleri ve bando takımı bulunmaktadır. Heyet, yolculuk öncesi halkevinde toplanmış, zaruri ihtiyaçlara uygun yiyecek, lamba gibi eşyalarla yola çıkmıştır. Gölcük bölgesine gelindiğinde, halka konferanslar verilmiştir. Halkın istekleri ve şikayetleri dinlenmiştir. Kız-erkek 28 fakir çocuğa yardım yapılmıştır. Sıtmalı hastalara kinin dağıtılmıştır. Nahiye'nin okuma odasının açılma merasimi yapılmıştır. Nahiye'de mahalle aralarında bulunan gübrelikler dışarı taşınmıştır. Ev ve dükkanların hepsine badana yapılmıştır. Nahiye'ye yapılması planlanan park planı çizilmiştir. Gölcük ve Hasanköy yolu düzgün ve tehlikesiz olacak şekilde düzeltilecektir. Bütün bu alınan kararlar okul salonunda köy katibi tarafından deftere yazılmıştır. Akşamüzeri halkevi bandosu milli marşlar çalarak nahiye halkını eğlendirmiştir. Gölcük nahiyesinden Hasanköy'e gidilmiştir. Burada ilk olarak mektep incelemesi yapılmıştır. Köy halkı temiz giyimli, evlerini temiz tutan zinde insanlardır. Hasanköy gezisine akşamüzeri Faik Üstün ve eşi Güzide Üstün de katılmıştır. Hasanköy gezisinde fakir çocuklara yardım edilmiş, sıtmalı hastalara kinin dağıtılmıştır. Halkevi bandosu milli marşlar çalarak yurttaşları eğlendirmiştir. Daha sonra Vali ve yanındakiler İnin'e, halkevi komitesi de Gölcük'e dönmek üzere Hasanköy'den ayrılmışlardır. Vali, İninde ki

²⁵⁴ 'Konferans', **Niğde**, 17 Eylül 1937, Sayı. 485, s. 1.

²⁵⁵ 'Halkevimizin Mühim Kararları', **Niğde**, 25 Haziran 1937, Sayı. 473, s. 1.

mektepe inşasını teftiş ettikten sonra Gölçük nahiyesine gelmiş burada halkevi heyeti ile Niğde vilayet merkezine hareket etmişlerdir²⁵⁶.

Vali Faik Üstün, halkevi izci kolunu Çukurova bölgesini tanıma amaçlı geziye yollamıştır. Gezi sırasında Adana da çıkan eski eserleri inceleyen Harvard profesörlerinden arkeologlarla tanışma fırsatını elde etmişlerdir. Daha sonra izci komitesine eşlik eden Adana öğretmen okulu öğrencileri ile birlikte Atatürk anıtına çelenk bırakılmıştır. Adana da mezbaha, dokuma, sabun fabrikası, müze, ziraat bahçesi gezilmiştir. Daha sonra Mersin'e hareket eden komite sahilde gezerek Niğde'ye dönmüştür²⁵⁷.

Vali Faik Üstün, halkevlerini önemseyen ve halkevi şubelerinin çalışmalarını bizzat inceleyen bir idari adamdır. Nevşehir ilçesinin halkevini ve parti çalışmalarını incelemiş, halkevinin 1937 yılına ait çalışma planını bizzat hazırlamış ve Teşrini Evvele kadar bu planın uygulanmasını emretmiştir. Ziraat mıntıka mütehassısı Ekrem Üzümeri de halkevinde toplanan Nevşehirli yurttaşlara bağcılık ve üzümçülük hakkında konferans vermiştir. Nevşehir ilçesinin ekonomik kaynağının bağcılıktan oluştuğunu belirtmiştir. Aynı zamanda sağlık ve sosyal yardım direktörü Saffet Bey de mektep doktoru olarak Nevşehir merkez ve köylerini teftişe çıkmıştır²⁵⁸.

Vali Faik Üstün, Niğde vilayetinde göreve başladığı günden beri halkevi salonunun yetersizliğini görmüştür. Faik Üstün ve ülkücü-yurtsever yurttaşlar, ülkü yuvası olan halkevine uygun salon inşa etmek için çalışmalara başlamışlardır. Yapılan çalışmalar neticesinde büyük ve ihtiyacı karşılayacak şekilde halkevi salonu inşa edilmiştir²⁵⁹. Halkevi imarı kapsamında, eski mezarlık yeri olan Bor bölgesinde de bulunan arsa belediye tarafından partiye hibe edilmiştir. Böylelikle Bor'a modern bir halkevi inşasına başlanılabilecektir. Vali ve parti başkanı Faik Üstün, Bor'a halkevi için inşa planını hazırlatmaya başlamış ve bu iş için mali kaynaklarda bulmuştur. Vali Faik Üstün'ün çalışmaları sayesinde biri Bor'a biri de Nevşehir'e olmak üzere vilayete iki yeni halkevi inşa edilecektir. Aksaray ilçesinin halkevine de bir salon yapılması kararlaştırılmıştır. Bütün halkevi inşalarının bu yaz sonunda bitmesi kararı

²⁵⁶ 'Halkevi Çalışmalarını Hızlandırdı', **Niğde**, 9 Temmuz 1937, Sayı. 475, s. 1-2.

²⁵⁷ 'İzcilerimizin Çukurova Gezisi', **Niğde**, 5 Mart 1937, Sayı. 457, s. 1.

²⁵⁸ 'Halkevi', **Niğde**, 2 Nisan 1937, Sayı. 461, s. 1.

²⁵⁹ 'Halkevi Salonu', **Niğde**, 30 Nisan 1937, Sayı. 465, s. 1.

alınmıştır²⁶⁰. Ayrıca Bor da yapılacak olan halkevinde büyük bir çalışma odası ve büyük bir salon olacaktır²⁶¹. Çalışmalar hemen başlatılmış ve Niğde vilayeti Bor halkevinin temel atma töreni gerçekleşmiştir. Törende milletvekili Halit Mengi, Vali ve C.H.P. Başkanı Faik Üstün, Tümen Komutanı Ziya Ekinci, idare yönetim üyeleri, gençler ve Borlu köylü yurttaşlar törende hazır bulunmuştur. Tören, halkevi bandosunun İstiklal Marşını çalması ile başlamıştır. Bor da görev yapan muallimin yapmış olduğu konuşma ile törene devam edilmiştir. Muallim yapmış olduğu konuşmasında; halkevinin milli birlik ve bütünlüğü koruma yolunda önemli bir müessese olduğunu belirtmiştir. Daha sonra Vali Bey konuşma yapmak üzere kürsüye gelmiş ve Borda yapılan çalışmalarını yurttaşlara anlatmıştır. Tören, Vali Beyin temel atmasıyla sona ermiştir. Törenden sonra Bor'a inşa edilen Üstün parkta C.H.P. İlçe Yön. Kurulu, çay ziyafeti vermiştir. Katılan halk çay içip, musiki dinleyerek zaman geçirmiştir²⁶². Halkevinde inşa çalışmaları devam ederken diğer taraftan da etkinlikler sürdürülmüştür. Vilayet merkez halkevinde, Dil, Tarih, Edebiyat komitesi üyeleri tarafından Fransızca kursu açılmış ve derslere başlanmıştır²⁶³.

Temmuz ayının başından beri de ortaokul ve ilkokul talebelerine Fransızca, Riyaziye ve Fen Bilgisi kursları verilmeye başlanmıştır²⁶⁴. Derslerin yanı sıra halkevinde 31 Temmuz günü 'solo piyano' konseri verileceği haber edilmiştir²⁶⁵. Yine şehre gelen Udi Bey ve Zühtü Bey tarafından da halkevinde konser verilmiştir²⁶⁶.

Vilayet halkevinde, Vali Faik Üstün'ün aldığı karar neticesinde bundan böyle her ailenin sosyalleşmesi için Cumartesi akşamları toplantı yapmaları, sohbet etmeleri kararlaştırılmıştır. Yani bundan böyle her aile, halkevi salonunda nezih aile toplantıları yapacaktır²⁶⁷. Merkez halkevi dışında Bor halkevinin aldığı kararlar da haftanın belirli günlerinde aileler halk toplantısı yapacaklardır²⁶⁸. Diğer yandan Vali Faik Üstün, yönetim kurulu toplantılarına bizzat katılarak halkevi komite başkanları ile görüşmüştür. Yapılan görüşmelerde vilayet halkevinin komite çalışmalarına daha

²⁶⁰ 'Borda Çok Modern Bir Halkevi Binası Yapılacak', **Niğde**, 9 Nisan 1937, Sayı. 462, s. 1.

²⁶¹ 'Borda da Yeniden Bir Halkevi Yapılacak', **Niğde**, 6 Ağustos 1937, Sayı. 479, s. 1.

²⁶² 'Bor Halkevinin Temeli Törenle Atıldı', **Niğde**, 27 Ağustos 1937, Sayı. 482, s. 1.

²⁶³ 'Halkevimizde Fransızca Kursu Açıldı', **Niğde**, 9 Temmuz 1937, Sayı. 475, s. 1.

²⁶⁴ 'Halkevinde Kurslar', **Niğde**, 30 Temmuz 1937, Sayı. 478, s. 2.

²⁶⁵ 'Halkevinde Konser', **Niğde**, 30 Ağustos 1937, Sayı. 478, s. 1.

²⁶⁶ 'Halkevinde Konser', **Niğde**, 13 Ağustos 1937, Sayı. 480, s. 1.

²⁶⁷ 'Halkevinde Aile Toplantısı', **Niğde**, 10 Eylül 1937, Sayı. 484, s. 1.

²⁶⁸ 'Aile Toplantıları', **Niğde**, 24 Birinci Kanun 1937, Sayı. 499, s. 1.

fazla önem vermesi kararı alınmıştır²⁶⁹. Son olarak Niğde gazetesinin haberine göre, halkevinde Salı ve Çarşamba günleri hükümet doktoru Kemal Fevzi Topalan tarafından, köylü- şehirli bütün yurttaşlar muayene edilecektir²⁷⁰.

b.Bor Kazası Halkevine Ait Faaliyetler

1937 yılı Niğde vilayeti Bor ilçesi halkevi faaliyetleri, C.H.P. Genel Sekreterliğine rapor halinde gönderilmiştir. Bu raporda yapılan işler ve şubelerin faaliyetlerine yer verilmiştir.

Dil, Edebiyat, Tarih Şubesi; komite üyeleri köy gezilerinde bulunmuştur. Bu gezi sırasında köylü yurttaşlara; zirai, iktisadi, sağlık konuları üzerinde konferanslar verilmiştir. Gezi sırasında tarihi araştırmalarda da bulunan komite üyeleri, Ortaköy de Karamanoğulları'ndan İbrahim ve Yakup Bey adlarına cami ve Bayramgazi türbelerine; Aşmaz köyünde camiye çevrilmiş bir kiliseye rastlamışlardır. Kemerhisar mıntıkasında kesle denilen bir harabenin altında köşk adlı tarihi harabe bulunmaktadır. Çukur köyü mıntıkasında insaray ve kule adlı şehir harabeleri vardır. Bor merkezinde yapılan tarihi araştırmalar da birçok tarihi eser bulunmuş ve fotoğraflanmıştır. Gezilen köylerde, yurttaşlara sıtmal hastalar için kinin ve göz ilacı dağıtılmıştır.

Kültür Bakanlığı'nın izni ile Bor'a gelen Profesör, Üstün parkta Hindistan adaları ve Şimal Türkleri hakkında konferans vermiştir. Yine içtimai hayatın yükselmesi hakkında da iki defa konferans verilmiştir. Yapılan konferanslara 400'den fazla yurttaş katılmıştır.

Halkevinin ar komite üyelerinin tertip ettiği müzik gecelerinde, şehir ve köy halkını eğlendirecek milli marşlar ve milli oyun havaları çalınmıştır. Yapılan balolar da, aile toplantıların da halkın müzik ihtiyacı temin edilmiştir. Her milli bayramlarda bando takımı İstiklal Marşı ve milli marşları seslendirmiştir.

Spor Şubesi; gerek futbol üyeleri gerek voleybol üyeleri haftanın belirli günlerinde çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Havaların soğumasıyla birlikte kış sporları başlamış, köy ve şehir gezileri tertip edilmiş ve avcılık faaliyetleri düzenlenmiştir.

²⁶⁹ 'Halkevi Çalışmalarına Hız Verecek', **Niğde**, 31 Birinci Kanun 1937, Sayı. 500, s. 1.

²⁷⁰ 'Halkevinde Parasız Muayene', **Niğde**, 12 İkinci Teşrin 1937, Sayı. 493, s. 2.

Halkevi salonunda boks sporu ile vakit geçirilmiş ve belli zaman aralıklarıyla halka sporun faydası, önemi hakkında konferanslar verilmiştir.

Gösteri Şubesi; son altı ayda Atatürk köyünde; Uçak Günü, Aynaruz Kadısı, Mavi Yıldırım ve Devrim Yolcuları piyeslerini sahnelemiştir.

Ayrıca halkevi tarafından açılan Ulus Okulu, yurttaşların çok ilgi göstermemeleri nedeni ile kapatılmıştır.

Bor halkevi her geçen gün faaliyetlerine hız vermektedir. Yapılan konferanslar, geziler hızlandırılmıştır. Ayrıca yeni ve modern bir halkevi binası inşası için de çalışmalara başlanmıştır. 1937 yılı içinde, Bor halkevine toplamda 20 hanım, 191 erkek olmak üzere 211 yurttaş üye olmuştur. Bu yurttaşlardan 3'ü avukat, 2'si doktor, 45'i öğretmen, 19'u tecimen, 43'ü işçi, 9'u çiftçi, 90'ı sanatçıdır. Bor halkevi kitapsayında toplam 400 kitap bulunmakta olup 1937 yılı içinde bunların 348'i okunmuştur. Rapor halinde açıklanan bu faaliyetleri, Dahiliye Vekili, C.H.P. Genel Sekreterliği yetersiz bulmuştur. Raporun daha geniş kapsamlı partiye sunulmasını, şube çalışmalarının daha fazla anlatılmasını Niğde vilayeti Bor halkevinden istemiştir²⁷¹.

5.1938 Yılında Halkevi Faaliyetleri

20 Şubat 1938 Pazar günü halkevlerinin açılış yıldönümünün altıncısı kutlanacaktır. Daire amirleri, memurlar, halkevliiler açılışa davet edilmişlerdir²⁷². Bu tarihte Niğde vilayetinde büyük bir tören yapılmıştır. Halkevi açılışını kutlamak için halkevi salonu, Türk bayrakları ve C.H.P. bayrakları ile süslenmiştir. Kutlamalar için halkevine gelecek olanlara halkevi bandosu terastan marşlar çalmaya başlamıştır. Bin kişilik salon hınca hınç dolmuştur. Halkın salonu doldurmasından sonra Sayın Vali Faik Üstün ve eşi Güzide Hanım, Parti Başkanı ve eşi, General Ziya Ekinci de salona gelmişlerdir. Tören, halkevi bandosunun İstiklal Marşı'nı çalması ile başlamıştır. Daha sonra kürsüye, halkevi başkanı Naim Erem konuşma yapmak için çıkmıştır. Naim Erem vilayette halkevinin kurulduğu andan itibaren tek başkanı olmuştur. Konuşmasın da; halkevlerinin inkılapları yayması bakımından önem teşkil eden kurumlar olduğunu, yurdun sosyal ve kültürel anlamda kalkınmasını sağlayacak temel

²⁷¹ BCA, 490.1.0.0 / 990.831.1.

²⁷² 'Halkevimizin Açılış Yıldönümü', Niğde, 18 Şubat 1938, Sayı. 507, s. 2.

müesseselerden biri olduğunun vurgusunu yapmıştır. Meslekleri ne olursa olsun bütün Türk gençlerinin halkevi çatısı altında toplanarak çalışmalarını gerektiğini vurgulamıştır. Başkan Naim Erem'in konuşmasından sonra, ar şubesi klasik, ulusal müzik parçaları çalmışlar, Milli Marşlarımızı seslendirmişlerdir. Tören bu şekilde sona ermiştir. Halkevlerinin açılış yıldönümü nedeniyle başta Cumhuriyet Ulu Önder Mustafa Kemal olmak üzere, Başvekil Celal Bayar, C.H.P. Genel Sekreteri ve Dahiliye Vekili Şükrü Kaya'ya, Naim Bey tarafından telgraflar çekilmiş ve Cumhuriyet Reis'e, Cumhuriyet rejimine bağlılıklarını bir kez daha bildirmiştir²⁷³.

Vilayet merkezindeki kutlamalardan sonra, Bor halkevinin açılışının üçüncü yıldönümü de törenle kutlanmıştır. Ayrıca halkevi için de komite seçimi yapılacağı haber olunmuştur²⁷⁴.

1938 yılı içinde de halkevinde konferanslar, dersler, komite çalışmaları devam etmiştir. 1938 Nisan ayından itibaren halkevi ar komite üyeleri tarafından, saz eğitimi vermeye başlanacaktır. Yurttaşların bu eğitime ücretsiz katılabileceği bildirilmiştir²⁷⁵.

Yine halkevinde, öğrencilerin ve yurttaşların yaz tatilini değerlendirmeleri için kurslar açılacaktır. Bu kurslar Riyaziye, Fen Bilgisi, Kimya, Fransızca, Biyoloji dersleri üzerine olacaktır. Kurslar, Temmuz ayından itibaren iki ay sürecek²⁷⁶.

Halkevi yönetim kurulu, müzik, köycülük kollarından sorumlu üyeler almış oldukları karar ile Ovacık, Kıçağaç, Uluğaç köylerine gezi düzenleyeceklerdir²⁷⁷. Bu karar neticesinde de, halkevi köycülük komitesi tarafından köy gezisi düzenlenmiştir. Geziye katılacak üyeler halkevi bahçesinde toplanmıştır. Bütün üyeler ile halkevi bandosu kamyonla binerek Ovacık köyüne gitmişlerdir. Kamyon, parti ve Türk bayrakları ile süslenmiştir. Ovacık köyü ilkokulu önünde Komünbay Hayri Başbinici ve köylü yurttaşlar halkevi komitesini samimi bir şekilde karşılamışlardır. Okulun geniş salonuna geçilmiş, burada köylüler toplanmış ve dertleri dinlenmiştir. Ferit Ecer tarafından halkevinin faydası, köylünün neden halkevlerine başvurması gerektiği, halkevlerinden nasıl faydalanabilecekleri yurttaşlara anlatılmıştır. Ziraat müdürü Fuat

²⁷³ 'Halkevlerimizin Açılış Yıldönümü', **Niğde**, 25 Şubat 1938, Sayı. 508, s. 1.

²⁷⁴ 'Bor Halkevinde Komite Yönetim Kurulu Seçimleri', **Niğde**, 4 Mart 1938, Sayı. 509, s. 1.

²⁷⁵ 'Halkevinde Müzik Dersleri', **Niğde**, 18 Mart 1938, Sayı. 511, s. 1.

²⁷⁶ 'Halkevinde Kurslar', **Niğde**, 1 Temmuz 1938, Sayı. 526, s. 1.

²⁷⁷ 'Halkevinde', **Niğde**, 15 Nisan 1938, Sayı. 515, s. 1.

Kuşçu tarafından köylünün zirai ihtiyaçları sorulmuştur. Ortak şikayetleri dinlenmiştir. Köylünün şikayetleri; hayvanlarının sürekli hasta olmaları ve ölmeleri, köylü yurttaşlardan bazılarının hastalığı ve pulluk ihtiyaçlarıdır. Öncelikli olarak halkevi komitesi başkanı Eczacı Ferit Ecer tarafından, hasta hayvanların muayenesi yapılmış, ölen bir hayvanın otopsişi incelenmiş, ölümlerin neden kaynaklandığı bulunmaya çalışılmıştır. Köylü vatandaşlar muayene edilmiş acil hasta olanlar hastaneye götürülmüştür. Sıtmalı hastalar için kinin dağıtılmıştır. Ziraat müdürü Fuat Kuşçu tarafından; arıcılık, pulluğun kullanımı, tohum ekimi hakkında bilgiler verilmiştir. Ferit Ecer, Sabit Ecemiş tarafından göçmenlerin iktisadi durumu, ev hayatları üzerinde teftişler yapılmıştır. Mahmut Elmacı tarafından elma ağaçlarına uygulanması için elma aşılıları götürülmüş, bu aşılıların elma ağaçlarına nasıl yapılması gerektiği anlatılmıştır. Köy gezildikten sonra toplantı salonunda toplanılarak bando eşliğinde eğlence düzenlenmiştir. Ovacıktan sonra Kiçağaç köyü, Uluğaç köyüne de gidilmiş aynı faaliyetler burada da yapılmıştır. Gezi bu şekilde son bulmuştur²⁷⁸.

Merkez halkevinde de etkinlikler düzenlenmeye devam edilmiştir. Halkevinin yardımı ile vilayete ‘Ankara Kömür Sergisi’ filmi getirilmiş, bir hafta boyunca halkın izlenmesi sağlanmıştır. Filmin konusu, Türklerin sanayi alanında büyük başarılar kazanabileceği üzerinedir²⁷⁹. Diğer taraftan Niğdeli yüksek tahsil gençleri de halkevi başkanı öncülüğünde toplantı yapmışlardır. Yüksek tahsil gençlerinden, yurttaşların halkevi aracılığı ile faydalanması fikri görüşülmüştür. Gençler, Niğde’nin kültürel hayatında, üstlerine düşün görevleri azimle ve dikkatle yapmalıdır. Böylelikle gelecek nesillerde onlar gibi bilinçli yetişebilirler. Halkevinde yapılan toplantı, yapılacak olan faaliyetlere zemin hazırlamıştır²⁸⁰. Bu kapsamda gençler, halkevinde yapılacak olan programı belirlemişlerdir. Buna göre halkevinde vatandaşlara, iki saz, bir şiir, iki mäsamere etkinlikleri düzenlenecektir²⁸¹. Niğdeli üniversiteli gençler Pazar ve Pazartesi günleri ‘milli saz geceleri’ etkinliği düzenlemişlerdir. Bu etkinliğe halk yoğun ilgi göstermiştir. Milli Marşlar, milli türküler, Niğde’nin mahalli oyun havaları seslendirilmiştir. Kalkan oyunları oynanmıştır. Niğde’nin eski düğün şarkıları seslendirilmiştir. Bu etkinliği halkevi müzik komite başkanı Halit Bey öncülüğünde

²⁷⁸ ‘Halkevimizin Değerli Çalışmalarından’, **Niğde**, 22 Nisan 1938, Sayı. 516, s. 1-2.

²⁷⁹ ‘Halka Parasız Sinema’, **Niğde**, 10 Haziran 1938, Sayı. 523, s. 1.

²⁸⁰ ‘Niğde Halkevi ve Yüksek Tahsil Gençliği’, **Niğde**, 5 Ağustos 1938, Sayı. 531, s. 1-2.

²⁸¹ ‘Halkevi Çalışmaları’, **Niğde**, 12 Ağustos 1938, Sayı. 532, s. 1.

hazırlamışlardır. Ardından Salı ve Çarşamba günleri ‘Gavur İmam’, ‘Adam Sarrafi’ komedisi oynanmıştır²⁸².

Merkez halkevi spor komitesine üye gençler, Bor halkevi sporcuları ile tanışmak için Bor’a gitmişlerdir. Bor kazasında birçok yurttaş ve halkevi sporcuları tarafından karşılanmışlardır. Bor da halkevinde dinlendikten sonra spor salonunda futbol müsabakası yapmışlardır. Akşam Parti ve Halkevi Başkanı tarafından ‘Üstün’ parkta çay ziyafeti verilmiştir. Daha sonra vilayet merkezine dönmüşlerdir²⁸³.

Yapılan faaliyetlerin yanı sıra halkevinde ki inşa çalışmaları da devam etmektedir. Geçmişte 1932 yılında, yurt genelinde 12 ilde halkevleri açılmıştır. Niğde vilayetinde de halkevi açılmasına karar verilmiş, bu karar neticesinde 19 Şubat 1933 tarihinde Cuma günü, vilayette bir halkevi açılmıştır. Halkevi binası mütevazı bir bina olarak kalmıştır. Ancak bu eski halkevinin yerine modern, geniş bir halkevi yapımı için hazırlıklara başlanacaktır. Yeni halkevi iki katlı olacak şekilde planlanmış, komite çalışma odaları, tuvaletler ve her iki katında da mescit yapılmasına karar verilmiştir. Bu yeni projeye Vali sayesinde adım atılmıştır²⁸⁴. Diğer yandan Aksaray’da yapılması planlanan halkevi kurağının, temel atma töreni yapılmıştır. Bu bina 1938 yılı içinde tamamlanacaktır²⁸⁵. Vilayet merkezine yapılması planlanan merkez halkevi için Faik Üstün, çalışmalara başlamıştır. Öncelikli olarak yeni binanın inşası ile ilgilenecek olan müteahhit seçilmiş, eski binanın yıkım işlerine başlanmıştır. Yapılacak olan bin kişilik yeni salon ile halkevinin tamam olmayacağını düşünen Vali Faik Üstün yeni, modern ve büyük bir halkevi yapımı için çalışmaktadır²⁸⁶. Kısa zaman içerisinde merkeze yapılan halkevi inşası hızlı bir şekilde ilerlemiş ve ikinci katın inşasına geçilmiştir. Diğer taraftan inşaatın kapı, pencere işleri de halledilmektedir²⁸⁷.

²⁸² ‘Halkevi Faaliyetleri’, **Niğde**, 19 Ağustos 1938, Sayı. 533, s. 1.

²⁸³ ‘Halkevi Sporcuları Borda’, **Niğde**, 9 Eylül 1938, Sayı. 536, s. 2.

²⁸⁴ ‘Şehrimiz Modern Bütün Vasıfları Haiz Yeni Bir Halkevine Kavuşacak’, **Niğde**, 25 Mart 1938, Sayı. 512, s. 2.

²⁸⁵ ‘Aksaray Halkevinin Temeli Atıldı’, **Niğde**, 6 Mayıs 1938, Sayı. 518, s. 2.

²⁸⁶ ‘Şehrimize Yeniden Bir Halkevi Yapılıyor’, **Niğde**, 2 Eylül 1938, Sayı. 535, s. 1.

²⁸⁷ ‘Halkevi İnşaatı’, **Niğde**, 16 1. Kanun 1938, Sayı. 549, s. 3.

6.1939 Yılında Halkevi Faaliyetleri

1939 yılı halkevi umumi toplantısı, Vali ve Parti Başkanı Faik Üstün önderliğinde yapılmıştır. Halkevine mensup birçok kişi toplantıya katılmıştır. Halkevi Başkanı Naim Erem, toplantı başlangıcında halkevinin bir yıllık çalışma raporunu sunmuştur. Oylama sonucu hazırlanan rapor kabul edilmiştir. Daha sonra komite üyeleri seçimi yapılacakken, eksik katılım olduğu gerekçesiyle seçim ertelenmiştir²⁸⁸.

Bu yılda halkevi gezilerine önem vermiştir. Bu gezilerden biri de, köycülük komitesi tarafından Çavdarlı köyüne olmuştur. Halkevi bandosu, üyeleri kamyon ile Çavdarlı köyüne gitmiştir. Burada, genç-yaşlı köylüler tarafından köy meydanında karşılanmışlardır. Cumhuriyet rejiminin önemle üzerinde durduğu 'köy kalkınması' meselesi için halkevliler bütün köyü gezmişler, köylüyü dinlemişlerdir. Gezi öncesinde halkevi bandosu köy meydanında Milli Marşlar çalarak halkı eğlendirmiştir.

Köy odasında toplanan halkevi mensupları ve köylüler arasında konuşma gerçekleştirilmiştir. Köylülerin istekleri, dilekleri dinlenmiştir. Köylülerin ilk istekleri zirai alanda olmuştur. Ziraat Müdürünün verdiği pullukların iyi olmadığını belirtmişlerdir. Ziraat Müdürü Fuat Kuşçu'da, pullukları değiştirme sözü vermiştir. Bundan başka köylü yurttaşlar bolca fidan istemişlerdir. Geçen sene bu köye 400 tane ağaç dikimi yapılmıştır. Bunun sonucunda köylüler ziraatten çok meyvecilikle uğraşmanın daha faydalı olduğunu düşünmüşlerdir. Fuat Kuşçu bu istek üzerine de numune bahçesinin fidan dağıtımını gerçekleştirildiğinde bu köye de fidan verileceğinin sözünü vermiştir. Bu istekler dışında köylüler, selektör makinesi, kredi ile at arabası gibi alım ürünleri de istemişlerdir. Eğitim için köye bir muallim ve köy eğitmeni de köylü yurttaşların istekleri arasındadır. Daha sonra Fuat Kuşçuoğlu, üzüm bağı ve kavak yetiştirme hususunda yurttaşlara konferans verirken, Doktor Rasim Ali Bey de çocuk, erkek, kadın toplamda 36 kişiyi muayene etmiştir. Sıtmalı hastalara kinin dağıtılmıştır. Bu sıtmalarının nedeninin köy yakınında bulunan dereden ve Adana'ya giden yurttaşlardan kaynaklandığı tespit edilmiştir²⁸⁹.

Çavdarlı köyünden sonra, komite Yarhisar köyüne hareket etmiştir. Bu köy birkaç haneden meydana gelen bir köydür. Burada birkaç yurttaş, komiteyi karşılamıştır. Burada ki köylülerin en büyük dertleri ekinlerdir. Bu kapsamda ileride

²⁸⁸ 'Halkevlerinin Umumi Toplantısı', **Niğde**, 10 Mart 1939, Sayı. 560, s. 2.

²⁸⁹ 'Halkevi Köy Gezisi', **Niğde**, 23 Haziran 1939, Sayı. 576, s. 1-2.

tohum istekleri olacaktır. Bu köyde de bazı yurttaşlara sıtma hastalığı teşhisi konulmuş ve hastalara kinin dağıtımı yapılmıştır. Daha sonra Değirmenli köyüne gitmek için harekete geçilmiştir. Bu köyde de insanların ilk derdi ekinlerdir. Aynı zamanda meraların genişlemesini istemişlerdir. Fuat Kuşçuoğlu da bu konunun idare meclisinde görüşüleceği sözünü vermiştir. Eğitim alanında bu köye bir öğretmen ve bir köy eğitmeni verilmesi kararı da alınmıştır. Doktor Rasim Ali Bey burada, 43 hastanın muayenesini yapmış köylülere ilaç ve kinin dağıtımı yapmıştır. Ayrıca köylüye temizlik hakkında da bilgi vermiştir. Akşamüzeri gezi tamamlanarak vilayete dönülmüştür²⁹⁰.

Halkevi köycülük komitesi gezilerine Maden mıntıkasına giderek devam etmiştir. Bu geziye Vali de iştirak etmiştir. Maden nahiyesinde bütün hastalar muayene edilmiş, köylünün istek ve şikayetleri dinlenmiş, sıhhi ve zirai konularda da konuşmalar yapılmış ve hastalara ilaç ve kinin dağıtımı olmuştur²⁹¹.

Bu gezilerin sonuncusu da Gölcük nahiyesine düzenlenmiştir. Halkevi köycülük komitesi tarafından 20 kişilik bir grupla gezi için yola çıkılmıştır. Gölcük nahiyesinde, Nahiye Müdürü ve Başöğretmenin de katılımıyla Ağaşar köyüne gidilmiştir. Halkevi heyetini köy muhtarı, köy eğitmeni ve yurttaşlar karşılamışlardır. Burada ziraat muallimi Abdullah Bey, köylülere selektör makinelerinin kullanılmasının faydası hakkında bilgi vermiştir. Diğer yandan heyet içinde bulunan Hamdi Bey de köy hastalarını muayene etmiştir. Köylülere temizlik ve sağlık hakkında bilgi verilmiştir. Köylülerin genel şikayet ve istekleri dinlenmiştir. Köylülerin şikayetleri arasında arazilerin yetersizliği de bulunmaktadır. Köyde ağaçlandırma faaliyeti için fidanlık arazisi yapımına karar verilmiştir. Bu tesisin, henüz inşa halinde olan eğitmen okulunun civarına yapılması planlanmıştır.

Daha sonra başka bir köy olan Kiledere köyüne hareket edilmiştir. Kiledere köyü 120 haneli, 575 nüfuslu bir yerdir. Budak ovasının geniş arazisinde yer almaktadır. Niğde köyleri içinde atlı ziraat yapan, kağanı yerine köy arabası kullanan köylerin başında yer almaktadır. Aynı zamanda köyde orak makinesi de mevcuttur. Burada köylü yurttaşlara verilen konferanslarda; tohumların temizlenmesi, köyün ağaçlanması, temizlik ve sağlık konularının da bilgiler verilmiştir. Eğitmen okulu gezilerek buradan Alay köyüne gidilmiştir. Burada müfettiş Zeki Oral, köy bakımı ve

²⁹⁰ 'Halkevi Köy Gezisi 2', **Niğde**, 30 Haziran 1939, Sayı. 577, s. 2.

²⁹¹ 'Halkevinde Köy Gezisi', **Niğde**, 14 Temmuz 1939, Sayı. 579, s. 1.

köylülerin vazifesinden bahsetmiştir. Zirai konular olan tohum temizleme, bağcılık hakkında bilgi vermiştir. Bu sırada köylüler ile sohbet sırasında bir kişi dikkatleri çekmiştir. Bu vatandaş, köyde sahte doktorluk yapan, köylüleri okuyup üfleme yöntemi ile kandıran biridir. Bu kişi yakalanarak karakola götürülmüştür. Köylerin gezilmesinin ardından nahiye merkezine gidilmiştir. Burada son kez Gölcük Nahiye Müdürü ile görüşmeler yapılmış ve vilayet merkezine hareket edilmiştir²⁹².

Diğer yandan da öteki şubeler faaliyetlerine devam etmektedir. Bunlardan biri halkevinde; keman, piyano, mandolin ve bando derslerinin verilmeye başlanmasıdır²⁹³.

Bu yıl içinde halkevinde birçok konferanslarda verilmiş ve Niğde gazetesine haber olmuştur. Bunlardan biri Nurettin Ertan tarafında, ‘Vatan’ konulu konferans²⁹⁴. Tahsin Kitapçı tarafından halkevinde ‘Lozan’ konulu konferans verilmiştir²⁹⁵. Ziraat Vekaleti müfettişi Hüdayi Ekremen, halkevi salonunda, elmacılık hakkında konferans vermiştir²⁹⁶. Halkevi üyeleri tarafından, Niğde vilayetinde yetişen şairler yapılan araştırmalarla bulunmuş ve bu kapsamda bir edebiyat gecesi düzenlenmiştir²⁹⁷. Daha sonra Niğde halk şairlerinden Hüdaverdi’nin şiirleri, halkevi tarafından toplanmış ve basıma hazırlanmıştır²⁹⁸.

Tatillerde Niğde de bulunan öğrenciler de unutulmamıştır. Vilayette bulunan bütün lise ve üniversite gençleri için halkevi salonunda çay toplantısı yapılmıştır. Gençlerin halkevi ile ilişkileri konuşulmuş ve halkevinin mahiyeti hakkında sohbet edilmiştir²⁹⁹.

Halkevi salonunda vilayetin önemli bir sorunu olan ‘halk kredisi müessesesi’ hakkında toplantı yapılacaktır. Bu toplantıya vilayetin her mesleğinden katılımcının gelmesi ve üstüne düşen vazifeyi yapması gerekmektedir³⁰⁰.

²⁹² ‘Halkevi Köy Gezisi’, **Niğde**, 13 1. Teşrin 1939, Sayı. 592, s. 1-2.

²⁹³ ‘Müzik Dersleri’, **Niğde**, 23 Haziran 1939, Sayı. 576, s. 1.

²⁹⁴ ‘Halkevinde’, **Niğde**, 21 Temmuz 1939, Sayı. 580, s. 1.

²⁹⁵ ‘Konferans’, **Niğde**, 28 Temmuz 1939, Sayı. 581, s. 1.

²⁹⁶ ‘Halkevinde’, **Niğde**, 20 1. Teşrin 1939, Sayı. 593, s.1.

²⁹⁷ ‘Halkevinde Niğdeli Şairler’, **Niğde**, 1 Eylül 1939, Sayı. 586, s. 1.

²⁹⁸ ‘Halkevinde’, **Niğde**, 22 Eylül 1939, Sayı. 589, s. 1.

²⁹⁹ ‘Halkevinde Liseliler Toplantısı’, **Niğde**, 11 Ağustos 1939, Sayı. 583, s. 1.

³⁰⁰ ‘Halkevinde Çok Faydalı Bir Toplantı’, **Niğde**, 18 Ağustos 1939, Sayı. 584, s. 1.

Halkevi yönetim kadrosunda bu yıl bir takım değişiklikler yapılmıştır. Bunlardan biri de halkevi başkanı Eczacı Naim Erem'in, mebus seçilmesi üzerine olmuştur. Yeni halkevi başkanı C.H.P. İl Yön. Kurul Üyesi Ferit Ecer olmuştur³⁰¹.

Vilayet merkez halkevi tarafından kadın-erkek, 18 yaşından büyük bütün yurttaşların katılabileceği halkevi dershanesi açılacaktır. Okuma- yazma bilmeyen bütün yurttaşlar bu kursa kayıt olabileceklerdir. Kurs, 27. 2. Teşrin de başlayacaktır. Kadınlar kursa; Çarşamba ve Cumartesi günleri öğlen; Pazartesi, Perşembe günleri ise ikinci vaktinde katılabilecektir. Erkek yurttaşların ise her gün akşamüzeri kursu olacaktır³⁰². Bu kapsamda açılan halk dersaneleri ile halkevi ve hapishanelerde faydalı bir şekilde eğitim sürdürülecektir³⁰³.

23. 12. 1939 tarihinde Ankara halkevi salonunda Niğdeli mebus Naim Erem ve Ankara Belediyesinde görev yapan Niğdeli mühendis Asım Doğanay'ın tertip ettikleri 'Niğde Gecesi' düzenlenmiştir. Bu özel güne katılan davetlilere, Niğde'nin meyveleri tanıtılacak, Niğde oyun havaları dinletilecek, Niğde'nin manzaraları bulunan fotoğraf sergisi olacaktır. Cumhuriyet'in Niğde'ye yarattığı etkiler, anlatılacaktır. Bu Niğdeliler gecesi, Ankara da yaşayan yurttaşlarımıza Niğde'yi tanıtmaya açısından önem teşkil etmektedir. Yüksek tahsil gençleri de Niğdeliler gecesinde, Niğde'yi tanıtmak için çalışacaktır. Niğde vilayeti, Cumhuriyet rejiminden önce ihmal edilmiş, kapitülasyonlara ve yabancı devlet himayesine güvenen Rum halkı, Niğde'nin iktisadi ve kültürel hayatın da olumsuz rol oynamıştır. Eski çağlardan beri Türk yurdu olan Niğde bu nedenle yurt genelinde de çok fazla tanınmamıştır. Cumhuriyet ile yeniden doğan, gelişen Niğde'nin Ankara'da ki vatandaşlarımıza tanıtılacak olması vilayet için olumlu bir gelişme olacaktır³⁰⁴.

Niğde, C.H.P. Vilayet İdare Heyeti Reisi Hüseyin Ülkü, 28.IX.939 tarihli ve 389 sayılı isteklerini dilekçe olarak C.H.P. Genel Sekreterliğine göndermiştir. Bu dilekçelerde; Niğde merkez, Nevşehir, Aksaray ve Bor halkevleri için maddi yardım talep edilmektedir. Nevşehir kazası halkevi inşası için 6.000 lira, Bor kazası halkevi inşası için 12.500 lira, Aksaray kazası halkevi inşası için de 6.400 lira istenmiştir. Bu isteğin, C.H.P. Genel Merkezi tarafından yerine getirileceği, 7.X.939 tarihli cevapta

³⁰¹ 'Halkevinde', **Niğde**, 25 Ağustos 1939, Sayı. 585, s. 1.

³⁰² 'Halk Dersaneleri Açılıyor', **Niğde**, 24 2. Teşrin 1939, Sayı. 592, s. 1.

³⁰³ 'Halkevinde', **Niğde**, 15 1 inci Kanun 1939, Sayı. 601, s. 1.

³⁰⁴ 'Ankara da Niğdeliler Gecesi Münasebetiyle', **Niğde**, 22 1 inci Kanun 1939, Sayı. 602, s. 1-2.

dile getirilmiştir. Ancak yapılacak olan bu yardımın sonrasın da merkez ve kazalara yapılan halkevlerinin bütün eksikliklerinin tamamlanarak hazır hale getirilmesi istenmiştir³⁰⁵.

B.SOSYAL YARDIMLAŞMA

1.1935 Yılında Sosyal Yardımlaşma

Bu yıl Niğde gazetesinde, Ramazan ayı içerisinde verilecek olan fitre ve zekatın Türk Hava Kurumu'na verilmesini isteyen ilan yayınlanmıştır. Bu yapılacak olan yardımların; Türk Hava Kurumu, Kızılay ve Çocuk Esirgeme Kurumu arasında pay edileceği belirtilmiştir. İlanda bütün yurttaşların bu kurumlara yardım etmesi istenmiştir³⁰⁶.

2.1936 Yılında Sosyal Yardımlaşma

Bu yıl içerisinde, Niğde vilayetinde yapılan Kızılay'a ait işleri teftiş etmek için Ankara'dan müfettiş Mazhar Bey Niğde'ye gitmiştir. Niğde de Kızılay şubesini incelemiş ve yıllık toplantıyı gerçekleştirmiştir. Bu toplantı da yapılan seçim sonucunda Niğde Kızılay Şubesine; öğretmen A. Rasim Kocabaş, Osman, Azmi, Mahmut ve İbrahim Beyler seçilmişlerdir³⁰⁷.

a.Eğitim Alanında Yapılan Yardımlar

Niğde vilayeti sayılarından Dr. Abravaya, vilayetten iki öğrencinin lise, üniversite ve yurt dışı eğitimleri için yapılacak masrafları karşılayacağını beyan etmiştir. Öğrencilerin eğitim masraflarını burs vererek karşılayacaktır. Burs alacak öğrencilerin tespiti içinde mülakat yapılacaktır³⁰⁸.

Ankara da bulunan Niğdeli hukuk doktoru ve Adliye Vekaleti Ceza İşleri Umum Müdür Muavini Hüseyin Avni Göktürk, kendisi gibi Niğdeli olan vatandaşlardan 65 lira para toplayıp, Niğde Valiliği'ne göndermiştir. Bu para, Fertek

³⁰⁵ **BCA**, 490.1.0.0. / 1769. 1176.

³⁰⁶ 'Yurttaş', **Niğde**, 2 Birinci Kanun 1935, Sayı. 393, s. 3.

³⁰⁷ 'Kızılay Müfettişi B. Mazhar', **Niğde**, 20 Temmuz 1936, Sayı. 426, s. 1.

³⁰⁸ 'Saylavımız Dr. Abravaya'nın Değerli Bir Kararı', **Niğde**, 15 Haziran 1936, Sayı. 421, s. 1.

de yapılmakta olan okul inşası için kullanılacaktır³⁰⁹. Diğer bir mektep inşasına yardım da Fertek muhtarı Fehmi Ciner'den gelmiştir. Fehmi Bey, bir senelik muhtarlık ücreti olan 240 lirayı Fertek de yapılan okulun mobilya masrafına bağışlamıştır³¹⁰.

Diğer yandan Dr. Abravaya'dan burs almak isteyenler için imtihanlar başlamıştır. Vilayet kültür direktörlüğü tarafından ortaokul öğretmenlerinin yaptığı imtihana Niğde, Nevşehir ve Aksaray ortaokul mezunlarından 17 çocuk girmiştir. 2-3 Temmuz tarihleri arasında yapılan mülakatı, ortaokul mezunu Melendizli İsmail ile Fertekli Azmi kazanmıştır³¹¹.

Niğde vilayetinde Maden kamuna bağlı Burç köyünde yaşayan Emine adlı vatandaş, üç dönümlük tarlasını okul bahçesi olarak kullanılması için köylülere hediye etmiştir. Niğde gazetesi de Türk kızına yakışacak bir hareket yaptığı için Emine Hanım'ı kutlamıştır³¹². Hacı Abdullah köyünde de örnek bir mektep inşası yardımı olmuştur. Bu köyde yetişen Niğdeli Hilmi, Halit ve Şevket Beyler babalarından kalan köydeki evlerini yapılacak mektep için bağışlamışlardır. Ayrıca İstanbul da bulunan Niğdeli vatandaşlarda aralarında topladıkları 200 lira yardımı da Abdullah Köyü İhtiyar Heyetine göndermişlerdir³¹³.

Aralık ayında vilayet ortaokulunda maddi durumu iyi olan öğrencilerden aidat alınarak yoksul öğrencilere yardım yapılacaktır. Yoksul öğrencilere yardım için oluşturulan kurum aylık 40 lira aidat toplayacaktır. 51 tane yoksul öğrencinin kitap ve defterleri alınacaktır. Yoksul öğrenciler, eğitime geldikleri sırada sadece ekmek ve su ile beslenmektedirler. Bu nedenle kurum tarafından kendilerine mektepte yiyecek yardımı da yapılacaktır³¹⁴.

b.Devlet Müesseselerine Yapılan Yardımlar

Memleketin bütününün de olduğu gibi Niğde vilayetinde de toprak ürünlerinden gelen gelirin %2 si T.H.K.'na bağışlanmıştır. Yardım; vilayet kaza belediyelerinin ve

³⁰⁹ 'Teşekküre Değer Bir Yardım', **Niğde**, 22 Haziran 1936, Sayı. 422, s. 2.

³¹⁰ 'Örnek Tutulacak Bir Teberru', **Niğde**, 29 Haziran 1936, Sayı. 423, s. 1.

³¹¹ 'Saylavımız Dr. Abravaya'nın Çok Değerli Hizmeti', **Niğde**, 13 Temmuz 1936, Sayı. 425, s. 1.

³¹² 'Hamiyetli Bir Kadın', **Niğde**, 31 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 441, s. 3.

³¹³ 'Örnek Tutulacak Bir Yardım', **Niğde**, 31 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 441, s. 3.

³¹⁴ 'Ortaokulda Örnek Tutulacak Bir Kurum', **Niğde**, 11 Birinci Kanun 1936, Sayı. 447, s. 1.

ticaret odalarının reislerinin yapmış oldukları toplantı ile kabul edilmiştir³¹⁵. Hava kurumuna yapılacak olan yardım sadece tarım gelirleri üzerinden değil hayvanlar ve hayvani maddelerden elde edilen gelirlerle de sağlanacaktır.

Bu amaçla ülkedeki muhtarlıklara defterler dağıtılmıştır. Muhtarlar, bu defterlere yapılan yardımları yazacaktır. Başkan Ekrem Üzümeri'nin takip ettiği bu çalışma ile şimdiden T.H.K.'na bir hayli bağış yapılmıştır³¹⁶.

Ramazan ayı nedeniyle vatandaşlara Kiğılı Camiinde vaaz veren Hoca Zait Bey, bu ayda verilecek olan fitre ve zekatların Milli Müdafaa ve yardım kuruluşlarına verilmesini rica etmiştir. Vatandaşları, 'Milli Ülkü' uğruna fedakarlığa çağırmıştır³¹⁷.

3.1937 Yılında Sosyal Yardımlaşma

Kızılay cemiyetinin vilayetlerde düzenlemiş olduğu yıllık kongrelerden birini de Niğde vilayetinde gerçekleştirmiştir. Kongre, halkevinin yeni inşa edilen salonunda yapılmıştır. Kongreye, Vali Faik Üstün, Kızılay Cemiyeti ispekterleri, daire müdür ve memurları ile Kızılay üyeleri katılmıştır. Kongre de, Niğde merkez heyet üyeleri belirlenmiştir. Üyeler; defterdar Remzi Korukoğlu, baş mühendis Hulusi Bey, ziraat müdürü Ekrem Üzümeri, hususi muhasebe müdürü Ziya Hasbay, emniyet müdürü Avni Sümer, baytar müdürü Murat Bey, halkevi başkanı Naim Erem, vilayet daimi encümen üyesi Ferit Ecer, ortaokul Türkçe öğretmeni Ali Rıza Kocabaş, muallim Mahmut Elmacı, maliye veznedarı Osman Altuğ, ilköğretim ispekteri Turgut Bey, öğretmen İhsan Bey, tüccar Hüseyin Bey, emekli jandarma katibi İbrahim Bey olmuştur.

Ayrıca belirlenen beş kişilik heyette, yönetim kurulu teşkilatını oluşturmaktadır. Bu yönetim kurulunda; Ahmet Rasim Kocabaş, Mahmut Elmacı, İbrahim Bey, Osman Altuğ ve Hüseyin Bey bulunmaktadır³¹⁸.

'Bu yıl içinde Ramazan ayında yapılacak olan fitre ve zekat yardımlarının da T.H.K.'na verilmesi her vatandaşın görevidir.

³¹⁵ 'Hava Kurumu Yardımı', **Niğde**, 21 Ağustos 1936, Sayı. 431, s. 2.

³¹⁶ 'Bütün Vilayetlerde İlgi Arttı', **Niğde**, 11 Eylül 1936, Sayı. 434, s. 2.

³¹⁷ 'İyi Bir Vaaz', **Niğde**, 4 Birinci Kanun 1936, Sayı. 446, s. 1.

³¹⁸ 'Kızılay Kongresi', **Niğde**, 23 Temmuz 1937, Sayı. 477, s. 1.

Çünkü T.H.K.'na yapılacak olan yardımlar sayesinde yurdumuz tehlikelere karşı daha iyi korunacaktır³¹⁹.

Bu yıl, Kızılay Cemiyetinin 60. yılını kutlamak amacıyla Bor da bir balo tertip edilecektir³²⁰.

4.1938 Yılında Sosyal Yardımlaşma

a.Eğitim Alanında Yapılan Yardımlar

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Okulu Profesörlerinden Niğdeli Hüseyin Avni Göktürk, Fertek de yapılan ilkokul köyünün eksikleri için köy muhtarlığına 20 lira bağışta bulunmuştur. Göktürk Bey daha önce de mektep için yardımda bulunmuş idi³²¹.

Vilayetteki Çocuk Esirgeme Kurumunun çalışmaları sonucunda, merkez ilkokullarında ki 120 fakir çocuk giydirilmiştir³²². 19 Mayıs Spor Bayramı münasebetiyle, Vali Faik Üstün'ün emri ile 120 fakir talebe giydirilmiştir³²³.

b.Devlet Müesseselerine Yapılan Yardımlar

Niğde vilayeti Kızılay sosyetesı, yıllık genel toplantısını 5 Mart tarihinde Cumartesi günü halkevinde gerçekleştirecektir. Toplantı da yönetim kurulu başkanı ve üyeleri de seçilecektir. Ayrıca Kızılay Kurumu'nun vilayetteki bir yıllık çalışma programı da belirlenecektir³²⁴.

Kızılay sosyetesı, Kırşehir de meydana gelen deprem sonrasında depremzedeleri yardım eden bir müessesedir. Bu nedenle Kızılay Kurumu aracılığı ile Niğde vilayetindeki vatandaşlar da Kırşehir'de ki depremzedelere yardım etmelidir³²⁵. Ayrıca çocuk haftası münasebetiyle vilayette düzenlenecek olan baloda toplanacak

³¹⁹ 'Hamıyetli Halkımıza', **Niğde**, 26 İkinci Teşrin 1937, Sayı. 495, s. 1.

³²⁰ 'Bor da Kızılay Balosu Hazırlıkları', **Niğde**, 24 Birinci Kanun 1937, Sayı. 499, s. 1.

³²¹ 'Örnek Bir Yardım', **Niğde**, 18 Mart 1938, Sayı. 511, s. 1.

³²² 'Çocuk Haftası Münasebetiyle Giydirilen Çocuklar', **Niğde**, 13 Mayıs 1938, Sayı. 519, s. 1.

³²³ 'Açık Teşekkür', **Niğde**, 20 Mayıs 1938, Sayı. 520, s. 2.

³²⁴ 'Kızılay Sosyetesinin Genel Toplantısı', **Niğde**, 4 Mart 1938, Sayı. 509, s. 1.

³²⁵ 'Yer Deprenmesi Yüzünden Büyük Felakete Uğrayan Yurttaşlarımıza Yardım Edelim', **Niğde**, 29 Nisan 1938, Sayı. 517, s. 1.

yardımlar da Çocuk Esirgeme Kurumunun yanı sıra felaketzedelere de tahsis edilecektir³²⁶.

Niğde Kızılay Kurumu, Kırşehirli felaketzedelere yardım için para toplamaya başlamıştır. Özellikle bu yardımlar, okullar aracılığı ile yapılacaktır³²⁷. Niğde vilayetine bağlı olan Aksaray kazasında Kırşehirli yurttaşlara yardım için ilk etapta 1.400 lira toplanmıştır. Bu para Kızılay Genel Merkezine yollanmıştır. Köylerden toplanacak olan yardımlarda öğretmenler aracılığı ile yollanacaktır. Buna istinaden Kırkıl köyünde öğretmen Hulusi Gürsel, köylü yurttaşlardan 47 lira toplamıştır. Bu yardımı da Kızılay merkezine yollanmıştır. Yardımlar halen devam etmektedir³²⁸. Kırşehirli kardeşlerimize yardım etmek amacıyla vilayette Kızılay şubesinde paralar toplanmaktadır. Öğretmenler, öğrenciler ve vatandaşlar ellerinden geldikleri miktar da yardımlarını gerçekleştirmektedir³²⁹. Yardımlar kazalarda da devam etmektedir. Arapsun kazasının da felaketzedeler için 200 lira toplanmıştır. Bu yardım da Kızılay'a verilmiştir. Niğdeli yurttaşların yapmış oldukları bu yardımlar vatanseverliklerinin göstergesidir³³⁰.

Niğde de bu yıl içinde şiddetli yağışların yaşanması ile su baskınları meydana gelmiştir. Niğde Bor kazasında meydana gelen bu 'su baskınları' nedeniyle Kızılay merkezi, Borda ki seylapzedeli yurttaşlara yardım için 300 lira para göndermiştir³³¹. Niğde de meydana gelen sel baskını sonrasında çiftçiler ve yoksul yurttaşlar neredeyse bir senelik yiyecek ve içeceklerini karşılayacakları ekin, sebze, meyve ve bostanlarını kaybetmişlerdir. Kızılay, her ne kadar yardım da bulursa da bunun yeterli olmayacağını bilen Vali Faik Üstün, Vilayet Kızılay Başkanı ile bir balo tertip etme kararı almışlardır³³². Düzenlenen balo da toplanan yardımlar Niğdeli seylapzedeler arasında pay edilecektir.

*'23 Nisan Çocuk haftası münasebetiyle Çocuk Esirgeme Kurumu yararına halkevinde balo düzenlenecektir'*³³³. Çocuk

³²⁶ 'Balo', **Niğde**, 29 Nisan 1938, Sayı. 517, s. 1.

³²⁷ 'Kırşehir Felaketzedelerine Yardım', **Niğde**, 6 Mayıs 1938, Sayı. 518, s. 1.

³²⁸ 'Kızılay'a Yardım', **Niğde**, 6 Mayıs 1938, Sayı. 518, s. 2.

³²⁹ 'Kızıl Aya Yardım', **Niğde**, 3 Haziran 1938, Sayı. 522, s. 1.

³³⁰ 'Zelzele Felaketzedelerine Yardım', **Niğde**, 3 Haziran 1938, Sayı. 522, s. 1.

³³¹ 'Kızılay'ın Bordaki Seylapzedelere Yardımı', **Niğde**, 26 Ağustos 1938, Sayı. 534, s. 3.

³³² 'Selepzedelere Yardım Balosu', **Niğde**, 9 Eylül 1938, Sayı. 536, s. 2.

³³³ 'Balo', **Niğde**, 15 Nisan 1938, Sayı. 515, s. 1.

esirgeme kurumu menfaatine düzenlenecek olan baloya bütün yurttaşların katılması ve yardım yapması gerekmektedir³³⁴.

Celallar köy muhtarı Abdülkadir Yazgan biriktirilen mal ve hayvan derilerini T.H.K.'na 34 lira 41 kuruşluk yardım ile bağışlamıştır³³⁵.

Ziraat Bankası, Aksaray da kooperatifleştirilmemiş köy kalmaması için bu sene köylüye 40.000 lira dağıtmış ve kooperatif teşkilatına başlanmıştır. Aksaray'da Gelveri, Ortaköy, Eski Han obası ve Sabanlı olmak üzere beş tane tarım kredi kooperatifleri kurulacaktır. Bütün köylerde bu beş kooperatife bağlanacaktır³³⁶. Ayrıca Niğde vilayetine Ziraat Vekaleti'nce bir talimat verilmiştir. Bu talimata göre; orman memur ve mühendisleri; köylülerin kışlık ihtiyacı olan odun ve kömürlerde tedarik için kolaylık gösterecek devlet ambar ve silolarından ödünç ve bedeli mukabilinde zahire verilmesi için yardım yapacaklardır. Bu yardımlar için de memurlara görev verilecektir. Yardım işlerini geciktiren memurlar görevden alınacak yerine başkası görevlendirilecektir³³⁷.

Vilayette kurumlar aracılığı ile yardımlar gerçekleşse de kişisel yardımlarda olmuştur. Ereğli tüccarı Mustafa Erkek, Niğde'ye geldiğinde vilayet halkevine radyo hoparlörü hediye etmiştir. Böylelikle yapılan konferanslar, çalınan marşlar sadece halkevinde toplananlara değil evlerinde bulunan yurttaşlara da dinletilebilecektir³³⁸.

Sanat bakımından zengin mimarisi olan Sungur Bey cami hayırsever bir yurttaş tarafından elektrikle aydınlatılmıştır. Cami içerisine 10 büyük lamba, 12 ampul ve 1 tanede avize yaptırmıştır. Caminin her yerine toplamda 68 ampul takılmıştır. Yaptırılan bu elektrik tahsisatı sayesinde cami aydınlatılmıştır. Tahsisatı yaptıran yurttaş, belediye encümen üyesi Rasim Özdoğan'dır³³⁹.

³³⁴ 'Balo', **Niğde**, 29 Nisan 1938, Sayı. 517, s. 1.

³³⁵ 'Takdire Değer Bir Yardım', **Niğde**, 22 Nisan 1938, Sayı. 516, s. 2.

³³⁶ 'Aksaray da Kooperatifçilik ve Ziraat Bankasının Köylüye Yardımı', **Niğde**, 6 Mayıs 1938, Sayı. 518, s. 2.

³³⁷ 'Ziraat Bakanlığının Çok Yerinde Kararı', **Niğde**, 16 Eylül 1938, Sayı. 537, s. 2.

³³⁸ 'Hamiyetli Bir Vatandaş', **Niğde**, 15 Temmuz 1938, Sayı. 528, s. 2.

³³⁹ 'Sungur Bey Cami', **Niğde**, 5 Ağustos 1938, Sayı. 531, s. 1.

5.1939 Yılında Sosyal Yardımlaşma

İstanbul da yaşayan Niğdeli gençler, bir ‘elma gecesi’ düzenleyeceklerdir. Toplanan yardım ile de Niğde ortaokul pansiyonun da kalan fakir talebelere yardım edeceklerdir. Toplaması beklenen yardım miktarı ise 30 lira olarak hesaplanmıştır³⁴⁰.

Niğde vilayetinde Kızılay Haftası 24 Haziran Cumartesi ile 1 Temmuz Cumartesi tarihleri arasında kutlanacaktır. İlk gün halkevinde bir müsamere verilecektir. Son gün de Kızılay menfaatine balo tertip edilecektir. Bütün yurttaşlar bu hayırlı cemiyete üye olup, üslerine düşen vazifeleri yapmalıdırlar³⁴¹. Kızılay Kurumu’na üye olma haftası, Haziran ayının sonlarında da devam etmektedir. Kızılay Kurumu adına bir müsamere ve yararına bir balo yapılacaktır³⁴². Söylenen müsamere ‘Kızılay’a üye yazma haftası’ kapsamında, vilayet halkevinde temsil komitesi çocukları tarafından sergilenmiştir³⁴³.

Bu yıl içerisinde yurttan büyük bir deprem meydana gelmiştir. Yurttan gerçekleşen deprem, Niğde vilayetinde de derin hüznü uyandırmıştır. Derhal harekete geçilerek Vali İsmail Safa Apaydın öncülüğünde yardım komitesi oluşturulmuştur. Halkevi de yardımlar için harekete geçmiştir. Öncelikle mahallelerden çamaşır ve eşya toplanması için kadınlardan oluşan bir yardım kolu teşkil edilmiştir. Dumlupınar okul talebeleri harçlıklarını okul müdürüne yardıma ulaştırması için vermişlerdir. Öğrenciler toplam 62 lira yardımda bulunmuşlardır. Vilayette görev yapan öğretmenlerde felaketzedelere yardım için maarif müdürü Recep Gürel başkanlığında Sakarya Ortaokulu’nda toplantı yapmışlardır. Zelzele nedeniyle halkevinde yapılacak olan yılbaşı balosu iptal edilmiştir. Resmi Niğde gazetesi matbaa mensupları da 1.525 lira toplamışlar ve yardım komitesine vermişlerdir. 23 Nisan Okul’u talebeleri de 15 lira ile giyecek toplayarak yardım komitesine teslim etmişlerdir³⁴⁴.

³⁴⁰ ‘Takdire Değer Bir Yardım’, **Niğde**, 10 Mart 1939, Sayı. 560, s. 3.

³⁴¹ ‘Şehrimizde Kızılay Haftası’, **Niğde**, 16 Haziran 1939, Sayı. 575, s. 2.

³⁴² ‘Kızılay Kurumunda’, **Niğde**, 23 Haziran 1939, Sayı. 576, s. 2.

³⁴³ ‘Halkevinde’, **Niğde**, 30 Haziran 1939, Sayı. 577, s. 1.

³⁴⁴ ‘Niğde de Yardım Faaliyetleri’, **Niğde**, 29 1 inci Kanun 1939, Sayı. 603, s. 2.

C.RESMÎ KUTLAMALAR

1.1934 Yılında Resmi Kutlamalar

a.30 Ağustos Zafer Bayramı

Niğde vilayetinin de, ulusal bayram kutlamaları hiç aksamamış, her geçen sene daha coşkulu bir şekilde kutlamalar sürmüştür. Resmi Niğde gazetesinin de, 1934 yılına ait ilk ulusal bayram kutlamaları haberi 30 Ağustos Zaferi ile ilgilidir. 30 Ağustos günü öncesinde de tören için hazırlıklar yapılmıştır. Öncelikle, Cumhuriyet meydanında konuşmalar yapılacak daha sonra asker, jandarma ve öğrencilerin geçidi olacaktır. Stadyum da halkevi öğrencileri ile askerler arasında spor müsabakaları yapılacak ve akşamüzeri asker tarafından fener alayı düzenlenecektir³⁴⁵. 30 Ağustos günü, bayram kutlama hazırlıkları sabah saatlerinde de başlamıştır. Çarşı ve sokaklar temizlenmiş, her tarafa Türk bayrakları asılmıştır. Sabah dokuzda askerlerin yurdunda, Kumandanlık tarafından resmi kabul gerçekleştirilmiştir. Burada; Vali Ziya Bey, C.H.F.'sı Reisi Dr. Hüseyin Bey, Halkevi Reisi Eczacı Naim Bey, Belediye Reisi Mustafa Bey tebrikte bulunmuştur. Aynı zamanda Cumhuriyet meydanında da mülazım Fuat Bey, mücadele memuru Halit Bey, matbaa müdürümüz Kemal Bey tarafından, yurttaşlara konuşmalar yapılmıştır. Nutuklardan sonra, asker ve öğrencilerin resmigeçitleri izlenmiştir. Meydanda yapılan tören böylelikle son bulmuştur. Kutlamalar stadyumda devam etmiş, eğlenceler ve spor müsabakaları tertip edilmiştir. Akşamüzeri asker ve halk marşlar eşliğinde vilayette yürüyüş yapmışlardır. Zabıt yurdunda, balo tertip edilmiştir. Resmi Niğde gazetesi, bu kutlu günü Türk halkına yaşatanlara saygı ve sevgilerini sunmuş, yüce Türk milletine de nice böyle günler kutlamasını temenni etmiştir³⁴⁶.

b.Dil Bayramı

Dil Bayramı için yapılacak kutlama töreni halkevinde gerçekleşecektir. 26 Eylül tarihinde Çarşamba günü yapılacak olan etkinliğe tüm yurttaşlar davet edilmiştir³⁴⁷. 26 Eylül günü ulus evinin her yanı ay-yıldızlı bayraklarla süslenmiştir. Saat 17.00'de ulus evinde kadın-erkek birçok yurttaş toplanmıştır. Halkevi Başkanı

³⁴⁵ '30 Ağustos Zafer Bayramı Hazırlığı', **Resmi Niğde**, 27 Ağustos 1934, Sayı. 329, s. 1.

³⁴⁶ '30 Ağustos Zafer Bayramı Büyük Sevinç ve Coşkunlukla Kutlandı', **Resmi Niğde**, 3 Eylül 1934, Sayı. 330, s. 1.

³⁴⁷ 'Dil Bayramı', **Resmi Niğde**, 24 Eylül 1934, Sayı. 333, s. 1.

Naim Erem Bey, 17.30'da törene başlanılması adına bir konuşma yapmış daha sonra Milli Marşlar ve İstiklal Marşımız okunmuştur. Tören, dil kolu başkanı Cevat Bey'in konuşması ile devam etmiştir. Cevat Bey konuşmasında, dilimizin gelişmesi ve dünya milletlerinin dilimize imrenecek hale getirilmesi için bütün yurttaşların çalışması gerektiğini söylemiştir. Bu vesile ile Ulu Başbuğ Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e ve onun ülküdaşlarına saygı, sevgi ve şükranlarını sunarak konuşmasını tamamlamıştır³⁴⁸.

c.Cumhuriyet Bayramı

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlamalarına yerel gazetede geniş yer verilmiştir. Niğde, Cumhuriyet'in hasretini çekmiş, yeni rejimi benimseyip kabullenmiştir.

Cumhuriyet'in 11. senesinde rejimi daha iyi tanımak amaçlı, Niğde'nin Cumhuriyet rejimi ile birlikte elde ettiği kazanımlardan söz edilmiştir. 11 sene önce Niğde ili, iki zıt halkın yaşadığı yer olarak biliniyordu. Saltanatın idare şekli nedeni ile Niğde'nin bir kısmında Rum halkı rahat bir yaşam sürmekteyken, vatanın asıl sahipleri Türkler ile de geçinememekteydi. Vilayetin diğer kısmında da asırlardır ihmal edilen, Rumlar tarafından zulme uğrayan, Türk halkı yaşamaktaydı. Osmanlı Devleti, hakimiyeti boyunca Niğde'ye gereken alakayı göstermemiştir. 600 senelik hakimiyetin Niğde'ye bıraktığı tek unsur ihmal olmuştur. İmar faaliyetleri gerçekleştirilmemiştir. Selçuklu Devleti zamanında, Niğde'ye yapılan eserler, şehrin havasını belirlemiş, Selçuklu Devleti ile Cumhuriyet devrini birleştirmiştir. Cumhuriyet zamanında, Niğde vilayetinin Türkiye'ye layık bir şehir haline getirilmesi için birçok çalışmalar yapılmıştır. Cumhuriyet rejimi ile birlikte Niğde'nin kazanımlarından bazılarını bakacak olursak; Niğde de istasyon caddesinden eskiden tek bir kişi bile geçemiyordu iken, Cumhuriyet bu yolları inşa etmiştir. Hala vilayette ilerleme faaliyetleri devam etmektedir. Orta mektepler, yurttaşlar için aydınlatıcı, ilerletici bir müessese olmuştur. Saltanatın mektep olarak adlandırdığı eğitim kurumlarından, Cumhuriyetin ilk mekteplerine geçilmiş; iman ve ülkü sahibi olan gençler yetiştirilmeye başlanılmıştır. Hastaneler, vali konakları, sinema binası, kışlalar Türklerin imar da ne kadar başarılı olduğunu göstermektedir. Demir kuşak olarak

³⁴⁸ 'Dil Bayramımız Çok İyi Kutlandı', **Resmi Niğde**, 1 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 334, s. 1.

adlandırılan demir yolları, Niğde vilayeti ile diğer vilayetleri birleştirmiştir. Kısacası Cumhuriyet rejimi halkı birleştirmiştir. Türkler, Cumhuriyet rejimi tarafından sahiplenilmiştir³⁴⁹.

Cumhuriyet ile birlikte bütün yurttaşların kazanımları olmuştur. Türk halkı, siyasi, ekonomi, iç alanlarda olduğunu kanıtlamıştır. İlimde, hukukta var olmuşlardır. Bu yüzden bugün kendisini zincirlerden çıkartıp, Türk halkına bu imkanı sağlayan Türk'ün büyük Başbuğ'u önünde sevgi, iman, minnet ile eğilmek gerekir. Türk halkını yok sayanlara karşı, henüz İstanbul da saltanat varken milletin egemenliği millete bırakılmıştır. Türkiye kendisine en çok yakışan rejimi, Cumhuriyet'i seçmiş ve ilk Reisi Cumhur olarak da Ulu Gazi'yi görmüştür.

Cumhuriyet, Türk milletinde sadece isim olarak kalmamıştır. Oluşturulan müesseseler ile milletimize ilerleme yolunu açmıştır. Cumhuriyet sayesinde Türk kadını kendi benliğini bulmuştur. Özgürlüğü elinden alınan, hiçbir hakkı olmayan, bilgisiz, esir Türk kadını bugün özgürlük havasını içine çekmektedir. Artık her alanda çalışabilen Türk kadını vardır. Cumhuriyet ile birlikte Türk kadını kendi benliğini, şahsiyetini kazanmıştır³⁵⁰. Diğer yandan vilayette, Cumhuriyet Bayram'ı kutlama hazırlıkları, on gündür sürmektedir. Şehrin her tarafı ay-yıldızlı bayraklarımız ve altı oklu bayraklar ile süslenmiştir. Bayramı kutlamak üzere Niğdeli yurttaşlar, Cumhuriyet meydanına akın etmişlerdir. Bayram kutlama komisyonu her yerde kürsüler kurmuş ve zengin bir tören programı hazırlamıştır³⁵¹.

Cumhuriyet rejimi ile ilgili Resmi Niğde gazetesinde yer alan başka bir yazıda da Milli Mücadele yıllarından söz etmektedir. Türkler, Milli Mücadele'den önce kendi vatanların da kaygı ile yaşamakta, hilal Anadolu da solgun bir vaziyette bulunmaktadır. Osmanlı Devleti zamanında Türk toprakları düşmana açılmıştır. Anadolu'yu düşmana teslim eden Osmanlı, bu toprakların altında şehit Türk askerlerinin kemiklerinin olduğunu unutmuştur. Osmanlı devrinde 'Anadolu Türkündür' denilemiyor, özgürlük için ölmeyi göze alan bir milletin Anadolu da yaşadığı unutuluyordu. 19 Mayıs 1919 da Gazi, Samsun'dan Anadolu'ya güneş gibi doğmuştur. Türkler de Gazi gibi düşünüp konuşup hareket etmekteydi. Niğde'den, Bor'dan, Ulukışla'dan Milli Mücadele için giden askerler bulunmaktaydı. Bu nedenle

³⁴⁹ 'Niğde'nin Cumhuriyetten Aldıkları', **Resmi Niğde**, 29 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 338, s. 1.

³⁵⁰ 'Cumhuriyet ve Türk Kadını', **Resmi Niğde**, 29 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 338, s. 2.

³⁵¹ 'Bayram Hazırlıkları', **Resmi Niğde**, 29 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 338, s. 1.

milli birlik ve bütünlüğü korumak için geçmişte yapılan hiçbir mücadele unutulmamalı ve geleceğin yolunu açan Gazi Mustafa Kemal, Türk evlatları tarafından anılmalıdır³⁵².

29 Ekim günü geldiğinde, saat sabah altı da vilayetin bütün gökyüzünde Türk kartalları gösteri yapmaktaydılar. Diğer iller gibi Niğde vilayeti de Cumhuriyet ilan edildikten sonra çalışmış, ilerlemiştir. 29 Ekim günü saat 08.00'e gelindiğinde kadın-erkek, genç-yaşlı birçok Niğdeli en temiz kıyafetleri ile meydanı doldurmuştur. Her yere Türk bayrakları asılmış, her sokakta askerlerimiz hazır bulunmaktadır. Tören öncesinde Vali Bey ve Kumandanlar meydana gelerek halkı selamlamışlardır. Merasim, İstiklal Marşı ve Onuncu Yıl Marşı'nın okunmasıyla başlamıştır. Saat 11.00'e gelindiğinde toplar patlatılmış ve şehitlerimiz adına bir dakikalık saygı duruşunda bulunulmuştur. Daha sonra polis, jandarma ve öğrencilerden oluşan resmigeçit yapılmıştır. Orta mektep öğrencileri gösteri düzenlemiş, gece fener alayı ile bütün vilayet aydınlatılmıştır. Daha sonra askeri salonda balo tertip edilmiştir³⁵³.

Vilayet merkezinde yapılan bu törenin dışında Aksaray kazasında da resmi bir tören yapılmıştır. 29 Ekim sabahı, Aksaray kazasında da bütün halk sabah hazırlanıp, Cumhuriyet Halk Fırkası ve halkevinde toplanmışlardır. Kaymakamlık binasında; jandarma, polis kuvvetleri, halkevi sporcuları, orta mektepli, yüzlerce köylü yurttaşlar bayramlaşmışlardır. Hep bir ağızdan meydan da İstiklal Marşı ve Cumhuriyet Marşı okunmuştur. Kazada mevcut olan müesseseler, sokaklar Türk bayrakları ile süslenmiştir. Mektep öğrencileri ve halk tarafından fener alayı düzenlenmiştir. Gerek kazalarda gerekse vilayet merkezinde kutlamalar sabaha kadar devam etmiştir³⁵⁴.

d.Yerli Malı Kutlama Haftası

Aralık ayının 12'sinden başlayarak yedi gün boyunca kutlanacak olan tutum haftası, Niğde vilayetinde de önemle kutlanmaktadır. Vilayet Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti daha önceden planladığı program ile çarşılarında, kahvehaneler de yurttaşlara yerli malı kullanımının önemini anlatmıştır. Tören kapsamında, Cumhuriyet

³⁵² 'Açılan Devir - Kapanan Devir', **Resmi Niğde**, 29 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 338, s. 3.

³⁵³ 'Niğde de Cumhuriyet Bayramı', **Resmi Niğde**, 5 İkinci Teşrin 1934, Sayı. 339, s. 1.

³⁵⁴ 'Aksaray da Cumhuriyet Bayramı', **Resmi Niğde**, 5 İkinci Teşrin 1934, Sayı. 339, s. 2.

meydanında toplanılmış, İstiklal Marşı okunmuştur. Burada, yerli mal kullanımının önemi hakkında yurttaşlara konferanslar verilmiştir³⁵⁵.

2.1935 Yılında Resmi Kutlamalar

a.30 Ağustos Zafer Bayramı

1935 yılında, geçen sene de olduğu gibi, kutlamalar sabahın erken saatlerinde başlamıştır. Sabah sekiz de subay yurdunda başlayan kutlama etkinlikleri daha sonra, istasyon yakınındaki meydana devam etmiştir. Asker, sivil, memur, Niğde halkı burada toplanmıştır. Subay Fırat Bey ve ilkokul başöğretmenlerinden Tahsin Bey, alanda toplanan halka konuşma yapmışlardır³⁵⁶. Tahsin Bey konuşmasında; Başbuğ Mustafa Kemal'in, Milli Mücadele'de ki başarılarından bahsetmiştir. 30 Ağustos da Kocatepe de çelik iradeye sahip Mustafa Kemal'in önderliğinde Türk süngüsü, Türk askeri ve Türk silahının yabancı düşmanlara karşı nasıl zafer kazandığını belirtmiştir. 30 Ağustos ile sadece Türk tarihinin değil dünya tarihinin de değiştiğini, tarihin bir benzerini daha bulamayacağı bu savaş karşısında saygı ile eğilip yaşatmamız gerektiğini söyleyerek, konuşmasına 'Yaşasın Türk Ulusu' diyerek son vermiştir³⁵⁷. Tören askerlerimiz tarafından yapılan geçit merasimi ile son bulmuştur. Ayrıca Niğde merkezdeki kutlamalar için, sokaklar, caddeler, mağaza ve dükkanlar Türk bayrakları ile donatılmıştır. Öğlen büyük toplar atılmış, akşamüzeri askerler tarafından fener alayı oluşturulmuştur. Fener alayında milli marşlar çalarak cadde sokaklar gezilmiştir³⁵⁸.

Cahit Tekin, 30 Ağustos'un 13. yıldönümüne özel köşe yazısı yazmıştır. Yazmış olduğu yazıda; 30 Ağustos Zaferi'nin tarihte hiçbir ülkede yaşanmayan bir zafer olduğundan bahsetmiştir. Bu tarihi zaferimizin Başkumandanı; Yüce Başbuğ Mustafa Kemal Atatürk'ün dehası ile yönettiği ordumuzun büyük bir zafer kazanmış olduğunu, harbin sonlarında Mustafa Kemal Atatürk'ün söylediği 'hedefiniz Akdeniz' emri ile Türk askerlerinin, düşman ordularının üstüne saldırıp onları yok ettiğini

³⁵⁵ 'Artırma ve Yerli Mal Yedi Gün Kentimizde Kutlandı', **Resmi Niğde**, 17 Birinci Kanun 1934, Sayı. 345, s. 1.

³⁵⁶ '30 Ağustos 1922 Zafer Bayramının 13. Yıldönümü İlimizde Şanlı ve Canlı Bir Suretle Tözen ve Özenle Kutlandı', **Niğde**, 2 Eylül 1935, Sayı. 380, s. 1.

³⁵⁷ 'Sakarya İlkokul Baş Öğretmeni Bay Tahsinin Diyevi', **Niğde**, 2 Eylül 1935, Sayı. 380, s. 1-2.

³⁵⁸ '30 Ağustos 1922 Zafer Bayramının 13. Yıldönümü İlimizde Şanlı ve Canlı Bir Suretle Tözen ve Özenle Kutlandı', **Niğde**, 2 Eylül 1935, Sayı. 380, s. 1.

yazmıştır. Afyon taarruzu ve Başkomutanlık muharebesi ile tüm dünyaya Türklüğün bitmediği; Türklerin damarlarında dolaşan dedelerinin mertlik kanının kurumadığı, Türklüğün hiçbir zaman ölmeyeceğini belirtmiştir. Türk ulusunun; insanlıkta en yüksek varlık olduğunun, Türkiye Cumhuriyeti devletinin bütün insanlara kılavuzluk yapacak meziyette olduğunu yazmıştır. Türk halkı, bu gücünü meydan muharebesin de göstermiş olduğunu ve her alanda da göstermeye devam edeceğini belirterek yazısına son vermiştir³⁵⁹.

b.Cumhuriyet Bayramı

Cumhuriyet Bayramı öncesinde, İlbay Ziya Tekeli başkanlığında, toplanan komisyon da Cumhuriyet bayramı için hazırlanan kutlama planları görüşülmüştür. Türk ulusuna bu bayramı yaşatan, Atamız Mustafa Kemal Atatürk'e ve silah arkadaşlarına, derin saygı ve sevgiler sunulmuştur³⁶⁰. Kutlama komisyonu tören için, bayram sabahı meydana hazırlıklara başlamıştır. Cumhuriyet Halk Fırkası, halkevi, Niğde de bulunan tarihi yapılar, dükkanlar, caddeler ay-yıldızlı bayraklarla süslenmiştir. Saat 15.00'de, toplar atılmış, bayram tatiline girilmiştir. Hükümet ve özel kurumlar resmi tatile girmişlerdir. Akşamüzeri, şehrin bütün lambaları, fenerler yakılmış, vilayette bayram hazırlıkları kendini göstermeye başlamıştır. Sabah hükümet binası önünde, halkevi müzik komitesi tarafından davullar, zurnalar çalınmaya başlanmış, havanın soğuk olmasına rağmen kadın-erkek yurttaşlar alanda toplanmaya başlamışlardır. Bando takımı İstiklal Marşı ve Milli Marşlarımızı çalmış halk hep bir ağızdan eşlik etmiştir. Baro başkanı avukat Şahap Tüzün ve ilkokul muallimlerinden Hüseyin Bey konuşmalar yapmışlardır³⁶¹. Hüseyin Bey konuşmasına, yurttaşların Cumhuriyet Bayramı'nı kutlayarak başlamıştır. Cumhuriyet sevgisinin seneler geçtikçe büyüüp katlanacağını, Türk ırkının Cumhuriyet ile birlikte yaşayacağından bahsetmiştir. Türkiye de Cumhuriyetin özünden şüphe duyan tek bir kişinin bile olmadığını, Türklerin en iyiyi bilip inandıklarını söylemiştir. Cumhuriyet rejimi ile gelen ışıkların, ancak güneş söndüğünde söneceğini belirterek

³⁵⁹ '30 Ağustos Zafer Bayramı (Köşe Yazılarımız)', **Niğde**, 2 Eylül 1935, Sayı. 380, s. 1.

³⁶⁰ 'Cumhuriyet Bayramı', **Niğde**, 28 Birinci Teşrin 1935, Sayı. 388, s. 1.

³⁶¹ 'Cumhuriyet Bayramı Şehrimizde Büyük ve Eşsiz Törenle Kutlandı', **Niğde**, 4 İkinci Teşrin 1935, Sayı. 389, s. 1-2.

konuşmasını tamamlamıştır³⁶². Yapılan konuşmalardan sonra, askerler, öğrenciler tarafından resmigeçit yapılmıştır. Akşamüzeri fener alayı tertip edilmiştir. Gece zabıt yurdundan balo düzenlenmiştir. Bayramımızın üçüncü gününde yurttaşlarda aynı coşku devam etmiş, Niğde gazetesi de bütün Niğde halkının bayramını kutlamıştır. Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere silah arkadaşlarına sonsuz saygı ve sevgiler sunulmuştur³⁶³.

c. Yerli Malı Kutlama Haftası

Tutum haftası, vilayette İlbay başkanlığında; işyarların, öğretmenlerin, mekteplilerin ve halkevi gençliğinin katılımı ile yapılan toplantı ile kutlanmıştır. Tören İstiklal Marşı'nın okunmasıyla başlamış, konuşmalar yapılmıştır. Toplantı da ikram olarak; üzüm, elma gibi yerli üretimi olan meyveler sunulmuştur³⁶⁴. Ayrıca Niğde gazetesin de, ilan şeklinde bir haber ile okuyucuya tutum haftasının 12 Birinci Kanun'da başladığı haberi verilmiştir. Her Türk vatandaşın, bankada bir arttırma hesabının olması gerektiği de ilan da yer almıştır³⁶⁵.

d. Dil Bayramı

1935 yılında, vilayette Dil Bayramı ile ilgili tören yapılmıştır. Ancak Niğde gazetesinde törenle ilgili bir haber bulunamamıştır. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivinde; C.H.P. Aksaray halkevi başkanlığında düzenlenen toplantıya ait belgeler bulunmuştur. Aksaray halkevinde düzenlenen toplantı da, Zafer Okulu öğretmeni Hüseyin Aral'ın söylevi aynen C.H.P. Genel Sekreterliğine gönderilmiştir³⁶⁶. Hüseyin Bey konuşmasın da, Türk dilinin yapılan incelemeler neticesinde antikçağ da bütün acun dillerine köken olduğunu, öz Türk olan Etiler'den kalma birçok anıt, izer, urhon, turhan, yeni çay anıtlarında da bunun belgelendiğini söylemiştir. Cumhuriyet ile birlikte Türk dili de kullanışlı her dilden üstün olan duru bir Türkçeye dönüştüğünü belirtmiş, yeni dilin Türk aydınından, Anadolu'da ki çobanımıza kadar kolaylıkla

³⁶² 'Öğretmen Hüseyin Bey Söylevi', **Niğde**, 4 İkinci Teşrin 1935, Sayı. 389, s. 2.

³⁶³ 'Cumhuriyet Bayramı Şehrimizde Büyük ve Eşsiz Törenle Kutlandı', **Niğde**, 4 İkinci Teşrin 1935, Sayı. 389, s. 2.

³⁶⁴ 'Ulusal Ekonomi ve Tutum Haftasının İlimizde Kutlama Töreni', **Niğde**, 4 İkinci Teşrin 1935, Sayı. 389, s. 3.

³⁶⁵ 'Yurttaş', **Niğde**, 16 Birinci Kanun 1935, Sayı. 395, s. 1.

³⁶⁶ **BCA**, 490.1.0.0 / 1169.107.4.

herkes tarafından öğrenildiğini vurgulamıştır. Dilin, bir ulusun ortak anlama ve anlaşma aracı olduğunu, bu sevgili ve kutlu devire Türk milletinin ulaştığını görmenin bütün yurttaşlarda sevinç ile karşılandığını ve devam edeceğini söyleyerek konuşmasına son vermiştir³⁶⁷.

1935 yılına ait ulusal bayram kutlamaları, Niğde gazetesinde ve Cumhuriyet arşiv belgelerinde bu şekilde yer almaktadır.

3.1936 Yılında Resmi Kutlamalar

a.23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı

Ankara’da, Büyük Millet Meclisi’nin açılış tarihi olan 23 Nisan’da, Atatürk’ün yüksek dehası ve Türk milletinin varlığı ile oluşturduğu kudret, artık her yıl bu tarihte anılacaktır. 23 Nisan, yurdumuz da ve tüm dünyada çocuk bayramı olarak kutlanacaktır. Bu kapsamda Niğde vilayetinde de kutlama için tören hazırlanmıştır. Vilayette sabah saat 09.00’da, Vali Faik Bey, C.H.P. Başkanı Hüseyin Bey, General Ziya Ekinci ve birçok partili, hükümet azaları, okul muallimleri ve vatandaşlar Cumhuriyet meydanında toplanmışlardır. Çocuklar, kral ve kraliçe kostümü giyip gösteri düzenlemiştir. Halkevi bandosu, askeri bando ve öğrenciler resmigeçit yapmışlardır. Niğde vilayetinin tüm sokakları Türk bayrakları ile süslenmiştir³⁶⁸.

b.Tayyare Şehitlerini Anma Töreni ve Montrö Zaferi

Cumhuriyet meydanının da; Vali Faik Üstün, General Ziya Ekinci, askerler, memurlar, belediye çalışanları, halkevi mensupları, C.H.P. üyeleri, okullardaki muallim ve öğrenciler, vilayetteki yurttaşlar toplanmıştır. 15 Mayıs tarihinde Cuma günü toplanan bütün yurttaşlar ‘Tayyare Şehitleri’ni anmışlardır. Anma töreninin de askeriye mensubu yurttaşlar tarafından konuşmalar yapılmıştır. Tören, Mustafa Kemal Atatürk’e duyulan saygı ve sevginin belirtilmesinin ardından sona ermiştir³⁶⁹.

Boğazların durumu hakkında Montrö de hazırlanan anlaşma 20 Temmuz tarihinde Pazartesi gecesi imzalanacaktır. Bu haberi duyan Niğdeli yurttaşlar, yurdun

³⁶⁷ BCA, 490.1.0.0 / 1169.107.4.

³⁶⁸ ‘23 Nisan Bayramı Büyük Törenle Kutlandı’, Niğde, 24 Nisan 1936, Sayı. 413, s. 1.

³⁶⁹ ‘Tayyare Şehitleri Töreni’, Niğde, 7 Mayıs 1936, Sayı. 415, s. 1.

her tarafında olduğu gibi kutlama yapmak için meydanda toplanmışlardır. Akşamüzeri Cumhurluk alanı dolmuştur. Burada halkevi ve tümen bandoları da hazır bulunmuş, yurttaşlara Milli Marşlar çalmışlardır. Vali Faik Üstün'e, Ankara'dan gelen telgraf ile anlaşmanın imzalandığı haberi verilmiştir. Bunun üzerine Niğde vilayetinde, büyük bir sevinç, coşku başlamıştır. Ertesi gün saat 15.00'de halk meydanda toplanmış, Türkiye'nin boğazlar üzerinde tam egemenlik kurmasını sağlayan Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin kutlamasını yapmışlardır. Kutlamalar da Vali Ziya Üstün, Tüm Komutan Ziya Ekinci ve hükümet erkani da yerlerini almışlardır. Kutlama öncesi İstiklal Marşı okunmuştur. Kültür direktörü başkanı Turgut Bey konuşma yapmıştır. Konuşmasında; boğazların Türkiye için önemini vurgulamış, başta Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere silah arkadaşlarına ve Başbakan İsmet İnönü'ye vilayet adına minnettarlarını, saygı ve sevgilerini sunmuştur. Akşamüzeri askerler ve yurttaşlar tarafından fener alayı düzenlenmiş ve milli marşlar eşliğinde vilayet gezilmiştir. Başvekil İsmet İnönü çektiği telgraf ile Niğde de coşkuyla kutlanan Montrö zaferi için, Niğde Valisi ve C.H.F.'sı Başkanı Faik Üstün ve arkadaşlarını kutlamıştır³⁷⁰.

c.30 Ağustos Zafer Bayramı

30 Ağustos Zafer Bayramı, her yıl olduğu gibi bu yıl da coşkuyla kutlanmıştır. Bayram sabahı cadde, sokak her yer bayraklarla süslenmiştir. Halk, Cumhuriyet meydanında toplanmıştır. Tümgeneral Ziya Ekinci başta olmak üzere vilayetteki bütün askeriye mensupları alanda yerlerini almıştır. İstiklal Marşı okunarak başlatılan tören de askerler tarafından nutuklar söylenmiştir. Daha sonra resmigeçit yapılmıştır. Akşamüzeri ise fener alayı tertip edilmiş ve ordu evinde balo düzenlenmiştir³⁷¹.

d.Dil Bayramı

1936 yılı Dil Bayramı kutlamaları için, 24 Ağustos ile 28 Ağustos tarihleri arasında, Ankara da düzenlenecek olan ve dört gün boyunca sürecektir Dil Kurultayı'na, Niğde'den temsilci de katılacaktır. Halkevimize mensup dil-tarih komite üyesi olan

³⁷⁰ 'Montrö Zaferi Çok İyi Kutlandı', **Niğde**, 27 Temmuz 1936, Sayı. 427, s. 1.

³⁷¹ '30 Ağustos Zafer Bayramı', **Niğde**, 4 Eylül 1936, Sayı. 433, s. 1.

Ferit Ecer, kurultaya katılmak için C.H.P. Genel Sekreterliğine başvuru da bulunmuştur³⁷².

Kurultay, 24 Ağustos 1936 tarihinde Pazartesi günü Dolmabahçe Sarayı'nda başlayacaktır. Kurultayın amacı, saltanat zamanında kendi benliğini unutan Türk milletinin yapmış olduğu dil yeniliğini tüm dünyaya anlatmaktır. Yapılan kurultay, nutuklar eşliğinde açılmıştır. Niğde vilayeti adına dil kurultayına Niğde vilayeti adına, matbaa müdürü ve dil-tarih komite üyesi Ferit Ecer katılmıştır³⁷³.

Niğde vilayetinde de Dil Bayramı'mız; Nevşehir kazasının da halkevi salonunda kültür işyari tarafından verilen konferans ile Bor kazasında yapılan tören ve tören de verilen söylev ile çok iyi bir şekilde kutlanmıştır. Kaza ve merkezde yapılan törenler İstiklal Marşı ile başlamış, Atatürk ve onun silah arkadaşları anılmıştır. Kurultayın devam ettiği dört gün içerisinde; halkevinde, hükümet meydanlarında, halkın toplu bulunduğu yerlerde konferanslar verilmiştir³⁷⁴. Ayrıca Niğde gazetesinde Türk dilinin kökeni hakkında, yurttaşları bilgilendirmek için yazı kaleme alınmıştır. Yerel gazetede yazılan yazıda Türk dilinin tarihçesi anlatılmıştır. Yazıya göre; yapılan incelemeler, eskiden beri dile getirilen Grek-Latin veya Greko-Cerman dil teorilerini silmiştir. Ana dilimizin tarihçesi bu dil teorilerine değil Güneş-Dil teorisine dayanmaktadır. Güneş-Dil teorisi de üçüncü kurultay da anlatılmış, yabancı katılımcılar olmak üzere herkesi şaşırtmıştır. Kullanılan kelimelerimiz Grek-Latin teorisine değil, eski Türkçeye dayanmaktadır. Bu bilgiler sadece Türk dünyasının değil diğer devletlerin de ilgisini çekmiştir³⁷⁵.

e.Cumhuriyet Bayramı

Cumhuriyet Bayramı kutlama hazırlıkları Vali başkanlığında toplanan kutlama komisyonunun çalışmaları ile sürdürülmektedir³⁷⁶. Vilayette yapılan bayram hazırlıkları 28 Ekim de tamamlanmıştır. Her taraf ay-yıldızlı bayraklarla süslenmiştir. Fener ve meşaleler ile sokaklar aydınlatılmıştır. Halkevi bandosu, hükümet konağı önünde milli marşlar çalmaya başlamıştır. 29 Ekim sabahı kadın-erkek bütün yurttaşlar, Cumhuriyet meydanında gösterilen yerlerde yerini almıştır. Halkevi mensupları, izciler, öğrenciler de alana gelmeye başlamışlardır. Daha sonra Vali,

³⁷² 'Üçüncü Dil Kurultayına İştirak Edeceğiz', **Niğde**, 13 Temmuz 1936, Sayı. 425, s. 2.

³⁷³ 'Üçüncü Dil Kurultayı Açılıyor', **Niğde**, 21 Ağustos 1936, Sayı. 431, s. 1-2.

³⁷⁴ **BCA**, 490.1.0.0 / 1169.107.4.

³⁷⁵ '26 Eylül Dördüncü Dil Bayramı', **Niğde**, 25 Eylül 1936, Sayı. 436, s. 1.

³⁷⁶ 'Cumhuriyet Bayram Hazırlıkları', **Niğde**, 16 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 439, s. 1.

Tümen Komutanı, askeriye mensupları, adli ve mülki memurlar törenin yapılacağı alana gelmişlerdir. Halkevi bandosunun İstiklal Marşı'nı çalmasıyla tören başlamıştır. Resmigeçit askerler tarafından başlatılarak sırasıyla; jandarma kıtası, izciler, mektepliler, halkevi sporcuları, esnaf ve yurttaşlar ile tamamlanmıştır. Öğlen vaktinde vilayetin belirli yerlerinde kurulan kürsülerde Cumhuriyet adına konuşmalar yapılmıştır. Akşamüzeri fener alayı oluşturulmuş; cadde ve sokaklar gezilmiştir. Gece 300 kişilik bir balo orta mektep salonunda verilmiştir. 30 Ekim sabahı, halkevi bandosu hükümet binası önünde akşam saatlerine kadar milli marşlar çalmaya devam etmiştir. Akşamüzeri, halkevi temsil kolu tarafından, orta mektep salonunda 'Atilla' isimli piyes canlandırılmıştır. Genç ülkücüler, 2000 kişinin izlediği bu piyesi başarı ile canlandırmıştır. Bu kutsal günü bütün yurttaşlara yaşatan Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk, silah arkadaşları ve şehitlerimiz saygı, sevgi ile anılmışlardır.

Niğde Valisi Faik Üstün, Cumhuriyet Bayramı'nı kutlama amaçlı; Reisi Cumhuriyet Kemal Atatürk, T.B.M.M.'si Başkanı Abdülhalik Renda'ya telgraf çekmiştir. Belediye Reisi Dr. Hüseyin Ülkü de, Başbakan İsmet İnönü'ye kutlama telgrafı çekmiştir³⁷⁷.

Cumhuriyet'in 13. yılında Niğde vilayetinde hemen her alanda yenilikler yapılmıştır. Eğitim alanında yedi sekiz ay içinde vilayetin 57 köyünde, 57 tam teşekküllü mektepler inşa edilmiştir. Mevcut olan mektepler tamir edilmiştir. 150 kişilik halkevi salonu olan 'İdare-i Maslahat'ın küçük gelmesinden dolayı 1000 kişilik yeni salon inşa edilmiştir. Şehir haritası çizilmiştir. Fenni mezbaha yapımı için temel atılmıştır. Vilayete elektrik gelmesi için çalışmalara başlanmıştır. Şehrin görünümü süs havuzları ile güzelleştirilmiştir. Caddeler ve yollar iyileştirilmiştir. Bütün bunlar gösterir ki Türk gençliği 'el iş de gönül Ülkü de' sözü ile hareket etmekte ve yokluklar karşısında yılmayarak yaratıp çalışmaktadır³⁷⁸.

³⁷⁷ 'Cumhuriyetin On Üçüncü Yıl Dönümü Bayramı', **Niğde**, 31 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 441, s. 1-2.

³⁷⁸ 'Cumhuriyetin 13. Yılında Vilayetimizde Yapılanlar', **Niğde**, 31 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 441, s. 2-3.

4.1937 Yılında Resmi Kutlamalar

a.23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı

23 Nisan, Türk çocuklarının en büyük bayramıdır. Bu nedenle, Niğde vilayetinde kutlamalar günlerce sürmüştür. Öncelikle, 22 Nisan Perşembe akşamı halkevi salonunda çocuklar gösteri yapmışlardır. 23 Nisan sabahı kadın-erkek bütün yurttaşlar Cumhuriyet meydanında toplanmışlardır. Vali Faik Üstün, Tümen Komutanı General Ziya Ekinci, askeri takım, ortaokul öğretmeni başkanlığındaki talebeler tören alanında yerlerini almışlardır. Merasime İstiklal Marşı okunarak başlanmış, daha sonra ortaokul tarih öğretmeni tarafından konuşma yapılmıştır. Bütün okul talebelerinin katılımı ile resmigeçit yapılmış, milli marşlarımız seslendirilmiştir. Meydanda ki törenden sonra çocuklar halkevinde toplanmışlar burada dinlenip Vali, Tümen Komutanlığı ve C.H.P. binasını ziyaret etmişlerdir. Akşamüzeri, Çocuk Esirgeme Kurumu adına balo tertip edilmiştir. Vilayetin tanınan simaları baloya iştirak etmişlerdir. 24 Nisan Cumartesi günü halkevi tarafından ikinci balo tertip edilmiş, Pazar günü ise Aksaray'dan misafir öğrenciler vilayet merkezine gitmişlerdir. Merkez de misafir öğrencilerin katılımı ile müsamere düzenlenmiştir. Böylece 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'mızın kutlama etkinlikleri son bulmuştur³⁷⁹.

b.19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı

Spor ve Gençlik Bayram'ı ilk olarak bu yıl kutlanacaktır. Kutlama için, Spor ve Gençlik Bayram'ı kutlama komisyonu oluşturulmuştur. Bu komisyon, Parti Genel Sekreterliği'nin gönderdiği programı uygulayacak ve milli, mahalli birçok spor müsabakaları tertip edecektir³⁸⁰. 19 Mayıs sabahı, kutlama komisyonu hazırlıklarını tamamlamıştır. Program dahilinde Vali, memurlar, yurttaşlar ve talebeler tören alanına iştirak etmişlerdir. Ancak olumsuz hava şartlarından dolayı tören gerçekleştirilememiştir. Tören 20 Mayıs'a ertelenmiş ve 20 Mayıs sabahı Ortaokul bahçesinde toplanılmıştır. İlk önce halkevi takımı İstiklal Marşı'nı çalmış, daha sonra Vali Faik Üstün kürsüye çıkarak 19 Mayıs'ın önemine dair konuşma yapmıştır. Konuşmasında; 19 Mayıs'ın hem Ulu Önder Atatürk'ün Samsun'a ayak basması, hem gençlik hem de spor bayramı olarak kutlanmasının önemini anlatmıştır. Türk tarihine bakıldığında atalarımızın at üstünde, güreş alanlarında, harpte veya oyunlarda

³⁷⁹ '23 Nisanı Büyük Tezahüratla Kutladık', **Niğde**, 26 Nisan 1937, Sayı. 464, s. 1.

³⁸⁰ '19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı', **Niğde**, 14 Mayıs 1937, Sayı. 467, s. 1.

daima spor ile uğraşan gençler olduğunu, ancak daha sonra saltanatın gelmesi ile Türk gençlerine kilit vurulduğu, Türk gençlerinin eski kuvvet ve gücünü kaybettiğini belirtmiştir. Vali'den sonra ortaokul beden öğretmeni 'Milli karakterler üzerinde sporun etkileri' hakkında konuşma yapmıştır. Tören sonunda halkevi güreşçileri tarafından güreş müsabakası yapılmıştır³⁸¹.

c.30 Ağustos Zafer Bayramı

Niğde vilayetinde; askeri kıtalar, Uray, C.H.P. halkevi, diğer müesseseler 30 Ağustos Zafer Bayram'ı için kutlama hazırlıklarına devam etmektedirler. 30 Ağustos gecesi halkevinde bando ile konser verilip, konferanslar düzenlenecektir. Bu kutlama törenine bütün yurttaşlar davet edilmiştir³⁸². 30 Ağustos sabahı halk, Cumhuriyet alanında toplanmaya başlamıştır. Şehrin bütün müesseseleri, caddeler, sokaklar, iş yerleri Türk bayrakları ile süslenmiştir.

Öğle vakti Vali ve Parti Başkanı Faik Üstün ve Komutanlar kutlama için alana iştirak etmişlerdir. Bando, Ordu Marşı'nı çalmış, Tümen komutanı ve askeri kıta halkı selamlamıştır. Daha sonra İstiklal Marşı okunmuştur. İlkokul başöğretmeni Hüseyin Ulusoy, T.H.K. adında da hukuk öğrencisi Kudret Bey konuşma yapmıştır. Ardından askerler tarafından resmigeçit yapılmış, askeri bando ile halkevi bandosu Milli Marşlar çalmışlardır. Akşamüzeri askeri gazino da balo düzenlenmiş aynı zaman da halkevi salonunda konferans verilmiştir. Türk isminin cihana duyurulduğu gün olan 30 Ağustos, Niğde vilayetinde de hakkıyla kutlanmıştır³⁸³.

d.Dil Bayramı

Beşinci Dil Bayram'ı Niğde vilayetinde, halkevi dil komitesi tarafından gerçekleştirilen tören ile kutlanmış ve tören de dil komitesi üyeleri tarafından konuşmalar yapılmıştır. Yapılan konuşmalar da; Cumhuriyet devrinin başarılı inkılap hareketlerinden birinin de dil alanında gerçekleştirildiğinin vurgusu yapılmış, Türk ırkına uygun olmayan bir dilin yıllarca kullanıldığından bahsedilmiştir.

³⁸¹ '19 Mayıs Atatürk'ün Samsun'a Ayak Bastığı Gün', **Niğde**, 21 Mayıs 1937, Sayı. 408, s. 1.

³⁸² '30 Ağustos Zafer Bayram Hazırlıkları', **Niğde**, 27 Ağustos 1937, Sayı. 482, s. 1.

³⁸³ '30 Ağustos', **Niğde**, 3 Eylül 1937, Sayı. 483, s. 1.

Osmanlı Devleti zamanında Türkler, ‘anti Türk aristokrasisi’ şekliyle yönetilmişlerdir. Milli yasalar, Milliyet mantığı ihmal edilmiştir. Ahmet Haşim’in de dediği gibi, ‘600 yıllık bir devri ihtiyarlatan baş olarak değil de, 1400 yıllık tarihe ‘milli şuur’ aşısı yaptıran, yeni ve hakiki bir hayatı Türklere sunan Atatürk’ün olduğunu, Türk milletine sadece savaş zaferlerinin yetmeyeceği, aynı zaman da kültürel zaferlerin de gerektiği vurgusu yapılmıştır. Çok cepheli bir kültür seferberliğinde; birinci hamle olarak dil derleme ve arınma savaşı, ikinci hamle tarih ve arkeoloji savaşı, üçüncü hamle ise güneş-dil teorisi olduğu anlatılmıştır. Yapılan dil kongrelerinde gerek dış devletlere gerekse yurttaşlara anlatılmak istenen; Türk dilinin bütün dillerin anası olduğu kuramıdır³⁸⁴.

e.Cumhuriyet Bayramı

Cumhuriyet’in, 14. yıldönümü kutlamaları için C.H.P.’si bütün illerde, ilçelerde, köylerde kutlama komisyonu oluşturmuştur. Bütün vilayette kutlama hazırlıklarına başlanmıştır³⁸⁵. Niğde gazetesinde kutlama hazırlıkları kapsamında bir ilan yer almaktadır. Bu ilanda, vilayette ki bütün cadde, sokak, ev, iş yerleri ve müesseseler de Türk Bayrağı asma zorunluluğu olduğu yazılmıştır. Vatandaşların bu konuda dikkatle hareket etmesi gerektiği, devletin çıkardığı Bayrak Kanunu’na uygun; ay-yıldızlı bayrakların kullanılması, kanunu bilmeyen yurttaşların bayrağımızın örneğini polis, halkevi, belediye gibi müesseselerden bilgi alarak öğrenebilecekleri ilanda yer almaktadır³⁸⁶. Kutlama komisyonu, hazırlıklarını tamamlamış ve oluşturdukları programın birer nüshalarını alakadar müesseselere göndermişlerdir³⁸⁷. Ayrıca kutlama komisyonunun Niğde gazetesine verdikleri diğer bir ilanda da bütün yurttaşların bayram sabahı temiz giyimli olması, çocuklara yeni kıyafet ve elbiseler alınarak bayram da giydirilmeleri, evlere, dükkanlara ve sokaklara asılacak Türk Bayrağının ‘Bayrak Nizamnamesine’ uygun olması istenilmiştir³⁸⁸.

Niğde gazetesinde, Seyfi Bey tarafından kaleme alınan bir makale bulunmaktadır. Bu makale de Cumhuriyet Bayramı’nın, Türkler için önemi anlatılmıştır. Cumhuriyet’in, 14 yıl gibi kısa bir zamanda hem iç hem dış düşmanlara

³⁸⁴ ‘Niğde Halkevinde’, **Niğde**, 1 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 487, s. 2.

³⁸⁵ ‘14 üncü Cumhuriyet Bayramı Hazırlıkları’, **Niğde**, 8 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 488, s. 1.

³⁸⁶ ‘Vatandaş’, **Niğde**, 8 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 488, s. 2.

³⁸⁷ ‘Cumhuriyet Bayram Hazırlıkları’, **Niğde**, 22 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 490, s. 1.

³⁸⁸ ‘Hemşehrilerimizden Dileğimiz’, **Niğde**, 22 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 490, s. 1.

karşı mücadele edip, hem de milli bünyeyi, milli medeniyeti içinde barındıran rejim olduğu vurgusu yapılmıştır. Cumhuriyet rejiminin içinde; medeni kanunları, güzide bir orduyu, vatana ait bankaları, demiryollarını, dil-yazı inkılabını barındırdığı yazılmıştır. Makale sonunda; Türk milletinin bu başarılarının Ulu Başbuğ Atatürk'ün önderliğinde olduğunun, Türk olmaktan ve Türkiye Cumhuriyeti'ni yaşatmaktan daha güzel bir şey olmadığı, Türklerin varlığı silinmedikçe Anadolu topraklarında da Türk bayrağının dalgalanacağı belirtilmiştir. Türkler için çalışan büyük ve ulu Başbuğ Atatürk de saygı ve minnet ile selamlanmıştır³⁸⁹.

Bayram kutlamalarına gelince; vilayette Cumhuriyet'in 14. yıldönümü coşkulu bir şekilde kutlanmıştır. Caddelere, sokaklara, evlere, resmi dairelere Atatürk portresi ile Türk bayrakları asılmıştır. 29 Ekim sabahı, halk Cumhuriyet meydanında toplanmaya başlamıştır. Tören de Vali Bey de yerini almıştır. Daha sonra askerler, izciler, bisikletçiler ve talebeler resmigeçit yapmışlardır. Bu özel günde vilayete yapılan spor yurdunun da açılışı gerçekleştirilmiştir. Açılışa C.H.P. İlyön Kurul Başkanı Ferit Ecer tarafından açılış konuşması yapılmıştır. Akşam fener alayı düzenlenmiştir. Onuncu Yıl Marşı eşliğinde bütün vilayet dolaşmıştır. Halkevi salonunda 'devlet balosu' yapılmıştır. 30 Ekim de bayram coşkusu devam etmiş, meydanlarda yurttaşlara konferanslar verilmiştir. Cumhuriyet Bayramı münasebetiyle; Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, T.B.M.M.'si Reisi Abdülhalik Renda, Başvekil Celal Bayar, C.H.P. Başkanı Şükrü Kaya'ya tebrik telgrafları çekilmiştir³⁹⁰.

5.1938 Yılında Resmi Kutlamalar

a.23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı

Büyük Millet Meclisi'nin açılması nedeniyle kutlanacak olan 23 Nisan Bayramı için hazırlıklar yapılmaktadır. Kutlama komitesinin hazırladığı programa göre; 23 Nisan Cumartesi günü saat 09.00'da törene başlanacaktır. Okul talebeleri konuşma yapacaklardır. 23, 24 ve 25 Nisan akşamları çocuklar için balo düzenlenecek ve çocuklar müsamerelere canlandıracaktır³⁹¹. 23 Nisan günü yurttaşlar, törenin yapılacağı alana Cumhuriyet meydanına gitmişlerdir. Caddeler, dükkanlar, Türk ve

³⁸⁹ 'Cumhuriyet Bayramının 14 üncü Kutlaması', **Niğde**, 29 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 491, s. 1-4.

³⁹⁰ 'Bayramı Büyük Şenlikle Kutladık', **Niğde**, 5 İkinci Teşrin 1937, Sayı. 492, s. 1.

³⁹¹ '23 Nisan Bayram Hazırlıkları', **Niğde**, 22 Nisan 1938, Sayı. 516, s. 2.

parti bayrakları ile süslenmiştir. Vali Faik Üstün de, tören de hazır bulunmuştur. Resmigeçitte izciler, Konya Kız Öğretmen Okulu öğrencileri, orta ve ilkokul talebeleri, halkevi bandosu yer almıştır. Özellikle küçük talebelerin geçişi ayakta alkışlanmıştır. Bütün öğrenciler meydanda iken, İstiklal Marşı okunmuştur. Küçük talebeler konuşmalar yapmış ve şiirler okumuşlardır. Çocuklardan oluşan bir heyet; Valiliği, C.H.P. binasını, Tümen Komutanlığı'nı ve Belediye'yi ziyaret etmişlerdir. Akşam misafir konuklar, halkevinde piyes canlandırmıştır. Ertesi gün Sakarya İlkokulu tarafından halkevi salonunda, çocuk balosu düzenlenmiş ve elde edilen gelirin Çocuk Esirgeme Kurumuna bağışlanacağı belirtilmiştir³⁹².

b.19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı

19 Mayıs Spor Bayramı için, Vali ve Parti Başkanı Faik Üstün başkanlığında kutlama komisyonu bayram programını hazırlamıştır. Hazırlanan programa göre tören, okul bahçesinde yapılacaktır³⁹³. Tören günü, okul bahçesine kurulan çadırlara yurttaşlar yerleştirilmiştir. Tören alanı sabahtan dolmaya başlamıştır. Saat 14.30'da Vali, törene katılmıştır. Tören İstiklal Marşı'nın okunmasıyla başlamıştır. Marştan sonra öğrenciler, halkevi ve Niğde sporcuları teftiş edilmiştir. Vali ve beden eğitimi öğretmeni tarafından konuşmalar yapılmıştır. Daha sonra öğrenciler ve sporcular tarafından gerçekleştirilen resmigeçit izlenmiştir. Öğrenciler hazırlamış oldukları spor hareketlerini gösteri şeklinde Niğdeli yurttaşlara sunmuşlardır. Güreş, kalkan oyunları ile spor müsabakaları yapılarak 19 Mayıs Spor ve Gençlik Bayramı kutlamaları sona ermiştir³⁹⁴.

c.30 Ağustos Zafer Bayramı

30 Ağustos Zaferi, harbin sebepleri nedeniyle hiçbir leke barındırmamaktadır. Zira harp bir milletin yaşama azminin ifadesidir. 30 Ağustos, kendisine saldıran milletlerden korunmak için, milli varlıklarına devam etmeleri için yapılmış bir harptir. Muharebe; hem teknik, hem irade şekli ile tarihte bir ilktir. Muharebe; sadece Türk milletinin değil, bütün insanlık harp tarihleri arasında 'insan dehasının' ön plana çıktığını göstermektedir. 30 Ağustos sadece askerlerin savaşması değil, 'askerlerin

³⁹² '23 Nisan Bayramı İçten Gelen Bir Coşkunlukla Kutlandı', **Niğde**, 29 Nisan 1938, Sayı. 517, s. 2.

³⁹³ '19 Mayıs Spor ve Gençlik Bayram Hazırlıkları', **Niğde**, 6 Mayıs 1938, Sayı. 518, s. 2.

³⁹⁴ 'Şehrimizde 19 Mayıs', **Niğde**, 20 Mayıs 1938, Sayı. 520, s. 1.

ölüm kararlarının' da alınması demektir. Bu muharebede hiçbir devlet kaybetmemiştir. Zaferin yıktığı bir millet yoktur. Tam tersine bir milletin kazandığı hak ve hürriyetleri vardır. 30 Ağustos, bir medeniyeti yıkmamış, hiçbir kültüre zarar vermemiştir. 30 Ağustos Zaferi'nin en önemli doğurduğu sonuç, Türk ve Türk yurdunun kazanılmasıdır³⁹⁵.

Bu yıl 30 Ağustos Zafer Bayramı kutlamaları için yurttaşlar sabah saat 09.00'da Cumhuriyet meydanını doldurmuşlardır. Vilayette görevli daire reisleri ve memurlar, Vali ve Parti Başkanı Faik Üstün başkanlığında, Kumandanlık makamına giderek Tümen Komutanı'na ziyarette bulunmuşlardır. Daha sonra askeri takım, mülki rüesa, memurlar Cumhuriyet alanına gitmişlerdir. Tören, İstiklal Marşı'nın okunması ile başlamıştır. C.H.P. adına vilayette görevli öğretmen konuşma yapmış, daha sonra askerler, halkevi sporcuları tarafından resmigeçit yapılmıştır. Akşamüzeri yine askerler tarafından fener alayı tertip edilmiştir. Askeri gazino da balo verilerek kutlamalar sonlandırılmıştır³⁹⁶.

d.Dil Bayramı

26 Eylül de başlayacak olan Dil Bayram'ı kutlaması için halkevi hazırlıklara başlamıştır³⁹⁷. Türkiye de ilk Dil Bayram kutlamaları, Türk Dil Kurultayı'nın toplandığı tarih olan 26 Eylül 1932 de başlamıştır. Bu tarihten itibaren her yıl, T.D.K. üyeleri, halkevleri, gazeteler yurt genelinde bayramı coşkuyla kutlamaktadırlar. Yine bu yıl da aynı coşku ve bilinç ile bayram kutlaması gerçekleşecektir. 26 Eylül 1938 tarihinde saat 18.00'de Ankara ve İstanbul radyoları ortak olarak program yapacak, T.D.K. adına söylevlerde bulunulacaktır. Türkiye genelinde bütün yurttaşlar halkevinde toplanacaklar ve konferanslar verilecektir. Konferanslar da Türk dilinin tarihçesi hakkında yurttaşlara bilgi verilecektir. Yerel gazeteler dahil olmak üzere bütün mecmualarda, Dil Bayram'ı hakkında yazılar bulunacaktır. Yapılan bütün bu faaliyetler vilayetler de ilgili kişiler tarafından Türk Dil Kurumu Genel Sekreterliğine rapor halinde sunulacaktır³⁹⁸. Yurt genelinde uygulanacak olan bu program dahilinde Niğde vilayetinde de, Dil Bayram kutlaması halkevi salonunda olmuştur. Tören

³⁹⁵ '30 Ağustos', **Niğde**, 2 Eylül 1938, Sayı. 535, s. 1.

³⁹⁶ '30 Ağustos Zafer Bayramını Büyük Tezahüratla Kutladık', **Niğde**, 2 Eylül 1938, Sayı. 535, s. 1.

³⁹⁷ '26 Eylül Dil Bayram Hazırlığı', **Niğde**, 23 Eylül 1938, Sayı. 538, s. 1.

³⁹⁸ 'Dil Bayramı', **Niğde**, 23 Eylül 1938, Sayı. 538, s. 2.

öncesi İstiklal Marşı okunmuş, ortaokul Türkçe öğretmeni Cavit Bey tarafından Dil İnkılabı'nın önemi hakkında konferans verilmiştir. Vilayetteki yurttaşlara Ankara da yapılan konferans ve merasim radyo aracılığı ile dinletilmiştir³⁹⁹.

e.Cumhuriyet Bayramı

Cumhuriyet'in 15. yıldönümü kutlamaları için yurt genelinde C.H.P. Başkanlığı'nca bütün parti teşkilatlarının aynı programı yapmaları istenmiştir. 15. senesine giren Cumhuriyet rejiminin ülkeye; bayındırlık, ekonomi, ziraat, kültür, imar alanların da ne gibi etkilerinin olduğunu gösteren broşürler hazırlanmaktadır⁴⁰⁰. Niğde gazetesinde de Cumhuriyet rejiminin etkisini anlatan, Cumhuriyet dönemin de Niğde vilayetinde kaydedilen gelişmelerin neler olduğu yazılmıştır. Bu kapsamda öncelikle Hüseyin Ulusoy'un yazısı haber olmuştur. Hüseyin Bey; Cumhuriyet rejiminin Türk karakteri ile en uyumlu yönetim biçimi olduğundan bahsetmiştir. Geçmişte, monarşi ile yönetilen dönemlerde Türklerin karakterlerinden ödün verdiklerini ve Türk halkının geri planda kaldığından şikayet etmiştir. Ancak Cumhuriyet rejiminin, Türk bünye ve karakterine, milli duygularına hitap eden ve uyum gösteren tek rejim olduğunu, Türk'ün Cumhuriyet'le, Cumhuriyet'in ise Türk ile kaynaştığını ve iki eşsiz varlık olduklarını belirterek yazısını tamamlamıştır⁴⁰¹.

6.Cumhuriyetin 15. Yılında Niğde

Niğde vilayeti ile Cumhuriyet rejimi bir bütün haline gelmiştir. Niğde, Cumhuriyet rejimini benimsemiştir. Rejim ile birlikte vilayette; ekonomi, imar, sosyal alanlar da gelişmeler olmuştur. Bu gelişmeler ve faaliyetler basılan '15 Yıllık Cumhuriyet Devrinde Niğde' adlı broşürler ile yurttaşlara anlatılmak istenmiştir.

a.Niğde de Kültür

Cumhuriyet devrinde vilayetteki kültür ile ilgili gelişmelere bakacak olursak; Niğde ilinde toplam da üç ortaokul bulunmaktadır. Bu ortaokullar, Cumhuriyet

³⁹⁹ 'Şehrimizde Dil Bayramı', **Niğde**, 30 Eylül 1938, Sayı. 539, s. 1.

⁴⁰⁰ 'Cumhuriyetin 15. Yıldönümü İçin Hazırlıklar Devam Ediyor', **Niğde**, 16 Eylül 1938, Sayı. 537, s. 1.

⁴⁰¹ 'Cumhuriyetimizin 15. Yılına Kutlarken', **Niğde**, 28 1. Teşrin 1938, Sayı. 543, s. 1.

devrinde 73.000 liralık bütçe ile inşa edilmiştir. Toplamda 504 talebe ders görmektedir. Bunlardan 120'si kız, 384'ü erkektir. Öğretmen kadroları tam olup eksik bulunmamaktadır. Niğde merkez ortaokulunun da 120 kişilik pansiyon da mevcuttur. Niğde vilayetinin ilçelerine bakıldığında; ilk olarak Nevşehir ilçesinin nüfusu 20.000'dir. Bu nüfusa uygun olarak ortaokul tam teşkilatlı, öğretmen kadrosu da tamdır. Nevşehir ortaokulunun da 40 kız, 220 erkek olmak üzere 260 talebe eğitim görmektedir. Diğer bir ilçesi Aksaray da ise; yine Aksaray okul kurağı Cumhuriyet Devri'nde inşa edilmiştir. 1937- 1938 ders yılında; 31 kız, 146 erkek olmak üzere 177 talebe eğitim görmektedir. Vilayette 1923-1938 yıllarına bakıldığında ilköğretim müesseselerinde büyük ilerlemeler vardır. 1923 yılında sağlıklı ve okul olmaktan uzak 102 kurak; 1938 yılına kadar modern, tam teçhizatlı okul kurakları haline getirilmiştir. Aynı zamanda ek olarak 110 okul kurağı inşa edilmiştir. 1923-1938 yılların da ilkokullarda talebe sayısı 5818 iken, 1938 yılında 10.998 talebeye yükselmiştir. Niğde vilayeti içinde merkez ve köylerde 1936-1937 yılların da 66'ya aşkın okullar inşa edilmiştir. Ayrıca 24 kadın, 179 erkek ile eğitim-öğretim kadrosu oluşturulmuştur. Cumhuriyet'in 15. yılında bu rakam yarı yarıya artış göstermiştir. İl merkezine bağlı; Aksaray, Nevşehir, Bor, Ulukışla ilçeleri, köyleri ve merkeze bağlı köylerde köylü kendi emeği ile 1936-1937 yıllarında 60'ı aşkın köy okulu inşa etmişlerdir. Bütün bu gelişmeler Niğde vilayetinin de özellikle köylerde eğitime verilen önemi göstermektedir⁴⁰².

b.Niğde de İmar

Vilayette, Cumhuriyet devrinde imar alanının da büyük gelişmeler kaydedilmiştir. Yollara şoseler yaptırılmıştır. Tamir işlemi gören yol güzergahları ve yol uzunlukları şu şekildedir; Niğde- Nevşehir- Arapsun 100 km, Niğde- Nevşehir- Aksaray 70 km, Niğde- Bor- Aksaray 116 km, Aksaray- Konya 60 km, Nevşehir- Ürgüp- Başköy 50 km, Niğde- Bor- Ulukışla 60 km, Niğde- Kemerhisar 16 km, Ulukışla- Çiftehane 30 kilometredir.

Kasabalar da parke caddeler, süslü bulvarlar inşa edilmiştir. İktisadi ve zirai gelişime yardımcı olmaları için müesseseler oluşturulmuştur. Her belediye kasabalarının üzerinde önemle durmuştur. Nevşehir, Aksaray, Bor kazalarına fenni

⁴⁰² 'Cumhuriyetin 15. Yılında Niğde- Niğde de Kültür', **Niğde**, 28 1. Teşrin 1938, Sayı. 543, s. 2-3.

mezbahalar inşa edilmiştir. Halkın sosyal ihtiyaçları göz önünde tutularak parklar inşa edilmiştir. Medeni bir ihtiyaç olan elektrik için tesisatlar yapılmıştır. Aksaray, Nevşehir, Bor ilçelerine ve Niğde merkeze bağlı kazalarda bu tesisat işleri tamamlanmıştır. Derinkuyu nahiyesinde de tesisat işlerinin sonuna yaklaşılmıştır. İmar alanında iki resmi devlet hastaneleri inşa edilmiştir. Yapılan hastaneler 50 yataklıdır. 1923 yılından bu yana toplamda 41.204 yurttaş tedavi edilmiştir. Tarım alanında Cumhuriyetle birlikte önemli değişimler yaşanmıştır. Örnek meyve fidanlıkları inşa edilmiş, muhtelif aşı istasyonları tesis edilmiştir. Ayrıca vilayet için çok mühim bir ihtiyaç olan Gebere Barajı inşasına da başlanılmıştır⁴⁰³.

Niğde vilayetin de 1923-1938 yıllarında ki gelişimler bu şekilde gazetede yer alarak yurttaşların bilgisine sunulmuştur.

Vilayette bu yıl ki Cumhuriyet bayramı öncesi büyük bir telaş bulunmaktadır. Binalar boyanmakta, bayraklar asılmakta, elektrik tesisatı yapılmaktadır. Yurttaşların bu hazırlıkları, ‘Cumhuriyet bayramının milli varlığımızdaki kıymet ve ehemmiyetine şuurlu şekilde önem verdiklerini’ göstermektedir. Vilayette genç yurttaşlar ile yaşlı yurttaşlar bayrama aynı özeni gösteriyorlardır. 28 Ekim de vilayetin her tarafı Türk bayrakları ile süslenmiştir. Bayram sabahı yurttaşlar, resmigeçitte bulunacak olan talebeler, askerler, halkevi mensupları ile Vali Faik Üstün, Tümen Komutanı ve devlet çalışanları Cumhuriyet meydanını doldurmuşlardır. Tören her yıl ki gibi aynı nizam da kutlanmıştır. Resmigeçit yapılmıştır. Geçitte başta piyade kıtası, topçular, ortaokul izcileri, ilkokul talebeleri, sporcular yer almaktadır. 30 ve 31 Ekim de de aynı coşku ile kutlamalara devam edilmiş; kurulan kürsülerde yurttaşlara konferanslar verilmiştir⁴⁰⁴.

12 Aralık 1938 tarihin de Ulusal Ekonomi ve Artırma Haftası, Niğde vilayetin de çok verimli kutlanmıştır. Vilayetin bütün kahvehaneleri, açık alanlar da yerli malı kullanılmasına özen gösterilmiştir⁴⁰⁵.

⁴⁰³ ‘Cumhuriyetin 15. Yılında Niğde- İlimizde İmar İşleri’, **Niğde**, 28 1. Teşrin 1938, Sayı. 543, s. 4-5.

⁴⁰⁴ ‘Niğde de Cumhuriyet Bayramı’, **Niğde**, 4 2. Teşrin 1938, Sayı. 544, s. 1.

⁴⁰⁵ ‘Ulusal Ekonomi ve Artırma Haftası Çok İyi Geçti’, **Niğde**, 23 1. Kanun 1938, Sayı. 550, s. 2.

7.1939 Yılında Resmi Kutlamalar

a.23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı

1939 yılında Ulusal Bayramı'mızın ilki olan 23 Nisan Milli Hakimiyet ve Çocuk Bayramı kutlamaları için, orta ve ilk okullarda, halkevinde hazırlıklar başlamıştır⁴⁰⁶. 23 Nisan günü vilayetin her yeri bayraklarla donatılmıştır. Cumhuriyet alanında yapılacak tören için, orta ve ilkokul talebeleri yerlerini almışlardır. Merasim, ortaokul talebelerinin okuduğu İstiklal Marşı ile başlamıştır. Daha sonra talebeler resmigeçit yapmışlardır. Çocuk temsilciler valilik makamın da Valiyi, belediye de Reisi, askeri gazino da Tümen Komutanı'na ziyaretlerde bulunmuşlardır⁴⁰⁷. Gündüz yapılan törenden sonra, bayram nedeniyle Niğde vilayeti Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından halkevinde balo tertip edilmiştir. Yine 29 Nisan da çocuk ve ailelerin katılabileceği bir balo düzenlenecektir⁴⁰⁸.

b.19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı

19 Mayıs Spor Bayram'ı kutlamaları için, vilayette Spor Bölgesi Başkanlığı hazırlıklara başlamıştır⁴⁰⁹. Hazırlık kapsamında, halkevi bir beyanname yazarak halka dağıtmaya başlamıştır. Kutlama komisyonu da programını hazırlamıştır. Bayramın canlı bir şekilde kutlanması için çalışmalarına devam edilmektedir⁴¹⁰. Niğde gazetesinde de Hüseyin Ulusoy 19 Mayıs'ın önemini anlatan bir yazı kaleme almıştır. '19 Mayıs gününün Türk milletini aşağılamaktan, ezilmekten kurtuldukları gün olduğunun belirtmiş, 19 Mayıs tarihinde Atatürk Samsun'a çıktığın da Cumhuriyet'in beşiğinin hazırlandığını vurgusunu yapmıştır. Türk milletinin azmi, karakteri, zekası ile 19 Mayıs günü ebedileşecektir⁴¹¹.'

Yine Niğde gazetesin de yazar Zeki Oral 19 Mayıs milli bayramımızın vilayette nasıl kutlandığını kaleme almıştır. 19 Mayıs sabahı binalar, çarşılar bayraklarla süslenmiştir. Kadın-erkek yurttaşlar tören alanını doldurmaya başlamışlardır. Daha sonra halkevi bandosu, ortaokul, Sakarya, Dumlupınar, 23 Nisan ve İnönü mektepleri

⁴⁰⁶ '23 Nisan Bayram Hazırlıkları', **Niğde**, 21 Nisan 1939, Sayı. 566, s. 1.

⁴⁰⁷ '23 Nisan Bayramı', **Niğde**, 28 Nisan 1939, Sayı. 567, s. 1.

⁴⁰⁸ 'Çocuk Balosu', **Niğde**, 28 Nisan 1939, Sayı. 567, s. 1.

⁴⁰⁹ '19 Mayıs Spor Bayramı Hazırlıkları', **Niğde**, 5 Mayıs 1939, Sayı. 568, s. 1.

⁴¹⁰ '19 Mayıs Spor Bayramı Hazırlıkları', **Niğde**, 12 Mayıs 1939, Sayı. 569, s. 1.

⁴¹¹ '19 Mayıs ve Gençlik Bayramı', **Niğde**, 19 Mayıs 1939, Sayı. 570, s. 1.

spor teşkilatı meydana gelmişlerdir. 19 Mayıs bu yıl Pazar gününe denk geldiği için kutlamalara alışveriş için merkeze gelen köylü yurttaşlar da katılmıştır.

Öğrencilerin bahçelerden ve evlerindeki saksılarından söküp getirdikleri çiçekler ile çelenk yapılmış, meydan da bulunan Atatürk anıtına çelenk koyulmuştur. Ulu Önderin, ölümünün 1. yılında öğrenciler, sporcular, yurttaşlar ağlayarak Atatürk'ü anmışlardır. Daha sonra İstiklal Marşı okunmuştur. Vali Faik Üstün, Komutan, Belediye Reisi, Halkevi Başkanı tören alanına gelmişlerdir. Vali Faik Üstün hazırlanan kürsü de konuşma yapmıştır. Konuşmasın da 19 Mayıs'ın öneminden bahsetmiş, Osmanlı Devleti'nin 1. Cihan Harbin de yenilgiye uğratıldığını ancak Çanakkale gibi Türk cephelerin de büyük zaferler ve kahramanlıklar kazandığını belirtmiştir. Osmanlı Devleti'ne savaş sonrasında Sevr Anlaşmasının yüklendiği, şarkta Ermeni, Kürt devletlerinin kurulmak istendiği, Türklerin ise Ankara'yı içine alacak küçük bir toprak parçasında yaşatılmak istendiğini anlatmıştır. Anadolu bu halde iken Atatürk'ün Samsun'a ayak basıp İstiklal Bayrağı'nı açtığından söz etmiştir. Geçmiş tarihe biraz değindikten sonra sporun gençlere ve yurda olumlu etkilerini anlatmıştır. Sporun bir milletin gücü ve kudreti olduğuna değinmiştir. Vali'nin konuşmasından sonra ortaokul kız talebeleri ve erkek talebeleri jimnastik hareketleri yapmışlardır. Talebeler bu gösterilerine, Niğde'nin önemli sporcusu olan Kemal Kiper başkanlığında hazırlanmışlardır. Daha sonra spor sahasında toplanan halk, spor müsabakalarını izlemişlerdir. Atletizm, kızların yumurta yarışları, ip atlama müsabakaları, voleybol oyunları, bölge spor kulübü ve halkevi spor kulübünün yapmış oldukları futbol müsabakaları keyifle izlenmiştir. Akşamüzeri halkevi salonunda 'Sancağın Şerefi' adlı piyes canlandırılmıştır⁴¹².

c.Niğde Vilayetine Sancak Verilmesi

22 Mayıs Çarşamba günü vilayette bulunan kahraman alaya merasim eşliğinde sancak verilecektir⁴¹³. 22 Mayıs günü, Niğde vilayetinde görev yapan şanlı Tümenin Piyade ve Topçu alaylarına sancak verilmiştir. O gün sabah bütün Niğde halkı meydan da toplanmıştır. Arabalar ve otomobiller ile yurttaşlar spor meydanına taşınmaktadır. İziciler, sporcular, mektepliler, Niğde köylerinden, Bor ilçesinden gelen heyetler alanda belirtilen yerlerini almışlardır. Orgeneral İzzettin, Korgeneral

⁴¹² '19 Mayıs Bayramı Büyük Tezahüratla Kutlandı', **Niğde**, 26 Mayıs 1939, Sayı. 571, s. 1-2-3.

⁴¹³ 'Kahraman Alaylarımıza Merasimle Sancak Verilecek', **Niğde**, 19 Mayıs 1939, Sayı. 570, s. 1.

Muzaffer, Tümen Komutanı General Remzi Yiğitgüden, İlbay ve Parti Başkanı Faik Üstün, Şarbay Hüseyin Ülkü alana gelmişlerdir. İstiklal Marşı okunduktan sonra sancaklar sırası ile Orgeneral İzzetin Çalışlar'a verilmiştir. Alay komutanları General karşısına geçerek kısa bir konuşma yapmış ve sancağı Alay Komutanı Fevzi Rani Aydın'a vermiştir. Yemin töreninden sonra sancak teslim alınmıştır. Daha sonra aynı tören Topçu Alayı için de yapılmıştır. Topçu Alayı da sancağı almış ve toplu yemin töreni olmuştur. Ardından askerler, öğrenciler resmigeçit yapmışlardır. Tören bittikten sonra halk, askerler, davetliler istasyon civarında toplanmış, milli oyunlar oynanmış, müsabakalar düzenlenmiştir. Niğde vilayetindeki askeri alaylara sancak verilmesi şerefine askeri gazino da balo tertip edilmiştir. Balo da Subaylar, Orgeneraller ve eşleri, devlet adamları bulunmuştur⁴¹⁴.

d.30 Ağustos Zafer Bayramı

30 Ağustos Türk milletinin tarihin de şerefli bir gündür. 30 Ağustos Zaferi tarihteki diğer muharebelerden çok farklıdır. Bu muharebe; bir hükümdarın, cihangirlik ihtirası ve kumandanların, milletlerin keyfi menfaatlerini yansıtmaz. 30 Ağustos, İstiklal varlığı için savaşan bir milletin manasını taşımaktadır. Tarihteki muharebelere bakıldığında, muharebe sonucunda bir milletin gülerken, diğer milletin ağlamış, şerefini haysiyetini meydanda bırakmış olduğunun görürüz. Ancak 30 Ağustos da hiçbir milletin, şerefine, istiklaline, namusuna ve o milletin haklarına mani olunmamıştır. Tarihin bütün zaferleri sonuçta bir milleti yıkmıştır. 30 Ağustos muharebesi farklıdır. 30 Ağustos şehitlerimiz, gazilerimiz her zaman Türk milletinin kalbinde yer almıştır. 30 Ağustos'un büyük lideri Atatürk, başta olmak üzere silah arkadaşları, şehitler daima hatırlanacaktır⁴¹⁵.

30 Ağustos sabahı Niğde vilayetin de caddeler, sokaklar, evler, dükkanlar ay-yıldızlı bayraklar ile süslenmiştir. Tümgeneral Remzi Yiğitgüden tarafından askeri gazino da tebrikler kabul edilmeye başlanmıştır. Başta Vali İsmail Safa Apaydın olmak üzere, vilayette ki devlet kurumlarında görev yapan memurlar, ordumuzun bu şerefli gününü tebrik etmiştir. Üsteğmen Cemil Cabid, Tümgeneral Remzi Yiğitgüden

⁴¹⁴ 'Şanlı Alaylarımıza Eşsiz Bir Törenle Sancak Verildi', **Niğde**, 26 Mayıs 1939, Sayı. 571, s. 1-3-4.

⁴¹⁵ '30 Ağustos', **Niğde**, 1 Eylül 1939, Sayı. 586, s. 1.

konuşmalar yapmıştır. Resmigeçit için askeri gazino önüne çıkılmış, kıtaların geçişi izlenmiştir. Akşamüzeri askeri gazino da bir balo tertip edilmiştir⁴¹⁶.

e.Cumhuriyet Bayramı

16.sı kutlanacak olan, Cumhuriyet Bayramı için oluşturulan kutlama komisyonu, Vali İsmail Safa Apaydın başkanlığın da hazırlıklarını sürdürmektedir⁴¹⁷.

Niğde gazetesin de 1938 yılında ki gibi Cumhuriyet devrin de Niğde ilinin gelişimi hakkında yazılar yazılmıştır. Eski Niğde'ye bakıldığında, şehrin imarı çok bozuktur. O zaman da Niğde de, Niğde'nin sitesi sayılan 'kale altına' gidebilmek çok zordur. Yollar bozuk, her şey harap haldedir. Hiçbir yerde yol olarak kullanabilecek bir geçit yoktur. Aynı şekilde Niğde çarşısında da bir düzensizlik bulunmaktadır. Çarşı da Türk esnafından ziyade, Rum ve Ermeni esnaflar bulunmaktaydı. Kayabaşı mevkiine bakıldığın da Rum evlerinin yanında Türk evleri perişan ve harap bir haldeydi. 600 senelik Osmanlı saltanatının Niğde'ye bağışladığı bir eser dahi bulunmamaktadır. Şehir merkezindeki halk genel de Türk ve Rumlardan oluşmaktaydı. Türklerin vilayetteki yaşamları Rum kesiminden daha pasif bir haldeydi. Mesela o dönemlerde sokağa hava almak için gezmek için çıkan Türk yokken, Rum gruplara fazlasıyla rastlanılmaktaydı. Ancak Atatürk ve Cumhuriyet devrin de bütün yurttta olduğu gibi, Niğde'de de Türk varlığı hissedilmeye başlanmıştır. 1923 dönemindeki Niğde ile 1939 dönemindeki Niğde arasında her anlamda farklılıklar bulunmaktadır. Genel olarak bu farklılıklardan bahsedecek olursak; hükümet konağının tamir edilmesi, Sakarya Ortaokulunun tamir edilmesi, okulların inşa edilmesi, askeri kıışlaların yapılması, vali konağı inşası, mezbaha inşası, vilayete elektrik getirilmesi, demiryolu ve istasyon inşası, fidanlık tesisinin oluşturulması, sinema binasının yapılması, istasyon- hükümet caddesi yolu yapımı, hükümet- mezbaha yol yapımı, hükümet- hastane yollarının hepsinin yapımı, parkların inşa edilmesi, halkevi bina inşası, matbaa binası ve araç-gereçlerinin temin edilmesi, kütüphane yapımı, Gebere Baraj inşası, vilayete Cumhuriyet devrinde 400'e yakın ev inşası ve çeşme yollarının düzeltilmesi gibi her alanda yapılan yenilikler bulunmaktadır. Cumhuriyet devrinde yapılan bütün bu yenilikler devlet desteği ve

⁴¹⁶ 'Şehrimizde 30 Ağustos', **Niğde**, 1 Eylül 1939, Sayı. 586, s. 1.

⁴¹⁷ 'Cumhuriyet Bayramı Hazırlıkları', **Niğde**, 20 1. Teşrin 1939, Sayı. 593, s. 1.

yurttaşların yardımıyla olmuştur. Yurttaşlar üslerine düşen vazifeleri yerine getirmişlerdir⁴¹⁸.

Cumhuriyet devrinde Niğde vilayeti, maarif alanında büyük bir yol kat etmiştir. 1923 senesinde Niğde’de okul adedi 102 iken bu sayı 16 yıl içinde artmış ve binli rakamlara ulaşmıştır. Cumhuriyet devrinde kaza ve köylere mektep binaları inşa edilmiştir. Vilayette ortaokul bina sayıları kazaların nüfusuna göre farklılık göstermiştir. Ortaokul binaları bölge nüfusuna göre inşa edilmiştir. Ayrıca Niğde, Aksaray, Bor ve Nevşehir’e birer kütüphane yapılmış, Niğde merkezde de bir tane müze bulunmaktadır.

Vilayette hususi muhasebe tarafından birçok imar işleri yapılmıştır. Merkeze bir vali konağı; Bor, Ulukışla, Aksaray, Arapsun, Nevşehir’e kaymakam konakları yapılmıştır. 80 mektep inşası ve 14 mektep tamiri yapılmıştır. 413 km. şose inşa edilmiştir. Niğde merkezine, Aksaray, Bor, Nevşehir kazalarına halkevleri inşa edilmiştir. Vilayetteki gerek merkez gerekse kazalardaki belediyeler de, gelişim için imar alanında çalışmalar yapılmıştır. Niğde merkezine belediye tarafından mezbaha, elektrik santral binası ve elektrik tahsisatı, sinema binası, merkezde iki büyük park inşaları yapılmıştır. Ayrıca suyuolları tamiri, şehrin planının çizimi, Gökgöl barajı gibi önemli imar işlerine el atılmıştır.

Kazalardaki belediye çalışmalarına bakacak olursak; Bor kazasındaki belediye çalışmaları mezbaha yapımı, elektik santral binası, park, Üstün park, hükümet binası imarı; Nevşehir kazasındaki belediye çalışmaları mezbaha, park, şehrin planını yapmak; Ulukışla kazasındaki belediye çalışmaları belediye konağı yapımı, mezbaha, elektrik santrali, park, dükkan inşaları; Aksaray belediyesi çalışmaları mezbaha, 2 km uzunluğunda park ve cadde, belediye binası ve park gibi önemli imar çalışmaları yapılmıştır.

Gerek merkez gerekse kazalara bağlı köylerde toplamda; 6 nahiye de belediye konağı, 2 nahiye de karakol konağı, 2 nahiye de hükümet konağı, 16 köy de köy konakları, 7 köye su verilmesi, 82 köyde köy okulu, 6 köyde köy fidanlığı çalışmaları yapılmıştır.

⁴¹⁸ ‘Niğde de Cumhuriyet’, **Niğde**, 27 1. Teşrin 1939, Sayı. 594, s. 1-2.

Cumhuriyet devrinde vilayette Nafia alanında da önemli gelişmeler yaşanmıştır. Ulukışla- Tahta köprü, Ulukışla- Kayseri- Niğde hududuna ait şoseler tamamen tamir edilmiştir. Niğde- Nevşehir yolunun 96 km.si, Nevşehir- Aksaray yolunun 74 km.si, Niğde- Aksaray yolunun 114 km.si, Niğde- Melendiz- Aksaray yolunun 91 km.si, Niğde- Maden yolunun 70 km.si tamamen ve kısmen yapılmıştır. Toplam da 618 kilometrelik yolların; 117 kilometresi tamamen inşa edilmiştir. 152 kilometrelik yol ise düzeltilecek durumdadır.

Sağlık alanında belediye tarafından vilayet merkezine 4 pavyondan oluşan bir hastane, Aksaray kazasına 50 yataklı pavyondan oluşan bir hastane, Nevşehir, Bor ve Ulukışla'ya ise dispanser inşa edilmiştir. Yurttaşlar genellikle sıtma, frengi, çiçek gibi hastalıklar yüzünden hastanelere ve dispanserlere gitmişlerdir. Vilayetteki bataklıkların kurutulması ile hastanelere başvuran hasta sayısı azalmış ve hastalıkların yayılmasını büyük oranda engellenmiştir.

Cumhuriyet devrinde vilayete 25.000 yurttaş iskan ettirilmiştir. Bu yurttaşlar Andeval, Gülüce, Uluğağaç, Hasköy'de ki yeni mahallelere ve Aksaray da yapılan 'Göçmen Köyüne' yerleştirilmiştir⁴¹⁹.

Cumhuriyet Bayramı kutlamalarına gelince; vilayette 28 Ekim akşamı caddeler sokaklar ışıklandırılmıştır. 29 Ekim de bütün Niğde caddesi Türk bayraklarına bürünmüştür. Niğde halkı, hükümet konağı önünde toplanmıştır. Vali İsmail Safa Apaydın, Tuğgeneral Gönenli bayramın kutlanacağı alana gelmişlerdir. İstiklal Marşı okunarak resmigeçit yapılmıştır. Resmigeçitte vilayet kıtaları, ortaokul mektep öğrencileri, sporcular, ilkokul talebeleri bulunmaktadır. Resmigeçitten sonra Ankara'da yapılan töreni dinlemek amacıyla insanlar radyoların yanlarında toplanmışlardır. Akşam, halkevi salonunda balo verilmiştir. Gece, fener alayı düzenlenmiştir. Kutlama yapılan bu günlerde 29 köy mektebi de açılmıştır. Ortaokul talebeleri tarafından 'Vazife' ile 'Zoraki Tabip' adlı komediler oynanmıştır. Cumhuriyet Bayram'ı kutlamaları bu etkinlikler ile sonlanmıştır. Ayrıca Cumhuriyet Bayram'ı münasebetiyle Niğde Halkevi Reisliği tarafından İsmet İnönü ve C.H.P. Genel Sekreteri A.F. Tüzer'e sevinç telgrafları çekilmiştir⁴²⁰.

⁴¹⁹ 'Cumhuriyetin Vilayetimizde Muhtelif Bakımlardan Yarattığı Büyük İnkişaflar', **Niğde**, 27 1. Teşrin 1939, Sayı. 594, s. 2-3.

⁴²⁰ 'Niğde de Cumhuriyet Bayramı', **Niğde**, 3 2. Teşrin 1939, Sayı. 595, s. 1-2.

f. Tasarruf ve İktisat Haftası

Niğde vilayetin de, Tasarruf Haftası kutlama kapsamında; kahvehaneler de ve oturma mekanların da çay ve kahve içimi kaldırılmıştır. Halkevin de Başvekilin nutku radyo ile dinletilmiştir⁴²¹. Vilayette Tasarruf ve İktisat Kurumu tarafından gösteri hazırlanmıştır. Yerli mal kullanımı ve iktisadi fikirlere ait afişler okul öğrencileri tarafından dağıtılmıştır. Cumhuriyet meydanında tören yapılmış, bu törende Hüseyin Ulusoy yerli mal kullanımı ve tasarrufun önemi hakkında yurttaşları bilgilendirecek konuşma yapmıştır⁴²².

Niğde vilayetinde Hava Şehitlerimiz için bir tören düzenlenmiştir. Merasim Cumhuriyet alanında olmuştur. Vali, Komutan, askeri bir kıta, mektepliler ve yurttaşlar merasime katılmışlardır. Şehitlerimiz için 1 dakikalık saygı duruşunda bulunulmuştur. Askeriyeye mensup bir subay ve 23 Nisan başöğretmeni Hüseyin Ulusoy tarafından konuşma yapılmıştır. Daha sonra askerler ve mekteplilerin yapmış oldukları resmigeçit ile merasim sonlandırılmıştır⁴²³.

D.SOSYAL OLAYLAR

1.1934 Yılı Sosyal Olayları

a.Nişan-Evlilik

Bu yıl vilayette görev yapan zabitlerden, Mülazım İhsan Bey ile Binbaşı Şakir Bey'in kızı Nimet Hanım, Zabit yurdunda evlenmişlerdir⁴²⁴.

Sakarya İlkokul başmuallimi Tahsin Bey ile Alman kavası Hüseyin Efendi'nin kızı Makbule Hanım, Kayardı bağlarında düzenlenen tören ile nişanlanmışlardır⁴²⁵. Nişanlanan çift, yaklaşık beş ay sonra belediye salonunda yapılan tören ile evlenmişlerdir⁴²⁶.

⁴²¹ 'Şehrimiz de Tasarruf Haftası', **Niğde**, 15 1 inci Kanun 1939, Sayı. 601, s. 1.

⁴²² 'Şehrimizde İktisat Haftası', **Niğde**, 22 1 inci Kanun 1939, Sayı. 602, s. 1.

⁴²³ 'Hava Şehitleri İhtilafı', **Niğde**, 19 Mayıs 1939, Sayı. 570, s. 1-2.

⁴²⁴ 'Evlence', **Resmi Niğde**, 16 Temmuz 1934, Sayı. 323, s. 1.

⁴²⁵ 'Nişan', **Resmi Niğde**, 16 Temmuz 1934, Sayı. 323, s. 2.

⁴²⁶ 'Evlence', **Resmi Niğde**, 12 İkinci Teşrin 1934, Sayı. 340, s. 2.

b.Doğum-Ölüm

Niğde vilayetinde ortaokul muallimliği görevinde bulunan Kazım Bey'in, Aralık ayında oğlu dünyaya gelmiştir⁴²⁷.

Vilayetin muhterem hocası Hakkı Efendi'nin damadı tahsildar İzzet Bey hastalığından dolayı vefat etmiştir. Resmi Niğde gazetesi, ailelerine başsağlığı dilemiştir⁴²⁸.

Ağustos ayında Resmi Niğde gazetesinde ki habere göre biri Kayardı diğeri Kır bağlarında olmak üzere iki çocuk suda boğulmuştur. Boğulan çocuklardan biri sekiz yaşında kız, diğeri ise iki yaşında erkek çocuktur. Anne ve babaların daha dikkatli olmaları istenmiştir. Şayet Türkiye Cumhuriyeti'nin en büyük varlığı çocuklardır⁴²⁹.

Niğde vilayetinin belediye doktorluğu görevinde bulunan Hüsnü Bey'in hanımı yakalandığı hastalıktan kurtulamayarak vefat etmiştir⁴³⁰.

Bu yıl Eylül ayı içinde Niğde de üzücü bir durum yaşanmıştır. İzzet adındaki vatandaş, vilayet merkezinde pazara giderken yol üstüne bağlanan at tarafından çiftelenerek vefat etmiştir. Bu yaşanan ölümden ihmal söz konusudur. Şayet Niğde Belediyesi daha önce yol üstü yerlere hayvan bağlanmasını yasak etseydi böyle üzücü bir kaza da meydana gelmeyecekti. Bu yaşanan ölümden hem Niğde Belediyesi'nin hem de at sahibinin suçu bulunmaktadır⁴³¹.

1932 yılında Bor Belediyesi Reisliği görevindeyken vefat eden Sadık Bey, ölümünün ikinci yılında kabri başında sevenleri tarafından anılmıştır. Anma töreninde Niğde mebusu Halit Bey de bulunmaktadır⁴³².

c.Adli Vakalar

Bu yıl Kemerhisar'ın büyük çayırdaki harman yerinde, uyumakta olan Avukat Hasan Bey'in kardeşi Mustafa Efendi, belirsiz bir kişi tarafından beynine vurularak

⁴²⁷ 'Doğum', **Resmi Niğde**, 31 Birinci Kanun 1934, Sayı. 347, s. 3.

⁴²⁸ 'Ölüm', **Resmi Niğde**, 16 Temmuz 1934, Sayı. 323, s. 2.

⁴²⁹ 'İki Çocuk Suda Boğuldu', **Resmi Niğde**, 6 Ağustos 1934, Sayı. 326, s. 2.

⁴³⁰ 'Ölüm', **Resmi Niğde**, 15 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 336, s. 2.

⁴³¹ 'Bir At Bir Adamı Acıklı Bir Şekilde Öldürdü', **Resmi Niğde**, 24 Eylül 1934, Sayı. 333, s. 2.

⁴³² 'Bor Belediye Reisi Merhum Sadık Beyin Ölümünün 2.inci Yıl Dönümü', **Resmi Niğde**, 1 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 334, s. 2.

öldürülmüştür. Yaralı hastaneye kaldırılrsa da kurtulamamıştır. Cinayeti işlediğinden şüphe duyulan bir kişi gözaltına alınmıştır⁴³³.

d.Hava Durumları

Ağustos ayında havaların ısınmasıyla birlikte, gölgede sıcaklık 26 derece, güneşte ise 36 derece olarak ölçülmüştür⁴³⁴. Kasım ayının ortalarında vilayette yağmurun etkili olmasıyla birlikte havalar da soğumaya başlamıştır⁴³⁵.

2.1935 Yılı Sosyal Olayları

Niğde Müftülüğü, 27 Kasım tarihinde Çarşamba günü Ramazan ayının ilk orucunun tutulmaya başlanılacağını ilan etmiştir⁴³⁶. Ramazan ayı sonunda Şeker Bayramı'na girilmiştir. Niğde gazetesi de Niğdeli yurttaşların Şeker Bayramı'nı kutlayan bir ilan yayınlamıştır⁴³⁷. Bir sonraki gazete yayının da 1936 yılının Türk Ulusu'na hayırlı, şerefli olmasını temenni eden bir ilan bulunmaktadır⁴³⁸.

Niğde İl Basımevi Ağustos ayında gazete de bir ilan yayınlamıştır. Bu ilanda, basımevinin veresiye iş yapması yüzünden zor durumda bulunduğu, artık veresiye ile değil ücretlerinin peşin alınmasıyla iş yapacağı yazılıdır. Niğde gazetesi abone bedellerinin basımevine peşin ödenmesini istemiş, resmi yerler ve mahallelerden başka yerlere gazete dağıtımını olmayacağını bildirmiştir. Niğde İl Basımevi, Niğde vilayeti merkez kaza ve beldelerde ki tek basımevidir. Bu yüzden basımevinin düzenli çalışması için halkın ve kamunun yardımlarına da ihtiyacı vardır⁴³⁹.

⁴³³ 'Kemerhisar da Bir Cinayet', **Resmi Niğde**, 27 Ağustos 1934, Sayı. 329, s. 2.

⁴³⁴ 'Sıcaklar Başladı', **Resmi Niğde**, 6 Ağustos 1934, Sayı. 326, s. 2.

⁴³⁵ 'Yağmur', **Resmi Niğde**, 12 İkinci Teşrin 1934, Sayı. 340, s. 2.

⁴³⁶ 'Oruç', **Niğde**, 25 İkinci Teşrin 1935, Sayı. 392, s. 2.

⁴³⁷ 'Bayramımız Kutlu Olsun', **Niğde**, 23 Birinci Kanun 1935, Sayı. 396, s. 1.

⁴³⁸ 'Yeni Yılıınız Kutlu Olsun', **Niğde**, 30 Birinci Kanun 1935, Sayı. 397, s. 1.

⁴³⁹ 'Niğde İl Basımevi', **Niğde**, 26 Ağustos 1935, Sayı. 379, s. 1.

3.1936 Yılı Sosyal Olayları

a.Nişan-Evlilik

Bu yıl, Sivas Ortaokul öğretmenlerinden Zati Bey, nafia fen memuru Arif Güngör'ün kızı Feriha Hanım ile orduvinde yapılan tören ile evlenmişlerdir⁴⁴⁰.

b.Doğum-Ölüm

Vilayette ki İnönü İlkokul öğretmeni, halkevi yön kurul sayışmanı Mahmut Elmacı'nın Şahin adındaki oğlu altı aylık iken vefat etmiştir⁴⁴¹.

Ortaokul katip görevinde bulunan Arif Bey'in oğlu 19 yaşındaki Faruk da yakalandığı hastalıktan kurtulamayarak hayatını kaybetmiştir⁴⁴².

Yine vilayette memurluk yapan tahrirat katiplerinden Avni Özdoğan, hastalığı nedeniyle vefat etmiştir. Bu ölüm, bütün Niğde vatandaşlarını üzmüştür⁴⁴³.

Niğde müderrislik görevinde bulunan Mavuş oğlu Ahmet Bey de Haziran ayında vefat etmiştir⁴⁴⁴.

Ortaokul beden eğitimi öğretmeni Kemal Kiper Bey'in beş yaşındaki oğlu hastalık neticesinde vefat etmiştir⁴⁴⁵. Kemal Kiper'in diğer bir acısı da kardeşi İzzet Kiper'in ölümü ile olmuştur. Ulukışla kazasında adliye mübaşirliği yapmakta olan İzzet Kiper de hastalık sonucunda hayata gözlerini yummuştur⁴⁴⁶.

Halkevi Başkanı Eczacı Naim Erem'in annesi 75 yaşında vefat etmiştir⁴⁴⁷.

c.Hava Durumları

Haziran ayından itibaren vilayette soğuklar başlamıştır. Gököl dağına da kar yağmıştır⁴⁴⁸. 19 Haziran 1936 tarihinde de güneş tutulması gerçekleşecektir. Bu doğa olayı Niğde vilayetinden de görülecektir. Vatandaşlar, korku ile silah atmak veya

⁴⁴⁰ 'Evllenme', **Niğde**, 7 Ağustos 1936, Sayı. 429, s. 1.

⁴⁴¹ 'Bir Ölüm', **Niğde**, 27 Temmuz 1936, Sayı. 427, s. 2.

⁴⁴² 'Acıklı Bir Ölüm', **Niğde**, 7 Ağustos 1936, Sayı. 429, s. 1.

⁴⁴³ 'Çok Acıklı Bir Ölüm', **Niğde**, 21 Ağustos 1936, Sayı. 431, s. 2.

⁴⁴⁴ 'Ölüm', **Niğde**, 8 Haziran 1936, Sayı. 420, s. 2.

⁴⁴⁵ 'Ölüm', **Niğde**, 25 Eylül 1936, Sayı. 436, s. 2.

⁴⁴⁶ 'Ölüm', **Niğde**, 13 İkinci Teşrin 1936, Sayı. 443, s. 2.

⁴⁴⁷ 'Ölüm', **Niğde**, 27 İkinci Teşrin 1936, Sayı. 445, s. 2.

⁴⁴⁸ 'Kış Geldi', **Niğde**, 1 Haziran 1936, Sayı. 419, s. 1.

teneke çalmak gibi panik hallerine kapılmamaları konusunda uyarılmıştır⁴⁴⁹. Niğde de Ağustos ayında sıcaklıklar artmaya başlamış ve termometre 33.7 dereceye kadar çıkmıştır⁴⁵⁰. Eylül ayından itibaren ise sıcaklıklar düşmeye başlamıştır. Şimal rüzgarları birden vilayette etkisini göstermiştir⁴⁵¹. Ayrıca bu yıl içerisinde 4 Temmuz 1936 Cumartesi günü ay tutulması gerçekleşmiştir. Doğarken 4/1'i tutulan ayın yaklaşık yirmi dakika sonra tamamı tutulmuştur⁴⁵².

d.Doğal Afetler

Bu yıl Mayıs ayının yağışlı geçmesi nedeniyle vilayete bağlı bazı köylerde fırtına, sel ve dolu sebebiyle hasarlar oluşmuştur⁴⁵³. *‘Mevsimsiz yağın yağmurlar Nevşehir bağcılarını etkilemiştir. Soğuklar yaşandığı için bağ sahipleri ürettikleri üzümleri kaldırmak zorunda kalmışlardır’*⁴⁵⁴.

Bu yıl, 22 Haziran 1936 yılında yağın doludan dolayı vilayete bağlı; Madenşihlar, Ferhenk, Kocapınar, Himmetli ve Değirmenli köylülerinin mahsulleri hasara uğramıştır. Bu nedenle de köylüler borçlarını ödeyemeyecek vaziyettedir. 92 üreticinin toplamda 546 lira 99 kuruş borçları bulunmaktadır. Ancak seylap nedeni ile mahsullerinin hasara uğramasından dolayı Ziraat Bankası'nın Mersin şubesine olan borçlarının, 2814 sayılı kanunun altıncı maddesine göre 1937 yılında vadesi gelecek taksitlerle birlikte tahsil edilmek üzere tecil edilmesine karar verilmişti. Bu karar İktisat Vekilliğinin 27.10.1936 tarih ve 5772/46012 sayılı tezkeresi ile yapılan teklif üzerine İcra Vekilleri heyetince 3.11.1936 tarihinde onaylanmıştır. Kararname Reisi Cumhur Kemal Atatürk olmak üzere, Başbakan İsmet İnönü ve ilgili bakanların imzası ile onaylanmıştır⁴⁵⁵.

⁴⁴⁹ ‘Güneş Tutulacak’, **Niğde**, 15 Haziran 1936, Sayı. 421, s. 1.

⁴⁵⁰ ‘Sıcaklar Arttı’, **Niğde**, 7 Ağustos 1936, Sayı. 429, s. 1.

⁴⁵¹ ‘Hava Durumu’, **Niğde**, 18 Eylül 1936, Sayı. 435,

⁴⁵² ‘Ay Tutuldu’, **Niğde**, 6 Temmuz 1936, Sayı. 424, s. 2.

⁴⁵³ ‘Mayıs Ayı Hava Durumu ve Ürün Üzerine Etkileri’, **Niğde**, 29 Haziran 1936, Sayı. 423, s. 2.

⁴⁵⁴ ‘Nevşehir de’, **Niğde**, 9 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 438, s. 3.

⁴⁵⁵ **BCA**, 30.18.1.2 / 69.85.12.

4.1937 Yılı Sosyal Olayları

a.Nişan-Evlilik

Temmuz ayı içinde, İstanbul Adalar Ortaokul direktörü Niğdeli Ahmet Öztekin Bey'in yeğeni Hıfziye Öztekin ve İrfan Öztekin halkevi salonunda düzenlenen tören ile evlenmişlerdir⁴⁵⁶.

Vilayet Cumhuriyet Müddei muavini Süreyya Soysal'ın amcası ve yeğeni halkevi salonunda yapılan tören ile evlenmişlerdir⁴⁵⁷.

Eski vali, merhum Hüsnü oğlu Muzaffer Hüsnü Levent ile Nilüfer Akkum, İzmir Karşıyaka da nişanlanacaklardır⁴⁵⁸.

Yılın son ayında C.H.P. Kamun Yönetim Kurulu üyesi emekli öğretmen Yakup Bey'in oğlu ile Fehime Ecemiş dünya evine girmiştir⁴⁵⁹.

b.Doğum-Ölüm

Fertek ilkokul öğretmeni Ali Rıza Özkan'ın ikiz çocukları dünyaya gelmiştir⁴⁶⁰.

Temmuz ayında ortaokul da görev yapan öğretmen Seyfi Yalvaçer Bey'in bir kızı olmuştur⁴⁶¹.

Ağustos ayında da Bor Kaymakam Vekili Kemal Sümer'in bir kızı dünyaya gelmiştir⁴⁶².

Aralık ayında İl sayı Dr. Abravaya'nın kız torunu olmuştur⁴⁶³.

Niğde vilayetinde valilik görevinde bulunan, Maraş valisi Salih Cemal Gürel ile Kırşehir valisi Naim Akyürek vefat etmiştir. Her iki Vali de Niğde de görev yaptıkları süre içerisinde Niğde'nin gelişmesi için çalışmışlardır⁴⁶⁴.

⁴⁵⁶ 'Evlendirme Töreni', **Niğde**, 23 Temmuz 1937, Sayı. 477, s. 1.

⁴⁵⁷ 'Düğün', **Niğde**, 6 Ağustos 1937, Sayı. 479, s. 1.

⁴⁵⁸ 'Mesut Bir Nişan', **Niğde**, 22 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 490, s. 1.

⁴⁵⁹ 'Evlendirme', **Niğde**, 24 Birinci Kanun 1937, Sayı. 499, s. 2.

⁴⁶⁰ 'Doğum', **Niğde**, 4 Haziran 1937, Sayı. 470, s. 2.

⁴⁶¹ 'Doğum', **Niğde**, 9 Temmuz 1937, Sayı. 475, s. 2.

⁴⁶² 'Doğum', **Niğde**, 13 Ağustos 1937, Sayı. 480, s. 2.

⁴⁶³ 'Doğum', **Niğde**, 31 Birinci Kanun 1937, Sayı. 500, s. 2.

⁴⁶⁴ 'İki Acı Haber', **Niğde**, 5 Mart 1937, Sayı. 457, s. 1.

Niğde ortaokul direktörü öğretmen Yaşar Bey, kalp hastalığı nedeni ile vefat etmiştir⁴⁶⁵.

C.H.P. İlçe Yön. Kurulu başkanı ve vilayet daimi encümen üyesi Ferit Ecer'in kardeşi, elektrik mühendisi Niyazi Soyer'in eşi Zehra Hanım, İstanbul Fransız hastanesinde gördüğü tedavi neticesinde iyileşemeyerek vefat etmiştir⁴⁶⁶.

Niğde vilayeti mektupçuluğuna tayin edilen, Agalı Bey, Hakkari'den Niğde'ye gelirken yakalandığı zatürre yüzünden yolda vefat etmiştir⁴⁶⁷.

Aralık ayında yayınlanan ölüm haberlerinden biri 23 Nisan ortaokul öğretmeni H. Ulusoy'un babası Mustafa Ulusoy'un vefat haberidir⁴⁶⁸.

c.Adli Vakalar

1937 yılında 30 Ağustos Zafer Bayram'ı kutlaması için halkevinde verilecek konferansa gidecek yurttaşlar meydana toplanmışlardır. Vatandaşlara elinde bıçak ile biri saldırmış ve bir çocuğu kolundan yaralamıştır. Bu kişi kutlamalar sonrası yakalanarak yargılanması sonucunda bir ay hapse mahkum edilmiştir⁴⁶⁹.

Niğde gazetesinde Eylül ayı gazete haberlerin de bir cinayet haberi de yer almaktadır. Karakoyunlu aşiretlerinden olan ve Suluca köyünde yaşayan Ömer oğlu İbrahim ile Mehmet oğlu Ali ihtiyaçlarını karşılamak üzere pazara gitmişlerdir. İstasyonda uyumakta iken hırsızlar tarafından kafaları ezilerek feci bir şekilde öldürülmüşlerdir. Cinayeti duyan Cumhuriyet Müddei Umumisi Tevfik Bey hırsızların yakalanması için bizzat emir vermiştir. İki gün içerisinde cinayet zanlısı hırsızlar yakalanmıştır⁴⁷⁰.

Aksaray kazasına bağlı Amarat köyünde bulunan genç hukukçu, Büyük Millet Meclisi zabıt katipliği görevi yapan Çetin Bey intihar etmiştir⁴⁷¹.

⁴⁶⁵ 'Acı Bir Kayıp', **Niğde**, 9 Nisan 1937, Sayı. 462, s. 2.

⁴⁶⁶ 'Çok Acıklı Bir Ölüm', **Niğde**, 11 Haziran 1937, Sayı. 471, s. 2.

⁴⁶⁷ 'Ölüm', **Niğde**, 21 Mayıs 1937, Sayı. 468, s. 2.

⁴⁶⁸ 'Ölüm', **Niğde**, 10 Birinci Kanun 1937, Sayı. 497, s. 2.

⁴⁶⁹ 'Cürmü Meşhut Halinde Yakalanan Sarhoş Mahkum Oldu', **Niğde**, 3 Eylül 1937, Sayı. 483, s. 2.

⁴⁷⁰ 'Feci Bir Cinayet', **Niğde**, 10 Eylül 1937, Sayı. 484, s. 1.

⁴⁷¹ 'Aksaray'da Müessif Bir Hadise', **Niğde**, 15 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 489, s. 1.

d.Hava Durumları

Bu yıl Mayıs ayında mevsimsiz sıcaklıklar başlamıştır. Bu nedenle köylüler ve çiftçiler de zor durumda kalmışlardır. Birkaç defa yağışların kendini göstermesiyle biraz da olsun rahatlama olmuştur⁴⁷².

Vilayette geçen yaz zehirli sıtma ve diğer hastalıklara yakalanan yurttaş sayıları oldukça fazla idi. Bu hastalıklar genelde kasaba ve köylerde görülmekteydi. Ancak 1937 yazında henüz hastalıklar olmamıştır. Hastalıkların olmamasının nedeni de havaların serin olmasıdır⁴⁷³. Ayrıca Aralık ayından itibaren güneşli olan hava serinlemeye başlamıştır⁴⁷⁴.

Bu yıl Niğde gazetesinde yayınlanan bir ilan ile vatandaşlara Türkçe konuşmaları için uyarı yapılmıştır. İlanda, Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan, başka bir yere gitmeyen yurttaşların bir araya geldiklerin de kahve ve sokaklarda başka dilde konuşarak 'milli benliği' incitmeleri istenmiş ve hakiki Türk olan herkesin Türkçe konuşması gerektiği vurgusu yapılmıştır⁴⁷⁵. Bu ilan sonrasında Emniyet Dairesi, zabıtalı görevlendirerek kahvelerde ve halka açık yerlerde Türkçe konuşma zorunluluğunu bir kez daha duyurmuştur⁴⁷⁶.

Dini bayramımız olan Ramazan Bayramı, 1937 yılında 04.12.1937 tarihinde başlayacaktır. Bu bilgi Diyanet İşleri Başkanlığı Reisliğinden, Niğde vilayeti Müftülüğüne tebliğ edilmiştir⁴⁷⁷.

5.1938 Yılı Sosyal Olayları

a.Nişan-Evlilik

Niğde de görev yapan ortaokul matematik öğretmeni, Nuri Erdem'in kardeşi Raci Erdem ile nafıa başkatibi Esat Sayıt'ın kızı Nezihe Sayıt'ın nişan törenleri halkevi salonun da yapılmıştır⁴⁷⁸.

⁴⁷² 'Bereketli Yağmurlar', **Niğde**, 14 Mayıs 1937, Sayı. 467, s. 1.

⁴⁷³ 'Havalar Serin Gidiyor', **Niğde**, 13 Ağustos 1937, Sayı. 480, s. 1.

⁴⁷⁴ 'Havaların Bozulması', **Niğde**, 24 Birinci Kanun 1937, Sayı. 499, s. 1.

⁴⁷⁵ 'Vatandaş Türkçe Konuş', **Niğde**, 8 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 488, s. 2.

⁴⁷⁶ 'Dil Üstünde Zabıtamızın Alakası', **Niğde**, 22 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 490, s. 1.

⁴⁷⁷ 'Şeker Bayramı', **Niğde**, 5 Birinci Kanun 1937, Sayı. 496, s. 1.

⁴⁷⁸ 'Nişan', **Niğde**, 8 Nisan 1938, Sayı. 514, s. 1.

Saylav Halit Mengi'nin kızı Nesrin Mengi ile genç Dr. Ferit Olgay, Niğde vilayeti halkevi salonunda yaptıkları düğün ile evlenmişlerdir⁴⁷⁹.

Kazım Soylunun oğlu Dr. Mürteza Soylu ile öğretmen Selma Kaan da halkevi salonunda yaptıkları tören ile dünya evine girmiştir⁴⁸⁰.

b.Doğum-Ölüm

Vilayet seçim subayı Üsteğmen Çağlayan Bey'in kız çocuğu dünyaya gelmiştir⁴⁸¹.

Niğde de sorgu hakimi görevinde bulunan Emin Mete'nin de erkek evladı doğmuştur⁴⁸².

Niğde Belediye Reisi Hüseyin Ülkü'nün, matbaa müdürü olan babası Ahmet Ülkü'nün amcası Mehmet Ülkü vefat etmiştir. Mehmet Ülkü 68 yıllık hayatı boyunca vatana hizmet etmiş, halk tarafından çok sayılan birisidir. Ayrıca vatanını seven ve hizmet eden nesiller de yetiştirmiştir⁴⁸³.

Bursa Valiliği görevinde bulunan Şefik Soyer'in halası ve emekli icra memuru Ali Soyer'in annesi vefat etmiştir⁴⁸⁴.

Tümen Kurmay Başkanı Necmeddin Günbay'ın annesi Şükriye Günbay vefat etmiştir. Cenaze töreni halkevi bandosu eşliğinde gerçekleşmiştir⁴⁸⁵.

Eylül ayında T.C.D.D. Mıntıka Şefi Şahabettin Doğanay'ın eşi Lütfiye Hanım genç yaşta hayata gözlerini yummuştur⁴⁸⁶.

⁴⁷⁹ 'Evlenme', **Niğde**, 26 Ağustos 1938, Sayı. 534, s. 2.

⁴⁸⁰ 'Evlenme', **Niğde**, 16 Eylül 1938, Sayı. 537, s. 2.

⁴⁸¹ 'Doğum', **Niğde**, 16 Eylül 1938, Sayı. 537, s. 2.

⁴⁸² 'Doğum', **Niğde**, 1 Nisan 1938, Sayı. 513, s. 2.

⁴⁸³ 'Acıklı Bir Ölüm', **Niğde**, 8 Temmuz 1938, Sayı. 527, s. 3.

⁴⁸⁴ 'Ölüm', **Niğde**, 22 Temmuz 1938, Sayı. 529, s. 2.

⁴⁸⁵ 'Ölüm', **Niğde**, 2 Eylül 1938, Sayı. 535, s. 2.

⁴⁸⁶ 'Acıklı Bir Ölüm', **Niğde**, 23 Eylül 1938, Sayı. 538, s. 2.

c.Adli Vakalar

Vilayete bağılı Ulukışla kazasının Maden köyünde taş ocağındaki asansör yerine atılmak için konan dinamit patlatılmıştır. Dinamitin patladığı yerde altı kişi yaralanmıştır. Yaralılar Adana'da ki hastaneye kaldırılmıştır⁴⁸⁷.

Romanya göçmenlerinden olan İsmail oğlu Mehmet Tunalı'nın kullandığı otomobil Kayardı yokuşunda uçuruma devrilmiştir. Otomobil de; vilayet mektupçusu Tevfik Özkaya, sıhhat müdürü Halit Bey, hastane başhekimisi Ferit Eğilmez, ziraat müdürü Fuat Kuşçuoğlu bulunuyordu. Otomobilde bulunan herkes kazayı yaralanarak atlatmıştır⁴⁸⁸.

Ulukışla- Kayseri arasında sefer yapan otobüs, göçmen köyünden geçerken göçmen olarak gelen 1,5 yaşındaki Remziye'ye çarpmıştır. Kaza, çocuğun ölümüne neden olmuştur⁴⁸⁹.

'Halkevi sekreteri Şevket Güner, Sivaslı H. İ. tarafından bıçaklanarak öldürülmüştür. Katil cinayeti inkar etse de mutlaka hak ettiği cezaya çarptırılacaktır'⁴⁹⁰.

d.Doğal Afetler

da.Deprem

Kırşehir'in Köşker civarında meydana gelen deprem, Sinop, Ulukışla, Yozgat, Çorum, Akdağ, Madeni ve Arapsun çevresinde hissedilmiştir. Niğde ve Niğdeliler Salı günü saat 13.02'de sarsıntıları hissetmiştir. Kahvehanelerde, kapalı alanlarda bulunanlar sarsıntı sırasında kendilerini caddeye atmıştır. Niğde vilayetinde herhangi bir can kaybı yaşanmamıştır. Ancak depremin merkezi Kırşehir de 200 kişi hayatını kaybetmiştir. 10 köylünün evi tamamen yıkılmıştır. Kızılay, açıkta kalan vatandaşların barınma ihtiyaçlarını karşılamak üzere bölgeye çadırlar ve sıhhi imdat heyetleri göndermişlerdir. Başbakan Celal Bayar, Dahiliye Vekili Şükrü Kaya,

⁴⁸⁷ 'Haftalık Zarıta Vukuatı', **Niğde**, 25 Şubat 1938, Sayı. 508, s. 2.

⁴⁸⁸ 'Feci Bir Otomobil Kazası', **Niğde**, 1 Temmuz 1938, Sayı. 526, s. 1.

⁴⁸⁹ 'Feci Bir Otoray Kazası', **Niğde**, 9 1. Kanun 1938, Sayı. 548, s. 1.

⁴⁹⁰ 'Canavarca İşlenen Cinayetin Feci Akıbeti', **Niğde**, 1 Temmuz 1938, Sayı. 526, s. 1-2.

Kırşehir Valiliği'ne ve yardım teşkilatlarına tedbir almaları için telgraf çekmişlerdir. Deprem, Ulukışla da hissedilmiş ve 34 saniye sürmüştür⁴⁹¹.

Diğer yandan merkez üstü Kırşehir olan ikinci bir zelzele, Niğde de hissedilmiştir. 23 Nisan Okulu binası bu zelzele sırasında hasar görmüştür. Burada ders yapılamayacağından ötürü öğrencilerin bir kısmı halkevinde, bir kısmı da ortaokulda eğitimlerini sürdüreceklendir⁴⁹². Bu yaşanan zelzele ile alakalı Başbakanlık Cumhuriyet Arşivlerinde de belgeler bulunmaktadır. Bu belgeler, yaşanan depremin kaza ve köylerdeki yarattığı tahribatları gösteren raporları içermektedir. Niğde vilayeti, Dahiliye Vekaleti'ne 23.07.1938 tarihinde 1801 sayılı çekmiş olduğu telgrafta; 22.07.1938 gecesi saat 24.45, 05.00, 15.00'de olmak üzere üç defa Nevşehir de ve 23.30'da Arapsun kazasında olmak üzere hafif yer sarsıntılarının hissedildiği ancak hasar kaydedilmediği bildirilmektedir⁴⁹³. Ayrıca, Kırşehir'e gönderilen Mülkiye Başmüfettişi Ali Serven, Yozgat, Kırşehir ve Niğde vilayetlerinde yer sarsıntısının yaptığı hasar ve verdiği zayıat hakkında Dahiliye Vekili Şükrü Kaya'ya rapor sunmuştur. Niğde vilayetinden gönderilen 21.04.1938 tarih ve 59 sayılı telgraf da; otuz saniye kadar süren deprem neticesinde Aksaray kazasında bir caminin yıkıldığı ve 23 Nisan Okulu'nda da ciddi çatlaklar meydana geldiği, Sakarya Ortaokulu'nun dış duvar taşlarından da bir kaçının çatladığı bildirilmiştir⁴⁹⁴.

db.Yağışlar ve Sel Baskınları

Niğde de Şubat ayı içerisinde cemre kışları yaşanmaktadır. Gece başlayan kar yağışı sabaha kadar devam etmiştir⁴⁹⁵. Mart ayı da vilayette sisli, karlı ve yağışlı geçmiştir. Nisan ayına girilmesine rağmen hava durumunda bir değişiklik olmamıştır⁴⁹⁶.

Vilayette meydana gelen yoğun yağmurlar nedeniyle Fertek Çayı dolmuş ve sel meydana gelmiştir. Sel sırasında burada oynayan köy öğretmeninin kızı çaya

⁴⁹¹ 'Zelzele', **Niğde**, 22 Nisan 1938, Sayı. 516, s. 1.

⁴⁹² 'Zelzelenin Şehrimizdeki Acıklı Tesiri', **Niğde**, 29 Nisan 1938, Sayı. 517, s. 2.

⁴⁹³ **BCA**, 30.10.0.0 / 118.825.26.

⁴⁹⁴ **BCA**, 30.10.0.0 / 119.840.12.

⁴⁹⁵ 'Cemre Kışları', **Niğde**, 25 Şubat 1938, Sayı. 508, s. 3.

⁴⁹⁶ 'Havalar Hala Düzemedi', **Niğde**, 1 Nisan 1938, Sayı. 513, s. 2.

düşmüştür. Fertek köprüsünün altına kadar sürüklenen kız hayatını kaybetmiştir⁴⁹⁷. Yoğun şekilde yağış alan vilayetin dereleri de taşmaya başlamıştır⁴⁹⁸.

Mayıs ayında da yağmurlarda artış görülmektedir. Bu yağışlar çiftçi ve bağ sahiplerini sevindirmektedir⁴⁹⁹.

Niğde vilayetinde 1938 yılı şubat ayından itibaren şiddetli yağışlar meydana gelmiştir. Özellikle Ağustos ayında bu şiddetli yağışlar artmış ve vilayette can ve mal kayıplarına neden olmuştur. 20 Ağustos tarihin de Cumartesi günü vilayette şiddetli bir hava olayı meydana gelmiştir. Dolu ve yağmur şeklinde çok şiddetli yağışlar yaşanmıştır. Şehir merkezine yağmur yağdığı sırada İt Yutmaz dağlarının gün batısındaki Melendiz yamaçlarında da şiddetli dolu yağışları olmuştur. Niğde'nin şarkında bulunan Kırbağlarını da sel basmıştır. Merkezdeki elektrik santral binası alarm vermiştir. İstasyon, çayır, gazino ve elektrik santral binası mahsur hale gelmiştir. Hasar tespiti, ertesi gün Vali Faik Üstün ve Emniyet Müdürü'nün çalışmaları ile başlamıştır. Yağışlardan sonra Dumlu yaylasında Gümüş deresi taşmış, çiftçilerin bağ ve bahçeleri hasar görmüştür. Endivit vadisinden Uluğaç, Ovacık köyleri ile Güllüce köyü hasar almıştır. Güllüce köyünde, bir kişi hayatını kaybetmiştir. Çatal dere ve Kayakara dereleri taşmış çevresi hasar görmüştür. Bu mevkide de bir kişi sele kapılarak hayatını kaybetmiştir. Aktaş köyünde de 15 yaşındaki bir kız çocuğu sele kapılmıştır. Ancak cesedi bulunamamıştır. Numune fidanlığında büyük hasar vardır. Elektrik santral binasında hasara rastlanmamıştır. Mezbaha çamur ve sularla dolmuştur. Şehrin köprüsü yıkılmıştır. İstasyon da hasar olmasa da demiryolu, Aktaş köyü civarında bozulmuştur. Paşa değirmeni civarında 1 kadın 2 çocuk sele kapılmıştır. Cesetleri ertesi gün bulunmuştur. Sel, Bor kazasında da birçok evi, bağ ve bahçeleri hasara uğratmış ve kazadaki köprüyü yıkmıştır. Nevşehir, Ulukışla ve diğer kazalar şiddetli yağışlardan zarar görmemiştir⁵⁰⁰.

Niğde vilayetinde de yaşanan bu afet raporlar halinde Dahiliye Vekaletine bildirilmiştir. 31.08.1938 günü 3339 sayılı Dahiliye Vekaletine gönderilen yazıda; 20.08.1938 günü Veli İsa köyünde 39 yaşındaki Kamile Hanım'ın sellere kapılarak öldüğü ve vilayette seylap nedeniyle zarara uğrayanlara, yapılacak yardım ile alınacak

⁴⁹⁷ 'Fertekte Beş Yaşında Bir Kız Çocuğunu Sel Götürdü', **Niğde**, 8 Nisan 1938, Sayı. 514, s. 2.

⁴⁹⁸ 'Feyizli Yağmurlar', **Niğde**, 8 Nisan 1938, Sayı. 514, s. 1.

⁴⁹⁹ 'Feyizli Yağmurlar', **Niğde**, 13 Mayıs 1938, Sayı. 519, s. 1.

⁵⁰⁰ 'Niğde Büyük Tehlike Geçirdi', **Niğde**, 26 Ağustos 1938, Sayı. 534, s. 1-2.

tedbirler bildirilmiştir. Bu rapor, Başvekalet yüksek makamına arz edilmiş ayrıca Ziraat, Sıhhat ve İçtimai Vekaletleri ile Kızılay Genel Merkezine de gönderilmiştir. 29.08.1938 gün ve 2 sayılı raporda, seylap hadisesi nedeniyle Niğde merkezinde ekmeksiz ve yiyeceksiz kalan felaketzedelere yardım etmek üzere ‘seylap zedelere imdat ve yardım komitesi’ oluşturulduğu yazılmıştır. Ayrıca Bor ve Ulukışla Kaymakamlıkları’na da ‘imdat ve yardım komitesi’ oluşturulması ve faaliyete geçmeleri için talimat verilmiştir. Aksaray, Nevşehir ve Arapsun kazaları ile Niğde merkezinde bulunan Kızılay şubelerinin de felaketzedelere yardım etmesi Kaymakamlıklara yazılan yazı ile istenmiştir. Ayrıca Aktaş köyünde üç kadın ve iki çocuğun boğulduğu diğer kaza ve köylerde ise can kaybının olmadığı umumi zararların henüz tespit edilmediği Niğde vilayetinden Dahiliye Vekili Şükrü Kaya’ya bildirilmiştir. Hasarın bir kısmı tespit edildikten sonra rapor halinde gerekli yerlere bildirilmiştir. Bu rapora göre; 20.08.1938 tarihinde Niğde merkez kazası ile Ovacık, Kıçağaç, Uluğaç, Güllüce, Veli, İsa, Sazlıca, Aktaş, eski ve yeni Gümüş, Dikilitaş köylerinde tahminen 150, Bor kazasında yine tahminen 100 evin yıkıldığı ve zayıat miktarlarının da 150.000 kûsur lirayı bulmuş olduğu ve 26.08.1938 tarihinde meydana gelen ikinci bir seylapta Ulukışla kaza merkezinde bulunan 50 evin su altında kaldığı bildirilmiştir. 20.08.1938 de yağın şiddetli yağış nedeni ile istasyondan geçen derenin 200 metre genişliğinde ırmak halinde gelerek, önüne gelen bağ, bahçe ve köprüleri götürdüğü ve halkın ağaçlara çıkarak hayatlarını kurtarmış olduğu 3 kadının burada hayatını kaybettiği Dahiliye Vekaletine yazılmıştır. Bor kazasında bağ ve bahçeleri hasara uğratan Kemerhisar köprüsünü yıkan sular çekilmeye başlamış ve hasar tespit çalışmalarına da başlanmıştır⁵⁰¹.

6.1939 Yılı Sosyal Olayları

a.Doğum-Ölüm

Ortaokul beden terbiyesi öğretmeni Kemal Kiper’in bir erkek çocuğu dünyaya gelmiştir⁵⁰².

Niğde de öğretmenlik görevinde bulunan Hakkı Eroğlu’nun kızı Fatma Hanım doğum yaptığı sırada vefat etmiştir⁵⁰³.

⁵⁰¹ **BCA**, 30.10.0.0 / 118.825.26.

⁵⁰² ‘Doğum’, **Niğde**, 30 Mayıs 1939, Sayı. 572, s. 1.

Yine vilayette görev yapan evrak memuru Ethem Alga'nın babası Hacı Şükrü Bey vefat etmiştir⁵⁰⁴.

Resmi Niğde gazetesi matbaa müdürü Ahmet Ülkü vefat etmiştir. Vali Faik Üstün başta olmak üzere vilayette görev yapan birçok memur cenaze törenine katılmıştır⁵⁰⁵.

Niğdeli olan maliye müfettişliği görevinde bulunan Rahmi Bey'in eşi de vefat etmiştir⁵⁰⁶.

Belediye Reisi Hüseyin Ülkü'nün amcası İbrahim Ülkü de hastalık yüzünden hayata gözlerini yummuştur⁵⁰⁷.

b.Adli Vakalar

Bu yıl Niğde vilayetinin hükümet meydanında bir suçlunun idamı gerçekleşmiştir. Köyde yaşanan tartışma sonrası genç köylü, silahı ile aynı aileye mensup iki kardeşi öldürmüştür. Bunun üzerine Türkiye Cumhuriyeti'ni kanunları gereğince suçlunun idam edilmesine karar verilmiştir. Bu olay bütün köylü vatandaşlara ders olmalı ve toprak yol ve hayvanlar yüzünden kavga edilmemelidir⁵⁰⁸. Bu suçlu, Niğde vilayetinin Giledere köyünde yaşayan S. adlı vatandaşdır. Niğde ağır ceza mahkemesinde yargılanan S. için idam kararı çıkmıştır. Gece, hükümet meydanında kurulan yerde idamı gerçekleşmiştir⁵⁰⁹.

Niğde vilayeti Şirali mahallesinde ikamet eden Emin Ç.nin, ruh hastası oğlu E.Ç., et satırı ile eşinin boynunu kesmiştir. Hadiseye tam zamanında yetişen emniyet kuvvetleri başka üzücü hadiseler yaşanmasını da önüne geçmişlerdir⁵¹⁰.

⁵⁰³ 'Ölüm', **Niğde**, 3 Mart 1939, Sayı. 559, s. 2.

⁵⁰⁴ 'Ölüm', **Niğde**, 31 Mart 1939, Sayı. 563, s. 2.

⁵⁰⁵ 'Çok Acı Bir Kayıp', **Niğde**, 2 Haziran 1939, Sayı. 573, s. 2.

⁵⁰⁶ 'Acıklı Bir Ölüm', **Niğde**, 4 Ağustos 1939, Sayı. 582, s. 2.

⁵⁰⁷ 'Acıklı Bir Ölüm', **Niğde**, 11 Ağustos 1939, Sayı. 583, s. 1.

⁵⁰⁸ 'Köylülerimize Bir İbret Dersi', **Niğde**, 23 Haziran 1939, Sayı. 576, s. 1.

⁵⁰⁹ 'Şehrimizde Bir İdam', **Niğde**, 23 Haziran 1939, Sayı. 576, s. 1.

⁵¹⁰ 'Şehrimizde Bir Delinin İşlediği Cinayet', **Niğde**, 8 1 inci Kanun 1939, Sayı. 600, s. 2.

c.Doğal Afetler

ca.Deprem

27.12.1939 tarihinde Niğde vilayetinde hafif bir yer sarsıntısı meydana gelmiştir. Sarsıntı da Sivas, Tokat, Erzincan, Amasya, Giresun, Yozgat, Çorum, Ordu vilayetleri büyük hasar görmüştür. Özellikle Erzincan vilayet merkezi tamamen yok olacak şekilde bu depremden etkilenmiştir. Erzincan'a bağlı birçok köy tamamen yıkılmıştır. Mevsimin kış olası nedeniyle de faciayı atlatmak uzun zaman alacaktır. Niğde gazetesi, büyük Türk milletine geçmiş olsun dileklerini sunmaktadır⁵¹¹. Niğde vilayeti de depremden saat 01.00'de etkilenmiştir. Ancak vilayette hasar olmamıştır⁵¹².

cb.Yağışlar ve Sel Baskınları

22 Mart Çarşamba günü sert esen rüzgar, hükümet caddesi üzerinde bulunan bir iki dükkanın çatısını yıkmıştır. Cadde üzerindeki çinko ve ağaç parçaları görev yapan bekçinin yaralanmasına ve kurtarılamayarak ölümüne neden olmuştur⁵¹³.

Nisan ayında havaların sıcak olması ile birlikte kayısı ve badem ağaçlarında açan çiçekler, soğukların gelmesiyle zarar görmeye başlamıştır⁵¹⁴. Mayıs ayına gelindiğinde bol yağmur yağması beklenen vilayete yağmur yağmamıştır⁵¹⁵. Haziran ayında vilayete bağlı Germeğen köyüne dolu yağmış ve çiftçilerin mahsulleri de bu şiddetli doludan zarar görmüştür⁵¹⁶. Ağustos ayının 24'ünde Perşembe günü başlayan şiddetli yağmurlar ise Kayardı bağlarının tahrip olmasına neden olmuştur⁵¹⁷. Çiftçiye yarar sağlayacak sonbahar yağışları da Ekim ayında devam etmektedir⁵¹⁸. Vilayette devam eden kar yağışları Kasım ayında kalkmış, yerini yağmura bırakmıştır. Çiftçi de bu durumdan memnun kalmıştır⁵¹⁹. Aralık ayına gelindiğinde havalar sıcak olsa da zaman zaman yağışlarda yaşanmaktadır⁵²⁰.

⁵¹¹ 'Yurt Haberleri', **Niğde**, 29 1 inci Kanun 1939, Sayı. 603, s. 1.

⁵¹² 'Şehrimizde Yer Sarsıntısı', **Niğde**, 29 1 inci Kanun 1939, Sayı. 603, s. 2.

⁵¹³ 'Fırtınanın Yaptığı Tahribat', **Niğde**, 24 Mart 1939, Sayı. 562, s. 1.

⁵¹⁴ 'Soğuk ve Zarar', **Niğde**, 14 Nisan 1939, Sayı. 565, s. 1.

⁵¹⁵ 'Yağmursuzluk Devam Ediyor', **Niğde**, 5 Mayıs 1939, Sayı. 568, s. 1.

⁵¹⁶ 'Germeğen Köyünde', **Niğde**, 16 Haziran 1939, Sayı. 575, s. 2.

⁵¹⁷ 'Yağmur', **Niğde**, 25 Ağustos 1939, Sayı. 585, s. 1.

⁵¹⁸ 'Vilayet Haberleri', **Niğde**, 6 1. Teşrin 1939, Sayı. 591, s. 1.

⁵¹⁹ 'Havalar İyileşti', **Niğde**, 24 2. Teşrin 1939, Sayı. 598, s. 1.

⁵²⁰ 'Hava Durumu', **Niğde**, 22 1 inci Kanun 1939, Sayı. 602, s. 1.

Aşağı Kayardı mevkiinde emekli tahsildar Nuri Bey'in bahçesinde de yangın çıkmıştır⁵²¹.

Bu yılın Aralık ayında da vilayete bağlı Fertek köyünde eski mektep binası sebebi bilinmeyen bir neden ile yanmıştır⁵²².

E.SPOR FAALİYETLERİ

1.1934 Yılında Spor Faaliyetleri

Bu yıl içinde Resmi Niğde gazetesinde bir tane spor haberi mevcuttur. Bu haber de halkevi spor komitesi tarafından, 23 Temmuz da düzenlenen Spor Bayram'ı etkinliği hakkındadır. Memleket stadyumunda düzenlenen bu etkinliği, binlerce seyirci izlemiştir. Bor sporcuları ile voleybol, piyade alayı futbol takımı ile futbol oynanmış, bir takım da atletizm hareketleri sergilenmiştir. Voleybol müsabakasında Bor sporcuları, futbol müsabakasında da halkevi sporcuları galip gelmiştir⁵²³.

2.1936 Yılında Spor Faaliyetleri

Vali Faik Üstün, vilayette spora daha fazla önem verilmesi için vilayete bağlı kazalara birer yazı göndermiştir. Bu yazı da sporun önemini ve ülkemizdeki yeri hakkında görüşlerini yazmıştır. Kazalarda spor ile ilgilenen yurttaşlara Kaymakamlıkların her türlü yardımı sağlamasını emretmiştir. Gençlerin spor ile beden terbiyesini sağlayacaklarını ve ülkenin en güçlü fertlerinin spor terbiyesi ile yetişeceklerinden bahsetmiştir. Niğde de spora verilen önem her geçen gün artmaktadır⁵²⁴.

Bu yıl içinde Temmuz ayında Kayseri Erciyes kulübü sporcularından oluşan kafiye tenezzük treni ile Niğde'ye gelmişlerdir. Burada halkevi mensupları ile sporcuları tarafından gezilmiştir. Spor müsabakası için gelen sporcular ile spor alanına gidilmiş ve futbol müsabakası yapılmıştır. İlk yarıda berabere kalan Niğde ve Kayseri takımlarının performansları da gayet iyi bir haldedir. İkinci yarıda Kayseri 4-2 öne geçmiş ve futbol müsabakasını kazanmıştır. Havanın da güzel olması sebebiyle

⁵²¹ 'Yangın', **Niğde**, 21 Nisan 1939, Sayı. 566, s. 1.

⁵²² 'Yangın', **Niğde**, 22 1 inci Kanun 1939, Sayı. 602, s. 1.

⁵²³ '23 Temmuz Spor Bayramı', **Resmi Niğde**, 23 Temmuz 1934, Sayı. 324, s. 1.

⁵²⁴ 'Vilayetimizde Spor', **Niğde**, 13 Temmuz 1936, Sayı. 425, s. 2.

Niğde’de ki vatandaşlar da müsabakaya ilgi göstermişlerdir. Maç sonrası istasyona giden Kayseri takım kafilesini; Niğde sporcuları, halkevi bandosu ve yurttaşlar uğurlamıştır⁵²⁵.

3.1937 Yılında Spor Faaliyetleri

Vilayette spor kulübü ilk olarak 1933 tarihin de ortaya çıkmıştır. 1933’ten önce genç yurttaşlar spor yapmak için, Niğde Gençler Birliği, Niğde İdman Yurdu gibi müesseseler teşkil edilse de bu kurumlar tutunamamıştır. Niğde vilayetin de halkevinin açılması ile spor hareketleri hızlanmış, gençler spora teşvik edilmiştir. Ayrıca Niğde Spor kulübü adında yeni bir müessese teşkil edilmiştir. Böylelikle hem daha fazla genç spor ile ilgilenecek hem de halkevi sporcuları ile karşılıklı müsabakalar yapılabilecektir. Artık Niğde vilayetinde spor müsabakaları yapılması için iki kurum bulunmaktadır⁵²⁶.

4.1938 Yılında Spor Faaliyetleri

Niğde vilayetinde spor ile meşgul olan gençler hemen hemen hiç yok gibidir. Kayseri Erciyes Spor Kulübü Niğde’ye geleceği bilindiğin de bile onlarla müsabaka yapmak için Niğde’nin teşkilatlanmış bir spor kulübü yok idi.

Niğde de sporun önünü kesen etken fizyolojik sefalet değildir. Niğde’nin havası, suyu, iklimi sporcular için gayet elverişlidir. Niğde de faal sporcular ve idareciler olmadığı için spor alanında gelişmeler de olmamaktadır. Vilayette spor yapacak kişilere bakıldığın da; genç mektepliler, genç işçiler, genç memurlar ve genç işsizleri sayabiliriz. Genç mekteplilere bakıldığında; özellikle ilkokullarda spor faaliyetleri olmamaktadır. Halbuki küçük yaşta yapılan spor hem alışkanlık hem de vücuda yarar sağlamaktadır. Böylelikle çocukların ruhunda disiplin gelişme gösterecektir. Ortaokula giden çocuk sporu alfabeden öğrenmeye başlar. Ancak sporla ilgilenmenin en başında iken mezun olmaktadır. Yani genç mektepliler olarak adlandırılan zümre Niğde’de ki spor faaliyetlerine pek katkı sağlayamaz haldedir. Genç işçiler zümresine bakıldığında; vilayette işçi denildiğin de bağ, bahçe çalışmanı akla gelmektedir. Bu zümre zaten günde 10 saat bağ bahçede çalışmaktadır. Geri

⁵²⁵ ‘Spor Hareketleri’, **Niğde**, 20 Temmuz 1936, Sayı. 426, s. 1.

⁵²⁶ ‘Niğde Spor Kulübü’, **Niğde**, 8 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 488, s. 2.

kalan zamanlarında bedeni ve ruhu dinlendirmek isteyeceklerinden vilayetteki spor faaliyetlerine pek ilgi duymaları da beklenemez. Genç memurlara gelecek olursak; bu kişiler vilayette spor faaliyetlerini sürdürecektir. Memur kesim masa başında görev yaptıklarından dolayı işleri bittikten sonra spor ile ilgilenebilirler. Ancak memur kesimin vilayette gazino hayatları vardır. Gazino müşterilerinin % 80'nini bu zümre oluşturmaktadır. Havasız gazinolarda vakit geçirmek yerine spor ile meşgul oldukları zaman hem vilayette sporun gelişmesine katkı sağlayacaklar hem de iyi birer sporcu olabileceklerdir. Son olarak genç işsizlere bakacak olursak; eğer ki kendilerine spora vakit ayıracak biçimde iş verilir ise spor faaliyetlerinin en sadık gençleri bu zümreden oluşabilir. Niğde de spor idarecileri, çıkarılan Beden Terbiyesi Kanunu'na uyararak hareket etmelidirler. Spor faaliyetleri, kişilerin zevkine bırakılmamalıdır. Cumhuriyetin ana prensibi olan 'herkes, herkes için, herkes de yurt için' sözüne uygun hareket edilmelidir. Niğde de geç de olsa idareciler, spor faaliyetleri için bir plan dahilinde çalışma yapmalı ve Niğde vatandaşlarını spora yönlendirmelidir⁵²⁷.

Vilayette ortaokul spor kulübü tarafından bir gezi düzenlenmiştir. Niğde merkez ortaokul talebeleri Nevşehir ortaokul talebeleri ile tanışmak için Nevşehir ilçesine gitmişlerdir. Bu gezinin yapılması için Vali Faik Üstün de öğrencilere yardımcı olmuştur⁵²⁸. Bu yıl içinde vilayetin çeşitli yerlerinde spor müsabakaları da düzenlenmeye başlanmıştır. Yapılan spor müsabakalarına katılmak için kaza ve köylerden öğrenciler merkeze gelmektedir. Müsabaka sonucunda ilk dörde giren öğrenci; Niğde, Adana, Mersin, Gaziantep ve Maraş bölgelerindeki güreş müsabakalarına da katılmaya hak kazanacaktır. Bu müsabakalara katılmak içinde ortaokul beden öğretmeni Kemal Kiper başkanlığında Adana'ya gideceklerdir⁵²⁹.

Kastamonu da yapılacak olan Grek- Roma tarzı güreş müsabakaları için seçmeler olacaktır. Kastamonu, Bolu, Çorum, Kayseri, Sivas, Niğde, Seyhan, İçel bölgelerinde birinciler seçilerek bu müsabakaya gönderilecektir. Birincileri antrenör Kemal Bey seçecektir. Niğde vilayetinde de bu kapsamda hazırlıklara başlanmıştır. Minder, pranga ve diğer malzemeler hazırlanmış, yarış için kazalardan, köylerden vatandaşlar merkeze gelmeye başlamışlardır⁵³⁰. Vali Faik Üstün sayesinde kurulan

⁵²⁷ 'Beden Terbiyesi Kanunu Münasebetiyle', **Niğde**, 12 Ağustos 1938, Sayı. 532, s. 1-2.

⁵²⁸ 'Nevşehir Gezisi', **Niğde**, 6 Mayıs 1938, Sayı. 518, s. 2.

⁵²⁹ 'Bölge Birincilerimiz Adana'ya Gidiyor', **Niğde**, 27 Mayıs 1938, Sayı. 521, s. 1.

⁵³⁰ 'Güreş Antrenörü B. Kemal Şehrimizde', **Niğde**, 19 Ağustos 1938, Sayı. 533, s. 1.

Niğde Spor Kulübü, kazalarda faaliyetlerine devam etmektedir. Güreş müsabakaları için hazırlanan yerde, yarışa katılacak güreşçiler her gün çalışma yapmaktadırlar. Mevsimin de uygun olması dolayısıyla spor kulübü üyeleri Hançerli, Küçük köy ve Fertek köyünde bir av etkinliği tertip etmişlerdir. Aynı şekilde kulübün futbol çalışmaları da devam etmektedir. Kaza ve köylerden spor kulübüne üye olan yurttaşların sayısı her geçen gün artmaktadır⁵³¹.

Niğde spor kulübü başkanı Sabit Ecemiş tarafından Eylül ayında bir gezi tertip edilmiştir. Geziye katılacak öğrenciler müze önünde toplanmış ve kamyon ile Hasanköy'e gitmişlerdir. Hasanköy, Bavlanna köyü, Şekelin boğazı, Melendiz ovası güzergahlarından geçilmiştir. Şekelin boğazı yanında Melendiz ovasında sporcular karargahlarını kurmuşlardır. Kafile, ovada yerleşimini tamamladıktan sonra çevreyi gezmek için gruplara ayrılmışlar; Melendiz ovasında yürüyüş yapılmış, Melendiz'e bağlı köylere gidilmiş ve tarihi yerler gezilmiştir⁵³².

Ayrıca bu yıl Kayseri atlı spor kulübü mensubu dört hanım, dört erkek olmak üzere toplamda sekiz yurttaş Niğde'ye gelecektir⁵³³.

5.1939 Yılında Spor Faaliyetleri

Bu yıl içinde vilayette, beden terbiyesi bölge istişare heyeti toplantısını gerçekleştirmiştir. Daha sonra beden terbiyesi genel direktörlüğüne bütçe sunumu yapılmıştır. 1939 yılı bütçesinden 11.750 lira paranın spora ayrılmasına karar verilmiştir. Niğde vilayetinde açık ve kapalı jimnastik salonu ve spor sahası yapımına bütçeden %80 pay ayrılmıştır. Spor için gerekli araç ve gereçler içinde bütçenin geri kalan %20'si ayrılmıştır. Çalışmalarına devam eden beden terbiyesi bölgesi, muhtelif sporlar için de ajanlar seçmişlerdir. Futbol ajanlığına nafia fen memuru Mahmut Bey, atıcılık ajanlığına vilayet daimi encümen üyesi Sabit Ecemiş, voleybol ajanlığına ortaokul beden öğretmeni Kemal Kiper seçilmişlerdir⁵³⁴.

⁵³¹ 'Spor Hareketleri', **Niğde**, 2 Eylül 1938, Sayı. 535, s. 2.

⁵³² 'Melendiz de Bir Gezinti', **Niğde**, 21 1. Teşrin 1938, Sayı. 542, s. 1-2.

⁵³³ 'Kayseri Atlı Spor Kulübüne Mensup Bir Grup Şehrimize Geliyor', **Niğde**, 27 Mayıs 1938, Sayı. 521, s. 1.

⁵³⁴ 'Beden Terbiyesi Bölge Bütçesi', **Niğde**, 24 Mart 1939, Sayı. 562, s. 3.

F.SAĞLIK İŞLERİ

1.1936 Yılı Sağlık Hizmetleri

Bu yıl Niğde vilayetin de tifo hastalığı görülmüştür. Vatandaşların tifoya yakalanmamaları için sağlığına daha özen göstermeleri gerekmektedir⁵³⁵. Tifo vakaları görülmeye başlandığından beri tifoya yakalanan kişi sayısında her geçen gün artış olmaktadır. Bunun üzerine, vilayet sağlık encümeni toplantı yapmış ve bir takım kararlar alarak harekete geçmiştir. Sağlık encümeni bu aşamada ilk olarak vatandaşlara serum getirtmelidir. Zira vilayette yurttaşlar için serumlar yetersiz kalmaktadır. Belediye de tifonun bir nedeni olarak görülen suyollarının açık olan kısımlarını tamir ettirmelidir⁵³⁶.

‘Vilayet sağlık encümeninin yaklaşık bir hafta içinde yeniden toplantısı olmuştur. Toplantıya Vali Faik Üstün başkanlık etmiştir. Toplantı da sağlık alanında yapılan ve yapılacak düzenlemeler görüşülmüştür⁵³⁷.’

Vilayette görülen tifo hastalığı sebebiyle sağlık direktörlüğü, kaza ve köylerdeki vatandaşlara serum yetiştirmek için gezilere başlamıştır. Yurttaşlar da sağlık konusunda dikkatli davranıp, ilgili kurumlara giderek aşılarını yaptırmaktadırlar⁵³⁸. Vilayette görülen tifo hastalığına karşı, belediye ve sağlık idarecilerinin almış oldukları önlemler işe yaramış ve fayda sağlamıştır. Niğde de tifo hastalığı bir süre sonra sona ermiştir. Ancak vatandaşlar tedbir amaçlı meyve ve sebzelerini iyice yıkayıp öyle tüketmelidir⁵³⁹.

2.1937 Yılı Sağlık Hizmetleri

Cumhuriyet rejimi ile Türkiye’de her alanda olduğu gibi sağlık alanında da büyük gelişmeler olmuştur. Geçmiş yıllarda sağlık kelimesi hayat ve yaşam anlamına gelmekteydi. Çünkü geçmişte insanlar sadece ölecek kadar çok mühim hastalıklarında hekime başvuru yapmaktaydılar. Cumhuriyet ile hükümet ve parti, çıkarmış oldukları sağlık ile ilgili mühim bilgilere sahip neşriyatları köylere, kasabalara dağıtarak

⁵³⁵ ‘Tifo Var’, **Niğde**, 31 Temmuz 1936, Sayı. 428, s. 2.

⁵³⁶ ‘Tifo Artıyor’, **Niğde**, 7 Ağustos 1936, Sayı. 429, s. 1.

⁵³⁷ ‘Sağlık Meclisi Toplantı’, **Niğde**, 14 Ağustos 1936, Sayı. 430, s. 1.

⁵³⁸ ‘Tifo Aşısı’, **Niğde**, 28 Ağustos 1936, Sayı. 432, s. 1.

⁵³⁹ ‘Tifo Kalmadı’, **Niğde**, 11 Eylül 1936, Sayı. 434, s. 1.

insanları sağlık konusun da bilinçlendirmişlerdir. Özellikle halkevlerinin spor, neşriyat, köycülük, içtimai yardım komiteleri sayesinde vilayet köylerinde büyük sağlık faaliyetleri başlamıştır. Eski devirlerde sabunu bilmeyen köylü vatandaşlardan, Cumhuriyet rejimi ile sabun kullanımının kalmadığı köylere geçilmiştir.

Niğde vilayetinde ki en önemli sağlık sorunlarından biri de sağlıksız mezbahaların varlığıdır. Mezbahalarda kesilen etler çok sağlıksız bir haldedir. Niğde vilayetin de Cumhuriyet ile birlikte merkez, Bor, Ulukışla'ya fenni mezbahalar inşa edilmiştir. Mekteplerde, sağlığa çok yarar sağlayan spor ile talebelerin ilgilenmesi sağlanmışır. Halkevi ve spor kurumlarında gençler, çocuklar spor yapmak için imkan bulabilmektedir. Yurttaşlar hasta oldukları halde hastaneye gitmezken Cumhuriyet ile birlikte sağlık konusunda bilinçlendirilmişler ve en iyi tedavinin hastanede olacağı bilincine varmışlardır.

Niğde vilayetin de sağlık kurumlarına bakacak olursak; merkezde 50 yataklı, Aksaray'da 30 yataklı iki hastane bulunmaktadır. Nevşehir, Bor, Arapsun ve Ulukışla da dispanser muhtelif yerlerde de eczaneler mevcuttur. Ayrıca Aksaray da sağlıksız olan sıtma hastalığı yayan Karasaz bataklığı Cumhuriyet devrinde kurutulmuştur. Çevrendeki vatandaşların sağlığı açısından bataklığın kurutulması önem arz etmektedir. Cumhuriyet rejiminden önce mekteplerde de sağlık sorunu yaşanmaktaydı. Bütün yurt genelinde 45 okul hariç çoğu mektepler sağlıksız bir vaziyetteydi. Cumhuriyet devrinde inşa edilen bütün okullarda dahil olmak üzere tüm okullar sağlıklı birer eğitim kurumlarına dönüştürülmüştür⁵⁴⁰.

3.1938 Yılı Sağlık Hizmetleri

Sıtma hastalığı, bir senede 70.000.000 can almaktadır. Türkiye'de ki akıbeti de çok mühim boyuttadır. Bu hastalığın Niğde vilayetinde ki etkilerine bakılacak olur isek öncelikli olarak Aksaray kazası ele alınmalıdır. Aksaray, Selçuklu Devleti zamanında ikinci payitaht idi. Ayrıca Karamanoğullarının sancak merkezi de olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu zamanında, Fatih Sultan Mehmet devrinde Aksaray da bulunan sanat alimleri İstanbul'da Aksaray olarak adlandırılan bölgeye yerleştirilmişlerdir. Aksaray; Büyük İskender, Yavuz Sultan Selim ve Mısırlı İbrahim Paşanın konak yeri olmuştur. Önemli bir tarihi eser olan Ervah Mezarlığı

⁵⁴⁰ 'Cumhuriyet Devrinde Sağlık Durumu ve Anlamı', Niğde, 5 İkinci Teşrin 1937, Sayı. 492, s. 2.

Aksaray'dadır. Bu mezar anıtında Selçuklu zamanına ait mumyalı cesetler vardır. Kısacası Aksaray, Türkiye'nin tarihi açısından zengin ve mühim bir ilçedir. Ancak Aksaray da sıtma hastalığı önemli bir sorun haline gelmiştir. Bu hastalığın en önemli nedeni Ulu ırmağın kanal altına alınmamasıdır. Aksaray da her evin bahçesinde birikmiş sular mevcuttur. Bu durgun sular sıtma hastalığının en önemli tetikçisidir. Bu nedenle Aksaray'a kavak ağaçları dikilmemelidir. Çünkü kavak ağaçları su birikintileri yaratarak sivrisineklerin çoğalmasına neden olmaktadır. Meyve ağaçlarının ilçede çoğaltılması daha uygun görülmektedir⁵⁴¹. Niğde gazetesinde Dr. Ziya Berksoy sıtma hastalığının etkileri hakkında kısa bir yazı yazmıştır. Bu yazısında; hastalığın her mevsim görülse de yazın fazlaştığını, sıtma hastalığının veremin başlangıcı sayıldığını, erkek ve kadınlarda kısırlığa neden olduğunu belirtmiştir. Bu yüzdendir ki Aksaray ilçesinde nüfus daima azdır. Cumhuriyet ile birlikte buraya yapılan hastane sayesinde yurttaşlar bilinçlendirilmektedir. Zamanla alınan sağlık önlemleri ileride faydasını gösterecek ve hastalık ilçede tamamen yok olacaktır⁵⁴².

G.VİLAYETE ZİYARET DÜZENLEYEN ÖNEMLİ ŞAHISLAR

Niğde; 1934-1939 dönemlerinde devlet ve askeri erkandan önemli kişileri konuk etmiştir. Bu ziyaretlerin en önemlisi; Reisi Cumhur Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Niğde vilayetine gelmesidir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk, 5 Şubat 1934 tarihinde Pazartesi günü saat 18.00 civarlarında Niğde'ye teşrif etmiştir. Ayrıca Mustafa Kemal, 1937 yılında da şark vilayetlerindeki teftişini tamamladıktan sonra Konya vilayetine Niğde'nin Ulukışla kazasından hareket etmiştir. Reisi Cumhur dışında İsmet İnönü, Fevzi Çakmak gibi önemli şahıslarında ziyaretleri bu yıllar arasında gerçekleşmiştir. Vilayete, önemli devlet adamlarının yanı sıra birçok öğretmen, müfettiş, Profesör ve devlet kurumlarında görev alan yetkililer de ziyaretlerde bulunmuştur. Tez çalışmasında, Niğde vilayetini ziyaret edenler yıllara göre tasniflenerek yazılmıştır.

⁵⁴¹ 'Aksaray da Sıtma', **Niğde**, 2 Eylül 1938, Sayı. 535, s. 2-3.

⁵⁴² 'Sıtma Ne Yapar?', **Niğde**, 2 Eylül 1938, Sayı. 535, s. 2.

1.1934 Yılında Ziyaret Düzenleyenler

a.Devlet Müesseselerinden Gelenler

Niğde gençlerinden Operatör Abdurrahman Bey ve Trabzon muallim mektebi öğretmeni Ziya Bey, Niğde'ye ziyarette bulunmuşlardır⁵⁴³.

Vilayet mebuslarından Faik ve Halit Beyler, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin tatile girmesi nedeni ile Niğde'ye gitmişlerdir⁵⁴⁴.

Nevşehir kazasında görev yapan Nevşehir mektebi muallimleri Turgut ve Adnan Beyler Niğde merkeze gitmişlerdir⁵⁴⁵.

Bir hafta Nevşehir de kalan daimi encümen üyesi Mümtaz Bey merkeze dönüşünü gerçekleştirmiştir⁵⁴⁶.

Yaklaşık bir buçuk aydır İstanbul da tatilini gerçekleştiren Niğde Valisi Ziya Bey, akşam treni ile vilayete dönmüştür⁵⁴⁷.

Ankara da bulunan kıymetli Vekil Faik Bey de Niğde vilayetine gitmiştir⁵⁴⁸.

Yine Niğdeli olan Adana Erkek Muallim Mektebinde müdür olarak görev yapan Naci Bey de mezuniyet süresini geçirmek üzere Niğde'ye gitmiştir⁵⁴⁹. Ayrıca Adana'dan ilk tedarikat müfettişleri Mustafa Asım, Haydar Bey ve İstiklal mektebi başöğretmeni Celal Sahir Bey Niğde'ye ziyarette bulunmuşlardır⁵⁵⁰.

Niğde, Malatya ve Amasya bölgeleri meyvecilik mütehassısı İsmet Osman Bey meyve tetkikatı için Niğde'ye gitmiştir. Yaklaşık bir ay kadar Niğde de kalacaktır. Her mahallede fidanlık tesisi için incelemeler de bulunacaktır⁵⁵¹.

Elazığ treninin işletilmeye açılması sebebiyle merasim olmuştur. Merasime katılan Nafia Vekili Ali Bey ve Maliye Vekili Fuat Bey otomobil ile Niğde'yi gezmişlerdir. Elma bahçelerini ve şehrin manzarasını izledikten sonra tren ile Elazığ'a hareket etmişlerdir. Niğde ili adına Vali Ziya Bey, mebuslardan Faik ve Halit Bey ve

⁵⁴³ 'Gelenler', **Resmi Niğde**, 9 Temmuz 1934, Sayı. 322, s. 2.

⁵⁴⁴ 'Mebuslarımız Geldi', **Resmi Niğde**, 16 Temmuz 1934, Sayı. 323, s. 1.

⁵⁴⁵ 'Turgut ve Adnan Beyler', **Resmi Niğde**, 16 Temmuz 1934, Sayı. 323, s. 1.

⁵⁴⁶ 'Mümtaz Bey', **Resmi Niğde**, 30 Temmuz 1934, Sayı. 325, s. 1.

⁵⁴⁷ 'Vali Beyefendi Geldi', **Resmi Niğde**, 6 Ağustos 1934, Sayı. 326, s. 1.

⁵⁴⁸ 'Faik Bey', **Resmi Niğde**, 6 Ağustos 1934, Sayı. 326, s. 1.

⁵⁴⁹ 'Naci Bey', **Resmi Niğde**, 6 Ağustos 1934, Sayı. 326, s. 1.

⁵⁵⁰ 'Gelip Gidenler', **Resmi Niğde**, 6 Ağustos 1934, Sayı. 326, s. 1.

⁵⁵¹ 'İsmet Osman Bey', **Resmi Niğde**, 24 Eylül 1934, Sayı. 333, s. 1.

C.H.P. Reisi Dr. Hüseyin Ülkü vekillere eşlik etmişlerdir. Vekiller istasyonda Niğdeli yurttaşlar tarafından uğurlanmışlardır⁵⁵².

Ayrıca Niğde merkeze; Ankara tayyare müfettişi Cavit Bey, İş Bankası muhasebecisi Kazım Bey, Ulukışla Belediye Reisi Yakup Bey, Ankara maliye vekaleti borçlar müdüriyeti muhasebecisinden Fevzi Bey gitmişlerdir⁵⁵³.

Eğitim alanında teftişte bulunmak üzere Maarif Müdürü Şevket Bey Niğde vilayetinin Nevşehir ve Arapsun kazalarına gitmiştir⁵⁵⁴.

Yine kazalara teftişlerini yapmak üzere giden C.H. Fırkası Reisi Dr. Hüseyin Ülkü ve muhasip Naim Bey, incelemelerini bitirdikten sonra merkeze geçmişlerdir⁵⁵⁵.

Niğde halkevi dil komitesi üyesinden orta mektep Türkçe öğretmeni Rasim Bey, işlerini hallettikten sonra Niğde'ye dönmüştür⁵⁵⁶.

Niğde matbaa müdürü Kemal Bey ve öğretim müfettişi Zeki Bey tarihi eserleri incelemek üzere Nevşehir ve Aksaray kazalarına gitmiştir⁵⁵⁷.

Aksaray kazasında bulunan domuzların ıslahı için ziraat mücadele müdürü Hamdi Bey ve memur Halit Bey kazaya gitmişler ve ıslah işlemleri halledildikten sonra Niğde merkeze dönmüştür⁵⁵⁸.

Niğde defterdarlığına tayin edilen Refik Bey göreve başlamak üzere Niğde'ye gitmiştir⁵⁵⁹.

Yine Niğde de görev yapan Ziraat Bankası muhasebecisi Muhlis Bey hafta içi şehre dönmüştür⁵⁶⁰.

Maliye Vekaleti kalem-i mahsus müdürü Rıfat Bey, Niğde'ye ziyarette bulunmuştur⁵⁶¹.

Önemli bir iş olan Güllü dağındaki hafriyatı idare etmek için tarihi eserler mütehassısı Remzi Oğuz Bey ve arkadaşları Niğde'ye gitmişlerdir⁵⁶².

⁵⁵² 'Nafia ve Maliye Vekilleri Şehrimizde', **Resmi Niğde**, 13 Ağustos 1934, Sayı. 327, s. 1.

⁵⁵³ 'Gelenler', **Resmi Niğde**, 20 Ağustos 1934, Sayı. 328, s. 1.

⁵⁵⁴ 'Şevket Bey', **Resmi Niğde**, 20 Ağustos 1934, Sayı. 328, s. 1.

⁵⁵⁵ 'Avdet', **Resmi Niğde**, 27 Ağustos 1934, Sayı. 329, s. 1.

⁵⁵⁶ 'Rasim Bey', **Resmi Niğde**, 27 Ağustos 1934, Sayı. 329, s. 2.

⁵⁵⁷ 'Gidenler', **Resmi Niğde**, 3 Eylül 1934, Sayı. 330, s. 1.

⁵⁵⁸ 'Gelenler', **Resmi Niğde**, 10 Eylül 1934, Sayı. 331, s. 2.

⁵⁵⁹ 'Refik Bey', **Resmi Niğde**, 17 Eylül 1934, Sayı. 332, s. 2.

⁵⁶⁰ 'Muhlis Bey', **Resmi Niğde**, 17 Eylül 1934, Sayı. 332, s. 2.

⁵⁶¹ 'Rıfat Bey', **Resmi Niğde**, 24 Eylül 1934, Sayı. 333, s. 1.

Mersin orta mektep müdürlüğü görevinde bulunan Ahmet Hamdi Bey, Heybeli Ada orta mektep müdürlüğüne tayin edilmiştir. Ahmet Bey, İstanbul'a hareket etmeden önce Niğde'ye ziyarette bulunmuştur⁵⁶³.

Niğde mebuslarından Ahmet Vefik ve Halit Bey Nevşehir, Arapsun kazalarına ve Derinkuyu bölgesine giderek buralarda yurttaşların sorunlarını ve isteklerini dinlemişlerdir⁵⁶⁴.

Mülkiye müfettişi Fevzi Bey Niğde'ye gitmiştir⁵⁶⁵.

Niğde mebusları Besim Bey ve Yaşar Bey de Niğde vilayetine ziyafet gerçekleştirmişlerdir⁵⁶⁶.

Belediye Reisi ve Cumhuriyet Halk Fırkası Reisi Dr. Hüseyin Ülkü, parti ve belediye işlerini görüşmek üzere Ankara'ya gitmiştir⁵⁶⁷. Yaklaşık on beş gün Ankara da kalan Hüseyin Ülkü Bey, işlerini bitirdikten sonra ailesi ile Niğde vilayetine dönmüştür⁵⁶⁸.

Ulukışla Belediye Reisi Yakup Bey işleri için vilayet merkezine gitmiştir⁵⁶⁹.

Bu yıl içerisinde, Başvekil İsmet Paşa Ereğli fabrikasının temelini atmak üzere Ereğli'ye gidecektir. Bu sebeple Niğde vilayetinde kalması beklenmektedir. İsmet Paşa'nın ziyareti, Salı günü gerçekleşecektir. Ziyaret sebebiyle Belediye, Halk Fırkası, dükkanlar, sokaklar temizlenip süslenmiştir. İsmet Paşa sabah 07.00'de Niğde de olacaktır. Karşılama heyeti trenle İnce Suya, İsmet Paşa'yı karşılamaya gitmiştir. Saat sabahın altısında caddeler Niğdeli yurttaşlar tarafından doldurulmuştur. Saat 06.30'da askeri heyet, mektepliler ve yüzlerce vatandaş istasyona gitmiştir. İsmet Paşa'nın olduğu tren Niğde'ye varmıştır. İsmet Paşa yanında İktisat Vekili Celal Bayar ile trenden inmiştir. İsmet Bey önce karşılama heyeti ile selamlaşmış daha sonra kendisini bekleyen yurttaşlara selam vermiştir. Vatandaşlar ile birlikte heyet ile Çay Köprüsü'ne kadar yürümüştür. Buradan otomobil ile hükümet konağına gitmiştir. Hükümet konağında biraz dinlendikten sonra buradan halkevine geçerek kahvaltı

⁵⁶² 'Remzi Oğuz Bey', **Resmi Niğde**, 24 Eylül 1934, Sayı. 333, s. 1.

⁵⁶³ 'Ahmet Hamdi Bey', **Resmi Niğde**, 24 Eylül 1934, Sayı. 333, s. 1.

⁵⁶⁴ 'Mebuslarımız', **Resmi Niğde**, 1 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 334, s. 1.

⁵⁶⁵ 'Fevzi Bey', **Resmi Niğde**, 15 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 336, s. 2.

⁵⁶⁶ 'Mebuslarımız Şehrimizde', **Resmi Niğde**, 15 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 336, s. 2.

⁵⁶⁷ 'Hüseyin Bf.', **Resmi Niğde**, 29 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 338, s. 2.

⁵⁶⁸ 'Belediye Reisimiz Geldi', **Resmi Niğde**, 12 İkinci Teşrin 1934, Sayı. 340, s. 2.

⁵⁶⁹ 'Yakup Bey', **Resmi Niğde**, 12 İkinci Teşrin 1934, Sayı. 340, s. 2.

yapmıştır. Daha sonra C.H. Fırkası ve belediye binalarını teftiş etmiştir. Niğde vilayetini inceledikten sonra vilayette yapılması gerekenler için talimatlar vermiştir. Alaeddin Camisini gezmiş, Yeşil Burç köyü yakınlarına kadar gezintisini devam ettirmiş, topçu kışlasını teftiş etmiş, vatandaşlar ve mektepliler ile sohbet etmiştir. Daha sonra Bor kazasından uğurlanmıştır. Başvekil İsmet Paşa, Niğde vilayetinde üç saat vakit geçirmiştir⁵⁷⁰. Daha sonra Başvekil İsmet Paşa yanında Ekonomi Bakanı Celal Bayar, Bayındırlık Bakanı Ali Bey ve beraberinde ki heyet ile heyet ile Niğde vilayetinden ayrılmıştır⁵⁷¹.

b.Askeri Müesseselerden Gelenler

Niğde vilayetinde görev yapan değerli komutan Ali Rıza Bey başka bir vilayete tayin olmuştur. Gerek imar alanında yapmış olduğu çalışma olsun gerekse halkevlerine göstermiş olduğu ilgi sebebiyle çok sevilen Komutan, Niğdeli yurttaşlar, askerler ve memurlar tarafından uğurlanmıştır⁵⁷².

Fırka Komutanlığı'na tayin edilen Miralay Yusuf Ziya Bey göreve başlamak üzere Niğde'ye gidecektir⁵⁷³.

Ordu müfettişi İzzettin Paşa Hazretleri ve Kolordu Komutanı Ali Hikmet Paşa Hazretleri Niğde'ye ziyarette bulunmuşlardır⁵⁷⁴.

c.Diğer Ziyaretçiler

Gazi Enstitüsünden mezun olan Koyunlu'dan Zati Fertek ile Mevlut Bey tatillerini geçirmek üzere Niğde'ye gitmişlerdir⁵⁷⁵.

Belediye Reisi'nin oğlu üniversite öğrencisi Ali Bey tatil nedeni ile Niğde de bulunmaktadır⁵⁷⁶.

⁵⁷⁰ 'Baş Vekilimiz Niğde'yi Şerefliendirdiler', **Resmi Niğde**, 20 İkinci Teşrin 1934, Sayı. 341, s. 1.

⁵⁷¹ 'İsmet Pş. Hz. ve Ekonomi, Nafia Bakanları Şehrimizde', **Resmi Niğde**, 20 İkinci Teşrin 1934, Sayı. 341, s. 2.

⁵⁷² 'Ali Rıza Paşa Hz.leri Gitti', **Resmi Niğde**, 16 Temmuz 1934, Sayı. 323, s. 1.

⁵⁷³ 'Yusuf Ziya Bey', **Resmi Niğde**, 30 Temmuz 1934, Sayı. 325, s. 1.

⁵⁷⁴ 'İzzettin ve Ali Hikmet Paşalar Hazaratı Şehrimizde', **Resmi Niğde**, 6 Ağustos 1934, Sayı. 326, s. 1.

⁵⁷⁵ 'Gazi Enstitüsünden', **Resmi Niğde**, 2 Temmuz 1934, Sayı. 321, s. 2.

⁵⁷⁶ 'Ali Bey', **Resmi Niğde**, 9 Temmuz 1934, Sayı. 322, s. 2.

Niğdeli, İstanbul Yüksek Ticaret mektebi son sınıf öğrencileri Tahsin ve Kemal Bey'ler tatil için Niğde vilayetine gitmişlerdir⁵⁷⁷.

Banka veznedarı Faik Bey'in oğlu tıp fakültesi öğrencisi Ferit Bey tatil için Niğde vilayetine gitmiştir⁵⁷⁸.

Şurayı Devlet birinci sınıf öğrencisi mülazımlarından Ziya Bey memleketi Niğde'yi ziyaret etmiştir⁵⁷⁹.

2.1935 Yılında Ziyaret Düzenleyenler

Niğdeli Abidin Özmen Bey, memleketine ziyarette bulunmuştur. Bu ziyareti dört gün sürmüştür. Daha sonra Ekspres ile Ankara'ya hareket etmiştir⁵⁸⁰.

Niğde vilayetinde görev yapan Vali Ziya Bey, on gün müddetle tatile çıkmıştır. İlbay, vilayete dönünceye kadar Valilik görevini vekaleten Nevşehir kazası İlbayı Necip Yılmaz üslenmiştir⁵⁸¹.

3.1936 Yılında Ziyaret Düzenleyenler

a.Devlet Müesseselerinden Gelenler

Sayın saylav Halit Mengi tatilini geçirmek üzere 1 ay Bor da kalmıştır⁵⁸².

Maden mühendis müdürü Fehmi Esen vilayet merkezine gitmiştir. Burada Maden ve köylerine yapılacak okul binaları için malzeme tedarik etmiştir⁵⁸³.

Yeni alınan karar ile C.H.P. başkanlıkları vilayet valiliklerine verilmiştir. Bu hususta görev alan Vali Faik Üstün davet üzerine Ankara'ya gitmiştir⁵⁸⁴.

Haziran ayında Niğde vilayetinde ki kültür işlerini incelemek üzere Kültür Bakanlığı müfettişlerinden Reşat Nuri Bey ve Ekrem Bey Niğde'ye ziyarette bulunmuştur. Ortaokulları gezerek teftişlerine başlamışlardır⁵⁸⁵.

⁵⁷⁷ 'Gelenler', **Resmi Niğde**, 30 Temmuz 1934, Sayı. 325, s. 1.

⁵⁷⁸ 'Ferit Bey', **Resmi Niğde**, 24 Eylül 1934, Sayı. 333, s. 1.

⁵⁷⁹ 'Ziya Bey', **Resmi Niğde**, 12 İkinci Teşrin 1934, Sayı. 340, s. 2.

⁵⁸⁰ 'Birinci Genel İspektör Şehrimizde', **Niğde**, 23 Eylül 1935, Sayı. 383, s. 1.

⁵⁸¹ 'İlbayımız Ankara'ya Gitti', **Niğde**, 30 Birinci Kanun 1935, Sayı. 397, s. 1.

⁵⁸² 'Bay Halit Mengi', **Niğde**, 1 Haziran 1936, Sayı. 419, s. 1.

⁵⁸³ 'Fehmi Esen', **Niğde**, 1 Haziran 1936, Sayı. 419,

⁵⁸⁴ 'Valimiz Ankara'ya Gitti', **Niğde**, 22 Haziran 1936, Sayı. 422, s. 1.

Yaklaşık bir hafta Ankara da kalan Vali Faik Üstün, burada parti işlerini görüştüktan sonra Toros Ekspresi ile Niğde'ye dönmüştür⁵⁸⁶.

Kültür direktörü Turgut Bey, Nevşehir kazasına gitmiştir. Burada iki gün kaldıktan sonra vilayet merkezine dönmüştür⁵⁸⁷.

Vilayette bulunan göçmenlerin durumlarını kontrol etmek için Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Refik Saydam Niğde vilayetine ziyarette bulunacaktır. Bu ziyaretin Temmuz ayında olması beklenmektedir⁵⁸⁸.

Niğde Nafia Müdürlüğüne tayin edilen mühendis Hulusi Bey şehre giderek görevine başlamıştır⁵⁸⁹.

Genel Kültür müfettişi Reşat Nuri Bey de Niğde'ye ziyaret düzenlemiştir. Vilayette iki gün kaldıktan sonra buradan Merzifon'a geçmiştir. Diğer müfettiş Ekrem Bey de mektepleri teftiş etmek için Nevşehir ve Aksaray kazalarına gitmiştir⁵⁹⁰.

Kayseri milletvekili Nahit Bey, iki günlük tatilini Niğde de geçirmek için vilayette bulunmaktadır⁵⁹¹. Adana Erkek Öğretmen okul müdürü Naci Ecer de tatil için Niğde'ye gitmiştir⁵⁹².

Vilayet baytar müdürlüğüne Murat Bey tayin edilmiştir. Murat Bey vilayete giderek görevine başlamıştır⁵⁹³.

Vilayette teftişler maliye alanında devam etmiştir. Maliye dairesini incelemek üzere Ankara'dan teftiş heyeti vilayete giderek teftişlerine Nevşehir kazasından başlamışlardır⁵⁹⁴. Mülkiye müfettişi İsmail Hakkı Bey vilayete bağlı kazalarda incelemelerini yapmaktadır⁵⁹⁵.

⁵⁸⁵ 'Kültür Müfettişi Geldi', **Niğde**, 22 Haziran 1936, Sayı. 422, s. 2.

⁵⁸⁶ 'Valimiz Geldi', **Niğde**, 29 Haziran 1936, Sayı. 423, s. 1.

⁵⁸⁷ 'Bay Turgut', **Niğde**, 29 Haziran 1936, Sayı. 423, s. 1.

⁵⁸⁸ 'Sağlık Bakanı Gelecek', **Niğde**, 29 Haziran 1936, Sayı. 423, s. 1.

⁵⁸⁹ 'Nafia Direktörü Geldi', **Niğde**, 29 Haziran 1936, Sayı. 423, s. 1.

⁵⁹⁰ 'Kültür Müfettişleri Gittiler', **Niğde**, 29 Haziran 1936, Sayı. 423, s. 1.

⁵⁹¹ 'Gelenler', **Niğde**, 13 Temmuz 1936, Sayı. 425, s. 1.

⁵⁹² 'B. Naci Ecer', **Niğde**, 13 Temmuz 1936, Sayı. 425, s. 1.

⁵⁹³ 'Baytar Müdürü Geldi', **Niğde**, 13 Temmuz 1936, Sayı. 425, s. 2.

⁵⁹⁴ 'Maliye Müfettişleri Nevşehir de', **Niğde**, 20 Temmuz 1936, Sayı. 426, s. 1.

⁵⁹⁵ 'Mülkiye Müfettişi Geldi', **Niğde**, 27 Temmuz 1936, Sayı. 427, s. 2.

Adana Yamaçlı ilkokul başöğretmeni ve halkevi köycülük komitesi başkanı Niğdeli Şahin Bey, memleketine ziyarette bulunmuştur⁵⁹⁶.

Niğdeli olan yurttaşlarımızdan Aksaray ceza hakimi Halit Bey, Bursa Lisesi Riyaziye Öğretmeni Kemal Bey, Aksaray arkeolog müzesi memuru Vecdi Bey memleketlerine ziyarette bulunmuşlardır⁵⁹⁷.

Ulukışla kazası Belediye Başkanı Ünal Bey ve Nevşehir kazası Belediye Başkanı Şükrü Bey belediyeye ait işleri görüşmek üzere Niğde merkeze gitmişlerdir⁵⁹⁸.

Şehirde incelemelerini sürdüren Mülkiye Müfettişi İ. Hakkı Bey, Dahiliye Vekaletinden gelen yazı üzerine Niğde'den ayrılmıştır⁵⁹⁹.

Dahiliye Vekaletinin daveti üzerine Vali Faik Üstün vilayet işlerini görüşmek üzere Pazar günü Toros ekspresi ile Ankara'ya gitmiştir⁶⁰⁰.

İçel sayıyı Hamdi Bey, Ankara'dan Mersin'e gitmek için hareket etmiştir. Yolculuğu sırasında Niğde'ye de uğramış ve üç gün kalmıştır. Hamdi Bey, vilayetin bazı kısımları ile Bor kazasını gezmiştir. Ayrıca Kırklareli vilayeti ziraat müdürü Fuat Bey de Maraş'tan Niğde'ye geçmiş ve vilayette iki gün konaklamıştır⁶⁰¹.

Sağlık Bakanı Refik Saydam, göçmen yerleştirme işlerini halletmek için Niğde'ye ziyarette bulunacaktır. Vilayette iskan yerleşim yerlerini teftiş edecektir⁶⁰².

Vilayete yapılan teftişlerden biri de emniyet alanında olmuştur. Emniyet müfettişi İzzet Bey, Mehmet Ali Bey vilayete gitmiş ve emniyet işlerini incelemişlerdir⁶⁰³.

Zonguldak inşaat mühendisi Niğdeli Enver Bey memleketini ziyaret etmiştir⁶⁰⁴.

⁵⁹⁶ 'B. Şahin', **Niğde**, 27 Temmuz 1936, Sayı. 427, s. 2.

⁵⁹⁷ 'Gelenler', **Niğde**, 27 Temmuz 1936, Sayı. 427, s. 2.

⁵⁹⁸ 'Bay Y. Ünal ve B. Şükrü', **Niğde**, 27 Temmuz 1936, Sayı. 427, s. 2.

⁵⁹⁹ 'Mülkiye Müfettişi Gitti', **Niğde**, 31 Temmuz 1936, Sayı. 428, s. 1.

⁶⁰⁰ 'Valimiz Ankara'ya Gitti', **Niğde**, 7 Ağustos 1936, Sayı. 429, s. 1.

⁶⁰¹ 'Gelenler-Gidenler', **Niğde**, 7 Ağustos 1936, Sayı. 429, s. 1.

⁶⁰² 'Sağlık Bakanımız Şehrimize Geliyor', **Niğde**, 14 Ağustos 1936, Sayı. 430, s. 1.

⁶⁰³ 'Emniyet Müfettişleri', **Niğde**, 14 Ağustos 1936, Sayı. 430, s. 1.

⁶⁰⁴ 'Enver Bey', **Niğde**, 14 Ağustos 1936, Sayı. 430, s. 1.

Sağlık Bakanı Dr. Refik Saydam, Orta Anadolu'yu gezme kapsamında Niğde vilayetine de uğramıştır. Bu gezi, yerleştirilen göçmenlerin durumu hakkında tespit yapmak amacı taşımaktadır. Refik Saydam vilayete, tren ile gelmiştir. Kendilerini istasyon da Vali, parti üyeleri, Şarbay, Halkevi Başkanı ve yurttaşlar karşılamıştır. Vilayet makamında bir süre kalan Bakan, C.H.P. binası, halkevi, belediye ve hastaneyi ziyaret etmiştir. Daha sonra göçmenlerin yerleştirildiği Ovacık, Uluğağaç, Kıçağaç köylerine ziyaretlerde bulunmuştur. Bakana bu teftişleri sırasında Vali Faik Üstün, İskan Müdürü Dr. Cevdet Bey, sağlık müfettişi Dr. Fuat Bey eşlik etmiştir. Pazar gününe kadar vilayet merkezinde iskan işleri ile meşgul olan Bakan, daha sonra Aksaray kazasına gitmiştir. Bakana bu gezisinde Vali Faik Üstün, Şarbay Dr. Hüseyin Ülkü, Halkevi Başkanı ve sağlık müdürü vekili Dr. Kemal Bey eşlik etmiştir. Refik Saydam Bey özellikle Aksaray da kurutulan Karasaz bataklığına da gitmiş ve göçmenlerin yerleşimi için uygun olup olmadığına bakmıştır. Daha sonra Ereğli yolu ile Konya vilayetine hareket etmiştir. Vali Faik Üstün, Ereğli'ye kadar Bakan'a eşlik etmiştir. Daha sonra da Niğde merkeze dönmüştür⁶⁰⁵.

Vilayette Ziraat Bankası müdürlüğün de görev yapan Yahya Kurtulan Bey, Denizli Ziraat Bankası müdürlüğüne atanmıştır. Bu atama sonrası vilayetten demiryolu ile ayrılmıştır. Kendisini dostları, bankacılar ve Niğdeli yurttaşlar uğurlamıştır⁶⁰⁶. Niğde Ziraat Bankası müdürlüğüne ise Diyarbakır da görev yapan Remzi Bey tayin edilmiştir. Remzi Bey, Niğde'ye gelerek görevine başlamıştır⁶⁰⁷.

Sağlık alanında incelemelerde bulunmak üzere Konya bölgesi sağlık müfettişi Süleyman Faik Bey, Niğde'ye teftişlerde bulunmuştur. Daha sonra teftişlerine devam etmek için Kayseri vilayetine geçmiştir⁶⁰⁸.

Doğu vilayetlerini inceleyen İnhisarlar Bakanı Tarhan Bey, Niğde'ye de gitmiştir. Ali Tarhan Bey, Niğde vilayetinde Valilik makamını, parti, belediye ve halkevi müesseselerini ziyaret etmiştir. Bakan, Niğde'de ki Kayardı bölgesindeki elma bahçelerini gezmiştir. Kendisine, Vali, Şarbay, milletvekili Faik Soylu ve

⁶⁰⁵ 'Sağlık Bakanımızın Tetkik Gezisi', **Niğde**, 21 Ağustos 1936, Sayı. 431, s. 1.

⁶⁰⁶ 'Ziraat Bankası Müdürü', **Niğde**, 21 Ağustos 1936, Sayı. 431, s. 1.

⁶⁰⁷ 'Bay Remzi', **Niğde**, 21 Ağustos 1936, Sayı. 431, s. 2.

⁶⁰⁸ 'Sağlık Müfettişi', **Niğde**, 21 Ağustos 1936, Sayı. 431, s. 2.

Halkevi Başkanı eşlik etmiştir. Niğde vilayetinin başka bölgelerini de gezen Bakan, daha sonra yanındaki heyet ile vilayetten ayrılmıştır⁶⁰⁹.

Niğde vilayet mebusu Cavit Oral vilayete ziyarette bulunmuştur. Valilik, parti ve belediye binalarını gezmiştir. Daha sonra halkevine geçerek burada gençlere bir konuşma yapmıştır. Ardından da Bor kazasına hareket etmiştir⁶¹⁰.

Sayın mebuslardan Vefik Bey de Toros ekspresi ile Niğde'ye gidenlerdendir⁶¹¹. Mebus, Bor kazasına gitmiş Bor da bir süre kaldıktan sonra vilayet merkezine geçmiş burada halkevi ve partililer ile görüşmeler yapmıştır. Daha sonra Nevşehir ve Aksaray kazalarına gitmiştir. Teftişlerini tamamladıktan sonra Bor kazasına dönmüştür⁶¹².

Başvekil İsmet İnönü, Doğu vilayetlerini teftiş etmek için Ankara'dan doğuya giderken Niğde vilayetinden geçmiştir. Dönüşte ise demiryolunu kullanmıştır⁶¹³.

Nevşehir kaymakamı Besim Bey, kaza işlerini görüşmek üzere vilayet merkezine gitmiştir⁶¹⁴.

Aynı zamanda Niğde vilayetindeki işlerini incelemek üzere profesörler, yetkili kişiler de vilayete gelip gitmektedir. Bunlardan birisi de; Ziraat Sanatları Enstitüsü Prof. Dr. Gengiosa'nın gelişidir. Niğde vilayetinde ki şarap ve pekmez üretimini gözden geçirmek için gelen Profesör, Fertek köyüne giderek evlerin bahçelerinde kaynatılan pekmezleri görmüştür. Teftişlerinin ardından akşamüzeri Toros Ekspresi ile Ankara'ya dönmüştür⁶¹⁵.

Devlet erkanından Niğde vilayetine ziyarette bulunan bir diğer Bakan, Maliye Vekili Fuat Ayrancı olmuştur. İktisat Vekili Celal Bayar ile doğu vilayetlerini incelemeye çıkan Bakan, Marşendiz treni ile Niğde'ye uğramıştır. Kendisini Vali, Belediye Başkanı, Halkevi Reisi, Defterdar Vekili karşılamıştır. İlk önce hükümet konağına geçilmiş ve mali kayıtlar incelenmiştir. Daha sonra halkevine gidilerek yeni yapılan salon incelenmiştir. Ardından Kayardı bahçelerini gezen vekil, istasyona

⁶⁰⁹ 'İnhisarlar Bakanı Şehrimizde', **Niğde**, 4 Eylül 1936, Sayı. 433, s. 1.

⁶¹⁰ 'Bay C.İ. Oral', **Niğde**, 4 Eylül 1936, Sayı. 433, s. 1.

⁶¹¹ 'B.A. Vefik Uluçay', **Niğde**, 11 Eylül 1936, Sayı. 434, s. 1.

⁶¹² 'B.A. Vefik Uluçay', **Niğde**, 18 Eylül 1936, Sayı. 435, s. 1.

⁶¹³ 'Başvekil İsmet İnönü Şehrimizden Geçti', **Niğde**, 2 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 437, s. 1.

⁶¹⁴ 'Nevşehir Kaymakamı Şehrimize Geldi', **Niğde**, 2 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 437, s. 1.

⁶¹⁵ 'Şarap Mütahassısı Geldi', **Niğde**, 9 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 438, s. 2.

dönerek Kayseri'ye hareket etmiştir. Bu gezi sırasında Vekil Fuat Bey Niğde de yapılan faaliyetlerden ve düzenli şekilde uygulanan yeniliklerden memnun kalmıştır⁶¹⁶.

Elazığ halkevi rejisörü ve Türk sanatkarı Ertuğrul Sadi Tek, İstanbul'dan Elazığ'a giderken Niğde vilayetine de uğramıştır. Niğde de Çocuk Esirgeme Kurumu ve Kızılay yararına sahneye çıkacaktır⁶¹⁷.

C.H.P. İl Yön. Kurul üyesi ve halkevi başkanı Naim Erem Bey, ocak kongrelerinin başlamasından dolayı parti işleri için Arapsun'a gitmiştir⁶¹⁸.

C.H.P. Genel Yön. Kurul üyesi Münir Akkaya, parti işlerini incelemek üzere Toros treni ile Niğde vilayetine uğramıştır. Bor ve Ulukışla kazalarında teftişlerini yapmış ve akşamüzeri tren ile Ankara'ya hareket etmiştir⁶¹⁹.

Vilayette göreve başlayacak olan yetkililerde Niğde'ye gitmektedirler. Bunlardan biri de Emniyet memuru Avni Beydir. Avni Bey Niğde'ye tayin edilmiş ve görevine başlamak için vilayete gitmiştir⁶²⁰.

Diğer bir tayin de Orman Mühendis Müdürlüğü'nde olmuştur. Tayini gerçekleşen Kemal Bey görevine başlamak için Niğde'ye gitmiştir⁶²¹.

Niğde vilayetini geliştirmek amacıyla yapılan işlerden biri fidan dikimidir. Bu amaçla Ziraat Mıntıka Mütihazası Ekrem Üzümeri, dikilecek olan fidanları getirmek için Kayseri'ye gitmiştir⁶²².

Nevşehir de yapılmakta olan elektrik santral binasına kereste almak için Pozantı ve Mersin'e giden Nevşehir Belediye Reisi Şükrü Bey, vilayete dönmüştür⁶²³.

Matbaa müdürü Ferit Ecer, köylerde yapılacak olan Ocak Kongrelerinde görev almıştır. Bu nedenle vilayetin köylerinde bulunmaktadır⁶²⁴. C.H.P. Niğde İlyön

⁶¹⁶ 'Maliye Vekili Ankara'ya Döndü', **Niğde**, 16 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 439, s. 1.

⁶¹⁷ 'Ertuğrul Sadi Tek', **Niğde**, 16 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 439, s. 1.

⁶¹⁸ 'Gidenler', **Niğde**, 4 İkinci Teşrin 1936, Sayı. 442, s. 1.

⁶¹⁹ 'Giresun Saylavı Münir Akkaya Şehrimizde', **Niğde**, 13 İkinci Teşrin 1936, Sayı. 443, s. 1.

⁶²⁰ 'Emniyet Memuru Geldi', **Niğde**, 20 İkinci Teşrin 1936, Sayı. 444, s. 1.

⁶²¹ 'Orman Mühendis Muavini Geldi', **Niğde**, 27 İkinci Teşrin 1936, Sayı. 445, s. 1.

⁶²² 'Ekrem Üzümeri', **Niğde**, 4 Birinci Kanun 1936, Sayı. 446, s. 1.

⁶²³ 'B. Şükrü', **Niğde**, 25 Eylül 1936, Sayı. 436, s. 2.

⁶²⁴ 'Ferit Ecer', **Niğde**, 11 Birinci Kanun 1936, Sayı. 447, s. 1.

kongresine katılmak için T.B.M.M.'si Kayseri sayıyı Reşit Bey ve vilayet kazaları Murahhas heyet üyeleri Niğde'ye gitmeye başlamışlardır⁶²⁵.

b.Askeri Müesseselerden Gelenler

Jandarma Mıntika Komutanı Yarbay Refik Bey, incelemelerde bulunmak üzere Aksaray kazasına gitmiş ve teftişlerini tamamladıktan sonra merkeze dönmüştür⁶²⁶.

General Ziya Ekinci, Yozgat vilayetindeki kıtaları teftiş etmek için Yozgat'a gitmiştir⁶²⁷.

Erciş de görev yapan askerlik şube başkanı genç Niğdeli Halil Nuri, Bor kazasını ziyaret etmiştir. Bor da bulunan Halil Nuri Kitapevi'nin de sahibi olan genç geçirdiği kaza sebebiyle uzun süre rahatsızlık çekmiştir⁶²⁸.

Orgeneral İzzettin Bey ile Korgeneral Mümtaz Bey, otoyol ile Niğde vilayetinden ayrılmışlardır. Vilayetteki son günlerinde kendileri şerefine belediye de otuz kişilik öğle şöleni verilmiştir. Davette Vali, Tuğ ve Tüm Generaller başta olmak üzere devlet idarecileri hazır bulunmuşlardır⁶²⁹.

4.1937 Yılında Ziyaret Düzenleyenler

a.Devlet Müesseselerinden Gelenler

Bu yıl içerisinde devlet erkanından önemli şahıslar Niğde vilayetini ziyaret etmişlerdir. Anadolu vilayet gezisi kapsamında da, Dahiliye Bakanı ve C.H.P. Genel Sekreteri Şükrü Kaya Niğde vilayetine uğramıştır. Şükrü Kaya'yı istasyon da Vali Faik Üstün, Şarbay Hüseyin Ülkü, halkevi başkanı Naim Erem, genel meclis üyeleri ve yurttaşlar karşılamıştır. Şükrü Kaya, heyet ile ilk önce Vali Konağı'na gitmiştir. Buradan halkevine geçmiş, yapılan salonu gezmiş ve Halkevi Başkanını tebrik etmiştir. Ayrıca elma bahçelerinin yoğun olduğu Kayardı bağlarını, müze olarak

⁶²⁵ 'B. Reşit', **Niğde**, 25 Birinci Kanun 1936, Sayı. 448, s. 1.

⁶²⁶ 'Bay Refik Aksaray'a Gitti', **Niğde**, 15 Haziran 1936, Sayı. 421, s. 1.

⁶²⁷ 'Tümkomutanımız Teftişi', **Niğde**, 13 Temmuz 1936, Sayı. 425, s. 1.

⁶²⁸ 'B. Halil Nuri', **Niğde**, 20 Temmuz 1936, Sayı. 426, s. 1.

⁶²⁹ 'Generaller Gittiler', **Niğde**, 2 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 437, s. 1.

kullanılan Akmedrese'yi ve Alaeddin camisini gezmiştir. Daha sonra Ankara'ya hareket etmek üzere yola çıkmıştır⁶³⁰.

Konya da bulunan Mülkiye müfettişleri Cevat ve Nuri Bey'ler Niğde vilayetine giderek belediye ve resmi daireleri teftişe başlamışlardır⁶³¹.

Halkevi ispekeri, ülkücü ve genç şair Behçet Kemal Çağlar, Toros treni ile Niğde vilayetine gitmiştir. Öncelikli olarak Bor kazasına gitmiş, Bor halkevi çalışmalarını incelemiş, gençlerle sohbet etmiştir. Daha sonra merkeze geçmiş ve merkez halkevi çalışmalarını incelemiştir. Halkevi komite başkanları ile görüşmüştür. Vilayetteki iki günlük gezisinin ardından Toros ekspresi ile Ankara'ya dönmüştür⁶³².

Niğde sayılları olan Bay Faik Soylu ve Bay Halit Mengi de vilayete ziyarette bulunmuşlardır⁶³³.

Arapsun Kaymakamlığı'na tayin edilen Nazmi Güven Bey ile Jandarma Bölük Komutanı Hulki Bey Arapsun'a giderek görevlerine başlamışlardır⁶³⁴.

Başvekil İsmet İnönü, Dış İşleri Bakanı Aras Bey, Ekonomi Bakanı Celal Bayar, Gümrük Bakanı Rana Tarhan, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Ereğli de fabrika açılış törenine katılmak için trenle Niğde'den geçmişlerdir. Vali Faik Üstün şehrin idari yöneticileri istasyon da İsmet İnönü ve heyeti karşılamışlardır. Beş dakikalık görüşme sonunda Ereğli'ye hareket edilmiştir⁶³⁵.

Mart ayında T.B.M.M.'sinin tatil olması münasebeti ile sayıllar Halit Mengi Bor kazasına gitmiştir⁶³⁶.

Niğde vilayeti kültür direktörlüğüne tayin edilen Halil İbrahim Bey, görevine başlamak üzere Niğde'ye gitmiştir⁶³⁷.

Kültür Bakanlığı Genel İspekterlerinden Reşat Nuri Bey, Niğde vilayetindeki kültür işlerini teftiş etmek için Niğde'ye ziyarette bulunacaktır⁶³⁸.

⁶³⁰ 'Dahiliye Vekili ve C.H.P Genel Sekreteri Şükrü Kaya Şehrimizde', **Niğde**, 12 Mart 1937, Sayı. 458, s. 1.

⁶³¹ 'Mülkiye Müfettişleri Geldi', **Niğde**, 19 Mart 1937, Sayı. 459, s. 1.

⁶³² 'Halkevleri İspekeri B. Behçet Kemal Çağlar Şehrimizde', **Niğde**, 26 Mart 1937, Sayı. 460, s. 1.

⁶³³ 'Bay Faik Soylu ve Bay Halit Mengi', **Niğde**, 26 Mart 1937, Sayı. 460, s. 1.

⁶³⁴ 'Arapsun Kaymakamı Geldi', **Niğde**, 2 Nisan 1937, Sayı. 461, s. 1.

⁶³⁵ 'Baş Vekilimiz İsmet İnönü Şehrimizden Geçti', **Niğde**, 9 Nisan 1937, Sayı. 462, s. 1.

⁶³⁶ 'Halit Mengi', **Niğde**, 5 Mart 1937, Sayı. 457, s. 1.

⁶³⁷ 'Kültür Direktörü Geldi', **Niğde**, 9 Nisan 1937, Sayı. 462, s. 2.

Nisan ayı içerisinde, vilayete 23 Nisan kutlamaları için milletvekili Halit Mengi gitmiştir. Yine bu ayda Sıhhat ve İçtimai Muavenet İskan Müfettişi Adil Güven vilayetteki iskan işlerini incelemek üzere Niğde de bulunmuştur. Diğer bir teftiş de kültür alanında olmuştur. Kültür işlerini incelemek üzere Kültür Bakanlığı Genel İspekterlerinden Osman Bey, İsmail Bey ve Hilmi Bey Niğde'ye ziyarette bulunmuşlardır⁶³⁹.

Ziraat mütehasısı Ekrem Üzümeri Bey, sürülmesi biten Karasaz arazisine göçmen yerleştirme işleri ile meşgul olmak üzere Aksaray'a gitmiştir⁶⁴⁰.

C.H.P. İlçe Yön. Kurul Başkanı ve vilayet daimi encümen azası Ferit Ecer, kardeşi Adana Erkek Öğretmen Okulu direktörü Naci Ecer ve diğer kardeşi Arapsun müstantığı Necati Ecer ile Niğde vilayetine gitmişlerdir. Necati ve Naci Ecer vilayette bir iki gün kaldıktan sonra işlerine dönmüşlerdir⁶⁴¹.

Haziran ayında milletvekilleri Faik Soylu ve Halit Mengi, Mülkiye Başmüfettişi Hüsnü Bey Niğde vilayetine ziyarette bulunmuşlardır⁶⁴².

Mülkiye Baş Müfettişi vilayetteki vazifelerini on günde tamamlamıştır. Teftişlerine Nevşehir kazasında devam edecektir⁶⁴³.

Niğde vilayeti adına Tayyare Kongresine katılan Avukat Hasan Sabri ve Ulukışla Belediye Reisi Yakup Ünal vilayete dönmüşlerdir⁶⁴⁴.

Haziran ayındaki ziyaretinden sonra Ankara'ya dönen Faik Soylu, Temmuz ayında da Niğde'ye gitmiştir⁶⁴⁵.

Adana ilköğretim direktörü Niğdeli Naci Ecer de Toros ekspresi ile memleketine ziyarette bulunmuştur⁶⁴⁶.

Diğer bir Niğdeli öğretmen Ahmet Öztekin de vilayete gitmiştir. Ahmet Öztekin, İstanbul Büyükkada Ortaokul direktörlüğü görevini sürdürmektedir⁶⁴⁷.

⁶³⁸ 'Bay Reşat Nuri', **Niğde**, 26 Nisan 1937, Sayı. 464, s. 1.

⁶³⁹ 'Hafta İçinde Şehrimize Gelenler', **Niğde**, 26 Nisan 1937, Sayı. 464, s. 1.

⁶⁴⁰ 'B. Ekrem Üzümeri', **Niğde**, 21 Mayıs 1937, Sayı. 468, s. 2.

⁶⁴¹ 'Gelenler ve Gidenler', **Niğde**, 18 Haziran 1937, Sayı. 472, s. 1.

⁶⁴² 'Gelenler', **Niğde**, 25 Haziran 1937, Sayı. 473, s. 1.

⁶⁴³ 'Bay H. Hüsnü Nevşehir'e Gitti', **Niğde**, 2 Temmuz 1937, Sayı. 474, s. 1.

⁶⁴⁴ 'Gelenler', **Niğde**, 9 Temmuz 1937, Sayı. 475, s. 1.

⁶⁴⁵ 'Saylavımız B. Faik Soylu Geldi', **Niğde**, 16 Temmuz 1937, Sayı. 476, s. 1.

⁶⁴⁶ 'Bay Naci Ecer', **Niğde**, 16 Temmuz 1937, Sayı. 476, s. 1.

İskan İşleri Genel Direktörü Dr. Cevdet Bey ve Kızılay Cemiyeti ispekteri Mazlum Bey Niğde vilayetine gitmiştir. Vilayet merkez ve kazaları olan Aksaray, Bor, Nevşehir, Ulukışla mevkilerine Kızılay Cemiyeti tarafından yaptırılacak olan 949 göçmen evleri için incelemelerde bulunacaktılar⁶⁴⁸.

Temmuz ayının son haftasında vilayete ziyarette bulunan kişiler; C.H.P Aksaray İlçe Yön. Kurul Başkanı ve İl Özel Kurul üyesi Avukat İzzet Turan'a Niğde vilayetine gitmişlerdir. Sulh hakimliğine tayin edilen Nevşehir Müddei Umumi hakim Hüseyin Bey Niğde'ye giderek görevine başlamıştır. Tekirdağ iskan müdürlüğünden Niğde iskan müdürlüğüne atanan Münir Bey de şehre gidenlerden olmuştur. Ayrıca Macar eski eserler mütehasısı Dr. Alim Canın, Niğde vilayetine gitmiş ve eski Türklerin hayvan besleme tarzları üzerine inceleme yapmaya başlamıştır. Yapacağı araştırma için kendisine Niğde il müzesi memuru Kemal Kiper eşlik etmiştir⁶⁴⁹.

Niğde sayısları İhsan Cavit Oral yayla yapmak için vilayete gitmiştir⁶⁵⁰.

Diğer yandan Niğde gazetesi yazarı Zeki Oral da İstanbul da uçak modelciliği kursunda idi. Zeki Oral bu kursta uçakların nasıl yapıldığı hakkında bilgi sahibi olmuştur. Kursu bitiren Zeki Oral, Niğde vilayetine dönmüştür⁶⁵¹.

C.H.P. ve halkevi ispekteri Bursa vekili Dr. Galip Kahraman demiryolu ile Niğde'ye uğrayacaktır⁶⁵².

Ulukışla Belediye Başkanı ve C.H.P İlçe Yön. Kurul Başkanı Yakup Ünal Niğde merkeze ziyarette bulunacaktır⁶⁵³.

Vilayet iskan müdürü Münir Bey de Vali Faik Bey'in talimatı ile göçmen yerleşimlerini incelemek üzere Nevşehir kazasına gitmiştir⁶⁵⁴.

Adana ilköğretim okul direktörü Niğdeli Naci Ecer de mekteplerin açılması nedeniyle görevini yapmak üzere Niğde'den ayrılmıştır⁶⁵⁵.

⁶⁴⁷ 'Ahmet Öztekin', **Niğde**, 16 Temmuz 1937, Sayı. 476, s. 1.

⁶⁴⁸ 'İskan İşleri Direktörü Dr. B. Cevdet, Kızılay Cemiyeti Genel İspekterlerinden Bay Mazlum Şehrimize Geldiler', **Niğde**, 23 Temmuz 1937, Sayı. 477, s. 1.

⁶⁴⁹ 'Hafta İçinde Şehre Gelenler', **Niğde**, 30 Temmuz 1937, Sayı. 478, s. 1.

⁶⁵⁰ 'B. İhsan Cavit Oral', **Niğde**, 6 Ağustos 1937, Sayı. 479, s. 1.

⁶⁵¹ 'Bay Zeki Oral', **Niğde**, 13 Ağustos 1937, Sayı. 480, s. 1.

⁶⁵² 'Parti İspekteri', **Niğde**, 20 Ağustos 1937, Sayı. 481, s. 1.

⁶⁵³ 'Yakup Ünal', **Niğde**, 27 Ağustos 1937, Sayı. 482, s. 1.

⁶⁵⁴ 'Vilayet İskan Müdürü Nevşehir'e Gitti', **Niğde**, 17 Eylül 1937, Sayı. 485, s. 1.

İstanbul da yapılacak olan Türk Tarih Kurultayı'na Niğde Halkevi'ni temsil etmek üzere öğretmen Hüseyin Ulusoy katılacaktır. Kurultaya katılmak için Toros ekspresi ile yola çıkmıştır⁶⁵⁶.

Ankara Siyasal Bilgiler Okulu Medeni Hukuk Profesörü, Niğdeli Hüseyin Avni Göktürk vilayete gelerek iki gün tatil yapmıştır⁶⁵⁷.

Ankara Yüksek Ziraat Doçenti Dr. Şevket Reşit Hatip, Orta Anadolu vilayetlerini inceleme kapsamında Niğde'ye de uğramıştır. Vilayet merkezinde, kaza ve köylerde dört gün kalmıştır. Yapmış olduğu incelemeleri ise Tarım Bakanlığı adına yapmaktadır. İncelemelerin ardından vilayetten ayrılmıştır⁶⁵⁸.

Yeni Mersin gazetesi ve matbaa sahibi Fuat Bey, Niğde vilayetine gitmiştir. Üç gün kaldıktan sonra Posta treni ile Mersin'e hareket etmiştir⁶⁵⁹.

Niğde sayıyı Halit Mengi, İçel milletvekili Hamdi Ongun, Urfa milletvekili Fuat Bey Niğde vilayetini ziyaret etmişlerdir⁶⁶⁰.

Yine Niğde vilayeti milletvekili olan Ahmet Vefik Bey, tren ile Niğde'ye gitmiştir. İlk olarak Valiliğe ziyarette bulunmuştur. Daha sonra C.H.P. binası ve halkevini ziyaret etmiştir. İnşa edilen mektepleri gezmiştir. Ayrıca Niğde gazetesinin basıldığı matbaayı da ziyaret etmiş ve görevliler ile sohbet etmiştir⁶⁶¹.

Vilayet Emniyet Amiri Ekrem Bey, Emniyet Genel Direktörlüğü ile görüşmek üzere Toros ekspresi ile Ankara'ya gitmiştir⁶⁶².

Vilayette teftişler aralık ayında da devam etmiştir. Bunlardan birini de Kültür Bakanlığı başmüfettişi Rasim Bey gerçekleştirmiştir. Niğde vilayetine gelerek teftişlerini tamamlayan Rasim Bey buradan Kayseri vilayetine hareket etmiştir⁶⁶³.

Ulukışla kazası Belediye Reisi ve C.H.P. İlçe Yön. Kurul Başkanı Yakup Ünal, Niğde vilayeti merkezine ziyarette bulunmuştur⁶⁶⁴. Bor kazası C.H.P. İlçe Yön.

⁶⁵⁵ 'Naci Ecer', **Niğde**, 17 Eylül 1937, Sayı. 485, s. 2.

⁶⁵⁶ 'Hüseyin Ulusoy', **Niğde**, 17 Eylül 1937, Sayı. 485, s. 2.

⁶⁵⁷ 'B. Hüseyin Avni Göktürk', **Niğde**, 24 Eylül 1937, Sayı. 486, s. 1.

⁶⁵⁸ 'Gelenler', **Niğde**, 24 Eylül 1937, Sayı. 486, s. 1.

⁶⁵⁹ 'Fuat', **Niğde**, 24 Eylül 1937, Sayı. 486, s. 2.

⁶⁶⁰ 'Şehrimize Gelenler', **Niğde**, 8 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 488, s. 1.

⁶⁶¹ 'B. Ahmet Vefik Uluçay', **Niğde**, 15 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 489, s. 1.

⁶⁶² 'Emniyet Amiri Ankara'ya Gitti', **Niğde**, 5 Birinci Kanun 1937, Sayı. 496, s. 1.

⁶⁶³ 'Kültür Baş Müfettişi', **Niğde**, 24 Birinci Kanun 1937, Sayı. 499, s. 1.

⁶⁶⁴ 'Bay Yakup Ünal', **Niğde**, 31 Birinci Kanun 1937, Sayı. 500, s. 2.

Kurul Başkanı Cevdet Ülkü de parti ve halkevine ait işleri görüşmek üzere Niğde merkeze gitmiştir⁶⁶⁵.

b.Askeri Müesseselerden Gelenler

Genelkurmay Başkanı Fevzi Çakmak, Orgeneral İzzetin Bey ve Korgeneral Mümtaz Bey ile Niğde'ye ziyarette bulunmuşlardır. Kendisini Belediye Başkanı Dr. Hüseyin Ülkü, Parti ve belediye üyeleri karşılamıştır. Fevzi Çakmak Nevşehir yolu ile Niğde vilayetine gelmiştir. Kendisini bir kıta asker ve kadın-erkek yüzlerce yurttaşlar karşılamıştır. Fevzi Çakmak öncelikle Aksaray ve Nevşehir kazalarında köylere uğrayarak yurttaşlarla sohbet etmiştir. Daha sonra yanındaki heyet ile şehir merkezinde ki askeri kıtaları teftiş etmiştir. Bir gece vilayette kaldıktan sonra Niğde'den ayrılmıştır⁶⁶⁶.

c.Diğer Ziyaretçiler

Niğde vilayetine, komşu illerden yurttaşlar yayla için gitmeye başlamışlardır. Niğde ile ekonomik ilişkileri olan komşu vilayetler, Seyhan, İçel ve ilçeleri Tarsus, Ceyhan'dır. Bu bölgelerden vatandaşlar Niğde'ye gezi amaçlı uğramaktadırlar. Niğde vilayetine ulaşım eski tarihlerde katır, eşek veya at arabaları ile olurken bu tarihlerde demiryolu ulaşımı ile dört beş saatte gidebilmektedirler. Niğde'ye yayla yapmak için uğramak isteyenlere Belediye Başkanı her türlü kolaylığı sağlamaktadır⁶⁶⁷.

Kamuran Bozkır, Anadolu'yu bisikletle gezmek için yola çıkmıştır. Bu kapsamda başta Bala'ya gitmiştir. Bala'dan Kırşehir'e geçmiştir. Burada iki gün kaldıktan sonra Kayseri vilayetine hareket etmiş ve Niğde'ye uğramıştır. Niğde vilayetin de Bozkır Türk Spor Kurumunun bölge teşkilatı olan yerlerde başkanlar tarafından misafir edilmektedir. Niğdeliler tarafından iki gün misafir edilmiştir. Buradan da Pozantı'ya hareket etmiştir. Pozantı'dan sonra Karaman, Konya, Afyon, Kütahya, Bilecik, Bursa ve İstanbul şehirlerine uğrayacaktır. Son olarak Ankara'ya geçmesi beklenmektedir⁶⁶⁸.

⁶⁶⁵ 'B.C. Ülkü', **Niğde**, 31 Birinci Kanun 1937, Sayı. 500, s. 2.

⁶⁶⁶ 'Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak Şehrimizde', **Niğde**, 3 Eylül 1937, Sayı. 483, s. 1.

⁶⁶⁷ 'Seyhan'dan Yayla İçin Gelenler Çoğalıyor', **Niğde**, 11 Haziran 1937, Sayı. 471, s. 1-2.

⁶⁶⁸ 'Şair ve Bisikletçi Kamuran Bozkır Bisikleti ile Şehrimizde', **Niğde**, 17 Eylül 1937, Sayı. 485,

5.1938 Yılında Devlet Müesseselerinden Ziyaret Düzenleyenler

Ankara da bulunan Belediye Reisi Hüseyin Ülkü, Toros ekspresi ile Niğde'ye dönmüştür⁶⁶⁹.

Vilayette bulunan vilayet meclisi, genel kurul üyeleri yaptıkları toplantının ardından vilayetten ayrılmışlardır. Niğde vilayet daimi encümen üyesi Ferit Ecer, Arapsun'a gitmiştir. Vilayet eski ziraat müdürü Ekrem Üzümeri Niğde'yi ziyaret etmiştir. Vilayette bir süre kaldıktan sonra Ankara'ya hareket etmiştir. Ulukışla kazasında görev yapan Ulukışla Şarbayı Yakup Ünal vilayet merkezine gitmiş ve işlerini bitirdikten sonra Ulukışla'ya dönmüştür⁶⁷⁰.

Niğde sayıllarından Faik Soylu ile Halit Mengi vilayete ziyarette bulunmuşlardır⁶⁷¹.

Vali Faik Üstün, Toros treni ile Ankara'ya gitmiştir. Ankara da; hem 1938 yılı mali bütçesini Bakanlıklara sunacak hem de Aksaray azmi milli şirketinin yapacağı genel toplantıya katılacaktır⁶⁷². On gün Ankara da kalan Vali ve Parti Başkanı Faik Bey, Niğde'ye dönmüştür⁶⁷³.

Develi Kaymakamı İhsan Ecemiş işlerini halletmek için Niğde merkeze uğramıştır⁶⁷⁴.

Niğde vilayeti ziraat müdürü Fuat Kuşçu, Ziraat Kongresi'ne katılmak için Ankara'ya hareket etmiştir⁶⁷⁵.

Mayıs ayında vilayette elektrik açma töreni olmuştur. Törene katılmak için milletvekilleri, kazalardan törene katılacaklar merkeze gitmeye başlamıştır. Ankara Belediye Fen Müdür Muavini Asım Doğanay Bey de Toros Ekspresi ile Niğde'ye gitmiştir⁶⁷⁶.

s. 1-2.

⁶⁶⁹ 'Şarbay Dr. Operatör H. Ülkü Geldi', **Niğde**, 25 Şubat 1938, Sayı. 508, s. 2.

⁶⁷⁰ 'Gidenler', **Niğde**, 18 Mart 1938, Sayı. 511, s. 1.

⁶⁷¹ 'Saylav', **Niğde**, 25 Mart 1938, Sayı. 512, s. 1.

⁶⁷² 'İlbayımız Ankara'ya Gitti', **Niğde**, 1 Nisan 1938, Sayı. 513, s. 1.

⁶⁷³ 'İlbayımız Ankara'dan Döndüler', **Niğde**, 8 Nisan 1938, Sayı. 514, s. 1.

⁶⁷⁴ 'B. İhsan Ecemiş', **Niğde**, 15 Nisan 1938, Sayı. 515, s. 1.

⁶⁷⁵ 'B. Fuat Kuşçu', **Niğde**, 29 Nisan 1938, Sayı. 517, s. 2.

⁶⁷⁶ 'Gelenler', **Niğde**, 6 Mayıs 1938, Sayı. 518, s. 1.

Vali ve Parti Başkanı Faik Üstün, Toros Ekspresi ile İstanbul'a gitmiştir⁶⁷⁷. Yaklaşık bir ay İstanbul da kalan Vali, yine Toros treni ile Niğde'ye dönmüştür⁶⁷⁸.

Ulukışla Şarbayı Yakup Ünal, Temmuz ayında vilayet merkezine giderek işlerini halletmiştir. Daha sonra tekrar Ulukışla kazasına dönmüştür⁶⁷⁹.

Felsefe öğretmeni Niğdeli Ali Soylu tatilini geçirmek için Niğde'ye gitmiştir⁶⁸⁰.

Nevşehir Kaymakamlığı'na tayini olan Mesut Bey de görevine başlamak için Niğde'ye gitmiştir⁶⁸¹.

Mebus Cavit Oral, Niğde'ye gitmiş; Bor, Aksaray, Arapsun ve Nevşehir kazalarını teftiş etmiştir⁶⁸².

Tıbbiyeden mezun olan Niğdeli Dr. Cavit Başar, görevine başlamak için Adana'ya gitmiştir⁶⁸³.

Nevşehir kazasında hayvanların hastalıklarının büyüdüğünü haber alan vilayet veteriner müdürü Zihni Akdoğan incelemeler yapmak ve hastalıklı hayvanları tedavi etmek üzere Nevşehir'e gitmiştir⁶⁸⁴.

Bu yıl yapılacak belediye seçimleri için seçim daireleri oluşturulmuştur. Bu seçim dairelerini incelemek üzere vilayet saylavı Ahmet Vefik Uluçay ve Dr. Abravaka, Toros treni ile vilayete gitmişlerdir⁶⁸⁵. Seçim işleri için Nevşehir Belediye Reisi Şükrü Sürer ve Aksaray Reisi Muhittin Perek hafta için de vilayet merkezine uğramışlardır. Belediyede seçim işleri ile ilgili temaslarda bulunmuşlardır⁶⁸⁶.

İlbay ve Parti Başkanı Faik Üstün, Ankara'ya gitmiştir⁶⁸⁷.

Saylavlar Faik Soylu, Ahmet Vefik Uluçay, Dr. Abravaka merkez ve kazalarda vatandaşların dertleri ile meşgul olduktan sonra Ankara'ya gitmişlerdir⁶⁸⁸.

⁶⁷⁷ 'Vali ve Parti Başkanımız B. Faik Üstün İstanbul da', **Niğde**, 3 Haziran 1938, Sayı. 522, s. 1.

⁶⁷⁸ 'İlbayımız Şehrimize Onur Verdiler', **Niğde**, 8 Temmuz 1938, Sayı. 527, s. 2.

⁶⁷⁹ 'Yakup Ünal', **Niğde**, 8 Temmuz 1938, Sayı. 527, s. 3.

⁶⁸⁰ 'B. Ali Soylu', **Niğde**, 5 Ağustos 1938, Sayı. 531, s. 1.

⁶⁸¹ 'Nevşehir Kaymakamı', **Niğde**, 5 Ağustos 1938, Sayı. 531, s. 1.

⁶⁸² 'Cavit Oral', **Niğde**, 26 Ağustos 1938, Sayı. 534, s. 1.

⁶⁸³ 'Cavit Başar', **Niğde**, 2 Eylül 1938, Sayı. 535, s. 1.

⁶⁸⁴ 'Veteriner Müdürü Nevşehir'e Gitti', **Niğde**, 9 Eylül 1938, Sayı. 536, s. 1.

⁶⁸⁵ 'Saylavlarımız Şehrimizde', **Niğde**, 16 Eylül 1938, Sayı. 537, s. 1.

⁶⁸⁶ 'Nevşehir ve Aksaray Şarbayları', **Niğde**, 16 Eylül 1938, Sayı. 537, s. 1.

⁶⁸⁷ 'İlbay ve Parti Başkanımız Ankara'ya Gitti', **Niğde**, 23 Eylül 1938, Sayı. 538, s. 1.

Vilayet Başmühendisliğine tayin olan Lütfi Göze, Niğde vilayetine giderek görevine başlamıştır⁶⁸⁹.

Yaklaşık bir hafta Ankara da kalan İlbbay ve Parti Başkanı Faik Üstün, Niğde vilayetine dönmüştür⁶⁹⁰.

T.C. Ziraat Bankası müfettişi Pertev Bey Niğde'ye giderek banka teftişlerine başlamıştır⁶⁹¹.

Ortaokul direktörlüğüne atanan Fehmi Bey, görevine başlamak için Niğde vilayetine gitmiştir⁶⁹².

Niğde saylavı Faik Soylu, demiryolu ulaşımı ile Niğde vilayetine gitmiştir⁶⁹³.

Ulukışla Belediye Reisi ve C.H.P. İlçe Yön. Kurul Başkanı Yakup Ünal, merkezdeki işlerini tamamladıktan sonra Ulukışla kazasına hareket etmiştir⁶⁹⁴.

Vilayette görev yapan ilköğretim ispekeri Zeki Oral, Kayseri de katılmış olduğu eğitimler kursunu tamamladıktan sonra Niğde'ye dönmüştür⁶⁹⁵.

C.H.P. Vilayet Kongresi'ne katılmak için; Aksaray, Bor, Nevşehir ve Ulukışla delegeleri Niğde merkezde bulunmaktadır⁶⁹⁶. C.H.P.'nin yapacağı büyük kurultaya katılmak üzere Niğde vilayeti C.H.P.'si adına delegeler, Hüseyin Ülkü, Ferit Ecer, Naim Erem, Alpağut Bey ve Ulukışla Şarbayı Yakup Ünal, Toros Ekspresi ile Ankara'ya gitmişlerdir⁶⁹⁷.

Askeri alanda; Niğde Tümen Komutanlığı'na tayin edilen General, görevine başlamak üzere Toros treni ile Niğde vilayetine gitmiştir⁶⁹⁸.

⁶⁸⁸ 'Sayıavlarımız Gitti', **Niğde**, 23 Eylül 1938, Sayı. 538, s. 1.

⁶⁸⁹ 'Baş Mühendisimiz Geldi', **Niğde**, 23 Eylül 1938, Sayı. 538, s. 1.

⁶⁹⁰ 'İlbbay ve Parti Başkanımız Geldi', **Niğde**, 30 Eylül 1938, Sayı. 539, s. 1.

⁶⁹¹ 'T.C Ziraat Bankası Müfettişi Geldi', **Niğde**, 30 Eylül 1938, Sayı. 539, s. 1.

⁶⁹² 'Ortaokul Direktörü Geldi', **Niğde**, 30 Eylül 1938, Sayı. 539, s. 1.

⁶⁹³ 'B. Faik Soylu', **Niğde**, 14 1. Teşrin 1938, Sayı. 541, s. 1.

⁶⁹⁴ 'B. Yakup Ünal', **Niğde**, 14 1. Teşrin 1938, Sayı. 541, s. 1.

⁶⁹⁵ 'Zeki Oral', **Niğde**, 4 2. Teşrin 1938, Sayı. 544, s. 2.

⁶⁹⁶ 'Gelenler', **Niğde**, 16 1. Kanun 1938, Sayı. 549, s. 2.

⁶⁹⁷ 'C.H. Partisi Büyük Kurultay Delegeleri', **Niğde**, 23 1. Kanun 1938, Sayı. 550, s. 2.

⁶⁹⁸ 'Tümen Komutanımız Geliyor', **Niğde**, 5 Ağustos 1938, Sayı. 531, s. 1.

6.1939 Yılında Devlet Müesseselerinden Ziyaret Düzenleyenler

Niğde de bulunan sayıllar Halit Mengi ile Naim Erem, meclisteki görevlerine başlamak üzere Ankara'ya hareket etmişlerdir⁶⁹⁹.

Mülkiye Müfettişi Dr. Halis Ergun hafta sonu tatilini geçirmek için vilayete gitmiştir⁷⁰⁰.

Vilayete giden diğeri bir isim de Ankara vilayet mıntika mütehasısı vilayet eski ziraat müdürü olan Ekrem Üzümeri'dir. Ekrem Bey, vilayete gidip işlerini hallettikten sonra tekrar Ankara'ya hareket etmiştir⁷⁰¹.

Vilayet adına C.H.P. büyük kurultayına katılacak olan Şarbay Dr. Hüseyin Ülkü, İlçe Yön. Başkanı ve Daimi Encümen üyeleri Ferit Ecer, Sabit Ecemiş, Şevket Alpağut, Ulukışla Şarbayı Yakup Ünal Toros Ekspresi ile Ankara'ya gitmişlerdir⁷⁰². Yaklaşık on gün Ankara da kalan vilayet delegeleri, başkentten dönmüşlerdir.

Amerika Çiçinati Üniversitesi Prof. Dr. Blgen, Tepe bağlarındaki höyüğü ve Tyana harabelerini incelemek üzere Niğde'ye gitmiştir⁷⁰³.

Niğde mebusları Halit Mengi ile Naim Erem, meclisin tatil olması nedeniyle Niğde'dedirler⁷⁰⁴.

Adana Erkek Öğretmen Okulu Direktörü Niğdeli Naci Ecer de memleketine gitmiştir⁷⁰⁵.

Bu yıl içinde de her sene olduğu gibi vilayetteki sorunlara yetkili kişiler müdahil olmuşlardır. Bunlardan birisi de Ziraat Vekaletinde görev yapan haşarat mütehasısı Budinhaymer Beydir. Budinhaymer Bey, vilayete giderek bahçelerde oluşan haşaratları incelemiştir. Uzman, bu incelemelerini merkez ve köylerde yapmaktadır⁷⁰⁶.

Vali Faik Üstün vilayetteki işleri nedeni ile Ankara'ya gitmiştir⁷⁰⁷.

⁶⁹⁹ 'Sayıllarımız Gitti', **Niğde**, 13 Mart 1939, Sayı. 563, s. 1.

⁷⁰⁰ 'Bay Halis Ergun', **Niğde**, 13 Mart 1939, Sayı. 563, s. 1.

⁷⁰¹ 'B. Ekrem Üzümeri', **Niğde**, 13 Mart 1939, Sayı. 563, s. 1.

⁷⁰² 'Gidenler', **Niğde**, 30 Mayıs 1939, Sayı. 572, s. 1.

⁷⁰³ 'Gelenler', **Niğde**, 9 Haziran 1939, Sayı. 574, s. 1.

⁷⁰⁴ 'Gelenler', **Niğde**, 23 Haziran 1939, Sayı. 576, s. 1.

⁷⁰⁵ 'B. Naci Ecer', **Niğde**, 14 Temmuz 1939, Sayı. 579, s. 1.

⁷⁰⁶ 'B. Budinhaymer', **Niğde**, 14 Temmuz 1939, Sayı. 579, s. 1.

⁷⁰⁷ 'Gelenler-Gidenler', **Niğde**, 21 Temmuz 1939, Sayı. 580, s. 1.

Vilayetteki teftişlerde hızla devam etmektedir. Bu kapsamda Konya ve Kayseri vilayetlerinde mürekkep parti müfettişlik mıntikasına tayin edilen Şevket Bey, Niğde vilayetine giderek parti işlerini teftiş etmiştir. Diğer bir teftiş de Nafia Vekaleti tarafından olmuştur. Su İşleri Umum Müdürlüğü Müdürü Selahaddin Bey, Niğde'ye gitmiş ve Gebere Barajı, Aksaray da yapılacak baraj inşası ile Ecemiş suyunu Emen ovasına akıtma işlerini kontrol etmiştir⁷⁰⁸.

Ulukışla kazası şarbayı Yakup Ünal vilayet merkezine gitmiştir⁷⁰⁹.

Adana'ya tayin edilen Vali Faik Üstün, görevine başlamak için Adana'ya gitmiştir. Kendisini istasyon da yüzlerce vatandaş uğurlamıştır. Nevşehir Kaymakamı Edip Yavuz ile Nevşehir Belediye Reisi Şükrü Sürer ve Arapsun Kaymakamı Tevfik Bey ile Arapsun Belediye Reisi Naim Balcı idari işler için vilayet merkezine gitmişlerdir⁷¹⁰.

Niğde vilayetine önemli hizmetlerde bulunan Vali Faik Üstün'ün tayininden sonra, vilayete İsmail Safa Apaydın vali olarak tayin edilmiştir. Vali İsmail Bey, İstanbul da bulunan ailesini Niğde'ye getirmek için İstanbul'a gitmiştir⁷¹¹. Vilayet merkez veterinerliğine tayin edilen Selahaddin Yazgan ile mücadele ve baytar müdürleri Niğde'ye giderek vazifelerine başlamışlardır⁷¹². On beş gün İstanbul da kalan yeni Vali İsmail Safa Bey de Niğde'ye dönmüştür⁷¹³.

Bu yıl içerisinde devlet erkanında önemli bir yeri olan Dahiliye Vekili Faik Öztrak bazı vilayetlere gitmek üzere Niğde'den geçmiştir. Tren molası sırasında Niğdeli yurttaşları selamlamıştır. Vali İsmail Safa Apaydın'ın da eşliğinde Ulukışla kazasına bir ziyaret gerçekleştirmiştir⁷¹⁴. Dahiliye Vekili Faik Bey; Hatay, Adana, Mersin vilayetlerindeki gezilerinin ardından Niğde vilayetine de uğrayacağını haber etmiştir. Bakanı karşılamak için; Vali İsmail Safa Bey, Belediye Reisi Hüseyin Ülkü, Halkevi Reisi Ferit Ecer Ulukışla kazasına hareket etmişlerdir. Geceyi geldiği trenin vagonunda geçiren Faik Bey, sabah şehir merkezine inmiştir. Öncelikli olarak hükümet konağına giderek ziyaretçileri kabul etmiştir. Tetkiklerine belediye

⁷⁰⁸ 'Vilayet Haberleri', **Niğde**, 21 Temmuz 1939, Sayı. 580, s. 1.

⁷⁰⁹ 'B. Yakup Ünal', **Niğde**, 28 Temmuz 1939, Sayı. 581, s. 1.

⁷¹⁰ 'Gelenler-Gidenler', **Niğde**, 4 Ağustos 1939, Sayı. 582, s. 1.

⁷¹¹ 'Vali İsmail Safa Apaydın İstanbul'a Gitti', **Niğde**, 11 Ağustos 1939, Sayı. 583, s. 1.

⁷¹² 'Mücadele ve Baytar Müdürleri', **Niğde**, 11 Ağustos 1939, Sayı. 583, s. 1.

⁷¹³ 'Vali İsmail Safa Apaydın', **Niğde**, 25 Ağustos 1939, Sayı. 585, s. 1.

⁷¹⁴ 'Dahiliye Vekili', **Niğde**, 24 2. Teşrin 1939, Sayı. 598, s. 1.

binasından başlamıştır. Belediye Reisi Hüseyin Ülkü'den belediye bütçesini incelemiş, belediyenin yapmış olduğu imar planları, şehrin su ve ulaşım yolları ve elektrik tahsisatı hakkında bilgiler almıştır. Kendisi de belediyeye yapılması gerekenler için direktifler vermiştir. Daha sonra C.H.P. binasına geçmiştir. Burada Parti İlyön Kurulu tarafından karşılanmıştır. Burada da parti işleri ve halkevi faaliyetlerini kontrol etmiştir. Parti binasından sonra halkevi binasını, yapılan sinema binasını, hastaneyi, ortaokul ve Sakarya İlkokulu'nu gezmiştir. Derslere girerek talebeler ile sohbet etmiştir. Tarihi eserlere ilgi gösteren Bakan, ortaokul içinde bulunan Hüdavent Hatun türbesini, Alaeddin Camiyi, Akmedrese'yi gezmiştir. Öğle yemeği için de Vali Konağı'na gitmiştir. Merkezdeki incelemelerin ardından Bor kazasına hareket eden Bakan, burada hükümet ve belediye işlerinde tetkiklerde bulunmuştur. Ardından şehrin merkezine giderek Vali ile birlikte Aksaray, Ulukışla, Bor ve Nevşehir kaymakamlarını kabul etmiştir. Yapılan görüşme üç buçuk saat sürmüştür. Halkevinde de Bakan şerefine ziyafet verilmiştir. Ziyafette Bakan Faik Bey ile Belediye Reisi Hüseyin Bey konuşma yapmıştır. Faik Bey konuşmasında Niğdeli yurttaşlarda İsmet İnönü'ye bağlılık gördüğünü ve bunu İsmet İnönü'ye bildireceğini söylemiştir. Akşam saat 21.50'de Ankara'ya hareket eden Dahiliye Vekili Faik Bey'i; İsmail Safa, Hüseyin Ülkü ve çok sayıda vatandaş uğurlamıştır⁷¹⁵.

Nevşehir kaymakamı Esat Kaya Ayman, Bor Kaymakamı Eşref Bey, Aksaray kaymakamı Namık Karayel, Ulukışla Kaymakamı Adnan Aksel vilayet merkezine gitmişlerdir⁷¹⁶.

Aksaray ve Nevşehir kazalarından seçilen iki heyet, Sıhhat Vekili Hulusi Bey'i karşılamak için Niğde merkeze gitmiştir⁷¹⁷.

Bu yıl içerisinde vilayete Sıhhat Vekili Hulusi Alataş ziyarette bulunmuştur. Cumartesi günü Niğde'ye giden Hulusi Alataş'ı Vali İsmail Safa, Belediye Reisi Hüseyin Ülkü ve heyet karşılamıştır. Öncelikle hükümet konağına geçen Bakan burada gelen ziyaretçileri kabul etmiş ve belediye binasına geçmiştir. Burada incelemelerini tamamladıktan sonra halkevi binasına gitmiştir. Gezi sırasında özellikle merkezde bulunan hastaneyi sıkı bir şekilde kontrol etmiştir. Vali

⁷¹⁵ 'Dahiliye Vekili Faik Öztrak Şehrimizde', **Niğde**, 11 1 inci Kanun 1939, Sayı. 599, s. 1-2.

⁷¹⁶ 'Gelenler', **Niğde**, 11 1 inci Kanun 1939, Sayı. 599, s. 1.

⁷¹⁷ 'Heyetler', **Niğde**, 11 1 inci Kanun 1939, Sayı. 599, s. 1.

Konağı'nda Bakan şerefine ziyafet verilmiştir. Ardından Bor kazasına giden heyet burada ki incelemelerinin ardından Ankara'ya hareket etmiştir⁷¹⁸.

Bu yıl içerisinde Fransa da iktisat alanında doktorasını tamamlayan Niğdeli Tahsin Kitapçı da vilayete gitmiştir⁷¹⁹.

H.MUSTAFA KEMAL ATATÜRK VE NİĞDE

1.1937 Yılında Niğde ve Atatürk

Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Niğde vilayetine iki defa ziyaret düzenlemiştir. Bunlardan birincisi 5 Şubat 1934 tarihinde Pazartesi günü saat 18.00 civarında olmuştur. Ancak Resmi Niğde gazetesinin o tarihli yayını bulunmamaktadır. Ulu Önder, bu gezisinde Niğde vilayeti ile yakından ilgilenmiş merkezi gezdikten sonra bazı kazaları da ziyaret etmiştir. Reisi Cumhur Atatürk'ün ikinci ziyareti, şark vilayetlerindeki teftişlerini tamamladıktan sonra Niğde vilayetinin Ulukışla kazasına olmuştur. Reisi Cumhur Atatürk, Başvekil Celal Bayar, Nafia Vekili Ali Çetin, Dahiliye Vekili ve Parti Sekreteri Şükrü Kaya ve beraberindeki heyet ile Ulukışla Kazasından Konya vilayetine hareket etmişlerdir. Büyük Şefi, Ulukışla kazasında Niğde Valisi Faik Üstün karşılamıştır. Aynı günde Konya vilayetine hareket edilmiştir. Niğdeli vatandaşlar, Büyük Önder'i görmek için Ulukışla da toplanmışlar ve tezahüratlarla karşılama yapmışlardır. Başvekil Celal Bayar da buluşmada, vilayet Valisi Faik Üstün'e Bulgar Dağı madeninin işletilmeye başlanacağı haberini vermiştir⁷²⁰.

2.1938 Yılında Niğde ve Atatürk

Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatı, tüm yurt genelinde olduğu gibi Niğde vilayetinde de büyük hüznü yaratmıştır. Niğde gazetesinde Mustafa Kemal Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi, hayatı; gençliği, Milli Mücadele dönemi, Cumhuriyet Devri, dış ülke liderlerinin Atatürk hakkındaki söylemleri gazete de yer almıştır.

⁷¹⁸ 'Vilayet Haberleri', **Niğde**, 29 1 inci Kanun 1939, Sayı. 603, s. 2.

⁷¹⁹ 'Bay Tahsin Kitapçı', **Niğde**, 12 Mayıs 1939, Sayı. 569, s. 1.

⁷²⁰ 'Büyük Şefimiz Atatürk'ü Ulukışla'da Uğurlarken', **Niğde**, 19 İkinci Teşrin 1937, Sayı. 494, s. 1.

Ayrıca Niğde vilayetinde ki yurttaşlarda Atatürk için şiirler ve yazılar yazmıştır. Necmi Dilmen'in Ah Atatürk, Bor kazası Asmaz köyünden halk şairi Mevlut Yıldırım'ın Atam, İsmail Tonhan'ın Bugün Bir Güneş Battı yazıları gazetede yayınlanmıştır.

10 Kasım, Türklüğün medeniyete, tarihe, insanlığa armağan ettiği Mustafa Kemal Atatürk'ün ebediyete intikal ettiği gündür. 10 Kasım günü kadın-erkek, genç-yaşlı bütün Türk alemi Atatürk'ün ölümü nedeni ile hüznün içindedirler. Bu hüznün ancak, Büyük Ölü'nün bütün Türklüğü bir anne sevgisi ile kucaklayan manevi varlığı ile dindirilebilir. Atatürk, hayatında büyük mucizeler yaratmıştır. Büyük Ölü, arkasında 18.000.000 Türk ve Türklüğün modern devletini bırakmıştır. Atatürk'ün yaratmış olduğu Türk İnkılapları sağlam temeller üzerinde kurulmuştur. Türklüğün varlığı bu inkılaplardan ayrı düşünülemezdir. Türklüğün, bütün dünyaya örnek olan yaratıcılığı, milli varlığına, şerefine en uygun rejimi Atatürk var etmiştir⁷²¹.

Ulu Şef, eşsiz insan büyük Atatürk'ün, Türk milletini öksüz bırakması Türklük ve insanlık tarihin için acı bir hadisedir. Türk milleti, Ulu Önder'inden ayrılrsa da onun manevi hissini yüreğinde taşıyacaktır. Her çağda büyük kumandanlar, kahramanlar, siyasiler yetiştiren Türk ırkı, toparlanıp büyük kıymetler yetiştirme gücüne sahiptir. Türkiye Cumhuriyeti ve milli birlik daima yaşatılacaktır⁷²².

Büyük Şef Mustafa Kemal Atatürk'ün, 21.11.1938 tarihinde Pazartesi günü cenaze töreni yapılacaktır. Cenaze törenine katılmak için Niğde Belediye Reisi Dr. Hüseyin Ülkü, C.H.P. İl Yön. Kurul üyesi Eczacı Naim Erem ve vilayet daimi encümen üyesi Ferit Ecer'den oluşan heyet ekspres ile Ankara'ya hareket etmişlerdir⁷²³.

Niğde Valisi Faik Üstün, Ulu Önder'in ölümü nedeni ile Reisi Cumhur İsmet İnönü, T.B.M.M.'si Reisi M.A. Renda, Başvekil Celal Bayar, Dahiliye Vekili ve C.H.P. Genel Sekreteri Dr. Refik Saydam'a taziyelerini bildiren telgraflar çekmiştir.

Ulu Önder'in ölümü tüm yurttaki olduğu gibi Niğde vilayetini de derinden etkilemiştir. Büyük Şefin ölümü kısa zamanda bütün vilayette duyulmuştur. Hükümet

⁷²¹ 'Büyük Ölünün Yası İçinde', **Niğde**, 11 2. Teşrin 1938, Sayı. 545,

⁷²² 'Büyük Yasımız', **Niğde**, 18 2. Teşrin 1938, Sayı. 546,

⁷²³ 'Heyet Bu Akşamki Ekspresle Ankara'ya Müteveccihen Yola Çıkacaklardır', **Niğde**, 18 2. Teşrin 1938, Sayı. 546, s. 2.

caddesinde toplanan yurttaşlar ortak acılarını paylaşmışlardır. Halkevi salonuna giden genç-yaşlı, kadın-erkek binlerce Niğdeli hüznün ve matem içindedirler⁷²⁴.

Ankara dışındaki bütün vilayetlerde, 21 Kasım tarihinde Pazartesi günü tören düzenlenecektir. Tören saat 14.00'de başlayacaktır. Yurttaşlar vilayetlerde varsa Atatürk heykeli veya büstü önünde yoksa da Cumhuriyet meydanında toplanacaktır. Heykel veya büst olmayan vilayetlerde, kürsü kurulacak, kürsünün önüne Atatürk'ün fotoğrafı konulacak ve kürsü Türk bayrağı ile örtülecektir. Anma etkinliğinde Türk bayrağı dışında hiçbir siyasi alametler bulunmayacaktır. Vilayetlerdeki toplanmalar, oluşturulacak teşkilatlar ile düzenli bir şekilde yapılmalıdır. Atatürk'ün Cumhuriyeti emanet ettiği Türk gençliği bütün vilayetlerde ön safhada olacaklardır. Yurt genelinde yapılacak olan törenler İstiklal Marşı'nın çalması ile başlayacaktır. Yurttaşlar, Atatürk'ün eserlerine ve Cumhuriyet'e sahip çıkacağını belirtmek adına Atatürk'e bağlı kalacaklarına dair ant içeceklerdir. Saat 16.00'da yurt genelinde Dahiliye Vekaletinin çağrısı ile üç dakikalık saygı duruşu yapılacaktır. Saygı duruşundan sonra altı meşale ateşlenecektir. Vilayetlerde yapılacak törenlerin hiçbirinde siyah işaret bulunmayacaktır⁷²⁵.

21.11.1938 tarihin de Pazartesi günü Niğde de Cumhuriyet meydanındaki Atatürk büstü, tören için bir çocuk kafilesi tarafından yıkanmıştır. Saat 09.00'da halkevinde yüzlerce Niğdeli toplanmıştır. Radyo da Ankara da yapılan büyük yas töreni anlatılmaktadır. Saat 14.00'de Niğdeli bütün vatandaşlar Ebedi Şef'in manevi huzurunda son görevlerini yerine getirmek için Cumhuriyet Meydanındaki büstün etrafında toplanmışlardır. Matem marşı çalınmış, Fehmi Okan, Hüseyin Ulusoy ve Nazmiye Hanım tarafından nutuklar okunmuştur. Niğdeli yurttaşlar, Atatürk'e bağlı kalacaklarına dair ant içmişlerdir. Yurt genelinde yapılan üç dakikalık saygı duruşundan sonra saat 18.00'de altı meşale sembolü yakılmıştır. Yurttaşlar tören sonunda büyük hüznün içinde dağılmışlardır⁷²⁶.

⁷²⁴ 'Büyük Yasın Niğde'de ki Akislerinden İntibalar', **Niğde**, 18 2. Teşrin 1938, Sayı. 546, s. 7-8.

⁷²⁵ 'Vilayetlerde Yapılacak Törene Ait C.H.P Genel Sekreterliğinin Tebliği', **Niğde**, 18 2. Teşrin 1938, Sayı. 546, s. 8-9.

⁷²⁶ 'Ebedi Şefin Aziz Ruhu Niğde de Nasıl Taziz Edildi', **Niğde**, 2 1. Kanun 1938, Sayı. 547, s. 1-2.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İMAR FAALİYETLERİ

A.1934 YILINDA İMAR FAALİYETLERİ

Niğde vilayetinde 1934 yılında imar alanında çok fazla ilerleme kaydedilmemiştir. İleri ki yıllarda Niğde de imar alanında önemli gelişmeler yaşanmıştır. Bu yıl içerisinde ilk imar faaliyeti, Vali vekili Kazım Efendi'nin, Melendiz yolu inşasını incelemek amacıyla Melendiz'e gitmesidir⁷²⁷.

Niğde Belediyesi Kayaardı bağlarının su ihtiyacını karşılamak için Gök Gölün inşasına başlamıştır. Ancak inşaatın maddiyat sıkıntısı nedeniyle yarım kalması yüzünden, Nafia Vekaleti, Niğde Belediyesi'ne 5.000 lira para yardımı yapmıştır⁷²⁸.

Niğde Belediyesi bu yıl yurttaşların faydalanması amacı ile bahçe dizayn etmiştir. Ancak Sıhhat Müdürü İbrahim Bey'in de dile getirdiği gibi bahçenin ve istasyonun yakınında bataklıkların bulunması, yurttaşların sağlığı açısından olumsuz bir durum teşkil etmektedir. Bu bataklıkların bir an önce yetkililer tarafından kurutulması gerekmektedir⁷²⁹.

Niğde vilayetin de önemli bir sorun olan Aksaray kazası yakınlarındaki Karasaz bataklığının kurutulması faaliyetine bu yıl içinde başlanmıştır. Niğde Valisi önderliğinde, Konya Sıtma Mücadele Müdür Vekili, vilayet sıhhat ve içtimai muavemet müdürü İbrahim Bey, baş mühendis Necmettin Bey, Jandarma Komutanı Numan Bey, Aksaray Kaymakamı Selahaddin Bey, memur erkanı ve yurttaşlar toplanarak, Aksaray kazası yakınında bulunan 5.000 hektarlık Karasaz bataklığının kurutulmasına törenle başlanmıştır. Tören, Konya Sıtma Mücadele Müdür Vekili Bey'in konuşması ile başlamıştır. Müdür Bey, konuşmasında sıtma hastalığı ile mücadele için bataklığının kurutulmasının ne kadar mühim bir vazife olduğunu yurttaşlara anlatmıştır. Daha sonra Vali Bey de bir konuşma yaparak, bataklığın kurutulmasında sonra tarıma açılacak alan olarak kullanılacağını, oluşacak boş

⁷²⁷ 'Kazım Efendi', **Resmi Niğde**, 9 Temmuz 1934, Sayı. 322, s. 2.

⁷²⁸ 'Niğde Sularına Nafia Vekaletinin Yardımı', **Resmi Niğde**, 16 Temmuz 1934, Sayı. 323, s. 1.

⁷²⁹ 'Belediye Bahçesi ve Bataklıklar', **Resmi Niğde**, 23 Temmuz 1934, Sayı. 324, s. 1.

arazinin fakir yurttaşlar arasında dağıtılacağını söylemiştir. Tören sonrasında bataklığın kurutulma işlemlerine başlanılmıştır⁷³⁰.

Vali Ziya Bey'in, yardımcısı, başmühendis Necmettin Bey Arabsun kazasına hareket etmiştir. İki senedir devam eden Arabsun civarındaki Kızılırmak üzerine yapılacak olan küşat resminin, tamamlanması işi ile meşgul olacaklardır⁷³¹.

Memleketin en önemli imar sorunu arasında yollar gelmektedir. Yol yapım çalışmaları ile şimdiye kadar ilgilenilmemiş ve ihmal edilmiştir. İhmal edilen yollar yazın toza, kışın ise çamura neden olmaktadır. Bunlarda yurttaşların sağlığını etkilemektedir. Bu nedenle Vali Faik Üstün, Niğde vilayetinin merkezinde bulunan istasyon caddesine kaldırım yaptırmıştır. Daha sonra Niğde çarşısının başından aşağı kısma kadar uzanan yere 'buliva' düşünmüş ve inşasını başlatmıştır. Yakında vilayetin su ve elektrik sıkıntılarına da çözüm bulunacaktır⁷³².

B.1935 YILINDA İMAR FAALİYETLERİ

1.Açık Sözler

Ulu Başbuğ Mustafa Kemal Atatürk ve çalışma arkadaşları bütün yurttaşların örnek alması gereken isimlerdir. Ülkenin siyasal, sosyal, ekonomik açıdan gelişimi, ilerlemesi için iki önemli ülkü bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, yapılan işlerde kesin olarak başarı sağlanacağı inancı ve sağlam görüşlere sahip olunup, bunun neticesinde o görüşe dayanarak hareket etmek emek sarf etmektir. İkinci ülkü, başarı sağlanmak için yapılan işte tek vücut halinde, birlik içinde çalışmaktır. Niğde vilayetin de bu iki ülkü göz önünde tutulmalıdır. Niğde de bu bağlamda yurttaşlara düşen önemli görevler vardır. Niğde'de ki aydın kesim; ekonomi, bayındırlık yönünden vilayetin gelişimi için çalışmalıdırlar. Bu çalışmada bütün yurttaşlar bir olmalıdır⁷³³.

⁷³⁰ 'Aksaray Karasaz Bataklığının Kurutulmasına Merasimle Başlandı', **Resmi Niğde**, 15 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 336, s. 1.

⁷³¹ 'Arabsun Köprüsünün Küşat Resmi', **Resmi Niğde**, 29 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 338, s. 2.

⁷³² 'İşte Cumhuriyetin Memleketimize Bir Armağanı Daha', **Resmi Niğde**, 29 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 338, s. 4.

⁷³³ 'Ulus ve Ülke İşlerinde Başarının İki Büyük ve Esas Kökü', **Niğde**, 21 Birinci Teşrin 1935, Sayı. 387, s. 1-2.

Genel olarak Niğde vilayetinin durumuna bakılırsa; Niğde ticaret, sanat, bayındırlık işlerinde geri kalmış bir vilayettir. Bu geri kalmanın başlıca sebebi, vilayette ilerleme adına bir görüşme, bir kamusal faaliyetin yapılmamasıdır. Niğde yurttaşları arasında köklenmiş bir sorun ‘fertçilik’ düşüncesi ilerleme kaydedilmesini engellemektedir. Yani Niğde de beş-on kişi; ziraat, ticaret ve bayındırlık yönünde çalışsa, işlerinde de kazancı olsa bile bu fertçilik düşüncesi nedeniyle, vilayete başarılarının bir etkisi olmamaktadır. Bu düşünce, sadece vilayeti değil, vatani da etkilemektedir. Kişi tek başına devlete senede 3.000 lira vergi öderken, hane olarak birleşip çalışılması halin de bu fiyat senede 60.000 liraya çıkmaktadır. Yeni oluşan Türkiye Cumhuriyeti için bu vergiler çok önemlidir. Bu kapsamda vilayette halkın birleşmesi ve çalışması için önemli adımlar atılabilir. İlk olarak vilayette kooperatifler kurulmalıdır. Böylelikle hem para hem de çalışma gücü birleştirilir. Bu konuda Avrupa’ya bakıldığın da Avrupa’nın her devletinde, kentinde ve köylerinde bile kooperatifler meydana gelmiştir. Oluşturulan teşkilat sayesinde Avrupalılar kazandıkları paraları birleştirerek, ihtiyaç olunan alanlarda değerlendire bilmektedirler⁷³⁴.

Türkiye de saltanat zamanlarında yaşanan bayındırlık kaosu, çıkmazı Cumhuriyet rejimi ile son bulmuştur. Cumhuriyet devrinde iktisat alanında çalışan bütün kesim eşit hale gelmiştir. Sosyeterin teşkilatlanıp, para ve çalışma kuvvetlerini birleştirmelerinin önünde hiçbir engel yoktur. Geçmişte Niğde’de toplanan Üsküdar Bankası ile teşkilatlanan ‘Müskirat Sosyetesı’, zararlı kapanmıştır. Niğde halkı, vilayet ve kazaları, beldeleri bu sosyetenin zarar ve ziyana son bulduğunu gördükten sonra bir daha küçük de olsa birleşmeye teşkilatlanmaya karşı tereddüt etmektedirler. Bu da Niğde’nin ilerlemesine, birleşip çalışılmasına sekte vurmaktadır⁷³⁵.

Sonuçta ilk olarak başarısız olan, Müskirat Sosyetesı ikinci denemede tecrübeye dayanılarak başarı sağlayabilir. İnsanların aklındaki şüpheli silip atmak, teşkilatlanmanın zararlı olmadığını göstermek bu sosyeteye üye kişilerin vatan

⁷³⁴ ‘Tecim ve Bayındırlık Yönünden Niğde Nasıl Yükselir’, **Niğde**, 28 Birinci Teşrin 1935, Sayı. 388, s. 1.

⁷³⁵ ‘Açık Sözler 5’, **Niğde**, 4 İkinci Teşrin 1935, Sayı. 389, s. 1.

borcudur. Yoksa Niğde gibi güzel bir yurttta vilayet meseleleri halledilemez hal alacaktır⁷³⁶.

Niğde vilayetinde bayındırlık işlerinin gelişimi için birtakım hareketlere girişilmelidir. Cahit Tekin bu konuyla ilgili yapmış olduğu planlamayı gazetede yazmıştır. Öncelikle oluşturulması gereken kurumun banka ile görüşmelerini Niğde'nin önemli yurttaşlarından Abidin Bey yapmalıdır. Elektrik tahsisatı, Müskirat şirketine yaptırılmalıdır. Niğde de un fabrikası için temin edilecek malzemeler ve fabrikanın tesisi, Kayserili tüccar ve müteahhit Ahmet Bey'e yaptırılmalıdır. Deri fabrikası tesisi için Göncü oğlu tüccar Mustafa Bey ve Şahap Bey'e bu görev verilmelidir. İthalat ve ihracat işleri ile kitapçı Emin Bey ve tüccar Hüseyin Bey ilgilenmelidir. Kereste ve inşaat sosyetaesi ile tüccar Rasim Bey ve Abdurrahim Bey ilgilenmelidir. Esnaf sosyetaesi altında meyveciler, sebzeçiler, ekinciler toplanacak ve bu teşkilat ile de halkevi ilgilenecektir. Yani sosyetaeler tek bir isim ile değil, yapılacak işlere göre teşkilatlanmalıdırlar. Bu sosyetaelerin oluşumu, teşkilatlanması, Niğdeli yurttaşlar tarafından kolayca yapılabilir. Bu konu ile ilgili daha ayrıntılı çalışmalar yapılmalıdır. Zira vatansever Niğdeli aydınların da Niğde için harekete geçmeleri gerekmektedir⁷³⁷.

2.Baraj İşleri

Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatı ile Başbakan İsmet İnönü hükümeti, Anadolu'nun her vilayetinin de Ekonomi ve Bayındırlık eserleri inşasının içinde yer alan 'baraj yapımı' imarına başlamışlardır. Bu kapsamda, Niğde vilayetine yakın yerde Gebere Mevkiinde baraj yapımı için izinler alınmıştır. Bu baraj 4.000.000 metreküp su taşıma kapasitesine sahip olacaktır. Bu işe önyak olacak olan değerli Niğdeliler; Niğdeli Ali Çetin Kaya olmak üzere Vali Ziya Bey, saylav Faik Soylu, başmühendis Necmettin Bey, Ulusal Banka Direktörü Abidin Bey, tüccar Göncü oğlu Mustafa Bey, Avukat Şahap Bey, Eczacı Hayrettin Bey, muallim Tahsin oğlu Ali Bey, veznedar Faik Bey'dir⁷³⁸.

Barajın en büyük avantajı, Niğde'nin verimsiz sayılan topraklarının sulanacak olmasıdır. Bağ ve bahçelerde iklime has meyve ve sebzeler yetiştirilecek, topraklar

⁷³⁶ 'Açık Sözler 6', **Niğde**, 11 İkinci Teşrin 1935, Sayı. 390, s 1.

⁷³⁷ 'Açık Sözler 8', **Niğde**, 23 İkinci Teşrin 1935, Sayı. 392, s. 1-2.

⁷³⁸ 'Önemli Bir Müjde', **Niğde**, 9 Birinci Kanun 1935, Sayı. 394, s. 1.

çimen açabilecek ve hayvanlarda bu sudan yararlanacaktır. Yapılan bu bayındırlık işi ile ıssız, yuvasız, verimsiz topraklar ekilecek böylelikle yeni yerleşim alanları oluşturulabilecek ve nüfus artışı olacaktır. Düzenli sulama sayesinde tarlalarda yetiştirilen ürünler dış ülkelere satılabilecektir. Eğer ki yurdun bayındırlık işleri bu hızla devam ederse ülkenin batısından doğusuna kadar bayındırlık ve tarıma ait eserler oluşacaktır. Çünkü su meselesi sadece Niğde vilayeti için değil, bütün yurt için geçerli bir sorundur. Türkler öz vatanı olan Asya'yı bile susuzluk yüzünden terk etmişlerdir. Sonuç olarak su olmadan bir vatan ve bir kişi yaşayamaz⁷³⁹. Bu nedenle su ihtiyacı bütün yurtlar için önemli bir sorun olmuştur. Sulama işlemlerinin tarihçesi Mezopotamya'ya kadar dayanmaktadır. Sulama demek; kışın yağın kar ve yağmurun temin edilen alanlara yer yapılarak burada birikmesi ve istenilen semtlere bu suların temin edilmesi işidir. Göl ve nehirlerdeki su ile de sulama işi yapılabilir. Niğde de ki Gebere Barajının tarihçesine bakacak olursak yedi sene evvel hükümet, Gebere mevkiinin haritasını çıkarmış, planını yaptırmıştır. Gebere de yapılacak olan barajın tutarı 470.000 lira olacağı bilinmektedir. Ayrıca Bayındırlık Bakanlığı tarafından gönderilen mühendiste bu baraj planını yerinde bulmuştur. Baraj suyunun vilayet kazalarında ve beldelerinde paylaşılmasına bakacak olursak; Tepeviren, Kayabaşı ve civarı bahçeler hariç olmak üzere; Yukarı-Orta ve Aşağı Kayardı bağ ve bahçelerinin sulanmakta olduğuna göre Gebere suyunun ilavesi halinde bu sahanın cenuba doğru beş misli temdidine imkan sağlanacaktır. Bu genişleme alanı, Niğde ve Bor arasındaki boşluk hali araziye muadil olduğundan Gebere suyunun buralara ulaştırılması halinde, Niğde ve Bor kasabaları birleştirilerek, Melendiz dağının eteklerine kuzeyden güneye doğru uzanan her tarafı bağ ve bahçelerle dolu büyük bir şehir oluşacaktır. Kısacası Gebere barajı yapıldığı vakit Niğde vilayetinde maddi açıdan büyük ilerleme sağlanacak ve yurttaşlar için bu baraj çok hayırlı olacaktır⁷⁴⁰.

3.Tarihte Niğde'ye Hizmet Veren Önemli Şahıslar

Niğde vilayetine hizmet eden değerli insanlar vardır. Bunlardan birisi 3,5 asır önce Orta Asya'dan Buhara semtinden akın nedeniyle Niğde'ye gelip yerleşen 'Bayat' aşiret mensuplarıdır. IV. Murat devrinde, Bağdat, Erivan'a sefer yapan Murat oğlu A'l torunlarından Abdurrahim ve Gafur Paşalar, Niğdeli yurttaşların 1935

⁷³⁹ 'Su Hayattır- 1', Niğde, 9 Birinci Kanun 1935, Sayı. 394, s. 1.

⁷⁴⁰ 'Su Hayattır- 2', Niğde, 16 Birinci Kanun 1935, Sayı. 395, s. 1.

yılında kullandıkları çeşme sularını Niğde'ye getirmişlerdir. Hem tatlı içme suyu temin etmişler hem de bağ-bahçe sulamak için vilayete önemli yardımları gerçekleştirmişlerdir. Cami, han, medrese, hamam gibi zamanın imar faaliyetlerini de Niğde'de yaptırmışlardır. 30 sene önce Niğde vilayetin de mutasarrıflık görevinde bulunan Asaf Paşa; hükümet konağı, Jandarma Kumandanlık Dairesi, hapisane, halkevi ve orduevi olarak kullanılan binalarını inşa ettirmiştir. Umumi harpte mutasarrıflık yapan Nazım Bey; Sakarya mektebi ve belediye binalarını inşa ettirmiştir. Niğde'ye gelen Fahri Bey; iş ocağı mektep binası, kütüphane yaptırmıştır. Doğdukları yurda imar hizmetleri ile önem verdiklerini gösteren vatansever yurttaşlar tarafından yaptırılan yapılar 1935 yılında da kullanılmaktadır. Bu yurttaşların isimleri daima anılacaktır ve anılması gerekir⁷⁴¹.

C.1936 YILINDA İMAR FAALİYETLERİ

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilerlemesi için yurttaşların çalışmaları gerekmektedir. Vatan parçası üzerinde ilerlemek için bütün yurttaşlar üslerine düşen vazifeyi yapmalıdırlar. İş birliği yapmak, ilerlemenin temelini oluşturur. Niğde vilayeti için de bu geçerlidir. Yıkılmış ve geri kalmış Niğde'nin gelişimi için topluca çalışılmalıdır. Asırlardır geri kalmış vilayet iş birliği ile ileri boyutlara taşınacaktır. Çünkü 1935 yılında yapılacak işler ileri yıllarda yapılacakların temelini oluşturur⁷⁴².

Genel olarak Niğde vilayetinde yapılan imar etkinliklerine bakılacak olursak; Niğde Belediyesi, hükümet konağı önüne park yaptırmaya başlamıştır. Bu park inşası Nisan ayı içinde tamamlanacaktır. Niğde halkevi binasına ek oda ve salonlar için çalışmalara başlanmıştır. Niğde vilayetine elektrik tahsisat işi için yapılan proje 500.000 lira ücret ile mühendise yaptırılmaya başlanmıştır. Gebere barajının inşası için Ankara'dan mühendis beklenmektedir. Fertek köyüne büyük bir okul yaptırılacaktır. Fasulye üretimi ile ünlü olan Hançerli köyünün merkezle arasındaki yol araç geçecek şekilde düzeltilmektedir. Bu işi köylü yurttaşlar vazife edinmişlerdir. Niğde'nin nüfusu 1.000'den fazla olduğu için merkeze büyük bir okul yapımı kararı alınmıştır⁷⁴³.

⁷⁴¹ 'Yurda Hizmet Edenler Saygıyla Anılmalıdır', **Niğde**, 23 Birinci Kanun 1935, Sayı. 396, s. 1.

⁷⁴² 'İş Birliği', **Niğde**, 9 Mart 1936, Sayı. 407, s. 1.

⁷⁴³ 'Yüksek Himmet ve Gayretler', **Niğde**, 30 Mart 1936, Sayı. 410, s. 1.

Sadece Niğde vilayeti değil tüm yurt Milli Mücadele'den sonra birlik olarak Anadolu'nun her yerinde kalkınma hareketlerini başlatmıştır. 600 yıllık hüsrana bir kenara bırakılarak, 13 yıl içinde büyük ilerlemeler kaydedilmiştir. Niğde vilayeti de bu kapsamda Vali Faik Üstün önderliğinde hem şehir planlaması hem de inşası açısından yenilikler yapmıştır. 3 ay içinde 40 köyde tam teşkilatlı 40 mektep inşa edilmiştir. Bu inşaların maliyeti, 5.000 lira olmuştur. Kazaları, vilayet merkezine bağlayan yollar tamir ettirilmiştir. Merkezde parklar, büyük bir stat, stat yanında yine büyük bir park, koruluk, elektrik tahsisatı bu yılın sonbahar ayına kadar yapılması planlanmıştır. Bütün bu inşalar, Niğde halkı ve Vali'nin yokluk içinde varlık yaratması neticesinde sağlanmıştır⁷⁴⁴.

Cumhuriyet gazetesi yazarı Sayın Sahir Üzele, 22.06.1936 tarihli yazısında, Niğde vilayetini kaleme almıştır. Niğde'nin caddelerinin elma ağaçları ile süslü, Eski Gümüş ve beldelerin yeşillendirilmesi gerekliliğini yazısında belirtmiştir. Niğde gazetesi de Sahir Üzele'nin bu yazısına cevap mahiyetinde bir yazı kaleme almıştır. Niğde'ye geçen sene don vurduğunu, halkın bu yıl don olayı yüzünden zor durumda olduğunu dile getiren yerel gazete, ayrıca Niğde'nin her yerini elma ağaçları ile süslemenin maddi boyutuna vurgu yapmıştır. Böyle bir maddi gücün ne Niğde halkında ne de belediyede olduğunu belirtmiştir. Sahir Üzele'nin yazısı, gazete tarafından eleştirilmiştir. Kısacası her şey imkan neticesinde yapılabilir. Niğde'nin coğrafi durumu da gelişmesinde etkilidir. Eğer Niğde deniz kenarı veya suyu bol olan bir vilayet olsa idi gelişimi ve kalkınması da hız kazanabilirdi⁷⁴⁵.

1.Elektrik İşleri

Niğde vilayetinin elektriğe kavuşması için Vali başta olmak üzere ilgili kişiler çalışmalara başlamıştır⁷⁴⁶. Bu kapsamda 23 Nisan Bayramı'mızda yapılan tören ile orduevi elektriğe kavuşmuştur. Elektrik için General Ziya Ekinci gayret göstermiştir. Yapılan törende; Vali Faik Üstün olmak üzere, Niğde vilayet memurları, tümen mensupları, subaylar ve vatandaşlar hazır bulunmuşlardır. Niğde ili de tıpkı orduevi gibi yakın bir zaman da elektriğe kavuşacaktır⁷⁴⁷. Niğde'ye bağlı kazalarda da elektrik

⁷⁴⁴ 'Göğsümüz Kabarırken', **Niğde**, 7 Mayıs 1936, Sayı. 415, s. 1.

⁷⁴⁵ 'Sayın Sahir Üzele', **Niğde**, 29 Haziran 1936, Sayı. 423, s. 2.

⁷⁴⁶ 'Elektrik İşleri', **Niğde**, 9 Mart 1936, Sayı. 407, s. 1.

⁷⁴⁷ '41'inci Fırka Orduvevinin Elektrikle Tenviri', **Niğde**, 24 Nisan 1936, Sayı. 413, s. 1.

için çalışmalara başlanmıştır. Bu kapsamda Nevşehir de yapılacak olan tahsisatın, bütçeye toplam maliyetinin 34.050 lira olduğu tespit edilmiştir. Vilayet merkezinin elektrik işini de kısa zamanda Vali Faik Üstün ve Şarbay Hüseyin Ülkü başaracaklardır⁷⁴⁸. Ayrıca Nevşehir Belediyesi yakında inşasına başlanılacak olan elektrik fabrikasının yanına değirmen de yapacaktır. Bunun için hazırlıklara başlanmıştır. Hamuru iyi olmayan ekmeğin üreten Nevşehir, değirmenle birlikte temiz ve sağlıklı ekmeğin üretimine başlayacaktır⁷⁴⁹. Niğde vilayetinde kömürle işletilecek elektrik frigonun yapılması için Nafia Vekaletine başvuru da bulunulmuştur. Nafia Vekaleti; bu elektrik üretiminin nasıl olacağı, kömürün nereden temin edileceği, santralin uçak hücumlarına karşı nasıl korunacağı, kömürün kalorisinin ne kadar olduğu hakkında vilayetten bilgi istemiştir. Vilayette ilgili kişiler Nafia Vekaletine açıklama göndermişlerdir. Geçmiş yıllarda elektrik tahsisatı için projeler hazırlansa da uygulanamamıştır. Bu projeler o zaman ki memleketin vaziyetini düşünmeden hazırlanmıştır. Ancak Dr. Hüseyin Ülkü, Şarbay olunca elektrik işi ile bizzat ilgilenmiştir. Nafia Vekaletinin elektrik projesi, mühendis Hasan Halit tarafından yapılmaktadır⁷⁵⁰. Mühendis Hasan Bey, hazırladığı projenin eksiklerini tamamlamak için vilayete gelmiştir. Proje, tamamlandıktan sonra Nafia Vekaletine gönderilecektir⁷⁵¹. Yaklaşık iki üç ay içerisinde projenin eksik kısımları da tamamlanmıştır. Hasan Bey hazırladığı projeyi Belediyeye teslim etmiştir. Belediye projenin onaylanması için, Nafia Vekaletine göndermiştir⁷⁵². Bir ay içinde de Nafia Vekaleti projeyi onaylamıştır. Niğde Belediyesi de vakit kaybetmeden elektrik tahsisatı işini müteahhide verecektir⁷⁵³. Proje üzerinde bir iki değişiklik yapıldıktan sonra elektrik işi münakasaya verilmiştir⁷⁵⁴. Bor Belediyesi onaylanan elektrik projesi sayesinde, Bor kazasının tahsisatını yapmak üzere özel bir firma ile anlaşmıştır. Anlaşma neticesinde; Bor, bu tahsisat maliyetini ne zaman öderse o vakit Bor'a yapılan elektrik tahsisatını satın alabilecektir⁷⁵⁵.

⁷⁴⁸ 'Nevşehir de Elektrik', **Niğde**, 8 Haziran 1936, Sayı. 420, s. 1.

⁷⁴⁹ 'Nevşehir Urayı Bir de Değirmen Yaptırıyor', **Niğde**, 22 Haziran 1936, Sayı. 422, s. 2.

⁷⁵⁰ 'Elektriğimiz Yapılacak', **Niğde**, 29 Haziran 1936, Sayı. 423, s. 1.

⁷⁵¹ 'Elektrik İşi', **Niğde**, 13 Temmuz 1936, Sayı. 425, s. 2.

⁷⁵² 'Şehrimizin Elektrik İşi', **Niğde**, 11 Eylül 1936, Sayı. 434, s. 1.

⁷⁵³ 'Elektrik Projesi Tasdik Edildi', **Niğde**, 2 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 437, s. 1.

⁷⁵⁴ 'Elektrik İşi Münakasaya Veriliyor', **Niğde**, 23 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 440, s. 1.

⁷⁵⁵ 'Bor'a Elektrik Yapılıyor', **Niğde**, 9 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 438, s. 3.

2.Su ve Baraj İşleri

Niğde'ye yapılacak olan Gebere Barajı'nın planı ve inşası için vilayete, jeolog mühendisi gelmiştir. Mühendis incelemelere başlamıştır⁷⁵⁶. İncelemeler sonrasında Gebere'nin jeopolitik durumunun, burada bir baraj inşası yapımı için uygun olduğu tespit edilmiştir. Niğde vilayeti için Gebere Barajı'nın hayati önemi bulunmaktadır. Aslında baraj yapımı için dokuz sene önce Adana'daki su işleri dairesinde plan yapılmıştır. Bu amaçla bir keşif yapılmış ve baraj maliyeti yarım milyon olarak hesaplanmıştır. O zaman ki şartlarda bu inşaatın olamayacağı bellidir. Yine 1935 yılında da baraj inşası için vilayet, Nafia Vekaletinden yardım istemiştir. Ancak Nafia Vekaleti büyük bir maddi destekte bulunamayacağını, ancak baraj inşasında çalışması için işçi yardımı yapabileceklerini vilayete bildirmişlerdir. 1935 yılında başlanan baraj inşası plansız bir şekilde olduğu için hem işçilerin emekleri boşa gitmiş hem de zaman kaybedilmiştir. Bu yüzden Nafia Vekaleti müdahale etmiş ve baraj planlamasının bir jeolog tarafından, bölge incelenerek yapılmasını istemiştir. Bunun üzerine Ziraat Vekaleti, Ankara Ziraat Enstitüsü Profesörlerinden Salomon Kalvi'yi görevlendirmiştir. Prof. Dr. Salomon Kalvi, hazırladığı raporda Gebere bölgesinde baraj inşası için herhangi bir engel olmadığını belirtmiştir. Ancak yine de iki önemli noktayı raporunda sunmuştur. Bunlardan birincisi Gebere Mevkiinde Bazalt tabakaları bulunduğundan bölge baraj olarak kullanılırsa toprak altında çatlaklar olması muhtemel olacaktır. Bu çatlakların mutlaka çimento ile kapatılması gerekmektedir. İkinci olarak yapılacak set için gereken toprak, ne kadar pahalıya mal edilirse edilsin mutlaka dışardan getirilmesinin gerekli olduğunu belirtmiştir. Gerek çimento maliyesi, gerekse mevki içinde bulunan toprağın çıkartılıp yerine başka tür toprak getirilmesi çok maliyetli bir iştir. Bütün bunlar göz önünde tutularak Gebere Barajı'nın yapılmasının imkansızlığı anlaşılmıştır⁷⁵⁷. Ancak gazetenin Gebere Barajı konusundaki yazısı nedeniyle vilayet yurttaşları, gazeteyi eleştirmişlerdir. Yine baraj için yapılan incelemeler devam etmektedir. Bu kapsamda Jeolog Prof. Salomon Kalvi olmak üzere, Nafia, Ziraat direktörleri, belediye memurları Gebere de çalışmalarına devam etmektedirler⁷⁵⁸.

Yapılan bu incelemeler sonucunda yapılmak istenen Gebere Barajı zemininin 1.50 metre kadar su kaçırabileceği tespit edilmiştir. Ziraat Vekaleti aracılığı ile bu

⁷⁵⁶ 'Nafia İşleri', **Niğde**, 29 Nisan 1936, Sayı. 414, s. 1.

⁷⁵⁷ 'Gebere Barajı İş'i', **Niğde**, 31 Temmuz 1936, Sayı. 428, s. 1.

⁷⁵⁸ 'Gebere Barajı Etütleri Devam Ediyor', **Niğde**, 2 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 437, s. 1.

tespit konu ile ilgilenen Profesörlere bildirilmiştir. Profesör, bu rakamın büyük olduğundan baraj işinden vazgeçilmesi gerektiğini belirtmiştir⁷⁵⁹.

Ayrıca Maden nahiyesinde fenni şartlar göz önüne alınarak yeni memba suyu getirilmesi için inşalara başlanmıştır⁷⁶⁰.

3.Park İnşaları

Vilayet merkezi, hükümet konağı önüne inşa edilen park tamamlanmıştır. Yapılan parkların hepsi göz alıcı ve güzel görünmektedir. İnşa edilen parklardan birine büfe yapılacaktır ve parklar halka açık olacaktır. Halkevi bandosu bu parklarda her akşam müzik keyfi sunacaktır. Eski haliyle pis ve çirkin görünen alanlar Vali Faik Üstün ve Şarbay Hüseyin Ülkü tarafından yenilenmektedir⁷⁶¹. Hükümet konağı önünde yapılan bu parkların açılış törenleri 1 Temmuz da gerçekleştirilmiştir. Törene kadın-erkek 500'den fazla yurttaş katılmıştır. Tören, halkevi bandosunun çaldığı İstiklal Marşı ile başlamıştır. Belediye yetkilileri tarafından hazırlanan ayran, dondurma, gazoz, çay ve şerbet gibi ikramlar yurttaşlara dağıtılmıştır. Törende, halkevi bandosunun yanı sıra askeri bando da bulunmuştur⁷⁶². Niğde vilayeti kazalarına yapılan parkların dışında; Bor istasyonuna 1 km. uzaklıkta olacak bir kışla imarı da gerçekleşmiştir. Kışlanın temel atma töreni gerçekleştirilmiştir. Törende; Komutan General Mümtaz Bey, Vali Faik Üstün, Tüm komutan General Ziya Ekinci, kazada görev yapan memurlar, askeri bando, C.H.P. üyeleri ve yurttaşlar hazır bulunmuştur. Kışla yapımında Bor halkının da etkisi bulunmaktadır⁷⁶³.

4.Mezbaha İşleri

Bu yıl içinde Vali Faik Üstün'ün kararı ile 8.000 liralık bütçe ayrılarak, fenni mezbaha yapımı gerçekleştirilecektir. Fenni mezbaha vilayet için çok gerekli bir imar planıdır. Müteahhide ihalesi yapılan fenni mezbahanın yaz mevsiminde yapımına başlanması beklenmektedir⁷⁶⁴. Bu kapsamda belediye tarafından müteahhide verilen

⁷⁵⁹ 'Gebere Barajının İnşasının İmkansızlığı Anlaşıldı', **Niğde**, 27 İkinci Teşrin 1936, Sayı. 445, s. 1-2.

⁷⁶⁰ 'Maden Nahiyesinin Çeşme Suları Yapılıyor', **Niğde**, 18 Eylül 1936, Sayı. 435, s. 2.

⁷⁶¹ 'Parklar Yapıldı', **Niğde**, 22 Haziran 1936, Sayı. 422, s. 1.

⁷⁶² 'Parkların Açılma Töreni Yapıldı', **Niğde**, 6 Temmuz 1936, Sayı. 424, s. 1.

⁷⁶³ 'Bor da İnşasına Başlanılan Kışlanın Temel Töreni', **Niğde**, 6 Nisan 1936, Sayı. 411, s. 1.

⁷⁶⁴ 'Fenni Mezbaha Yapılıyor', **Niğde**, 8 Haziran 1936, Sayı. 420, s. 1.

fenni mezbahanın temel atma töreni gerçekleşmiştir. Törende Vali Faik Üstün, Belediye Reisi Hüseyin Ülkü, sayırlar Ahmet Vefik Uluçay, Halit Mengi, parti üyeleri, idareciler hazır bulunmuşlardır. Tören halkevi bandosunun çaldığı İstiklal Marşı ile başlamıştır. Daha sonra Reis Hüseyin Bey konuşma yapmıştır. Konuşmasında; Niğde'nin Cumhuriyet rejimine uygun bir Türk vilayeti haline getirilmesi için çok çalışılması gerektiğini belirtmiştir. Daha sonra Vali, temel için hazırlanan harcı koyarak mezbahanın temelini atmıştır⁷⁶⁵.

İnşasına başlanılan mezbaha, ilerlemiş olup yapı kısmı 15 gün içinde tamamlanacaktır. Çatı ve marangoz işleri de kış mevsimin de tamamlanacaktır. Gelecek ilkbahar aylarında da küşat resmi yapılarak mezbaha, kullanım için hazır hale getirilecektir⁷⁶⁶.

5.Aksaray ve Karasaz Bataklığının Kurutulması

Aksaray bölgesinde bulunan ve sağlığa zarar veren Karasaz bataklığı, Cumhuriyet rejimi ile kurutulmuş ve elverişli bir ova haline getirilmiştir. Karasaz bataklığının kullanıma uygunluğunu tespit etmek için bir heyet oluşturulmuştur. Hazırlanan raporun Sağlık Bakanlığı'na sunumu için vilayet makamında ilgili yetkililere teslim edilmiştir. Heyette, Konya Sıtma Mücadele Reisi Dr. Mithat Bey, Niğde sıhhat müdürü Kemal Bey, Niğde ziraat müdürü Ekrem Bey ve Aksaray Kaymakamı Cenap Bey bulunmaktadır. Bu heyet, Karasaz bataklığının yerleşime ve ziraata uygun olup olmadığını incelemiştir. Yapılan incelemeler de kurutulan bataklığa, 400 hanelik yerleşimin yapılabileceği ve 4.000 hektarlık arazinin de ziraat için uygun olduğu tespit edilmiştir. Bu sebeple bu arazinin göçmenler arasında dağıtılması uygun bulunmuştur⁷⁶⁷. Kurutulan 40.000 hektarlık bataklığın 10.000 hektarı sürülecektir. 10.000 hektarlık alan göçmenler arasında paylaşılacaktır. Sürme işlemini vilayet, seçtiği bir müteahhide vermiştir. Vilayet makamı ve müteahhit arasında yapılan anlaşma ile İkinci Teşrin'e kadar sürme işlemi tamamlanacaktır. Sağlık ve Ziraat Bakanlıklarının talimatı ile bu sürme işlemi boyunca vilayet ziraat müdürlüğü takipte olacaktır. Daha sonra sürülen yerlere

⁷⁶⁵ 'Fenni Mezbahanın Temeli Atıldı', **Niğde**, 25 Eylül 1936, Sayı. 436, s. 2.

⁷⁶⁶ 'Mezbaha İnşaatı İlerliyor', **Niğde**, 4 İkinci Teşrin 1936, Sayı. 442, s. 1.

⁷⁶⁷ 'Aksaray Karasaz Bataklığı Artık En Mümbit Bir Ova Olmuştur', **Niğde**, 14 Ağustos 1936, Sayı. 430, s. 1.

göçmenler yerleştirilecektir. Karasaz bataklığının kurutulması, Cumhuriyet rejiminin yapmış olduğu en mühim işlerden birisidir⁷⁶⁸.

Karasaz bataklığının, Aksaray kazasına birçok zararı olmuştur. Aksaray da Karasaz ve Dağılgan bataklıkları mevcut iken, sıtma mikrobu taşıyan ‘anofel cins’ sivrisinekler çokça bulunmaktaydı. 1932 yılında Adana Enstitü Direktörü Doktor Mahmut Bey tarafından Aksaray incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonrasında Sağlık Bakanlığı harekete geçmiştir. Aksaray’ın bahçeleri de dahil 12 km. uzunluğunda Karasaz ve Dağılgan bataklıkları birbirine karışmış halde bulunmaktaydı. Yapılacak olan ilk çalışma bu iki bataklığın kurutulması olmuştur. Bu iki bataklık toplam 8.690 hektarlık alanı kaplıyor ve çevresinde yaşayan 20.000 vatandaş sıtma hastalığına yakalanıyordu. Çevresinde bulunan Alaca, Gözübağlı ve Göremez köylerinde çocuk doğumu olmuyor olsa dahi doğan çocuğun ölümü gerçekleşiyordu. Bataklıkların kurutulması için yapılan ıslahat çalışmalarından bahsedecek olursak; çalışmalar için 600 metre uzunluğunda, 5 metre taban genişliğinde, 7 metre ağız genişliğinde bir kanal açılmıştır. Böylece Karasaz ve Dağılgan bataklıkları birbirine bağlanmıştır. Yapılan kanal sayesinde bataklıkların kurutulması mümkün olmuştur. Bataklığı kurutma çabaları, 20.000 liraya mal olmuştur. 700 işçi de çalışmada bulunmuştur. Ayrıca çevre bölgelerde bulunan köylü yurttaşlarda bataklığın kurutulması işinde yardımcı olmuşlardır⁷⁶⁹. Yeniden sürme işlemlerine bakacak olursak; vilayet mıntika ziraat mütehassısı Ekrem Üzümeri’nin açıkladığına göre kurutulan Karasaz bataklığının 7.200 dekarı sürülmüştür. Hava şartlarının olumsuzluğundan dolayı diğer alanların sürümü de gelecek ilkbahara bırakılmıştır⁷⁷⁰.

6.Diğer İmar Faaliyetleri

1936 yılında Niğde vilayetinde önemli bir çalışma olarak sayabileceğimiz şehrin planı çıkarma işi gerçekleştirilmiştir. Belediye tarafından mütehassıslara çizdirilen planın harita üzerindeki eksik noktaları tamamlanmıştır. Sunulan haritada Belediye Reisi, bazı değişiklikler yapmak istemiştir. Müteahhitlerden Eyüp Bey, yolların değiştirilmesi için yapılacak çalışmayı, Ankara’da ki şehircilik mütehassıslarına bildirmek üzere Ankara’ya hareket etmiştir. Eyüp Bey, Niğde şehir

⁷⁶⁸ ‘Aksaray da Kurutulan Karasaz Bataklığı Ekiliyor’, **Niğde**, 18 Eylül 1936, Sayı. 435, s. 1.

⁷⁶⁹ ‘Aksaray Batısını Çeviren Kara Beladan Kurtuldu’, **Niğde**, 20 İkinci Teşrin 1936, Sayı. 444, s. 2.

⁷⁷⁰ ‘Karasaz Bataklığından 7.200 Dekar Sürüldü’, **Niğde**, 25 Birinci Kanun 1936, Sayı. 448, s. 1.

planında ki değişiklikleri tespit ettirip, Nafia Vekaleti'nden de onayını alacaktır⁷⁷¹. Aradan bir süre geçtikten sonra Belediye tarafından sunulan şehrin planı, Nafia Vekaletince tasdik edilmiştir⁷⁷². Akabinde Niğde vilayetinin şehir planını yapacak olan Prof. Dr. Egli Niğde'ye gitmiş ve incelemelere başlamıştır. Niğde de dört gün kalan Profesör, şehri gezerek fotoğraflarını çekmiştir. Planını tamamlamak için Niğde'ye bir iki kez daha gidecektir⁷⁷³.

'Niğde merkezinde bulunan P.T.T. Umumi Müdürlüğü, hükümet konağına ait bir binayı işgal etmekteydi. Alınan karar neticesinde, P.T.T. dairesi çarşı içinde elverişli bir binaya taşınacaktır⁷⁷⁴.'

Ayrıca Nevşehir Belediyesi de inşasını başlatacağı elektrik fabrikası yanında elektrik kuvvetinden faydalanıp çalıştırılabilecekleri bir değirmen işleteceklerini bildirmişlerdir. Bu amaçla değirmen kurmak için faaliyetlere girişilmiştir. Hamur ve çamur halinde çıkan Nevşehir ekmekleri böylelikle sağlıklı bir hal alacaktır⁷⁷⁵.

Niğde vilayeti göçmenler için de yerleşim yerleri yapacaklardır. Bu alanların yapımına 1937 senesi içinde başlanılacaktır. Yapılacak olan köylerin sıhhi, zirai, ekonomik durumları göz önüne alınacak ve bu şekilde yerler tespit edilecektir. Bu tespiti; nafia, ziraat ve sıhhat direktörlerinden oluşan heyet belirleyecektir. Kurulan köylerin demiryollarına yakın olmasına ayrıca önem verilecektir⁷⁷⁶.

D.1937 YILINDA İMAR FAALİYETLERİ

1.Elektrik İşleri

Niğde vilayetine yaptırılacak olan elektrik tahsisatı için resmi işlemlerin hepsi halledilmiştir. Elektrik planlamasının uygulanması için de müteahhit ile anlaşılmıştır. Elektrik santrali için gerekli olan binanın inşasına yakın bir zamanda başlanacaktır⁷⁷⁷. Yaklaşık bir ay sonra da elektrik santral binasının temeli atılmıştır. Temel atma

⁷⁷¹ 'Şehrin Planı Bitmek Üzere', **Niğde**, 22 Haziran 1936, Sayı. 422, s. 1.

⁷⁷² 'Şehir Haritası Tasdik Edildi', **Niğde**, 6 Temmuz 1936, Sayı. 424, s. 1.

⁷⁷³ 'Şehir Planı Yapılıyor', **Niğde**, 28 Ağustos 1936, Sayı. 432, s. 1.

⁷⁷⁴ 'Postane Yeri Değiştirilecek', **Niğde**, 20 Temmuz 1936, Sayı. 426, s. 1.

⁷⁷⁵ 'Nevşehir Urayı Birde Değirmen Yaptırıyor', **Niğde**, 22 Haziran 1936, Sayı. 422, s. 2.

⁷⁷⁶ 'Göçmen Köylerinin Yerleri Tespit Ediliyor', **Niğde**, 25 Birinci Kanun 1936, Sayı. 448, s. 1.

⁷⁷⁷ 'Elektrik Santral Binası Yapılıyor', **Niğde**, 2 Nisan 1937, Sayı. 461, s. 1.

törenine; Vali ve C.H.P. Başkanı Faik Üstün, Belediye Başkanı Hüseyin Ülkü, Tuğgeneral İhsan Bey, idare memurları ve yurttaşlar katılmıştır. Merasim, halkevi bandosunun çaldığı İstiklal Marşı ile başlamıştır. Şarbay, konuşma yapmıştır. Konuşmasın da Cumhuriyet rejimine, Atatürk'e ve silah arkadaşlarına bağlılıklarını vurgulamıştır. Temeli atılan elektrik santral binasının 1937 yaz aylarına doğru biteceği ve elektriğe kavuşulacağı planlanmıştır⁷⁷⁸. Santral binasının inşasından sonra elektrik tahsisatı için elektrik malzemeleri gerekmektedir. Bu elektrik malzemeleri Avrupa'dan temin edilmektedir. Gümrük işlerinin belediyeye ait olması ve işlerin daha çabuk halledilmesi için Şarbay Hüseyin Ülkü, Toros ekspresi ile Ankara'ya hareket etmiştir⁷⁷⁹.

Uray ve C.H.P. İl Yön. Kurul üyesi Vahdi Alper, Mersin gümrüğün de bulunan elektrik malzemelerini almak için Mersin'e gitmiştir. Elektrik malzemeleri, motoru ve diğer parçaları Avrupa'dan parça halinde Mersin limanına gelecektir⁷⁸⁰. Santral bina inşasının çoğu kısmı da bitirilmiştir. Sadece çatı kısmı kalmıştır. Elektrik malzemelerinin birçoğu da vilayete gelmiş, az kısmı Mersin gümrüğünden yola çıkmıştır. Vilayette elektrik çalışmaları halen devam etmektedir⁷⁸¹. Temel inşaat yaklaşık bir ay içinde bitirilmiştir. Vilayette bulunan elektrik mühendisi Hasan Halit Bey, elektrik direklerinin nerelere konulacağını planını hazırlamaktadır. Kış mevsimi gelmeden önce Niğde'nin elektriğe kavuşması beklenmektedir⁷⁸².

Vilayette görev yapan belediye mensupları üç yıl içinde birçok yenilikler gerçekleştirmiştir. Bunlardan biri de elektrik tahsisatıdır. Belediye bu sene içinde elektrik santral binası ile muhavvileler halletmiştir. 1938 senesinde kullanılmaya başlanması planlanan elektrik için belediyenin yapmış olduğu masraf; 36.900 lira makine ve elektrik malzemeleri; 1.300 lira direk için; 4.000 lira gümrük parası; 6.800 lira santral binası için para bütçeden harcanmıştır. Belediye'ye elektrik tahsisatı 51.800 liraya mal olacaktır⁷⁸³. Santral binasının tamamlanmasından sonra, yeraltı kablo döşemesi de bitmiştir⁷⁸⁴. Vilayette elektrik tesisi için direklerin yarıdan fazlası dikilmiştir. Tellerin çekilme işlemi ile montaj işlemi kalmıştır. Bu işlerde yakın bir

⁷⁷⁸ 'Şehrimiz Medeni Nura Kavuşuyor', **Niğde**, 7 Mayıs 1937, Sayı. 466, s. 1.

⁷⁷⁹ 'Şarbay Dr. Hüseyin Ülkü', **Niğde**, 18 Haziran 1937, Sayı. 472, s. 1.

⁷⁸⁰ 'Elektrik Malzemesi Geliyor', **Niğde**, 23 Temmuz 1937, Sayı. 477, s. 1.

⁷⁸¹ 'Elektrik İşleri', **Niğde**, 10 Eylül 1937, Sayı. 484, s. 1.

⁷⁸² 'Uray İşleri', **Niğde**, 22 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 490, s. 1.

⁷⁸³ 'Belediye Çalışmaları', **Niğde**, 29 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 491, s. 9.

⁷⁸⁴ 'Elektrik İşleri Hızla İlerlemektedir', **Niğde**, 26 İkinci Teşrin 1937, Sayı. 495, s. 1.

zamana kadar halledilecektir⁷⁸⁵. Elektriğin kullanılacağı memleket hastanesi ve halkevinde teçhizat ve tesisat işleri ile uğraşmaktadır⁷⁸⁶.

2.Su ve Baraj İşleri

Vilayet Belediye Reisi Hüseyin Ülkü, imar, elektrik, fenni mezbaha gibi işleri halletmiş ve temiz içme suyunu da vilayet yurttaşlarına kavuşturmuştur. Şehrin suyolları sorununa gelindiğin de ise sular sağlıksız bir şekilde taşınıyor, bu yollar şahsi menfaatler için bozuluyor, yurttaşlar çamaşır yıkanmış ve pis olan suyu kullanmak zorunda kalmaktaydılar. Bu da birçok hastalıkların oluşmasına neden olmaktadır. Belediye Reisi, oluşturdukları bir heyet ile iki senedir su kanallarının sağlam olması için çalışmaktadır. Ana su yolu ve yan su yolu kanalları demir boru ile döşenmiştir. Şehrin bazı yerlerine su depoları yapılarak evlerden veya bahçelerden geçen suyollarının pisletilmesi engellenmiştir. Böylelikle vilayette artık içme suları sağlıklı bir şekilde taşınacaktır⁷⁸⁷.

Eski tarihlerde yurtsever insanlar tarafından yaptırılan vilayetin suyolları tahsisatı eskimiş ve harap olmuştur. Suyolları tahsisatının temiz olmaması, halkın sağlığının bozulmasına yol açmıştır. Bu yüzden belediye her zaman suyolları tahsisatı ile ilgilenmiş ve bazı yerlerini tamir ettirmiştir. Ancak elde olmayan maddi yetersizlikten dolayı tadilatla fayda etmemiştir. Hem belediye bütçesinin darlığından hem de tadilatın planlı bir şekilde yapılmamasından dolayı pek fayda sağlamamıştır. Ancak hem yurttaşların yardımıyla, hem de belediye çalışmalarıyla bu suyolları tahsisatları düzenlenecektir⁷⁸⁸.

Suyollarının tamiri dışında; Derinkuyu da yapılacak olan baraj inşa işi için, ziraat ve nafia müdürleri, Derinkuyu'ya gitmişlerdir. Derinkuyu halkının yapılacak olan baraja ödeyecekleri para hazır olduğu için inşaata hemen başlanması planlanmıştır. Yapılacak olan baraj 30 metre genişliğinde, 9 metre kalınlığında setle yapılacak ve yaklaşık yarım milyon ton su taşıyacaktır. Baraj inşası için ayrılan bütçe, 2.000 liradır. Baraj sayesinde Derinkuyu halkının su ihtiyacı karşılanacaktır⁷⁸⁹. Yine

⁷⁸⁵ 'Urayda', **Niğde**, 17 Birinci Kanun 1937, Sayı. 498, s. 1.

⁷⁸⁶ 'Resmi Müesseselerde', **Niğde**, 24 Birinci Kanun 1937, Sayı. 499, s. 1.

⁷⁸⁷ 'Şehrimiz Muvakkat Bir Müddet İçin Temiz İçme Suyuna Kavuştu', **Niğde**, 9 Nisan 1937, Sayı. 462, s. 2.

⁷⁸⁸ 'Memleket İşlerinden İçme Sularımız', **Niğde**, 30 Temmuz 1937, Sayı. 478, s. 1.

⁷⁸⁹ 'Derinkuyu da', **Niğde**, 20 Ağustos 1937, Sayı. 481, s. 1.

vilayetin sularını arttırmak amaçlı; Çiftçi ve Tüccar Bankasının mali yardımı ile Kırkpınar deresinde yaptırılan sondaj işleri de bitirilmiştir. Vilayet su oranı 4/3 oranında artış göstermiştir. Sondaj işlemlerine devam edilerek, su oranında artış sağlanması planlanmıştır⁷⁹⁰.

Geçen yıldan beridir tartışılan bir konu olan Gebere Barajı için de bu yıl karar çıkmıştır. Hem vilayetteki su işlerini incelemek hem de barajın yapılacağı yeri gezmek amacıyla Nafia Vekaleti Su İşleri Şefi Mühendis Bey, Niğde'ye gelmiştir. Heyet, Niğde de su işlerine birkaç müdahalede bulunmuştur. Bunlardan bazıları; Niğde elmaları için çok önemli olan Gebere Barajının yapılacak mevkiinin uygun olduğuna karar vermişlerdir. Eski Gümüş'te boşa akan kaynak suyunu bent ile istenilen mevkiye çekmişlerdir. Kemerhisar'ın, Elma deresi mevkiinde ki su ile Halaç köyüne akan Kurhan pınarının sularını birleştirerek, Elma deresine baraj yapılması talimatını vermişlerdir. Melendiz dağında belediye tarafından yaptırılan Gököl zeminini tamir ettirmişlerdir. Ankara'dan gelen heyetin, Niğde vilayetinde yaptırmış olduğu bu çalışmalar vilayete büyük kazançlar sağlayacaktır⁷⁹¹.

Bütün bu çalışmaların dışında yaklaşık bir aydır Ankara da bulunan Belediye Başkanı Dr. Hüseyin Ülkü de, Ankara da bulunduğu süre içinde Niğde vilayetinin suyolları hakkında ilgili makamlarla görüşme yapmıştır. Yapılan görüşmeler neticesinde, 1938 senesi içinde suyolları tahsisatına başlanılacak ve bir sene içinde Niğde'ye suyolları inşa edilecektir. Suyolları projesi için müteahhitler arasında toplantı yapılacaktır. Ayrıca Dahiliye Vekaleti, Niğde vilayetine yapılacak olan su tahsisatı için 92.000 lira maddi destekte bulunacaktır⁷⁹².

3.Tarihi Eserlerin Tadilatı

Evkaf İşleri Genel Direktörlüğü, Niğde Evkaf Müdürlüğü'ne; tarihi ve mimari eserler olan 'Alaeddin Cami' ve 'Hüsameddin Cami'lerinin tamiri için talimat vermişlerdir. Evkaf genel direktörü Fahrettin Kiper başkanlığında bu harap olmuş tarihi eserler, tadilat işleminden geçirilecektir⁷⁹³. Ayrıca Evkaf Genel Müdürlüğü

⁷⁹⁰ 'Sularımız Artıyor', **Niğde**, 20 Ağustos 1937, Sayı. 481, s. 1.

⁷⁹¹ 'Vilayetimizin Muhtelif Yerlerinde Yapılan Su Tetkikatı ve Neticeleri', **Niğde**, 26 İkinci Teşrin 1937, Sayı. 495, s. 1.

⁷⁹² 'Şarbayımız Geldi', **Niğde**, 23 Temmuz 1937, Sayı. 477, s. 1.

⁷⁹³ 'Hayırlı ve Çok Yerinde Bir Emir', **Niğde**, 2 Nisan 1937, Sayı. 461, s. 2.

tarafından, Niğde Evkaf Müdürlüğü'ne 500 lira maddi destekte bulunulmuştur. Bu parayı senelerdir kapalı duran 'yukarı hamamın' tamiri için göndermişlerdir. Bu nedenle hamamın tadilat işlerine hemen başlanılacak ve bir iki ay içinde bitirilecektir⁷⁹⁴.

4.Kazalarda İmar Faaliyeleri

Vilayete bağlı Bor kazasında, Bor Belediye Başkanı geçmiş devirlerde ihmal edilen Bor kazasında imar hareketlerine başlamış ve devam ettirmiştir. Bor kazasını, Cumhuriyet rejimine uygun modern bir kasaba yapmak için çalışmaktadır. 1937 yılı içinde Bor'a elektrik tahsisatı kurulmuştur. Kasaba ve Bor istasyonuna kadar giden yolun genişletilmesi için yol yapım çalışmalarına başlanmıştır. Kasaba merkezine, 12 m. genişliğinde bulvar yapımına başlanılmıştır. Yapılan bulvar tamamen parke döşemesi şeklindedir. Eskiden mezarlık olarak kullanılan istasyon civarındaki arsaya park inşa edilmeye başlanmıştır. Bor Urayının bütün bu çalışmalarına Vali Faik Üstün de destek vermekte ve maddi, manevi yardımlarını esirgememektedir. Çalışmalar ilerledikten sonra, Bor da yapılan bütün bu çalışmaları incelemek amaçlı Vali Faik Üstün, Nafia Müdürü ve Ziraat Mıntika Mütahassısı Bor'a gitmişlerdir⁷⁹⁵.

Faik Üstün Bor ve diğer kazalara, köylere park inşa edilmesi için talimat vermiştir. Bu kapsamda Bor'a da bir park yaptırmıştır. Bu park Bor halkının kolaylıkla gidebileceği yerdedir. Yapılan parkın açılma törenine Vali ve birçok idari memur yöneticileri katılmışlardır. Borlu yurttaşlar da törenin yapılacağı meydanda bulunmuştur. Açılışa; Niğde ve Bor halkevi bando takımlarının İstiklal Marşı'nı çalmaları ile başlanılmıştır. Yapılan parkın her tarafı temiz sarı kumlarla kaplanmış ve yer yer havuz, küçük şelalelerle süslenmiştir. Bor Urayı açılış şerefine 'Gardenparti' düzenlemiştir. Caz müzik eşliğinde yaklaşık 1.000 yurttaş eğlenmiştir⁷⁹⁶.

Bor kazasından başka Nevşehir kazasında da yenilikler yapılmıştır. Nevşehir, Osmanlı Devleti'nde yaşanan Lale Devri zamanında Vezir-i azamlık yapmış olan İbrahim Paşa tarafından kurulmuştur. Bu nedendir ki Nevşehir de yapılan kütüphaneler, camiler, hamamlar İbrahim Paşa'nın tarzını yansıtmaktadır. Cumhuriyet Devrinde de Kültür Bakanlığı'nın takibiyle imar işleri hızla devam etmiştir. Kasaba

⁷⁹⁴ 'Yukarı Hamam Tamir Ediliyor', **Niğde**, 2 Nisan 1937, Sayı. 461, s. 3.

⁷⁹⁵ 'Bor Urayı Boru Tamir Etmek ve Süslemek İçin Çalışıyor', **Niğde**, 16 Nisan 1937, Sayı. 463, s. 1.

⁷⁹⁶ 'Borda Yapılan Üstün Park Törenle Açıldı', **Niğde**, 13 Ağustos 1937, Sayı. 480, s. 1.

ve köylerin birçok yerlerine okul yaptırılmış, ilçe parklarla süslenmiş ve halkevi için de temel atılmıştır. Yapılan halkevi Nevşehir ilçesinin gelişmesini ve halkın kültürel-sosyal alanda gelişmesini sağlayacaktır. Bu halkevi, Cumhuriyet imar tarihinin önemli bir eseri olacaktır. Yine imar faaliyetlerinden en güçlüsü olan ‘elektrik işi’ içinde Nevşehir Belediyesi çok çalışmış, adeta yoktan var etmişlerdir. Böylelikle Nevşehir Urayı, bölgeyi elektriğe kavuşturmuştur⁷⁹⁷.

5.Yeni Yerleşim Yerleri

Bu yıl içerisinde; yeni yerleşim yerleri tespit edilmeden önce 1 Nisan 1937 tarihinde arazi tahrir işlerine başlanılması planlanmıştır. Tahrir işlerinin kararlaştırılan süre içinde bitirilmesi için, Niğde merkezi ile Aksaray, Nevşehir ve Bor ilçelerine birer tane daha komisyon verilmiştir. Komisyon reisliklerine; Niğde vilayeti merkezine Sami Sümer, Rasih Özbek; Aksaray’a Rıza Arıbaş, Tahir Gürsoy; Nevşehir’e İsmail Safa Tatar, Şevket Ataç; Ulukışla’ya Şevket Alpağut ve İhsan Bey getirilmiştir⁷⁹⁸. Kazalar komisyonunun aldıkları karar neticesinde Niğde vilayetine göçmenlerin yerleştirilmesi için 949 göçmen evi yapılacaktır. Bu iş, istenen müteahhide verilecektir. Evlerin; 340 tanesi Niğde merkeze; 430 tanesi Aksaray ilçesinde kurutulan Karasaz bölgesine; 170 tanesi Bor ve Kemerhisar’a; 9 tanesi de Nevşehir’e yapılacaktır. Evler için inşaa faaliyetlerine başlanılmıştır⁷⁹⁹. Ayrıca Karasaz bölgesi olarak adlandırılan bataklık mevkiinin de, ev inşaları öncesinde kurutulup, sürülme işlemi iki yılda müteahhitler tarafından tamamlanmıştır⁸⁰⁰.

6.Mezbaha İşleri

1936 yazında inşasına başlanılan mezbaha yapımı, kış mevsiminden dolayı durdurulmuştu. 1937 yılında ise Mart ve Nisan aylarından beri yeniden yapımına devam edilen mezbahanın, Haziran ayında bitmesi beklenmektedir⁸⁰¹. Planlandığı

⁷⁹⁷ ‘Nevşehir de İmar Hareketleri ve Elektrik’, **Niğde**, 15 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 489, s. 1.

⁷⁹⁸ ‘Vilayetimiz’, **Niğde**, 26 Mart 1937, Sayı. 460, s. 1.

⁷⁹⁹ ‘İlimiz Çevresinde 949 Göçmen Evi Yapılıyor’, **Niğde**, 9 Temmuz 1937, Sayı. 475, s. 1.

⁸⁰⁰ ‘Aksaray da Kurutulan Karasaz Bataklığı’, **Niğde**, 4 Haziran 1937, Sayı. 470, s. 2.

⁸⁰¹ ‘Yakında Fenni Mezbahaya Kavuşuluyor’, **Niğde**, 2 Nisan 1937, Sayı. 461, s. 2.

şekilde, belediye tarafından inşa edilen fenni mezbaha yapımı Haziran da tamamlanmıştır. Mezbaha, 1 Haziran'dan itibaren kullanıma açılmıştır⁸⁰².

7.Telefon

Niğde vilayetinin önemli eksiklerinden biri de posta ve telefon işleridir. Vilayete bağlı kaza ve köylerin hiçbirinde resmi posta teşkilatı bulunmamaktadır. Bu eksiklik, 1936 yılında düzenlenen il kongresinde dile getirilmiştir. Belediye Başkanı da bu istekler üzerinde durarak her köye bir posta kutusu yaptırılması talimatını vermiştir⁸⁰³. C.H.P. 1937 İl Kongresinde, vilayet telefon şebekesi işi görüşülmüştür. Akabinde Vali Faik Üstün, vilayet telefon teşkilatını düzeltmek için gerekli malzemeleri ve memurları tayin etmiştir⁸⁰⁴. Yapılan çalışmalar neticesinde, Niğde vilayet telefonları Ankara ve Adana telefonlarına bağlanmıştır. Yurttaşlar istedikleri vakitlerde bu iki vilayetle de konuşabileceklerdir. Telefon işlerinin gelişmesi özellikle ticaret ile uğraşan yurttaşlara büyük fayda sağlayacaktır⁸⁰⁵.

8.Yol Yapım Çalışmaları

Niğde vilayetinde yol yapım çalışmaları 20 Mart 1937 tarihinden itibaren başlamıştır. Çalışmalarda 250 işçi çalışmıştır. Niğde- Nevşehir, Niğde- Bor, Bor- Aksaray, Aksaray- Bor yolları tadilat aşamasındadır. Ayrıca Bayındırlık Bakanlığı da bu yol yapım çalışmaları için vilayete silindir tahsisi yapmıştır⁸⁰⁶. Genel olarak vilayet yollarına bakıldığında; gerek kazalar ile merkez gerekse komşu vilayetlerle olan yollar çok harap bir haldedir. Vilayet Umumi Meclisi de yolların tamiri için geniş bir miktarda bütçe ayırmış ve imar için bir program hazırlamıştır. 1937 yılında programın uygulanmasına başlanmıştır. Bu kapsamda bu yıl içinde; Niğde- Nevşehir, Niğde- Bor, Bor- Aksaray, Niğde- Ulukışla, Ulukışla- Pozantı, Niğde- Kayseri şoseleri onarılmıştır⁸⁰⁷.

⁸⁰² 'Fenni Mezbaha', **Niğde**, 4 Haziran 1937, Sayı. 470, s. 2

⁸⁰³ 'Halka Faydalı Olan Her İş Saygı İle Anarız', **Niğde**, 6 Ağustos 1937, Sayı. 479, s. 1.

⁸⁰⁴ 'Şehrimiz Telefon İşleri', **Niğde**, 14 Mayıs 1937, Sayı. 467, s. 1.

⁸⁰⁵ 'Telefonlarımız Ankara ve Adana'ya Bağlandı', **Niğde**, 15 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 489, s. 1.

⁸⁰⁶ 'Yol İşleri Büyük Bir Faaliyetle İlerlemektedir', **Niğde**, 16 Nisan 1937, Sayı. 463, s. 1.

⁸⁰⁷ 'Vilayetten Mühim Bir Tebliğ', **Niğde**, 5 Birinci Kanun 1937, Sayı. 496, s. 1.

9.Diğer İmar Faaliyetleri

1936 yılında, Belediye tarafından hükümet konağı önüne yaptırılan park, ıslah edilmiştir. Parka gölgelik olması için ağaçlar dikilmiş, çimenler değiştirilmiş ve çiçekler ekilmiştir⁸⁰⁸. Ayrıca müteahhit Recep Bey tarafından vilayette belediye sineması işletilecektir. Sinema binası tadilatı sona ermiş, sandalye ve kanepeler konulması gerçekleştirilmiştir. Sinema binasının yaklaşık iki hafta içinde açılması planlanmıştır⁸⁰⁹.

1937 tarihli Niğde gazetesinde; Belediye tarafından 1934-1937 yıllarında yapılan imar çalışmaları hakkında genel bilgi verilmiştir. 1934 yılında, parti ve yurttaşların desteği ile 1937 yılındaki belediye heyeti başa geçmiştir. Vilayet belediye heyeti birbirine ölkü ile bağlı kişilerden oluşmaktadır. Niğdeli yurttaşlar hakkı haklıya veren yurda fayda sağlayan her ölkücüyü bilmektedirler. Geçmiş dönemlere bakıldığında Niğde vilayeti yıllarca ihmal edilmiş, harap bir depo halinde kalmıştır. Cumhuriyet ile bir şehir halini almıştır. Vilayetler de şehircilik hareketinin başarıya ulaşabilmesi için, beş yıllık kalkınma planı tasarlamak gerekmektedir. Nitekim Niğde Belediyesi de bu planı tasarlamıştır. Bu kapsamda öncelikli olarak başta şehrin bir haritası yaptırılmış ve bu haritaya dayanarak imar politikaları uygulanmaya başlanmıştır. Fenni mezbaha yaptırılmış, çeşme ve suyolları tamir ettirilmiştir, arazi sulama işleri düzenlenmiştir. Son olarak şehri elektrik ile aydınlatmak belediyenin yapmış olduğu işlerin başında gelmiştir. Hazırlanan plana göre yapılan faaliyetler; Öncelikle Belediye'nin 1935 yılında 29.990 liralık bütçesi bulunmaktaydı. Bütçe içinden 7.000 lira şehrin imarı için ayrılmış ve müteahhit Prof. Egl'e şehrin planı yaptırılmıştır. Vilayetin başlıca işlerinden biri de fenni bir mezbahadır. Çünkü vilayette harap ve sağlıksız bir bina mezbaha için kullanılıyordu. Bu nedenle 1936 senesinin de 10.000 liralık bütçeyle müteahhide ihalesi yapılmış ve 1937 yılında da işletmeye açılmıştır. Mezbaha da düzenli kadro oluşturulmuş, baytar, memur, bekçi, hademe mezbaha da görev almışlardır. Niğde vilayetinde hem arazi, bağ, bahçe suyu hem de çeşme suyu olarak kullanılacak düzeyde su bulunmasına rağmen bu işin düzene sokulmamasından dolayı fayda sağlanamamaktaydı. Devletin çıkardığı Sular Kanunu'na dayanarak Niğde Belediyesi'nde de arazi sulama işleri her yurttaşı memnun edecek şekilde planlanmıştır. Arazi sulama işi özellikle, 1936, 1937

⁸⁰⁸ 'Belediye Parkı Yeniden Süsleniyor', **Niğde**, 19 Mart 1937, Sayı. 459, s. 1.

⁸⁰⁹ 'Sinema Açılıyor', **Niğde**, 15 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 489, s. 2.

dönemlerinde tam anlamıyla düzene sokulmuştur. Niğde Belediyesi bozuk suyolları için de üç yılda büyük çalışmalar yapmıştır. 1934 yılında 4.888 liralık bütçe ile 1935 yılında 2.154 liralık bütçe ile 1936 yılında 2.722 liralık bütçe ile bozuk suyolları tamir edilmiştir. Ayrıca askeri ve mülki müesseselerin, okulların su ihtiyaçları da giderilmiştir. İçme suları meselesi de 1938 yılına bırakılmıştır. Belediye üç yıl içinde imara büyük önem vermiştir. Hükümet önü, sinema, memleket hastanesine giden yollar parke ile döşenmiştir. Parke döşemesi için Belediye 3.000 lira harcamıştır. Ayrıca 1936 yılında Cumhuriyet meydanında iki park yapılmıştır. Caddelere, ağaçlar dikilmiştir. Aksaray Belediyesi, halka temiz buz verebilmek için buz makinesi getirtmiştir. Vilayetin en ücra köşelerinden en işlek noktalarına kadar her yer belediyenin geniş temizlik kadrosu sayesinde tertemizdir⁸¹⁰.

Niğde gazetesinde, vilayete 1930 yılında gelip yerleşen muallim Rasim Kocabaş, vilayetin 1930 yılından 1937 yılına kadar kat ettiği yolu yazmıştır. 1930 yılında Niğde'ye gelmek için Ankara'dan Eskişehir'e oradan da Ulukışla'ya gitmek gerekirdi. Çünkü o dönemde otomobil, tren istasyonu yoktu. Niğde'ye gelindiğinde ise kalmak için otel değil hanlar bulunmaktaydı. Ancak bu hanlar bakımsız, eski devirlerden kalma yerlerdi. Ancak 1937 yılında vilayette 3 otel inşa edilmiştir. Muallimler, o yıllarda görev yapmak için geldiklerinde bir süre görev alacakları mektepte kalmakta, 1930 yılında şehirde hükümet konağı önünde tek lokanta bulunmakta, akşam da bir tane kahvehane vardı. Çıkarılan yerel gazetede de sadece abone olanlara verilmekteydi. 1937 yılına gelecek olur isek; artık kahvehanelerde bile gazete satımı olmaktadır. O dönemde konak önünde yüksek duvarlı demir parmaklıklı sultanlık derebeylik günlerinden kalma havuzlu bahçe var iken, 1937 yılında hemen her yerde parklar bulunmaktadır. 1930 da sokaklar zifiri karanlık kimsenin gezemeyeceği halde iken, insanların vakit geçireceği kütüphane, halkevi bulunmamaktayken 1937 yılına kadar imar alanında önemli çalışmalar yapılmıştır. 1930 yıllarında olmayan her şey 1937 yılına kadar inşa edilmiştir. Niğde de yedi yıl içinde gözle görülür bir büyüme kaydedilmiştir. Bütün bu gelişmeler Cumhuriyet rejimi ve vatan uğruna ölen aziz şehitlerimiz sayesinde olmuştur⁸¹¹.

⁸¹⁰ '1934- 1937 Yıllarında Niğde Belediyesi', **Niğde**, 29 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 491, s. 5-9.

⁸¹¹ '7 Yılda Niğde', **Niğde**, 29 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 491, s. 1-2.

E.1938 YILINDA İMAR FAALİYETLERİ

1.Elektrik İşleri

Niğde vilayeti, bir seneden beri devam eden çalışmalarının sonunda elektrik fabrikasını tamamlamıştır. Yakında vilayet elektriğe kavuşacaktır. Niğde'nin elektrik fabrikasının iç ve dış tahsisat işleri bir hafta içinde tamamlanacaktır. Evlerine, dükkanlarına elektrik bağlatmak isteyen vatandaşların resmi kurallara uygun bir tahsisat yaptırmaları gerekmektedir⁸¹². 15 Nisan'dan itibaren elektrik tahsisatları çalışmaya başlayacaktır. Elektrik için çekilen bütün tellerde elektrik bulunduğu için özellikle çocukların bu tellerden uzak durmaları konusunda uyarı yapılmıştır⁸¹³. Elektrik tahsisat işi, 1937 yılı Mart ayın da müteahhide verilen proje ile başlamıştır. Nihayet yapılan çalışmaların sonuna gelinmiştir. 7 Mayıs 1937'de santralin temel atma töreni olmuş, 28 Mart 1938'de Niğde elektriğe kavuşmuştur. Belediye, dar bütçe ile vilayeti geliştirmeye çalışmaktadır. Buna bir örnek de elektrik getirmesini söyleyebiliriz. 56.000 liralık elektrik tahsisatı, vilayette 36.000 lira ile yapılmıştır. Vali Faik Üstün de elektrik tahsisatı için 15.000 lira vilayete yardımda bulunmuştur. Elektrik tahsisatı son sistem ile çalışmaktadır. Çok kullanıldığı halde bile 500- 600 kilo kömür yakmaktadır. Elektriğin kilovattı 20 kuruştan hesaplanmıştır. Vilayet merkezinin dışında, bir buçuk saat mesafede olan Eskigümüş ve 15 kilometre uzaklıkta olan Bor'a da elektrik sevk edilecektir. Elektrik ile vilayet hızla kalkınma sağlayacak, artık geceleri de hayat olacak, radyolar çalacak, halk gece sokağa çıkabilecektir⁸¹⁴. Şehirde elektrik kullanılmaya başlandıktan sonra Ankara'dan Hasan Halit ve Hamdi Bey tahsisatı gözden geçirmek için Niğde'ye gelmişlerdir⁸¹⁵.

Niğde'ye elektrik geldiğinden beri yurttaşlar evlerine dükkanlarına tahsisat yaptırmaya devam etmektedir. Abone miktarları her geçen gün artmaktadır. Özellikle halkevi elektrik kullanmaya başladığından beri gençlerin de geceleri toplanma yeri haline gelmiştir. Zaten gençlerin; kahvehanelerde, caddelerde gezmek yerine halkevinde toplanıp ülkenin kalkınması için çalışmaları gerekmektedir⁸¹⁶. Yaklaşık bir aydır vilayeti aydınlatan elektrik fabrikası, yapılan tören ile resmen açılmıştır.

⁸¹² 'Şehrimiz Heyecanla ve Yıllardan Beri Beklediği Medeni Nura Kavuşuyor', **Niğde**, 11 Mart 1938, Sayı. 510, s. 1.

⁸¹³ 'Halkımız Dikkatle Okusun', **Niğde**, 18 Mart 1938, Sayı. 511, s. 1.

⁸¹⁴ 'Niğdeliler Sürur İçinde', **Niğde**, 25 Mart 1938, Sayı. 512, s. 1-2.

⁸¹⁵ 'Elektrik Mühendisleri', **Niğde**, 25 Mart 1938, Sayı. 512, s. 2.

⁸¹⁶ 'Elektriğin Gece Hayatımızda Yapacağı İlk Değişikliğin Halkevi Çatısı Altında Olmasını İstiyoruz', **Niğde**, 1 Nisan 1938, Sayı. 513, s. 1.

Açılışta milletvekilleri, heyetler ve vatandaşlar bulunmuştur. Tören, İstiklal Marşı'nın okunmasıyla başlanmış, Vali başkanlığında fabrika gezilmiş ve belediye tarafından da balo tertip edilmiştir⁸¹⁷. Elektrik tahsisatı muvakkat kabulü olmuştur⁸¹⁸.

24 Şubat 1938 tarihinde Perşembe günü Niğde elektriğe kavuşmuştur. Elektrik, dönemin ekmek, su ve hava gibi ihtiyaçlarından biri olmuştur. Niğde de atılacak ileri adımlara başlangıç teşkil etmektedir. Belediye, az bütçe ile şehrin haritasını çizdirmiş, imar planını ortaya koymuş, mezbaha yaptırmış ve son olarak da elektrik getirmiştir. Demokratik ülkenin demokratik Belediye Başkanı Hüseyin Ülkü görevini çok başarılı bir şekilde devam ettirmektedir. Bütün Anadolu gibi Niğde ili de ülkemizin kalkınması için sadece gündüz değil gece de çalışmalıdır.

Niğde de yapılması gereken diğer önemli işlerden biri de; Alaeddin Tepesini ağaçlandırmaktır. Niğde yeşil alanları ile tanınmalı, elma yetiştiriciliğinin de dünyada ki merkezlerden biri haline almalıdır⁸¹⁹.

2.Su ve Baraj İşleri

Bu sene içinde, Gebere bölgesinde yapılacak olan barajın tetkiklerini yapmak için jeolog ve mühendisler Niğde'ye gitmişlerdir. Mühendisler, Gebere de yapmış oldukları incelemelerde toprak ve arazi yapısının baraj yapmaya müsait olduğunu bildirmişlerdir. Zaten Gebere çukurunun yapısına bakılacak olunursa buranın çok eski devirlerde göl olduğu tahmin edilmektedir⁸²⁰.

2 Ağustos 1938 tarihinde Bayındırlık Bakanlığı ve Sular Umumi Müdürlüğü tarafından, Gebere Barajı için ihale yapılacaktır. İhale sonuçlanır sonuçlanmaz baraj yapımına başlanacaktır. Devlet, Türkiye içinde su işleri için 30.000.000 lira tahsis edecek bütçesinden, Niğde vilayetine de Gebere Barajı için 500.000 lira verecektir. Gebere barajı 2.000.000 metreküp su alacak şekilde yapılacaktır. Baraj özellikle elma yetiştiriciliğinde ön planda olan Kırkpınar, Taşlıca, Yeşilburç köylerine kadar uzanacaktır. Yapılacak olan baraj hem ekonomik anlamda gelirleri arttıracak hem de kurak ve taşlı tarlaları sulayarak yeşillendirecektir. Başta Bayındırlık Bakanı Ali Çetin

⁸¹⁷ 'Elektrik Santrali Resmen İşletmeye Açıldı', **Niğde**, 13 Mayıs 1938, Sayı. 519, s. 1.

⁸¹⁸ 'Elektrik Santrali Muvakkat', **Niğde**, 15 Nisan 1938, Sayı. 515, s. 2.

⁸¹⁹ 'Elektrik İlimiz İçin Sanat ve İçtimai Hayat Bakımından İleri Adımlara Bir Başlangıç Olacaktır', **Niğde**, 1 Nisan 1938, Sayı. 513, s. 1.

⁸²⁰ 'Gebere Barajı', **Niğde**, 27 Mayıs 1938, Sayı. 521, s. 1.

Kaya olmak üzere Vali Faik Üstün bu işi yakından takip edeceklerdir⁸²¹. Söylenen ihale Bayındırlık Bakanlığı ve Sular Genel Direktörlüğü tarafından gerçekleştirilmiştir. Barajın bedeli 400.000 lira olarak tespit edilmiştir⁸²². Gebere Barajı inşası kapsamında Gökgöl bendinin tamir işlerine de başlanılmıştır. Bu tadilat on güne kadar tamamlanacaktır⁸²³.

Niğde meyve yetiştiriciliğinde, Türkiye'nin önemli vilayetleri arasındadır. Yetiştirilen meyveler yurt dışı ve yurt için de satılmaktadır. Niğde elması da bunlardan en önemli olanıdır. İklimi, tatlı suyu, toprağın verimliliği sayesinde elma yetiştiriciliğinin de vilayet ön sıralardadır. Almanya, Mısır ve Suriye gibi ülkelere pazarlanan elmalara talep çoğalmaktadır. Niğdeli toprağının uygun gördüğü her yere elma ağaçları dikmiştir. Bütün uğraşlar sonucunda toplam miktarda elde edilen ürün 2.000.000 kilo elma olmuştur. Bu hasılatı daha da arttırmak mümkündür. Bu da ancak yaz aylarında elma bahçelerinin sulanması ile mümkün olur. Yapılacak olan Gebere Barajı Niğde halkını bu sorundan kurtaracaktır. Gebere barajının alacağı 3.500.000 tonluk su Niğde halkı için çok önemlidir. Niğde halkı sulama ihtiyaçlarının Gebere Barajı sayesinde gerçekleştiğini bilerek daha verimli ve daha çok çalışmalıdır. Böylelikle vilayet ekonomisinde de büyüme sağlanabilir⁸²⁴.

3.Kazalarda İmar Faaliyetleri

Aksaray kazasında kaymakamlık yapan Cenap Aksu, Kadıköy Kaymakamlığı'na tayin edilmiştir. Aksaray da kaldığı sürece; 24 köyde ilkokul yapılması, Karasaz bataklığının kurutulması, Sağlık köyündeki göçmenlerle ilgilenmesi, çıkartılan Köy Kanunu'nun Aksaray kazasındaki köylerde uygulanması, Aksaray da ağaçlandırma faaliyetlerine önem vermesi gibi kazayı geliştirecek birçok işte başarılı olmuştur⁸²⁵.

Ulukışla vilayetinde bu sene içinde, 1931 tarihli Ulukışla haritası, Bayındırlık Bakanlığı'na onaylanmıştır. Bu haritaya göre imar planı müteahhide verilmiştir. Plan dahilinde Ulukışla'ya, modern binalar yapılacaktır. Ayrıca belediye tarafından bu yıl

⁸²¹ 'Gebere Barajı Yapılacak', **Niğde**, 15 Temmuz 1938, Sayı. 528, s. 1.

⁸²² 'Gebere Barajı İhale Edildi', **Niğde**, 5 Ağustos 1938, Sayı. 531, s. 1.

⁸²³ 'Gökgöl Tamir Ediliyor', **Niğde**, 7 1. Teşrin 1938, Sayı. 540, s. 1.

⁸²⁴ 'Niğde de Büyük Sevinç', **Niğde**, 22 Temmuz 1938, Sayı. 529, s. 1.

⁸²⁵ 'Aksaray Kaymakamı Cenap Aksu', **Niğde**, 2 Mart 1938, Sayı. 509, s. 1.

içinde mezbaha inşa ettirilmiş ve kullanıma da açılmıştır. Mezbaha 6.500 liralık bütçe ile yapılmıştır. Aynı zamanda kasabaya elektrik projesi çizilmekte ve umumi tuvaletler de yapılmaktadır⁸²⁶.

Gölcük nahiyesi Niğde'nin çok eski bir yerleşim yeridir. Ancak burada ciddi bir imar eksikliği vardır. Bu durumu gören Nahiye Müdürü Hayri Başbinici İdare Şefinden aldığı direktörle buraya bir Nahiye Müdürlük Binası ve Numune Karakolu yaptırmaya başlamıştır. Hayri Başbinici'nin bu imar hareketlerine köylü yurttaşlar da destek vermişlerdir⁸²⁷.

Orta Anadolu da bir yurt gezisine çıkan Mareşal Fevzi Çakmak, bu kapsamda Niğde vilayeti Derinkuyu Nahiyesine de uğramış, köylüler ile sohbet etmiştir. Bu sohbette köylüler Fevzi Çakmak'a kuyudan su çıkarma sorunlarını bildirmişlerdir. Vali Faik Üstün de bu sorunu çözeceğini belirtmiştir. Bu olayın üzerinden yaklaşık bir sene geçmiş ve Derinkuyu nahiyesinde elektrik santrali ve su tahsisatı açma törenleri düzenlenmiştir. Merasim için halk, belediye önünde toplanmıştır. Açılışı Vali Faik Üstün köylü vatandaşlarla birlikte yapmıştır. İlk olarak santral binası açılışı gerçekleşmiştir. Bu tahsisat belediyeye 13.000 liraya mal olmuştur. Daha sonra su tahsisatı açılışı yapılmıştır. Merasimlerin bitmesiyle birlikte köylü yurttaşlar meydana toplanarak kutlama etkinlikleri düzenlemişlerdir⁸²⁸.

Niğde vilayetinin Arapsun ve Nevşehir ilçelerinde, Niğde gazetesi muhabiri bir gezinti yapmıştır. Bu geziye yerel gazetede yer verilmiş ve okuyuculara sunulmuştur. Öncelikle Arapsun'a giden muhabir, yol boyunca Aktaş, Gölcük, Kayıkhram bölgelerin de yol çalışmalarına rastlamıştır. Arapsun; Kızılırmak'a amut yeşil bir vadide, 1.600 kilometre içerde kurulmuş bir kasabadır. Kasabanın 2.000'e yakın nüfusu vardır. Bu mevkii Anadolu-Bağdat demiryolu yapılmadan önce, Suriye'nin Anadolu'ya açılan yol güzergahı üzerinde bulunmaktaydı. O dönemlerde önemli bir konuma sahip olan Arapsun bu dönemlerde iktisat bakımından ölü bir vaziyettedir. Kaza da bölgenin gelişimine katkı sağlayacak bir fabrika bulunmamaktadır. Aynı zamanda bölge yurttaşlarının ilgilenebileceği el işi yerleri de bulunmamaktadır. Arapsun eski eserler bakımından da zengin bir yer değildir. Yani

⁸²⁶ 'Ulukışla da Bayındırlık İşleri', **Niğde**, 11 Mart 1938, Sayı. 510, s. 1.

⁸²⁷ 'Gölcükte Bir Nahiye Binası ve Birde Numune Karakolu Yapılıyor', **Niğde**, 7 1. Teşrin 1938, Sayı. 540, s. 1.

⁸²⁸ 'Derinkuyu Işığa, Suya ve Medeniyete Kavuşuyor', **Niğde**, 4 2. Teşrin 1938, Sayı. 544, s. 1-2.

Arapsun hem ekonomi hem de nüfus bakımından çok gelişme gösterememiş bir kazadır⁸²⁹. Arapsun gezisinden sonra muhabir Nevşehir vilayetine gitmiştir. Nevşehir de 18. asırda Damat İbrahim Paşa'nın emriyle memurlar tarafından birçok ev inşa ettirilmiştir. Nevşehir ilçesinde gelişmeler oldukça fazladır. İmar da; dar caddeler genişletilmiş, yollar düzeltilmiş, eski hükümet avlusu güzel bir park haline getirilmiştir. Diğer yandan halkevi inşası devam etmektedir. Elektrik santral binası bulunmaktadır. İktisadi bakımdan biraz cansızlık olsa da Arapsun'a göre oldukça gelişme göstermiş bir ilçedir⁸³⁰.

4.Diğer İmar Faaliyetleri

Vilayette Şimal ve Cenup semtlerinde bataklıklar olduğu sıhhat müdürlüğü tarafından tespit edilmiştir. Bu bataklıklar rapor halinde hıfzıssıhha encümenliğine bildirilmiştir. Encümen, alınması gereken tedbirleri görüşmüştür. Bu kapsamda bataklıkların kurutulması için çalışmalara başlanacaktır⁸³¹.

Cumhuriyet meydanındaki parkların duvar ve parmaklıkları ihale sonucu müteahhide verilmiştir. İmar faaliyetlerine başlanmıştır⁸³².

Havaların iyileşmesiyle göçmen evi inşaatı yeniden başlamıştır. İnşaat Haziran ayına kadar tamamlanacaktır. Daha sonra yeni evlerin inşalarına başlanılacaktır⁸³³.

Kırk yıl önce vilayete yapılan hükümet konağı, zamanla tadilat gerektirecek hale gelmiştir. Tadilatı tamamlanan konak, camdan yapılmış ve hoş bir görüntü elde edilmiştir⁸³⁴.

F.1939 YILINDA İMAR FAALİYETLERİ

1.Elektrik İşleri

Merkez ve bazı ilçelerde elektrik tahsisat işleri halledildikten sonra Ulukışla kazasında da elektrik inşasına başlanmış olup yakın bir zamanda da bitmesi beklenmektedir⁸³⁵. Derinkuyu mevkiinde de elekrapomp tahsisatının genişletilmesi

⁸²⁹ 'Arapsun ve Nevşehir İlçelerinde Bir Gezinti', **Niğde**, 30 Eylül 1938, Sayı. 539, s. 1-2-3.

⁸³⁰ 'Nevşehir ve Arapsun İlçelerinde Bir Gezinti- 2', **Niğde**, 7 1. Teşrin 1938, Sayı. 540, s. 2.

⁸³¹ 'Hıfzıssıhha Encümeni Toplandı', **Niğde**, 6 Mayıs 1938, Sayı. 518, s. 2.

⁸³² 'Parkın Duvar ve Parmaklıkları Yapılıyor', **Niğde**, 23 Eylül 1938, Sayı. 538, s. 2.

⁸³³ 'İskan İşleri', **Niğde**, 25 Mart 1938, Sayı. 512, s. 2.

⁸³⁴ 'Hükümet Konağımız Yeni Bir Güzelliğe Kavuştu', **Niğde**, 7 1. Teşrin 1938, Sayı. 540, s. 1.

⁸³⁵ 'Ulukışla Elektriğe Kavuşuyor', **Niğde**, 28 Temmuz 1939, Sayı. 581, s. 1.

için çalışmalara başlanmıştır. 12 çeşme yapılan mevkii de köylünün ihtiyacı tamamen temin edilecektir⁸³⁶.

2.Su ve Baraj İşleri

Niğde vilayetinde geçmişten beri ‘su özlemi’ vardır. Osmanlı İmparatorluğu devrinde Niğde’nin su derdi bilinse de çözüm sağlanmamıştır. 1931 senesinde Cumhuriyet ile birlikte Gökgöl Barajı yapılması kararı alınmıştır. 30.000 lira bütçe ile baraj inşa edilse de vilayetin su ihtiyacı yine de karşılanamamıştır. Bu nedendir ki Gebere Barajı Niğde için hayattır, ahlaktır, zevktir, neşedir, maddi ve manevi kazanç demektir⁸³⁷.

Nihayet vilayetin uzun yıllardan beri özlemini duyduğu barajın, temel atma töreni gerçekleşmiştir. Cumhuriyet devrinin Niğde’ye en büyük armağanı Gebere Barajı olacaktır. Tören, yurttaşların ve Valinin katılımı ile başlamıştır. Tören başında İstiklal Marşı okunmuştur. Faik Üstün ilk temeli koyduktan sonra kurban kesilmiştir. Törenden sonra Vali ve vatandaşlar geç saatte vilayet merkezine dönmüşlerdir⁸³⁸. Nafia Vekaleti Sular Umumi Müdürlüğü’nden alınan emir ile Aksaray’a giden Niğde Baraj Kontrol Mühendisi Sadık Bey, Aksaray ovasını sulayan ve Melendiz dağından çıkan Ulu Irmak suyunun tetkiklerini yapmıştır. Hazırladığı rapora göre, Aksaray’a 15 km. uzaklıkta Küçük Kaya Köyü civarında bir baraj yapılması halinde, 90.000.000 metreküp suyun korunacağı belirtilmektedir. Ulu Irmak kış mevsiminde, Aksaray ovasının bazı yerlerinde boşa akmaktadır. Yapılacak baraj sayesinde kış mevsiminde 100.000.000 metreküp su depo edilebilecektir. Baraj inşaları yurdun her tarafında yapılmaktadır. Bu baraj inşaları, Cumhuriyet rejiminin, ‘su siyaseti projesinde’ yer almaktadır⁸³⁹. Bu konu üzerinde, Gebere Barajı İnşaat Kontrol Mühendisi Sadık Bey tarafından belirli kesimlerde incelemeler yapılmıştır. Aksaray’ın Ulu Irmak vadisinde, Karakaya mevkiinde yapılması kararlaştırılan 90.000.000 metreküplük büyük barajın keşfi yapılmış ve karar jeolojik etütlere bırakılmıştır. Gebere Barajı’nın halkın ihtiyaçlarını karşılayamaması halinde ikinci bir baraj yeri aranmış ve ‘Cingi Deresi’ bulunmuştur. Cingi Deresi baraj olabilecek bütün koşullara sahiptir. Çukur mevkiisi

⁸³⁶ ‘Derinkuyu da Elektrikli Su Tahsisatı’, **Niğde**, 20 1. Teşrin 1939, Sayı. 593, s. 1.

⁸³⁷ ‘Gebere Barajı ve Niğde’, **Niğde**, 2 Haziran 1939, Sayı. 573, s. 2-3.

⁸³⁸ ‘Gebere Barajının Temeli Atıldı’, **Niğde**, 9 Haziran 1939, Sayı. 574, s. 2.

⁸³⁹ ‘Aksaray Su İşleri Üzerinde Tetkikler’, **Niğde**, 21 Nisan 1939, Sayı. 566, s. 1.

de; Hançerli, Fertek, Tepe bağlarındaki su ihtiyaçlarını karşılayabilecek koşullara sahiptir. En fazla su ihtiyacı olan ‘Budak Ovası’ içinde ‘Endivit Deresi’nde bir baraj olması da uygundur. Bunların dışında Niğde vilayetinde yeraltı suları için incelemelere başlanmıştır⁸⁴⁰.

3.Diğer İmar Faaliyetleri

Niğde vilayetinin güzel bir kasabası olan Uçhisar da gerek Belediye Reisi gerekse yurttaşlar kasabanın imarı için çalışmaktadır. Kasaba da su, değirmen işlerinde çalışılmaktadır. Köylü vatandaşların yardımı ile yapılan modern okullarda; tarih, milli, ekonomi, zirai konular hakkında konferans verilmektedir. Gençler, spor derneği kurarak her Pazar günü spor ile ilgilenmektedirler. Kasaba arazilerinde bağlar oluşturulup elma yetiştirilmekte, komşu köy ve kasabalara da tedarik edilmektedir⁸⁴¹.

‘Diğer bir kaza olan Ulukışla da, imar hatalarından dolayı çabuk yıkılan Ulukışla hükümet konağı yerine yenisinin yapılması için çalışmalara başlanmıştır. Ayrıca vilayet merkezinden 10.000 liralık para temin edilmiş ve yeni inşaata başlanmıştır’⁸⁴².

İmar planına göre vilayet merkezine sıkıştırılan iki çarşıdan biri yok iptal edilmiştir. Belediye, burada bulunan dükkanları yıkmıştır. Küçük ve büyük yolların yapımına başlanmıştır⁸⁴³.

Aksaray, Niğde, Kayseri, Nevşehir, Bor yolları müteahhitlere ihale edilmiştir. Bunun neticesinde yol yapım ve onarım çalışmalarına başlanmıştır⁸⁴⁴.

Niğde vilayetinde 18.12.1939 tarihinde Pazartesi günü Pasif Koruma tatbikatı düzenlenmiştir. Saat 14.00’de verilen alarm ile birlikte şehrin cadde ve sokakları tamamen boşaltılmış, bütün halk sığınaklara yönlendirilmiştir. Tatbikat bir saat sürmüş olup, tam bir düzen içinde tamamlanmıştır⁸⁴⁵.

⁸⁴⁰ ‘Niğde Havalisinde Su İşleri Etütleri’, **Niğde**, 11 Ağustos 1939, Sayı. 583, s. 1-3.

⁸⁴¹ ‘Uçhisarda Çalışmalar’, **Niğde**, 7 Nisan 1939, Sayı. 564, s. 2.

⁸⁴² ‘Ulukışla Hükümet Konağı’, **Niğde**, 4 Ağustos 1939, Sayı. 582, s. 1.

⁸⁴³ ‘İmar Planının Tatbikine Başlandı’, **Niğde**, 18 Ağustos 1939, Sayı. 584, s. 2.

⁸⁴⁴ ‘Yol İşleri’, **Niğde**, 11 1 inci Kanun 1939, Sayı. 599, s. 1.

⁸⁴⁵ ‘Şehrimizde Pasif Koruma’, **Niğde**, 22 1 inci Kanun 1939, Sayı. 602, s. 1.

G.1937-1939 YILLARINDA VİLAYETTE AÇILAN MÜESSESELER

Niğde de Vali Faik Üstün başkanlığında, Vilayet Emniyet Dairesinde teşkilatlı bir bekçi kadrosu oluşturulmuştur. Bekçi kadrosuna, askerliğini yapmış erkekler alınmıştır. Bekçi kadrosundaki görevliler, resmi elbise giyecek, polise her an yardım edebilecek vaziyette olacaklardır. Ayrıca bekçi görevlilerine haftada iki gün polis amirleri tarafından mesleki dersler verilecektir⁸⁴⁶.

Vilayet merkez ve kazalarda, bekçiler disiplin halinde atış, yürüyüş talimleri yapmaktadır. Bekçiler, yüksek yardımcı kuvvet olduğundan tam teşkilatlı bir şekilde eğitilmektedir⁸⁴⁷.

Vilayette, Niğde Emniyet Teşkilatı kadrosuna yeni açılan emniyet birimleri eklenmiştir. Bu emniyet komiserlikleri Bor, Ulukışla kazalarında açılmıştır. Çünkü bunlar hem nüfus itibari ile fazla hem de tren güzergahındadır. Ayrıca, Nevşehir kazasında mevcut olan polis kadrosuna da yeni takviyeler olmuştur⁸⁴⁸.

Niğde vilayetinde bulunan cezaevine revir yaptırılacaktır. Cezaevi reviri için Adalet Vekaletine gerekli olan malzemelerin siparişleri yapılmıştır. Yaptırılacak olan revir, dört yataklı olacaktır. Bu revir de hastaların tedavileri ve ameliyatları da yapılabilecektir. Cezaevi revirinde hükümet doktoru Kemal Topalan görev yapacaktır⁸⁴⁹.

‘Avukatlık Kanunu’ ile Niğde vilayetinde, 19 avukattan oluşan ‘Baro Teşkilatı’ kurulmuştur. Baro teşkilatı vilayet merkezinde olacaktır. Görev yapacak avukatların hepsinin kayıt işlemleri yapılmıştır. Baro Reisliğine Avukat Şahap Tüzün, idare heyetine Hasan Sabri Ünsal, Faik Bey, Bor kazasından da İsmail Hakkı ve Abdullah Bey seçilmiştir⁸⁵⁰.

‘Diş Fakültesinden mezun olan Nevşehirli diş doktoru Mithat Bey, Niğde merkezde sinema binası arkasına muayene yeri açmıştır. Hastaların tedavisine başlamıştır⁸⁵¹.’

⁸⁴⁶ ‘Emniyet İşleri’, **Niğde**, 16 Nisan 1937, Sayı. 463, s. 1.

⁸⁴⁷ ‘Emniyette Bekçilere Talim Gösteriliyor’, **Niğde**, 5 Ağustos 1938, Sayı. 531, s. 1.

⁸⁴⁸ ‘İlimiz Emniyet Kadrosu Genişletildi’, **Niğde**, 24 Haziran 1938, Sayı. 525, s. 1.

⁸⁴⁹ ‘Cezaevinde Dört Yataklı Bir Revir Açılacak’, **Niğde**, 1 Temmuz 1938, Sayı. 526, s. 2.

⁸⁵⁰ ‘Baro Yeniden Teşekkül Etti’, **Niğde**, 2 1. Kanun 1938, Sayı. 547, s. 3.

⁸⁵¹ ‘Diş Doktoru B. Mithat’, **Niğde**, 24 Mart 1939, Sayı. 562, s. 3.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

EĞİTİM VE VİLAYETTE Kİ SORUNLAR

A. EĞİTİM

1.1934 Yılında Eğitim Politikaları ve Tarihi Eserler

1934 yılı içinde Resmi Niğde gazetesinin de eğitim alanında çok fazla habere ulaşılmamıştır. Çıkan haberlere bakıldığında ilk olarak Bor ‘Bozkurt’ sporcuları tarafından Cumhuriyet salonunda bir gösteri düzenlendiğini görülmektedir. Yapılan gösteride milli oyunlar ve birçok konular işlenmiştir. Niğde vilayetinden birçok davetlinin yanı sıra Bor’da ki yurttaşlar da müsamereye ilgi göstermişlerdir. Bor gençleri hazırladıkları program ile çok başarılı olmuşlardır⁸⁵².

Resmi Niğde gazetesinde verilen bir ilan da Ankara da bulunan Himayei Etfal Cemiyeti Umumi Merkezinin Çocuk Bakıcı Mektebinin 1934 yılının onuncu ayında derslere başlayacağı yazılmıştır. Mektebin parasız olduğu, iki sene eğitim verdiği, okulu başarı ile bitirenlerin belge alarak Himayei Etfal kurumlarında, ailelerin yanında, diğer müesseselerde çocuk bakıcısı olarak çalışabilecekleri ayrıntılı bir şekilde yazılmıştır. Mektebe 18 ile 25 yaş arası bekar kızlar alınmaktadır. Mektebe kayıt yaptırmak için Umumi Merkeze başvuru da bulunmaları gerektiği kazananların mektebe alınacağı gazete aracılığı ile yurttaşlara duyurulmuştur⁸⁵³.

Niğde orta mektebe başlayacak olan öğrencilerin kayıtları, 20 Ağustos 1934 tarihinde Pazartesi günü alınacaktır. 1933-1934 yıllarında mezun olacak öğrencilerin mezuniyet sınavları Eylül’ün ilk haftası Cumartesi günü yapılacaktır.

‘Bütünleme sınavları 22 Eylül tarihinde Cumartesi günü, dersler ise Teşrin Evvel yani Ekim ayının ilk haftası Pazartesi günü başlayacaktır⁸⁵⁴.’

İlk ve ortaokulların eğitim-öğretim yılı belirlenen tarihte başlamıştır⁸⁵⁵.

⁸⁵² ‘Borda Müsamere’, **Resmi Niğde**, 30 Temmuz 1934, Sayı. 325, s. 1.

⁸⁵³ ‘Himayei Etfal Çocuk Bakıcı Mektebi’, **Resmi Niğde**, 6 Ağustos 1934, Sayı. 326, s. 3.

⁸⁵⁴ ‘Niğde Ortamektep Müdürlüğünden’, **Resmi Niğde**, 13 Ağustos 1934, Sayı. 327, s. 3.

⁸⁵⁵ ‘Mektepler Açıldı’, **Resmi Niğde**, 1 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 334, s. 1.

Niğde vilayeti kazalarına bakacak olursak; bu yıl içinde Arapsun ve Nevşehir de bulunan Yarhisar köyünde yurttaşların yardımı ile şehir yatı mektebi inşa edilmiştir. Eğitim ve öğretimin önemini kavrayan bilinçli vatandaşların çalışması takdire değerdir⁸⁵⁶. Bu yıl içinde Gazi Enstitüsü Tarih bölümünü bitiren Niğdeli Halil Bey, Niğde orta mektep de muallim görevini üslenmiştir⁸⁵⁷.

Niğde vilayetin de Göllü dağında hafriyat yapımı için Maarif Vekaleti tarafından heyet görevlendirilmiştir. Heyet, hafriyatın gerekliliği, yapımının nasıl olacağını inceledikten sonra Niğde merkeze dönmüştür. Halkevin de toplanan heyete, reisleri arkeolog Remzi Oğuz tarafından açıklama yapılmıştır. Açıklama da bölgede buluna eski yaşam yeri hakkında bilgiler verilmiştir. Öncelikle Göllü dağ, Niğde vilayetinin 57-60 km kuzeybatısındadır. Dağın uzunluğu, 2.142 metredir. Bu bölge Anadolu'nun batısından başlayarak Kayseri vilayetine oradan da doğuya doğru giden yol üzerindedir. Bu yolların üzerinde bulunan topluluklara hakim bir yerdir. Dağın üzerinde bulunan yerleşim yerinin etrafı 7 kilometre uzunluğunda, iri taşlarla örülmüş, ara ara büyük kuleler ile desteklenmiş surlarla çevrilidir. Bu surun içerisinde asıl şehir olan Akropol bulunmaktadır. Surun içerisine girildiğin de başta sağ ve solda aslan heykelleri bulunmaktadır. Dış sur ve iç sur arasında binlerce insanın barındığı tahmin edilen mahalleler çok denli bir şekilde oluşturulmuştur. Sur kalınlıkları 2 m. ile 1.50 m. olarak tespit edilmiştir. Bölgede, M.Ö. 1650 yılında başlayan Eti Devrine ait çanak ve çömlek parçaları bulunmuştur. Burada Etilerden başlayarak Frikyalıların ve Helenistik devri insanların, Romalıların, Bizanslıların hüküm sürdüğü bilinmektedir. Bu alanın savaş alanı olarak kullanıldığı; bölgedeki yangın tabakaları ve yıkılıp yeniden inşa edilmiş kulelerden anlaşılmaktadır. Daha sonra şehir, büyük bir deprem sonucunda yıkılmıştır. Burada yapılacak hafriyat, gerek bölgede yaşayan yurttaşlar tarafından gerekse idarecileri tarafından ilgi ile karşılanmıştır. Hafriyat heyetinin burada çalışma yapması bölgedeki vatandaşları heyecanlandırmıştır⁸⁵⁸.

⁸⁵⁶ 'Şehiryatı Mektebi', **Resmi Niğde**, 20 Ağustos 1934, Sayı. 328, s. 1.

⁸⁵⁷ 'Halil Bey', **Resmi Niğde**, 29 Birinci Teşrin 1934, Sayı. 338, s. 4.

⁸⁵⁸ 'Göllü Dağ Hafriyatı', **Resmi Niğde**, 12 İkinci Teşrin 1934, Sayı. 340, s. 2.

2.1935 Yılında Eğitim Politikaları ve Tarihi Eserler

Bu yıl içerisinde Aksaray kazasından öğrenciler, müfettiş Hüsnü Bey önderliğinde Niğde'yi gezme imkanı elde etmişlerdir. Burada Niğde'de ki öğrenciler ile tanışacaklardır. Aksaray kazasından yola çıkan kafilenin güzergahları üzerinde, Alaca, Taşpınar, Ortaköy beldeleri bulunmaktadır. Hasan dağına gelen öğrenciler burada bir tur gezdirilmiştir. Daha sonra Bor kazasına gidilmiştir. Bor da Cumhuriyet Okulu'na bir gezi düzenlemişlerdir. Cumhuriyet Okulu'nda kültür işyari Celal Bey ve öğretmenler tarafından karşılanmışlardır. Daha sonra Niğde merkezine geçmişlerdir. Niğde merkez de Sakarya İlkokulu öğrencileri ve öğretmenleri tarafından ağırlanmışlar, öğrencilerin evlerine misafir olmuşlardır. Gezinin ikinci günün de Parti Kumandanlığı, Topçu Piyade Alayı, öğrencilere gezdirilmiştir. Daha sonra vilayette bulunan ilk ve ortaokullara gidilmiştir. Gezi sırasında talebeler ile ilk tedrisat müfettişi Zeki Oral ile İnönü okutanlarından Hüseyin Bey, Sakarya Okulu başöğretmeni Tahsin Bey çok ilgi göstermişlerdir. İki günlük gezinin son zamanların da Bor'a hareket edilmiş, burada Cumhuriyet Okulu'nda bulunan kütüphane gezilmiştir. Aksaray'dan gelen öğrencilere Niğde, Bor halkı ve talebeleri gezileri sırasında eşlik etmişlerdir⁸⁵⁹.

Türk tarihi korunmak isteniyorsa, başta tarihi eserler korunmalıdır. Çünkü bu eserler bize geçmiş hakkında bilgi vermektedir. Bu eserler sayesinde Türklerin bilinen ilk eski medeniyeti kurdukları başka medeniyetlere öncülük ettikleri bilinmektedir. Ulu Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk tarihini incelemek için kurmuş olduğu T.T.K.'nin çalışmaları da tarihi eserler üzerinden olur. Türk vatandaşlarının görevi bu eserleri korumak, yakılıp yıkılmasını ve yabancı devletlerin eline geçmelerini engellemektir. T.T.K.'nin bu amaçla bir uyarısı Niğde gazetesinde yer almıştır. Vatandaşların buldukları tarihi eserleri tek başına çıkarmamaları, satmamaları gerektiğini belirtmiştir. Tarihi eser bulan vatandaşların vilayetlerinde varsa müze yetkilisi yok ise de hükümet çalışanlarına teslim etmeleri gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca tarihi eserlere zarar verecek şekilde toprak kazılarında bulunulmamalıdır. Atalarımızdan bize kalan tarihi eserleri korumak her Türk yurttaşının vatandaşlık görevidir⁸⁶⁰.

⁸⁵⁹ 'Tetkik Seyahati', **Resmi Niğde**, 10 Haziran 1935, Sayı. 368, s. 1.

⁸⁶⁰ 'Türk Tarih Kurumundan', **Niğde**, 9 Birinci Kanun 1935, Sayı. 394, s. 1-2.

3.1936 Yılında Eğitim Politikaları

a.Mekteplerde İmar

Vali Faik Üstün, 06.04.1936 tarihinde Pazartesi gününden itibaren üç gün süren bir inceleme seyahatine çıkmıştır. Bu seyahat kapsamında; Nevşehir, Aksaray kazaları ile bazı köylere uğramıştır. Nevşehir kazasında öğretmenlerle buluşmuştur. Burada, öğretmenlerin ülkenin kalkınmasında ve Niğde'nin gelişiminde önemli bir yere sahip olduklarından bahsetmiştir. Vali, Aksaray'da bulunan okulların durumunu hiç beğenmemiştir. Bu okullar için ek gelir verilerek ek sınıflar yapılması ve okulların tadilatından geçirilmesi talimatını vermiştir. Aksaray kazasına bağlı Alaca ve Taşpınar köylerine iki okul yapılmasını ve bunun içinde temellerinin bir an önce atılmasını istemiştir. Daha sonra gezdikleri yerleri de inceleyerek sadece bu iki köye değil Aksaray'ın diğer 11 köyüne de mektep yaptırılması emrini vermiştir⁸⁶¹.

'Vali beraberindeki heyet ile ilk önce Sazlıca, Eskigümüş ve Yeşilburç'a giderek burada yarım kalmış okul binalarının ders yılı başına kadar derhal bitirilmesi emrini vermiştir. Ayrıca Fertek nüfusunun çokluğuna bakarak Fertek de tam teşkilatlı büyük bir mektep yapımı için talimat vermiştir. Bu okul inşasının 15 gün sonra temel atma töreni yapılacaktır'⁸⁶².

Yaklaşık bir ay içinde Faik Üstün, Aksaray kazasını yeniden teftişe çıkmıştır. Burada Alaca, Taşpınar, Selmiye, Göysük, Demirci, Esmekaya, Sultanhanı köylerini gezmiş buralara yapılması planlanan okul inşalarının temellerini atmıştır. Yine Aksaray da Ihlara, Hıncıp, Ağaçalı, Harbendeli, Amarot, Helvadere, Çardak, Kırkıl köylerine de bu yıl içinde inşası tamamlanacak şekilde okul yapılmaları emrini vermiştir. Daha sonra Nevşehir'e geçerek Suvermet ve Acıgöl de tamamlanmayan okul inşalarının tamamlanmasını, İlçe Baylığına söylemiştir. Eskigümüş ve Fertek de yapılacak olan okulların temelini de bizzat Vali Faik Üstün atmıştır⁸⁶³. Fertek de yapılan temel atma töreni Pazar günü saat 10.00'da köylü vatandaşların da katılımıyla gerçekleşmiştir. Vali, temel taşı koymadan önce bir konuşma yapmıştır. Konuşmasında, İstanbul hükümetinin kendileri için milyonlar harcayarak saray yaptırdığını ancak Anadolu'yu ihmal ettiklerini, yurttaşların kültür saraylarının

⁸⁶¹ 'Kültür İşleri', **Niğde**, 6 Nisan 1936, Sayı. 411, s. 1.

⁸⁶² 'Kültür İşleri', **Niğde**, 24 Nisan 1936, Sayı. 413, s. 1.

⁸⁶³ 'Kültür İşleri', **Niğde**, 7 Mayıs 1936, Sayı. 415, s. 1.

yapılacak olan mektepler olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Vali, Gölcük ve İnli köylerine giderek burada da yapılacak olan okul inşalarının yerlerini belirlemiştir⁸⁶⁴.

Faik Üstün ve kültür direktörü Turgut Bey Maden nahiyesindeki Ovacık, Bereketli okullarının yenilenmesini emretmişlerdir. Ayrıca Bademdere, Maden, Burç köylerinde mektep inşalarına karar vermişler ve bu yapılacak olan mekteplerin Eylül ayına kadar tamamlanması talimatını vermişlerdir. Faik Üstün ve beraberindeki heyet, Gölcük bölgesinde bulunan İnli, Değirmenli, Ezikli, Çaydarlı köylerine de mektep inşası emrini vermişler ve Yenigümüş köyünde yapılacak olan mektep için temel atma törenine katılmışlardır. Törende Vali Faik Üstün başkanlığında, vilayet heyeti ve yurttaşlar hazır bulunmuşlardır. Halkevi bandosu da törene eşlik etmiştir⁸⁶⁵. Yapılan mektep inşalarından vatandaşlar da çok memnun kalmışlardır. Öyle ki, Yenigümüşte ki kadın-erkek bütün köy yurttaşları, muhtar ve azalar, Vali'nin eğitimde yapmış olduğu çalışmalardan dolayı, Niğde gazetesi aracılığı ile Vali Faik Üstün'e teşekkür mektubu göndermişlerdir. Çünkü Eski ve Yeni Gümüşte ki yurttaşlar tek bir mektebi ortak kullanmaktadır. Özellikle bu mektep Yenigümüş köyüne uzak bir mevkidedir. Bu yüzden çocuklar okula gitmek de çok zorluk çekmekteydiler⁸⁶⁶.

Gölcük merkezine beş sınıflı ilkokul yapımı için 14 Haziran 1934 tarihinde temel atma töreni yapılmıştır. Temel atma törenine; Vali Faik Üstün, C.H.P. Başkanı Dr. Hüseyin Ülkü, Halkevi Reisi Naim Bey, defterdar Refik Özçelik, kültür direktörü Turgut Bey, mektupçu Abdurrahman ve vatandaşlar katılmıştır. Törende, halkevi bandosu İstiklal Marşı'nı çalmıştır. Daha sonra muallimler konuşma yapmıştır. Vali Faik Üstün'ün Niğde de göreve başlamasıyla birlikte yeni okulların yapımı, eski okulların tadilat çalışmaları hızlanmıştır. Bu mektep imarlarında yurttaşlarda çalışmaktadırlar⁸⁶⁷. Yapımına yaklaşık iki hafta önce başlanılan Fertek'te ki okul inşasını incelemek üzere Vali ve Kültür Direktörü Fertek'e gitmiştir⁸⁶⁸.

Niğde vilayetine bir sene içinde 54 mektep inşa edilmiştir. Bu mektepler, yeni ders yılına kadar tamamlanacak ve eğitim-öğretime açılacaktır. Yine 9 okul da yenilenmiş, ek binalar yapılmıştır. Yapılan mekteplerin hepsi beşer sınıflık

⁸⁶⁴ 'Kültür İşleri', **Niğde**, 25 Mayıs 1936, Sayı. 418, s. 1.

⁸⁶⁵ 'Kültür İşleri', **Niğde**, 1 Haziran 1936, Sayı. 419, s. 1.

⁸⁶⁶ 'Yeni Gümüş Köyü Halkının Açık Saygısı', **Niğde**, 1 Haziran 1936, Sayı. 419, s. 1.

⁸⁶⁷ 'Gölcük İlkokulunun Temeli Törenle Atıldı', **Niğde**, 15 Haziran 1936, Sayı. 421, s. 1.

⁸⁶⁸ 'Fertek Okulu Yapılıyor', **Niğde**, 15 Haziran 1936, Sayı. 421, s. 1.

dersliklerdir. Bu mekteplerin yapımında köylü yurttaşlar da çalışmıştır⁸⁶⁹. Vali Faik Üstün, Kültür Direktörü Turgut Bey, Nafia Direktörü Hulusi Bey, Jandarma Bölük Komutanı Rıfat Bey ile Dünderlı ve Dikilitaş okullarını incelemişlerdir. Dünderlı okul inşası bitmek üzere olup, Dikilitaş okulunun da bodrum katı tamamlanmıştır. Köylü yurttaşların okul inşa çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca Ovacık köyü için de mektep temeli atılmıştır. Ulukışla, Maden, Gölcük okullarının inşası için lazım olan kerestelerin, Devlet Ormanları tarafından parasız verilmesi için vilayette yetkilileri ilgili yerlere başvuruda bulunmuştur. Ziraat Bakanlığı da bu köylere yakın ormanların krokisini talep etmiştir. Son olarak Dikilitaş, Dünderlı ve Edikli okul inşalarının 1. katı tamamlanmıştır. Daha sonra Fertek'e gidilmiş ve ilkokul kurayı incelenmiştir⁸⁷⁰.

Vali çalışmalarına hızla devam etmektedir. Bu kapsam da Vali, Nafia Direktörü ve Kültür Direktörü okul ve göçmen işlerini gözden geçirmek için Hüsnüye ve Ovacık köyüne gitmişlerdir. Bu iki köy arasına bir mektep inşası yapılması talimatını vermişlerdir. Ayrıca Eminlik köyü okul temeli de bizzat Vali tarafından atılmıştır. Ulukışla'dan geçen Vali, Alihoca köyüne de mektep yaptırılmasını istemiştir⁸⁷¹.

Vali Faik Üstün yaklaşık on beş gün sonra yeniden mektep inşaları için gezilerine devam etmiştir. Aksaray'ın; Kırkıl, Yeniköy, Ulukışla, Çardak, Amarat, Sultanhanı, Esmekaya, Samanlı, Bahçe, Harbendeli, Küstük, Selime, Demirci, Ağaçalı, Hıçıp, İhlara, Halvedere, Alaca, Taşpınar köylerini gezmiştir. Buralarda yapılan mektep inşalarının bir kısmı tamamlanmıştır. Vali'nin Aksaray gezisi sırasında; Nurgüz, İncesu, Armutlu, Sarıkaraman köylü vatandaşlar da kendi köylerine mektep inşası istemişlerdir. Vali bu istekleri önemsemiş ve bu köylere de birer mektep yapılması için talimat vermiştir⁸⁷².

'Niğde vilayetinin Bor kazasının Kemerhisar köyünde, köylü vatandaşlar mektep talebinde bulunmak için Valiliğe dilekçe yazmışlardır. Valilik, bu isteği yerinde bularak buraya beş derslik bir mektep yapılması için talimat vermiştir. Mektep inşası, Bor Kaymakamı'nın temel atma töreninden sonra başlamıştır⁸⁷³.'

⁸⁶⁹ 'Kültür İşleri', **Niğde**, 29 Haziran 1936, Sayı. 423, s. 1.

⁸⁷⁰ 'Kültür Haberleri', **Niğde**, 6 Temmuz 1936, Sayı. 424, s. 1.

⁸⁷¹ 'Valimizin Teftiş ve Tetkik Gezileri', **Niğde**, 13 Temmuz 1936, Sayı. 425, s. 1.

⁸⁷² 'Kültür İşleri', **Niğde**, 27 Temmuz 1936, Sayı. 427, s. 1.

⁸⁷³ 'Bir Mektep Temeli Daha Atıldı', **Niğde**, 18 Eylül 1936, Sayı. 435, s. 1.

Niğde vilayetinde yapılmakta olan 57 tane ilkokul inşalarının taş kısımları tamamen bitmiş ağaç kısımları kalmıştır. Ağaç kısımlarının yapımına da hemen başlanmıştır⁸⁷⁴. Yaklaşık bir ay içinde mekteplerin eksik kısımlarının inşaları tamamlanmıştır. Yeni eğitim-öğretim yılı için hazır hale getirilmişlerdir⁸⁷⁵.

Kültür direktörü Turgut Bey, Zeki Oral ve Nuri Bey'i de yanına alarak Bor kazasına ziyarette bulunmuştur. Burada Bor merkez, Ortaköy, Asmaz, Ulukışla mekteplerini gezmişlerdir. Daha sonra Çömlekçi köyüne giderek mevcut olan okulun tamiri için talimat vermişlerdir⁸⁷⁶.

Vali Faik Üstün beraberinde Kültür Direktörü ile vilayette inşa edilen ve tadilattan geçirilen bütün ilkokulları gezmiş ve incelemelerde bulunmuştur⁸⁷⁷. Ayrıca vilayet merkezinde bulunan Sakarya ve Dumlupınar ilkokullarında başlayan tadilat çalışmaları tamamlanmıştır⁸⁷⁸.

Yapılan bütün bu mektep inşalarından Niğdeli vatandaşlarda gayet memnundur. Hatta kendi köylerine mektep yapılması, yapılan yerlerde de köylülerin mektep inşalarında gönüllü çalışmaları memnuniyetlerinin bir göstergesidir. Hacı Abdullah köy yurttaşları da mektep için başvuruda bulunmuşlardır. Bunun üzerine kültür direktörü Turgut Bey bu köye giderek mektep yerini tespit etmiştir ve mektep inşası için talimatta bulunmuştur⁸⁷⁹.

b.Tarihi Eserler ve Müze

'İstanbul milletvekili ve eski müzeler müdürü Halil Ethem Bey, 'Niğde Kılavuzu' adıyla Niğde vilayetinin tarihi yerlerini anlatan bir kitap yazmıştır⁸⁸⁰.

'Yaptığı araştırmalar sonucunda ilköğretim ispekeri Zeki Oral, Niğde vilayeti Valısa köyünde 'Eti Kitabesi' ile Ulukışla'nın Gökbez köyünde de bir 'Eti Anıtı' bulmuştur⁸⁸¹.

⁸⁷⁴ 'Köy Mekteplerinin Taş Yapıtları Bitti', **Niğde**, 25 Eylül 1936, Sayı. 436, s. 2.

⁸⁷⁵ 'Köy Mekteplerinin Kereste İşleri Halledildi', **Niğde**, 9 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 438, s. 2.

⁸⁷⁶ 'Kültür Direktörünün Teftişi', **Niğde**, 16 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 439, s. 2.

⁸⁷⁷ 'Valimiz İlkokullar da', **Niğde**, 23 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 440, s. 1.

⁸⁷⁸ 'İlkokullar da Tamirat', **Niğde**, 23 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 440, s. 1.

⁸⁷⁹ 'Kültür İşleri', **Niğde**, 31 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 441, s. 3.

⁸⁸⁰ 'Niğde Kılavuzu', **Niğde**, 29 Haziran 1936, Sayı. 423, s. 2.

Vilayetin önemli bir eksikliği olarak görünen müze için ilk adım atılmıştır ve vilayette bir müze açılması kararlaştırılmıştır. Müze memurluğuna ise Kemal Kiper tayin edilmiştir⁸⁸². Müze kararı sonrasında, Akmedrese'nin müze binası olarak kullanılması kararlaştırılmıştır. Akmedrese'nin tamiri için kültür direktörlüğü, Kültür Bakanlığı'na dilekçe yazmıştır. Bakanlık tamir için vilayete 500 lira yardımda bulunmuştur. Müzeye konulacak antika eşya ve anıtları bulmak için ise Kemal Kiper ve Zeki Oral vilayette incelemelerde bulunmaktadırlar⁸⁸³. Ayrıca vilayetin Melendiz bölgesinde bulunan Sultanpınar'ı köyünün yakınlarında eski devirlerden kalma ve yontma mermerlerden yapılmış beş tane mezar bulunmuştur. Mezarı gören belediye zabıta amiri Süreyya Bey, vilayet idarecilerine durumu bildirmiştir. Vilayet ise konuyla ilgili Kültür Bakanlığı'na mektup yazmıştır. Bakanlık, mezarlara dokunulmamasını ve arkeologlardan oluşan bir heyeti Niğde'ye göndereceklerini belirtmiştir⁸⁸⁴.

Diğer yandan, Niğde tarihi üzerine araştırmalar yapmak amacıyla Niğde halkevi gençleri Kayseri'ye gitmişlerdir⁸⁸⁵.

Vilayette müze olarak kullanılacak olan Akmedrese'nin tamiri için gönderilen 500 lira yetersiz gelince, Bakanlık 400 lira daha destekte bulunmuştur. Bakanlık, böylelikle toplamda 900 lira maddi destekte bulunmuştur. Ayrıca Kültür Bakanlığı Niğde'yi müze yapımı için harcadıkları emek için teşekkür etmişlerdir. Tadilat, Vilayet Nafia Müdürlüğü'nün kontrolü altında gerçekleşecektir. Tadilatı yapacak olan Mimar; Bursa, Kütahya ve Konya'da ki işlerinden dolayı Niğde'ye ilkbahar da gideceği bilinmektedir. Müzeye konulacak eserlerde vilayetten toplanmaya başlamıştır⁸⁸⁶.

c.Eğitim-Öğretim ile İlgili Genel Bilgiler

1936 Eğitim-Öğretim yılında, vilayet merkezi, Bor ve Nevşehir kazalarındaki mekteplilerin sınavları 15 Haziran da tamamlanmıştır. Aksaray, Ulukışla, Arapsun mekteplilerin imtihanları ise Haziran'ın ilk haftasında yapılmıştır⁸⁸⁷.

⁸⁸¹ 'Vilayetimiz de Çok Önemli Bir Eti Anıtı Bulundu', **Niğde**, 13 Temmuz 1936, Sayı. 425, s. 2.

⁸⁸² 'Müze Açılıyor', **Niğde**, 28 Ağustos 1936, Sayı. 432, s. 1.

⁸⁸³ 'Şehir Müzesinde', **Niğde**, 18 Eylül 1936, Sayı. 435, s. 1.

⁸⁸⁴ 'Vilayette Eski Anıtlar Bulundu', **Niğde**, 11 Eylül 1936, Sayı. 434, s. 1.

⁸⁸⁵ 'Eski Eserler Üzerine Bir Araştırma', **Niğde**, 18 Eylül 1936, Sayı. 435, s. 2.

⁸⁸⁶ 'Müzemizin Tamirine Başlanacak', **Niğde**, 4 Birinci Kanun 1936, Sayı. 446, s. 1.

⁸⁸⁷ 'Mekteplerin İmtihanları', **Niğde**, 15 Haziran 1936, Sayı. 421, s. 1.

Ayrıca 1937 yılı için, 20 Ağustos 1936 tarihinde başlayan ortaokul kayıt kabul işlemleri, 30 Ağustos 1936 tarihine kadar sürecektir⁸⁸⁸.

1936-1937 Eğitim-Öğretim yılı için ilkokullarda da kayıtlar yaklaşık on gün sonra başlamıştır. Yapılan müracaatlara bakacak olursak geçen seneye nazaran kayıtlarda artış görülmektedir. Bu sebeple ilkokulda ki öğrenci sayıları da artacaktır. Kültür direktörlüğü öğrencilerin açıkta kalmaması için çalışmalar yapmaktadır⁸⁸⁹. Yapılan çalışmalardan biri de öğrenci sıkışıklığının önlemek amaçlı Sakarya İlkokulu'na ait iki sınıfın boş olan Ortaokul binasına nakledilmesidir⁸⁹⁰.

Ortaokullara yapılan müracaatlara bakacak olursak; talebe sayısı 470'i bulmuştur. Mekteplere kayıt olan öğrencilerde, gerek yurt genelinde gerekse Niğde vilayetinde bir artış görülmektedir⁸⁹¹.

1936-1937 ders yılında çalışmalarından dolayı, Sakarya İlkokul başöğretmeni Tahsin Bey, öğretmen Azra Hanım ve Nadire Hanım'a; 23 Nisan İlkokul başöğretmeni Hüseyin Ulusoy ise öğretmen İffet Hanım'a; Dumlupınar başöğretmeni Hıfzı Bey de öğretmen Halit Bey'e takdir buyurmuşlardır⁸⁹².

Niğde vilayetinden başka vilayetlere aynı şekilde de başka vilayetlerden Niğde'ye öğretmenlerin tayini olmuştur. Niğde'ye tayini çıkan öğretmenler; Müyesser Üzümeri Ankara'dan, Bedia Hanım Antalya'dan, Sabri ve Fuat Beyler İzmir'den, Mehmet Bey Kırşehir'den, Ahmet Bey Muğla'dan, Orhan Bey Adana'dan, Vehbi Bey İçel'den, Yusuf Bey ise Tunceli'den görevlerini yapmak üzere Niğde'ye geleceklerdir. Aynı şekilde Niğde vilayetinde; Aksaray da görev yapan Perihan Hanım İzmir'e, Arapsun da görev yapan Şakire Hanım ve Aksaray da görev yapan Tahsin Bey Kayseri'ye, yine Aksaray da görev yapan Saim Bey Isparta'ya tayin edilmişlerdir⁸⁹³.

⁸⁸⁸ 'Ortaokul Kayıt Kabul Başladı', **Niğde**, 28 Ağustos 1936, Sayı. 432, s. 1.

⁸⁸⁹ 'İlkokullar da Kayıt Başladı', **Niğde**, 11 Eylül 1936, Sayı. 434, s. 1.

⁸⁹⁰ 'Ortaokul Binasında Sakarya İlkokuluna İki Şube Açılacaktır', **Niğde**, 25 Eylül 1936, Sayı. 436, s. 2.

⁸⁹¹ 'Memnuniyete Değer Bir Durum', **Niğde**, 9 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 438, s. 2.

⁸⁹² 'Takdir ve Teşekkür', **Niğde**, 22 Haziran 1936, Sayı. 422, s. 2.

⁸⁹³ 'Öğretmenler Arasında Değişiklik Yapıldı', **Niğde**, 11 Eylül 1936, Sayı. 434, s. 1.

Tayinler sonrasında da vilayet kültür direktörlüğü, öğretmen kadrosunu hazırlamaya başlamıştır⁸⁹⁴. Bir hafta içerisinde vilayet ilkokul öğretmen kadroları hazırlanmıştır. Onaylanması için de Kültür Bakanlığı'na gönderilmiştir⁸⁹⁵.

Vilayet mekteplerine, öğretmen okulundan mezun olan gençlerden beş kişi atanmıştır. Bu öğretmenlerden; ikisi Adana, biri Konya, biri İzmir, biri de Edirne öğretmen okullarından mezun olmuşlardır. Bu atamalardan sonra vilayet ilkokul öğretmen kadrosu tamamlanmıştır⁸⁹⁶. Ayrıca, Kültür Bakanlığı'na gönderilen Niğde vilayeti ilköğretim kadrosu da onaylanmıştır⁸⁹⁷.

Vilayetteki öğretmen kadrosu eksikliği için dört öğretmen tayin edilmiştir. Bu öğretmenlerden; Süreyya Hanım ve Ulviye Hanım Bursa'dan, Zehra Hanım Edirne'den, Murtaza Bey ise Boğazlıyan'dan mezun olmuşlardır⁸⁹⁸.

Aksaray öğretmenleri, 1936-1937 eğitim ve öğretim yılının ders planlamasını yapmak için toplantı düzenlemişlerdir⁸⁹⁹.

Memleket gençlerinden Adana Erkek Öğretmen Okulu Direktörü görevinde bulunan Niğdeli Naci Ecer, Fransız yazar Maurice Maeterlinck'in, 'La Vie Des Fourmis' adlı eserini Türkçeye çevirmiştir. Türkçe ismi 'Karıncaların Hayatı' olan eser bastırılmıştır. Bir kopyası da Niğde matbaasına verilmiştir⁹⁰⁰.

Pazar günü, Bor kazası gençleri etkinlik düzenlemiştir. Yapılan etkinlik, İstiklal Marşı'nın okunması ile başlamıştır. Daha sonra öğretmen Vahiddin Kızılay Kurumunun önemi, öğretmen Hasan Lozan Konferansı, öğretmen Abdülkadir Bor kazasının Milli Mücadelede ki yeri ve önemi, Saylav Halit Mengi Sivas'tan bu yana Ulu Önder Atatürk'ün izinde gitme konulu konuşmalar yapılmıştır. Öğretmen Talat Bey tarafından da yazılan gençlik marşı, Bor gençleri tarafından okunmuştur. Gençlerin hazırladığı piyes izlenmiş ve milli dans gösterileri olmuştur. Yapılan gösterinin en önemli neticesi Bor gençlerinin bir ülkü etrafında toplanması ve Niğde

⁸⁹⁴ 'Kültür Direktörlüğü Öğretmen Kadrosunu Hazırlıyor', **Niğde**, 18 Eylül 1936, Sayı. 435, s. 2.

⁸⁹⁵ 'İlkokullar Kadrosu Tasdike Gitti', **Niğde**, 25 Eylül 1936, Sayı. 436, s. 2.

⁸⁹⁶ 'Vilayete Beş Öğretmen Daha Verildi', **Niğde**, 25 Eylül 1936, Sayı. 436, s. 2.

⁸⁹⁷ 'İlköğretim Kadroları Geldi', **Niğde**, 16 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 439, s. 2.

⁸⁹⁸ 'Vilayete Dört Öğretmen Verildi', **Niğde**, 4 Birinci Kanun 1936, Sayı. 446, s. 1.

⁸⁹⁹ 'Aksaray Muhabirinden', **Niğde**, 9 Birinci Kanun 1936, Sayı. 438, s. 3.

⁹⁰⁰ 'Yeni Kitaplar', **Niğde**, 15 Haziran 1936, Sayı. 421, s. 1.

adına bir şeyler yapma çabalarıdır. Yapılan bu etkinlik Sayın Halil Nuri Bey başkanlığında hazırlanmıştır⁹⁰¹.

4.1937 Yılında Eğitim Politikaları

Niğde gerek eski çağlarda gerekse Cumhuriyet rejiminin de eğitimden, bilimden nasibini almış bir vilayettir. Niğde de kültür hareketlerini iki şekilde inceleyebiliriz. Bunlardan ilki eski çağlarda vilayetin kültürel durumudur. Niğde vilayeti gerek Selçuklu gerek Karamanoğulları zamanında önemli bir kültür merkezi halindedir. Bunun şahitleri; vilayetteki medreseler, camiler, muallim haneler gibi eski tarihi yerlerdir. Niğde de, Şah Mehmet muallim hanesi ve Medrese-i Beyza denilen Akmedrese ilim ocakları olarak kullanılırdı. Niğde'nin yetiştirdiği alimler, şairler, müverrihler, askerler, idare adamları, tarihi alimler bulunmaktadır. Karamanoğulları zamanında kültürel, sosyal ve ekonomi olarak gelişim gösteren Niğde, Osmanlılar devrinde ihmal edilmiştir. 1919 senesine kadar Niğde vilayet ve kazalarında Mekatibi İbtidaiyye'lere giden toplam öğrenci sayısı 500-1500 arasındadır. Muallimler din hocalığından gelmiş kimselerdir. Kısacası Osmanlı zamanında önce ve sonra Niğde gelişme gösterirken Osmanlılar devrinde geri kalmıştır.

1919-1920 senelerinden sonra Niğde'ye gereken önem verilmiştir. Resmi kayıtlara bakıldığında; 1923-1924 eğitim-öğretim yıllarında okula giden kız talebe sayısı 902 iken, erkek talebe sayısı 4.916'dır. 1933 döneminde ise vilayette 94-100 tane okul ile 180-190 öğretmen bulunmaktadır. 1920 yılında itibaren vilayetin Bor, Nevşehir, Aksaray ve Ulukışla kazalarına okul inşa edilmiştir. 1930-1932 yıllarında Ulukışla'nın Tarbaz, Emirler, Porsuk, Ömerli, Beyağıl köyleri ile 1934-1935 yıllarında Nevşehir'in Tuz, Çal, Uçhisar, Kaymaklı köyelerine okul yapılmaya başlanmıştır. Özellikle 1936-1937 ile 1937-1938 eğitim öğretim ders yıllarında Vali Faik Üstün'ün önderliğinde büyük gelişmeler yaşanmıştır. Bakıldığında da 64 köyde son sistem, ders araç-gereçlerin olduğu beş derslik sınıflar halinde okul inşaları yapılmıştır. Öğretmen kadrosu 34 iken 224'e çıkarılmıştır. 1937-1938 ders yıllarında ilkokullar da eğitim göreceğ öğrenci sayısı toplam da 11.673'e yükselmiştir. Niğde

⁹⁰¹ 'Borda Müsamere', **Niğde**, 31 Temmuz 1936, Sayı. 428, s. 2.

vilayeti kısa zamanda gelişmeler göstermektedir ve ileriki zamanlarda da bu gelişmesini sürdürecektir⁹⁰².

a.Mekteplerde İmar

Niğde vilayetin de gerek merkez de gerek kaza ve köylerde beş sınıflı mektep inşaları yapılmıştır. Bu bağlam da Nevşehir'in Kaymaklı ve Çal köylerinin okul inşaları bitirilmiş, bahçe düzenlemesi yapılmaktadır. Aynı zaman da Nevşehir merkez de 30 Ağustos İlkokulu'nun çatısının tamiri için Vali tarafından talimat verilmiştir⁹⁰³.

Vali Faik Üstün, Niğde vilayetine geldiği günden beri 64 tane tam teşkilatlı ilkokul yaptırmış ve öğretmen kadrosuna da 30 yeni öğretmen atanmıştır. Ayrıca vilayet merkezine de tam teşkilatlı bir okul yapılması ve ders araç gereçlerinin çeşitlenmesi için, vilayet kültür bütçesine 23.500 lira ilave etmiştir. Bütün bu çalışmalarını neticesinde Kültür Bakanlığı da Vali Faik Üstün'ü tebrik etmiştir⁹⁰⁴.

Niğde de, Cumhuriyet rejiminin Türklere getirdiği güzelliklerden biri olan mekteplerin, 64.'sü Avcılar köyünde kurulacaktır. Mektepler; içinde ülkü inancını taşıyan, temiz Türk çocuklarının yerleridir. Niğde de mektebe kavuşan köylü vatandaşlar onu hazine gibi görüp sevmektedirler. Okullar, Türkiye Cumhuriyeti'nin birer anıtı gibi görülüp benimsenmelidir. Anıt denildiği zaman; imaret, mescit, tekke, saray ve kervansaraylar gelmektedir. Bunlar Saltanat devrinde insanların para kazanmak için yaptırdığı ve ülkeye fayda sağlamayan müesseseler olarak bilinmekteydi. Ancak 'Cumhuriyet Anıtları' diye adlandıracağımız okullar bu kurumlardan daha farklı amaç taşımaktadır. Niğde vilayetine 64.'sü inşa edilen Cumhuriyet anıtının temeli, 27 Mart 1937 tarihinde vatandaşların katılımı ile atılmıştır⁹⁰⁵. Ayrıca Arapsun da 1933 yılında yapımına başlanılan okul inşası Vali'nin talimatı ile Nisan ayı sonunda tamamlanmış olacaktır⁹⁰⁶.

Ülkücü Vali Faik Üstün Arapsun ilçesinde bulunan Karacaşar, Salmanlı, Göstesin, Çerdeğın, Abuuşığı köylerine de beş sınıflı mekteplerin yapılması için emir vermiştir. Diğer yandan da vilayet kültür direktörü İbrahim Özkaya Nevşehir,

⁹⁰² 'Niğde de Kültür', **Niğde**, 29 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 491, s. 2-3.

⁹⁰³ 'Nevşehir de', **Niğde**, 2 Nisan 1937, Sayı. 461, s. 1.

⁹⁰⁴ 'Kültür Bakanlığı İlbayımızı Takdir Etti', **Niğde**, 2 Nisan 1937, Sayı. 461, s. 1.

⁹⁰⁵ 'Bir Anıt Daha Kuruluyor', **Niğde**, 2 Nisan 1937, Sayı. 461, s. 2.

⁹⁰⁶ 'Arapsun Merkez Oldu', **Niğde**, 2 Nisan 1937, Sayı. 461, s. 1.

Arapsun, Aksaray ve Bor ilçelerindeki yeni ve eski okulları teftiş etmek üzere bir geziye çıkmıştır⁹⁰⁷.

Arapsun'a yaptırılacak olan beş mektepten Göstesin ve Abuuşağı köylerindeki inşalarına devam edilmekte olup, Salmanlı, Çerdeğin ve Karacaşar köylerinde de temel atma hazırlıkları vardır⁹⁰⁸.

İlbay Faik Üstün, vilayet ve kazalarında yapılan okul inşalarını teftiş etmiştir. Bu teftişleri kültür direktörü Halil İbrahim Özkaya, vilayet Jandarma Kumandanı Hamdi Bey ile birlikte yapmıştır. İlk olarak Gölcük Nahiyesinde Edikli, İnli ve Ovacık köylerine gitmiştir. Vali Faik Üstün zamanında 1936-1937 ders yılı içinde, 53 mektep inşası tamamlanmış olup 25 mektepte de derslere başlanmıştır⁹⁰⁹.

Vali Faik Üstün, kültür direktörü Halil İbrahim Özkaya ile Aksaray kazasının merkezinde bulunan Cumhuriyet, Zafer, Gazi okulları ile Gelveri, Alaca, Taşpınar, İhlara, Esmekaya, Ağcalı, Selime, Hicip, İncesu köylerindeki mektepleri tek tek gezmiştir. İnşası biten bu okullarda eğitim-öğretime başlanmasının uygun olup olmadığı kontrol etmiştir⁹¹⁰.

b. Tarihi Eserler ve Müze

Geçmiş yıllardaki hazırlıkların tamamlanmasının ardından Vali Faik Üstün'ün talimatı ile Niğde vilayetinde müze açılmıştır. Müzenin zenginleşmesi adına köylü vatandaşlardan, ellerine geçen eski eserlerin müzeye gönderilmesi istenmiştir. Bu kapsamda Bor ilçesinin Karacaören köyünde 229 adet Roma parası bulunmuş ve müzeye konulmuştur. Ayrıca Selçuklu Hükümdarı Kılıç Arslan'a ait olan 800 küsur eski paralar bulunmuştur. Tarihi eserler, Kilidere Köyü ile Kömürcü köyü arasında Bayat Öreni yakınlarında tarla süren çiftçi tarafından bulunmuştur⁹¹¹.

Ayrıca vilayet il müzesi olarak kullanılacak olan Akmedrese'nin tamirine devam edilmektedir. Akmedrese mimarisi ile dikkat çeken tarihi bir yerdir. Geçmiş yıllarda Kültür Bakanlığı'nın Akmedrese'nin tadilatı için verdiği maddi destek, tadilat tamamlanmadan yetersiz kalmıştır. Bu sebeple medrese tadilatına, 1938 yılında

⁹⁰⁷ 'Beş Köyümüze Yeniden Beş Mektep Daha Yapılıyor', **Niğde**, 28 Mayıs 1937, Sayı. 469, s. 1.

⁹⁰⁸ 'Arapsun da Okul İnşaatı İlerliyor', **Niğde**, 27 Ağustos 1937, Sayı. 482, s. 2.

⁹⁰⁹ 'İlbayımızın Tetkik Gezileri', **Niğde**, 24 Eylül 1937, Sayı. 486, s. 1.

⁹¹⁰ 'Aksaray', **Niğde**, 29 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 491, s. 4.

⁹¹¹ 'Müzemiz Zenginleşiyor', **Niğde**, 30 Nisan 1937, Sayı. 465, s. 3.

devam edilecektir⁹¹². Diğer yandan Bor kazasında bulunan Halil Nuri müzesi ve Bor müzesi eşyaları, merkez Niğde müzesine nakledilmeye başlanmıştır⁹¹³.

'Aksaray'ın Kılıç Arslan köyünde de bir mumya bulunmuştur. Mumya, Ankara Etnografya müzesine gönderilmiştir⁹¹⁴.

Tarihi eserler hakkında incelemelerde bulunan Macar Dr. Alim Canın Niğde'ye gelerek, Türkler'in hayvan besleme tarzı hakkında araştırmalara başlamıştır. Kendisine araştırmaları boyunca Niğde il müze memuru Kemal Kiper eşlik edecektir⁹¹⁵.

c.Eğitim-Öğretim ile İlgili Genel Bilgiler

Vilayete gelen Kültür Bakanlığı genel ispekterleri Hilmi Bey, Fethi İsmail Bey, Osman Bey vilayetteki kültür işlerini teftiş ettikten sonra Kayseri'ye gitmişlerdir. Bu teftişler sırasında okullarda ki nizamlardan, öğretmenlerin ders anlatımlarından ve bilgilerinden çok memnun kalmışlardır⁹¹⁶.

Kültür Bakanlığı'nın göndermiş olduğu 'İlk Mektepleri Koruma Heyetleri Teşkilî Talimatnamesi', Dumlupınar İlkokulu öğretmenlerinin başkanlığın da 26 Mayıs 1937 tarihinde Çarşamba günü mektep öğrencilerinin babaları ile yapılan toplantıda anlatılmıştır. Toplantı da okulun ihtiyaçları, çocuk terbiyesi ve eğitim-öğretimin önemi gibi konular hakkında veliler bilgilendirilmiştir. Ayrıca Niğde Belediye'sinin okula su verilmesi için yapmış olduğu çalışma neticesin de okul yöneticileri ile veliler de su borularına yetecek kadar musluk ve iki havuz inşası için aralarında para toplamışlardır⁹¹⁷.

'1937 yılının son ayında Kültür Bakanlığı'ndan İsmail Hikmet Bey, Refik Bey, Necmeddin Bey teftiş için vilayete gelmişlerdir.

⁹¹² 'İl Müzesinin Tamirine Hararetle Devam Edilmektedir', **Niğde**, 28 Mayıs 1937, Sayı. 469, s. 1.

⁹¹³ 'Bor Müzesi Niğde'ye Naklediliyor', **Niğde**, 2 Temmuz 1937, Sayı. 474, s. 1.

⁹¹⁴ 'Bir Mumya Bulundu', **Niğde**, 17 Eylül 1937, Sayı. 485, s. 1.

⁹¹⁵ 'Eski Eserler Mütahassısı Şehrimiz de', **Niğde**, 30 Temmuz 1937, Sayı. 478, s. 2.

⁹¹⁶ 'Kültür Bakanlığı Genel İspekterleri Gittiler', **Niğde**, 30 Nisan 1937, Sayı. 465, s. 2.

⁹¹⁷ 'Dumlupınar İlkokulunda Mektebi Koruma Heyeti Teşkil Edildi', **Niğde**, 28 Mayıs 1937, Sayı. 469, s. 1-2.

Merkezde bulunan ilk ve ortaokulları teftiş ettikten sonra Nevşehir'e geçmişlerdir⁹¹⁸.

Niğde merkezde ki ortaokul da kaza ve köylerden gelen talebelerin yatılı olarak okumaları için pansiyon kurulmuştur. Toplam da 550 tane talebe bulunan ortaokul da, talebelerin çoğu dışarıdan gelmektedir. C.H.P. Kongresi pansiyon kurulmasını onaylamış ve genel kurula sunmuştur. 1.000 liralık bütçe ile açılan pansiyona rağbet çok fazla olmuştur. Ancak 1.000 liralık bütçenin yetmeyeceği anlaşılmış parti, halkevi ve belediye idarecilerinden bu konuyla ilgilenmeleri talep edilmiştir⁹¹⁹.

Vali Faik Üstün'ün almış olduğu karar neticesinde yeni halkevi salonu kullanılmaya başlandıktan sonra eski salon 'Milli Kütüphane' olacaktır. Niğdeli yurttaşların kullanması için oluşturulan memleket kütüphanesi ile parti içinde bulunan kütüphane birleştirilecektir. Bu karar neticesinde, kitapların nakli için hazırlıklara başlanmıştır⁹²⁰.

Bu yıl içerisinde kütüphaneye önemli bir eser hediye edilmiştir. Eser, büyük Türk alimi ve şairi Mevlana Celaleddin'e aittir. Mevlana'nın eserlerinden söz edecek olursak; yazdığı Mesnevi 33.000 beyitten oluşmaktadır. Divan-ı Kebiri, Fihi Marif, Macella, Seb'a adlı eserlerinin hepsi mühimdir. Yine bu eserlerin arasına girebilecek 200 sayfalık 'Mevlana'nın Mektupları' mevcuttur. Kitabın başında Kastamonu Saylavı Velet Çelebi İzbudak'ın Mevlana ve eserleri hakkında Türkçe ve Farsça yazılmış sözleri bulunmaktadır. Mektuplarda Selçuklu tarihinden bahsedilmiştir. Selçuklu tarihini anlatmasından dolayı Niğde hakkında da bilgiler mevcuttur. İşte bu eser Doktor Nafiz Uzluk'un masraflarını kendi karşılayarak bastırıldığı bir kitaptır. Nafiz Bey bu değerli eseri Niğde Kütüphanesi'ne hediye etmiştir. Böylelikle bütün Niğdeli gençlerin bu önemli eseri okumalarına imkan sağlamıştır⁹²¹.

Kültür Bakanlığı'nın talimatı ile bütün yurtda ilköğretim öğretmenlerine uçak modelciliği eğitimi verilecektir. Bu eğitim kapsamının da Niğde de bir ay muallimlere

⁹¹⁸ 'Kültür Haberleri', **Niğde**, 5 Birinci Kanun 1937, Sayı. 496, s. 1.

⁹¹⁹ 'Ortaokulda Bir Talebe Pansiyonu Kuruldu', **Niğde**, 10 Birinci Kanun 1937, Sayı. 497, s. 2.

⁹²⁰ 'Memleket Kütüphanesi ile Halkevi Kütüphanesi Birleşiyor', **Niğde**, 7 Mayıs 1937, Sayı. 466, s. 1.

⁹²¹ 'Mevlana'nın Mektupları', **Niğde**, 8 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 488, s. 2-3.

dersler verilmesi kararlaştırılmıştır. Kursu ilköğretim ispekteri Zeki Oral idare edecektir⁹²².

Niğde ortaokul kadrosuna Kültür Bakanlığı tarafından doktor ilavesi yapılmıştır. Atanan Doktor, aynı zamanda Niğde hükümet doktorluğu görevini de yürüten Kemal Topalan'dır.

Yurt genelinde hızla devam eden mektep inşaları Niğde vilayetinde de aynı hızla sürdürülmektedir. Cumhuriyetin 14. yılı sebebiyle 33 köy okulu açılışı gerçekleştirilmiştir. Bu ilkokullar beşer sınıflı olup hepsi modern teşkilatlı köy okullarıdır⁹²³.

Vilayette ki tayinlere bakacak olursak; bu yıl vilayet kültür kadrosundan üç muallim başka illere tayin olurken, on bir yeni muallim de vilayet kadrosuna dahil edilmiştir⁹²⁴. Vilayetimiz de merkez, ilçe ve köy okullarının eksik olan öğretmen kadrolarına tayinler yapılmıştır. Dumlupınar mektebine yedi, 23 Nisan mektebine üç, Bor ortaokuluna iki, Maden nahiyesine bir, Gölcük'e bir, Nevşehir'de ki Kaymaklı, Çat ve Tuz'a birer, Ulukışla Darboğaz'a bir, Aksaray Esmekaya'ya da bir olmak üzere toplam da 19 öğretmen tayini gerçekleşmiştir. Ayrıca yeni inşa edilen kaza ve köylerde ki okullara da öğretmenler tayin edilecektir⁹²⁵.

Yine vilayetin Aksaray kazasında ki Göstük, Hamarat, Çardak, Selimiye, Acem köyleri ile Bor kazasının 29 Teşrin-i Evvel Okulu ve Çiftlik nahiyesinin Kitreli köyüne birer öğretmen tayini gerçekleşmiştir. Ayrıca Aksaray'ın Cumhuriyet, Bor'un Kızılca, Niğde merkezin Dikilitaş okullarına da talebe çokluğundan dolayı ek öğretmen ilavesi yapılacaktır⁹²⁶.

5.1938 Yılında Eğitim Politikaları

a.Mekteplerde İmar

Niğde vilayeti merkezine, talebelerin daha rahat eğitim alması için ortaokul pansiyonu kurulmuştur. Pansiyon için gerekli malzemelerin çoğu tamamlanmıştır.

⁹²² 'Uçak Modelciliği Kursu Açıldı', **Niğde**, 22 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 490, s. 1.

⁹²³ 'Ortaokul Kadrosuna Hekimlik İlave Edildi', **Niğde**, 17 Birinci Kanun 1937, Sayı. 498, s. 1.

⁹²⁴ 'Vilayetimiz Emrine 11 Öğretmen Daha Verildi', **Niğde**, 24 Eylül 1937, Sayı. 486, s. 1.

⁹²⁵ 'İlimiz Kültür Kadrosu', **Niğde**, 19 İkinci Teşrin 1937, Sayı. 494, s. 1.

⁹²⁶ 'Kültür Kadrosuna Yeni Öğretmenler Verildi', **Niğde**, 24 Birinci Kanun 1937, Sayı. 499, s. 1.

İhtiyaçlar arasındaki en acil olanı karyolalardır. Bu karyolaların bir kısmı pansiyona gelmiştir⁹²⁷. Ayrıca Bakanlık da önemli gereksinimler için 4.000 lira destekte bulunmuştur⁹²⁸.

b. Tarihi Eserler ve Müze

Vilayet müzesi olarak kullanılacak olan Akmedrese'nin tamiri için Kültür Bakanlığı, Niğde'ye 3.000 liralık bir yapmıştır⁹²⁹.

Bor-Aksaray yolunun 18 kilometre mesafesinin de bulunan Tepecik köyü civarında Romalılardan kaldığı tahmin edilen eski mezar anıtları, iskeletler ve birtakım topraktan yapılmış eşyalar bulunmuştur. Bu tarihi eserler eski ağullar mevkiinde Nafia işçisi tarafından düzeltilmekte olan kovalar arasından çıkmıştır. Eserler müze memuru tarafından vilayet müzesine konulmuştur⁹³⁰.

Ayrıca Selçuklu Devleti zamanında Alaeddin Keykubat tarafından yaptırılan 'Alaeddin Cami' bakımsız ve harap bir haldeyken caminin tadilatı yaptırılmıştır. Vilayetin tarihi ve sanat eseri olan bu caminin minarelerinin taşları sökülmiş neredeyse düşecek bir hale gelmiş idi. Vatandaşların Niğde de bulunan tarihi eserlere sahip çıkması gerekmektedir⁹³¹.

c. Eğitim-Öğretim ile İlgili Genel Bilgiler

'1937-1938 eğitim-öğretim ders bitimi, 28 Mayıs 1938'de olacaktır. 8 Haziran da ise mezuniyet sınavları başlayacaktır⁹³². 1 Haziran'dan başlayarak devam eden ortaokul son sınıf sözlü sınavları 20 Haziran da tamamlanacaktır. 20 Haziran'dan itibaren ise öğrenciler yaz tatiline gireceklerdir. Yapılan sınavların çok verimli geçtiği öğretmenler tarafından dile getirilmektedir⁹³³.

⁹²⁷ 'Ortaokul Pansiyonunun İhtiyaçları Tamamlanıyor', **Niğde**, 27 Mayıs 1938, Sayı. 521, s. 1.

⁹²⁸ 'Ortaokullarda Bazı Tamirat Yapılacak', **Niğde**, 8 Temmuz 1938, Sayı. 527, s. 2.

⁹²⁹ 'Şehrimiz Müzesinde', **Niğde**, 25 Mart 1938, Sayı. 512, s. 2.

⁹³⁰ 'Bor Orta Köyüne 2 Kilometre Mesafede Eski Bir Mezar Bulundu', **Niğde**, 8 Temmuz 1938, Sayı. 527, s. 2.

⁹³¹ 'Tarihi Anıtlarımızı Koruyalım', **Niğde**, 4 2. Teşrin 1938, Sayı. 544, s. 2.

⁹³² 'Ortaokulların Ders Kesimi', **Niğde**, 27 Mayıs 1938, Sayı. 521, s. 1.

⁹³³ 'Ortaokulumuzun 937 Ders Yılı Verimi Çok İyidir', **Niğde**, 24 Haziran 1938, Sayı. 525, s. 1.

Vilayete ve kazalara bağı köylerde ise ilkokullar 15 Haziran da derslerini tamamlamıştır. Son sınıf talebelerinin de sınavları tamamlanmıştır. Orta ve ilkokullar, 3 Ekim 1938 tarihinde Pazartesi günü yeni ders yılına başlayacaktır⁹³⁴.

Bu yıl, 23 Nisan Bayram'ı münasebetiyle Konya Kız Öğretmen Okulu Niğde vilayetine gezi düzenleyeceklerdir. 21 Nisan da gelecek olan talebeler iki gün misafir edilecek, 23 Nisan da yapılacak resmigeçide katılacak ve halkevinde müsamere düzenleyeceklerdir⁹³⁵.

Konya Kız Öğretmen Okulu talebeleri 65 kişilik grup halinde okul direktörü ve öğretmenleri ile belirlenen tarihte Niğde'ye gitmişlerdir. Heyet ortaokul izci grubu, partililer, öğretmenler ve halk tarafından karşılanmışlar ve konaklamaları için ortaokula götürülmüşlerdir⁹³⁶. 23 Nisan Cumartesi günü öğretmenler eşliğinde vilayet gezilerine başlamışlardır. Öncelikle Sakarya Ortaokulu'na gidilmiştir. Okul ve müze gezilmiştir. Niğde'nin yaşam tarzı ve idare yönetimi hakkında bilgiler toplayan talebeler bunları yazıya dökceklerdir. Daha sonra Dumlupınar İlköğretim Okulu'na gitmişlerdir. 23 Nisan günü resmigeçide katılmak için tören alanında bulunmuşlardır. Öğlen vaktinde halkevi tarafından öğrenciler için bir yemek ziyafeti düzenlenmiştir. Akşamüzeri halkevinde yapacakları gösteri için hazırlıklara başlayan talebeleri izlemek için Niğdeli vatandaşlar salonu doldurmuştur. Öğretmen Okulu talebelerinin sundukları gösteri, Atilla isimli tarihi bir piyes olmuştur. 24 Nisan günü Fertek köyüne giden heyet, köylü yurttaşlar ile vakit geçirmişler, yapılan ilkokulu gezmişlerdir. Daha sonra şehir merkezine dönülmüş halkevinde dinlendikten sonra yeni yapılan elektrik santral binası gezdirilmiştir. Sakarya İlkokulu tarafından düzenlenen çocuk balosuna katılmışlardır. 25 Nisan günü istasyona gidilerek Konya'ya hareket etmek üzere yola çıkmışlardır⁹³⁷.

Toros ekspresi ile Ankara'ya giden ilköğretim ispekteri Zeki Oral, Ankara'da ki köyleri gezerek öğretmenlerin faaliyetlerini incelemiştir. Niğde'de ki köylerden seçilen öğretmen namzetleri ise Kayseri'de ki öğretmenler kursuna gönderilecektir. Zeki

⁹³⁴ 'İlkokullar Sınavlarını Bitirdiler', **Niğde**, 24 Haziran 1938, Sayı. 525, s. 2.

⁹³⁵ 'Konya Kız Öğretmen Okulu Son Sınıf Talebeleri 21 Nisan da Şehrimize Gelecekler', **Niğde**, 1 Nisan 1938, Sayı. 513, s. 2.

⁹³⁶ 'Konya Kız Öğretmen Okulu Son Sınıf Talebeleri Şehrimizde', **Niğde**, 22 Nisan 1938, Sayı. 516, s. 2.

⁹³⁷ 'Konya Kız Öğretmen Okulu Son Sınıf Öğrencileri Niğdemizde', **Niğde**, 29 Nisan 1938, Sayı. 517, s. 2-3.

Oral gönderilecek yurttaşların eğitim şefi olarak kursta yer alacaktır. Bu eğitim faaliyetleri köy kalkınmasında büyük önem arz etmektedir⁹³⁸.

Kültür Bakanlığı tarafından vilayet ortaokulunda eksik olan Fizik ve Kimya ders malzemeleri Niğde'ye gönderilmiştir⁹³⁹.

Vilayetin Fertek köyü ilkokulunda Fertekli gençler tarafından müsamere etkinliği düzenlenmiştir. 'İstiklal' ve 'Mahcuplar' piyesleri oynanmış ve vatandaşlar tarafından da ilgi ile izlenmiştir⁹⁴⁰.

1 Kasım tarihinden itibaren Niğde merkez ve köylerindeki ilkokullarda 'Millet Dershaneleri' adıyla dersler verilmeye başlanmıştır⁹⁴¹.

Niğde vilayetinin 1937-1938 eğitim öğretim yılı güz kadrosuna 19 yeni öğretmen ataması yapılmıştır. Atanan muallimlerin 12'si hanım, 7'si de erkektir⁹⁴². Vilayete; Manisa, İzmir, Urfa, Antalya, Ankara, Çorum, Bilecik şehirlerinden birer öğretmen, Seyhan'dan altı öğretmen, İçel'den de iki öğretmen tayin edilmiştir. Konya Kız Öğretmen Okulu mezunu iki hanım muallim de Niğde'ye tayin olmuştur. Ayrıca Niğde merkezde Dumlupınar Okulu; Nevşehir de Gazi Okulu, 29 Teşrin Evvel Okulu, Cumhuriyet Okulu, İbrahimpaşa Okulu; Aksaray da Gazi Okulu; Ulukışla da İnkılap Okulu'nun tadilat işlerine başlanmıştır⁹⁴³.

6.1939 Yılında Eğitim Politikaları

a.Tarihi Eserler ve Müze

Niğde vilayetinin 50 kilometre uzağın da Göllüdağ örenleri bulunmaktadır. Bu alanda 'Etiler'e ait olduğu tahmin edilen eserler bulunmuştur. Göllüdağ'ın da eski şehir kalıntıları bulunmuştur. Bu eski yerleşim yeri Göllüdağ'ında ki höyüğün yanındadır. Bu nedenle buraya Yazıhüyük denilmiştir. Köylü vatandaşlar buradaki eski tarihi yerde kazı yapmışlar bu sırada da 'Eti Mührünü' bulmuşlardır. Bunun

⁹³⁸ 'B. Zeki Oral Kayseri de Kurs Görecek Olan Niğde Eğitimcilerinin Şefi Oldu', **Niğde**, 8 Nisan 1938, Sayı. 514, s. 1.

⁹³⁹ 'Ortaokul Ders Malzemeleri', **Niğde**, 27 Mayıs 1938, Sayı. 521, s. 1.

⁹⁴⁰ 'Fertekte Müsamere', **Niğde**, 2 Eylül 1938, Sayı. 535, s. 2.

⁹⁴¹ 'Millet Dershaneleri Açıldı', **Niğde**, 4 2. Teşrin 1938, Sayı. 544, s. 1.

⁹⁴² 'Yeni Öğretmenler', **Niğde**, 12 Ağustos 1938, Sayı. 532, s. 1.

⁹⁴³ 'Kültür Haberleri', **Niğde**, 14 1. Teşrin 1938, Sayı. 541, s. 1.

üzerine ilköğretim ispekteri Zeki Oral mührün müzeye konulması için Müze Umumi Müdürlüğü'ne göndermiştir⁹⁴⁴.

Cincinati Üniversitesi adına Türk yurdundaki tarihi eserleri incelemek için Prof. Dr. Blgen Türkiye'ye gelmiştir. Niğde yakının da bulunan Tyana ile Tepe bağları içindeki 'Toprak Tepe' de inceleme yapacaktır. Höyük incelendikten sonra Kemal Kiper, Prof. Dr. Blgen'e bilgi verilmiştir. Tarihi eserlerin eski dönemlerde tahribata uğrandığı ve Cumhuriyet ile birlikte eserlerin korunması için gerekli bütün tedbirlerin alınacağı belirtilmiştir. Tarihi eserler her daim korunmalıdır. Özellikle bu işi, halkevi dil tarih komitesi üslenmelidir. Ayrıca Tepe bağlarında ikamet eden vatandaşların bu mevkii de önemli tarihi eserlerin bulunduğunu unutmamalı ve bunun bilincin de hareket etmelidirler⁹⁴⁵.

Prof. Dr. Blgen, Kemal Kiper, Hüseyin Ulusoy ve beraberindeki heyet Tyana'ya gitmişlerdir. Tyana'ya gidildiğin de su kemerlerinin bulunduğu yerde inceleme yapılmaya başlanmıştır. Kemerler; Emen ovasının içinde 8-10 m. yüksekliğinde sütunlar üstünde bulunmaktadır. Kemerler boyunca yüründüğünde Tyana'ya gidilmektedir. Ancak bu tarihi bölgede yaşayan köylüler çevredeki tarihi eserleri alıp saklamaktadırlar. Latince bir kitabe, köylünün araştırmacılara gösterdiği Adriyanus yazılı para, bir köylü kadının evinde bulunan büst örnek verilebilir. Köylü vatandaşlarımız ellerinde bulunan veya tesadüfen buldukları tarihi eserleri devlete vermek yerine evlerinde veya ahırlarında saklamaktadırlar. Ancak Maarif Vekaleti, Müzeler Umumi Müdürlüğü kültürle, tarihle alakalı olan her şeyin ilgili müesseselere verilmesini belirtmiştir. Bu yüzden dolayı tarihi eserler için tedbir alınması en doğru seçenektir⁹⁴⁶.

Halkevi adına Zeki Oral tarafından, vilayetin önemli tarihi eserleri arasında olan Hüdavent Hatun Türbesi'nin tarihi ve mimarisi incelenmiştir. Elde edilen neticeler broşür halinde basılıp dağıtılarak vatandaşların da bilgilendirilmesi sağlanacaktır⁹⁴⁷.

⁹⁴⁴ 'Şehrimiz Müzesini Zenginleştirecek Eti Mührü Bulundu', **Niğde**, 10 Mart 1939, Sayı. 560, s. 2.

⁹⁴⁵ 'Niğde de Eski Eserler', **Niğde**, 9 Haziran 1939, Sayı. 574, s. 1-2.

⁹⁴⁶ 'Niğde de Eski Eserler (2)', **Niğde**, 16 Haziran 1939, Sayı. 575, s. 1-2.

⁹⁴⁷ 'Hüdavent Hatun Türbesi Hakkında Bir Broşür', **Niğde**, 20 1. Teşrin 1939, Sayı. 593, s. 1.

b.Eğitim-Öğretim ile İlgili Genel Bilgiler

Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekaleti'nce 'Spor Talimatnamesi' kabul edilmiştir. Mekteplerde spor faaliyetlerine geçilmiş ve talebelere uygun spor hareketleri yaptırılmaktadır. Niğde vilayeti ortaokulunda da bu talimatname uygulanmaya başlanmıştır. Yapılan spor etkinlikleri ders zamanları dışında tatillerde uygulanmaktadır. On tane sınıfın öğrencilerinden altışar tane takım kurulmuştur. Bu takımlar aralarında çeşitli müsabakalar yapacaklardır. Böylelikle öğrencilere beden terbiyesi aşılması planlanmıştır⁹⁴⁸.

Bu yıl Niğde vilayetin de eğitim alanında bir yenilik yapılmış ve ilk 'Tedrisat Meclisi' toplanmıştır. Meclis; üç sınıflı köy okullarının 1 Teşrin Evvel de açılıp 1 Mayıs da kapanması, beş sınıflı köy okullarının 1 Teşrin Evvel de açılıp 1 Haziran da kapanması, nüfusu 10.000 den fazla olan kasaba okullarının ise 15 Eylül de açılıp 21 Haziran da kapanması kararlarını almıştır⁹⁴⁹.

'Vilayetin Bor, Aksaray, Nevşehir ve merkez ilkokullarının, 1939-1940 eğitim-öğretim yılı 15 Eylül de başlamıştır. Diğer bütün eğitim kurumları 1 Birinci Teşrin de eğitime başlayacaklardır. Ayrıca merkez, Bor ve Nevşehir'de ki ilkokullara talep yoğunluğu olduğundan dolayı yeni şubeler eklenmiştir⁹⁵⁰.'

Vilayette köy öğretmenliğine aday vatandaşlar Kayseri-Pazarören nahiyesindeki öğretmen kursunu başarı ile tamamlamışlardır. Niğde'den toplamda 32 vatandaşın katıldığı kursu tamamlayan öğretmenler, vilayete dönerek köylerinde faaliyete geçmeye başlamışlardır⁹⁵¹.

Vilayette eğitim alanında yapılan diğer bir değişiklik de öğretmenler içinde olmuştur. Vilayet ortaokulunda Fransızca derslerine yardımcı muallimler girmektedir. Ancak bu sene içinde ortaokula üç tane yeni Fransızca öğretmeni ataması yapılmıştır. Bu muallimlerden biri Niğdeli olan ve Fransa'da bulunup memleketine dönen Tahsin

⁹⁴⁸ 'Ortaokul Spor Hareketleri', **Niğde**, 14 Nisan 1939, Sayı. 565, s. 1.

⁹⁴⁹ 'Mekteplerin 1939-1940 Yılı Açılma Kapanma Zamanları Tespit Edildi', **Niğde**, 16 Haziran 1939, Sayı. 575, s. 2.

⁹⁵⁰ 'Maarifte', **Niğde**, 22 Eylül 1939, Sayı. 589, s. 1.

⁹⁵¹ 'Eğitmenlerimiz Kurstan Başarı İle Döndüler', **Niğde**, 20 1 inci Kanun 1939, Sayı. 593, s. 1.

Kitapçı, diğeri Dil Fakültesi mezunu Macit Bey'dir. Üçüncü muallimin kim olduğu bilinmemekte olup bu yapılan tayinler vilayette sevinç ile karşılanmıştır⁹⁵².

B.VİLAYETTE Kİ SORUNLAR

1.Sınır Sorunları

a.1934 Yılında Sınır Sorunları

1934 yılı içinde Niğde vilayetinin sınırlarıyla ilgili Resmi Niğde gazetesinde haber bulunmamaktadır. Ancak Başbakanlık Cumhuriyet Arşivinde Vilayete bağlı köylerin değişimi ile ilgili kararnameler mevcuttur. Bu yıl Reisi Cumhur Hazretleri Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e onaylanması adına Dahiliye Vekaletinden 25.04.1934 tarihli ve 1846 sayılı kararname gönderilmiştir. Bu kararname, 2 Mayıs 1934 de Reisi Cumhur Gazi Mustafa Kemal, Başvekil İsmet İnönü ile Dahiliye Vekili Şükrü Kaya tarafından tasdik edilmiştir. Kararnameye göre; Niğde vilayetinin Ulukışla kazasına bağlı Körosmanlı köyü bu kazadan alınarak Konya vilayetinin Ereğli kazası Çayhan nahiyesine bağlı Şeyömerli köyüne ilhak olunmuştur. İlhak edilmesinin nedeni Körosmanlı köyünün Ulukışla'ya 12 kilometre uzaklıkta olup, yeni bağlandığı Şeyhömerli köyüne ise 4 kilometre uzaklıkta olmasıdır. Bu köye bağlanması verilecek hizmetler açısından daha uygun olacaktır⁹⁵³.

b.1935 Yılında Sınır Sorunları

Bu yıl içerisinde Niğde, Konya vilayeti ile sınır sorunu yaşamıştır. Özellikle Konya da çıkan Ekekon gazetesi ile Resmi Niğde gazetesi arasında sınır sorunları ile ilgili yazışmalar olmuştur.

Konya da basılan Ekekon gazetesinin 1 Mayıs 1935 tarihinde çıkarmış oldukları sayılarının ikinci sayfasında Niğde vilayeti ile ilgili bir haber yer almıştır. Niğde, Ereğli kazasının kendi vilayetlerine bağlanmasını istemektedir. Çünkü Ereğli sınırları Konya'dan çok Niğde vilayetine yakındır. Ekekon gazetesinde Niğde'nin bu isteğine Konya Genel Kurul üyelerinin hayret ettiği yazılmıştır. Niğde'ye göre, genel kurul üyelerinin bu tespiti yanlıştır. Niğde'nin geçmişte sancak olması Ereğli kazasını istemelerine engel değildir. Gazetenin haberine göre, Niğde vilayeti Ereğli'yi alacak

⁹⁵² 'Ortaokulda Fransızca Muallimliği', **Niğde**, 11 1 inci Kanun 1939, Sayı. 599, s. 1.

⁹⁵³ **BCA**, 30.11.1.0 / 86.11.9.

bir takım teşekküllerden uzaktır. Ancak Niğde gazetesine göre ortaya atılan iddia asılsızdır. Çünkü bir kazayı vilayete bağlayacak olan gerekçeler; o kazada ikamet eden yurttaşların oylama ile bağlı olacakları vilayeti kendilerinin belirlemesi, kazanın her çeşit gelir ve giderlerinin vilayet tarafından karşılanabilecek olmasıdır. Niğde gazetesine göre Konya Niğde'den daha çok gelişmiş bir vilayet değildir. Konya'nın vilayet olarak elde ettiği kazancı ve ilerlemeyi Niğde vilayeti de kısa zamanda gerçekleştirmiştir. Niğde komşu vilayet olan Konya'yı iyi tanıyıp bilmektedir. Konya'yı yurdun bir parçası olarak görmüş ve öyle değerlendirmiştir. Niğde gazetesine göre vilayet, geç de olsa Ereğli'yi sınırlarına katacaktır. Keza Ereğli de yaşayan vatandaşlar da Niğde ile aynı düşüncededir. Gazetede yayınlanan Ereğli yurttaşlarının göndermiş oldukları mektupta bunu kanıtlar neticededir. 2 Mayıs 1935 tarihinde gönderilen mektupta; Konya'nın yerel gazetesi olan Ekekon da 1 Mayıs 1935'de 'olmayacak bir dilek' adlı yazı yazıldığını, Niğde'nin Ereğli'yi istemesine şaşkınlıkla bakıldığı söylenmiştir. Niğde'nin eskiden Konya vilayetine bağlı bir kaza olmasını dile getiren Ekekon bir aşağılama yapmıştır. Niğde'nin bu cesaretini Konya Genel Kurul üyeleri şaşkınlıkla karşılamışlardır. Ekekon gazetesinin bu iddialarına Ereğli halkı cevap vermenin kendilerine düşmeyeceğini ve en iyi cevabı Niğde vatandaşlarının vereceğini belirmişlerdir. Ancak yazının üslup şekli ve Ereğli'nin Konya da kalmasının zorunluluğunu Ereğli halk anlayamamıştır. Konya vilayeti genel kurul üyeleri Ereğli halkını bu sınır zarureti konusunda bilinçlendirmelidir. Ekekon gazetesinin belirttiği gibi genel kurulda bulunan Ereğli üyelerinin Niğde'nin bu isteğini şaşkınlıkla karşılamadığını üstüne Ekekon gazetesinin bu yaptıkları haberleri hayretle karşıladıklarını belirtmişlerdir⁹⁵⁴.

Ekekon gazetesi yaşanan bu görüş ayrılıklarının ardından Niğde vilayetine çıkarmış oldukları gazetenin son sayısını göndermemiştir. Daha önceleri düzenli bir şekilde gazetenin her sayısı Niğde'ye gönderilmekte idi. Niğde de Ekekon gazetesinin yazmış olduğu Niğde ile ilgili haberleri okumak için 14 Mayıs 1935 tarihli Ekekon gazetesinin bir nüshasını istemektedir. Bunların dışında Niğde gazetesine Ereğli halkının düşüncelerini anlatan bir yazı gönderen Ereğli'nin önde gelen yurttaşlarından S. Başbudak yine Ereğli de yapmış olduğu araştırmalar sonucunda ortak düşünceleri yansıtan bir yazı kaleme almıştır⁹⁵⁵.

⁹⁵⁴ 'Konya da Ekekon Gazetesine Cevap', **Resmi Niğde**, 9 Mayıs 1935, Sayı. 363, s. 4.

⁹⁵⁵ 'Ekekon Arkadaşımıza', **Resmi Niğde**, 20 Mayıs 1935, Sayı. 365, s. 1.

Ekekon 14 Mayıs 1935 yılında çıkardığı 48 sayılı basımında Niğde konusu hakkında haberlere yer vermiştir. Ereğli'nin Konya'dan ayrılmamasını gerektiren maddeleri sıralamıştır. Bu görüşlerden ilki Ereğli'nin demiryolu ile Konya vilayetine bağlı olduğunu belirtmesidir. Ancak Ereğli Niğde vilayetine de demiryolu ile bağlıdır. Ereğli-Konya arası 190 kilometre ve bilet fiyatı da 393 kuruştur. Niğde-Ereğli arası 104 kilometre olup bilet fiyatı ise 217 kuruştur. Ereğli halkının zamanla isteyeceği kara yolu inşa edilirse Ereğli- Konya arası 30 saat olup Karapınar mevkiinden güzergah gidilecektir. Ancak Niğde- Ereğli arası karayolu ulaşımı 13 saat olacak ve Etnen ovasından kara yolu ulaşımı sağlanacaktır. Ayrıca Ereğli'nin gelir gelir kaynakları olan Ereğli yaprağı, tiftik deri, hayvan ve ekim gibi işlerini Konya- Mersin yolu ile değil, Ereğli- Mersin- Adana demiryolu ile yapmaktadır. Yani Ereğli'nin tarım ürünlerinin naklinde Konya vilayetinin bir önemi yoktur. Ereğli'den bütün mevsimlerde Konya vilayetine demiryolu ile direk ulaşım sağlanmaktadır. Ereğli halkının Niğde merkeze gitmesi için ise Ulukışla'dan aktarmalı gitmesi gerekmektedir. Ancak Niğde bu aktarma işini çok çabuk ve kolay bir şekilde halledebilecek vilayettir. Ereğli'nin çok eski zamanlardan beri Konya vilayetine bağlı olduğu belirtilmektedir. Ancak bu bağlılık çok eski zamanlara dayanmamaktadır. Konya'nın başka bir iddiası da Ereğli'nin Niğde'ye bağlanması ile Karapınar ve Karaman arasında Ereğli'nin berzah şeklinde kalacağıdır. Ancak bu durumun Ereğli halkı için kötü bir tarafı yoktur. Sonuç olarak önemli olan bir kazanın bağlı olduğu vilayet ile uyum içerisinde olmasıdır. Örneğin; Konya ve Karaman psikolojik ve sosyolojik yönlerden aynı yapıdadır. Konya, Karaman'dır diyebiliriz. İnsanların giyimi, konuşma tarzları aynıdır. Ancak Ereğli beş asırdır Konya'ya bağlı olmasına rağmen sadece yönetim ve idare açısından bu bağlılık devam etmiştir. Kültür ve karakter bağlılığı mevcut değildir. Ereğli'den hiçbir insan Konya yurttaşlarının giymiş olduğu kıyafetleri giymezken Bor, Aksaray ve Niğde'nin yerel kıyafetlerini giymiştir. Ereğli pazarında Niğde halkının, Niğde pazarında da Ereğli halkının alışveriş yaptıkları görülmektedir. Sonuç itibarı ile önemli olan Niğde'nin bir kaza kazanması veya Konya vilayetinin bir kaza kaybetmesi değildir. Önemli olan Ereğli halkıdır. Ereğli halkının bağlı olduğu vilayete yakın olması ve işlerini kolay bir şekilde halletmesi göz önünde tutulmalıdır.

Bu yazı; Resmi Niğde gazetesinde yayınlanmıştır. Ereğli halkının öncüsü S. Başbudak'a aittir⁹⁵⁶.

Sonuç olarak Ekekon gazetesinin yazmış olduğu gibi Türkiye Cumhuriyeti'nin egemenliği altında yaşamak, Cumhuriyet'i yükseltmek, ilerletmek bütün Türklerin bir ülküsüdür. Konya ve Niğde arasında hiçbir zaman ayırım yapılamaz. Ancak Ekekon gazetesinin 'olmayacak bir dilek' başlığı altında Niğde'yi eleştirmesine Niğde gazetesinin cevap vermesi çok doğaldır. S. Başbudak'ın yazılarına Niğde gazetesinde yer verilmesinin nedeni, bu yazıların Ereğli halkının ortak görüş ve düşüncelerini yansıtmış olmasından kaynaklanmaktadır⁹⁵⁷.

Bu yıl içinde son sınır haberi olarak Niğde vilayetine bağlı Aksaray kazasını konu alan haber bulunmaktadır. Bu haberde Niğde- Aksaray kardeşliğinden bahsedilmiştir. Niğde- Aksaray kardeşliği sadece bu iki vilayetin mesafe olarak birbirine yakın olmasından kaynaklanmamaktadır. Aynı zamanda bu iki şehrin yurttaşlarının ortak şive ile konuşması, söylenen şarkıların aynı olması, giyimlerinin benzerliği ile ilgilidir. Cumhuriyet rejimimin bu iki yurdu zenginliklerle doludur. Aksaray'ın tarihine bakıldığında Hititler, Roma İmparatorluğu, Selçuklu Devleti, Osmanlı İmparatorluğu ve Cumhuriyet Devrinde daima medeniyetlerin yaşatıldığı yer açısından önemli bir konuma sahip olmuşlardır. Ancak Osmanlı zamanında Aksaray da sağlık sorunları artmıştır. Bu yüzden ekonomi ve medeniyet hızla gelişim gösterememişlerdir. Selçuklu ve Osmanlı zamanlarında Aksaray vilayetinde; sıtma tedavileri için Darüşşifa müessesesi kurulmuştur. Bu müesseseler XII. asrın en büyük hastaneleri arasında yer almışlardır. Sıtmanın Aksaray da fazla görülmesi, veremden daha hızla yayılan bir hastalık olası Aksaray'ın nüfusta çok ilerleyememesine neden olmuştur. Cumhuriyet döneminde Niğde'nin bu kazası için gerekli tedbirler alınmıştır. Sağlık Bakanlığı, Aksaray'a bu hastalıkla mücadele için doktorlar göndermiş ve tıp malzemelerinin tedarikini yapmıştır. Özellikle Aksaray da görev yapan devlet yetkilileri ve Niğde merkezi Aksaray'ın ilerlemesi için çalışmaktadırlar⁹⁵⁸.

⁹⁵⁶ 'Konya'da Çıkan Sayın Ekekon'un Sayın Baş Yazıcısı B. Z. Çalık'a', **Resmi Niğde**, 20 Mayıs 1935, Sayı. 365, s. 1-2.

⁹⁵⁷ 'Ekekon Arkadaşımıza', **Resmi Niğde**, 27 Mayıs 1935, Sayı. 366, s. 1.

⁹⁵⁸ 'Aksaray-Niğde Kardeşliği', **Resmi Niğde**, 3 Haziran 1935, Sayı. 367, s. 1.

c.1936 Yılında Sınır Sorunları

1933 yılında, Niğde vilayetinin Arapsun kazasına bağlı olan bazı köyler Kırşehir'in Avanos ilçesine verilmiş idi. Bu verilen köylerin hangi vilayete daha yakın olduğunu incelemek üzere C.H.P. Genyön Kurul üyesi Vehbi Demirel ve Muttalip Bey Kırşehir'e gitmiştir. Kırşehir gazetesinde 15.11.1936 tarihli 470 sayılı gazetede çıkan yazıda bu köylerin Niğde vilayetine uzak olduğu ve Kırşehir de kalmasının daha uygun olduğu belirtilmiştir. Ancak Niğde gazetesi bu kararı Kırşehir gazetesinin değil de giden heyetin verebileceğini belirtmiştir. Ayrıca köylü yurttaşların da Niğde vilayetine bağlı olmak istedikleri bilinmektedir⁹⁵⁹.

Sonuç olarak; 1933 senesinde Arapsun kazasından alınarak Avanos'a bağlanan Alemlî nahiyesi ve on dört köy tekrar Niğde vilayetinin Arapsun kazasına bağlanacaktır. Bu konu; 1934 senesi C.H.P. İlyön Kongresi'nde görüşülmüş ve incelemeler yapıldıktan sonra karar alınmıştır⁹⁶⁰.

d.1937 Yılında Sınır Sorunları

1936 yılında alınan kararlar B.C.A. rapor halinde bulunmaktadır. Dahiliye Vekilliğinden 18.06.1937 tarihli 2171 sayılı tezkere onaylanması suretiyle Reisi Cumhur Kemal Atatürk'e gönderilmiştir. 29 Haziran 1937 tarihinde onaylanan kararname ile Kırşehir vilayetinin Avanos kazasına bağlı Alemlî nahiyesi ve cetvelde yazılı olan 14 köy Niğde vilayetinin Arapsun ilçesine bağlanmıştır. Bu kararda Reisi Cumhur Kemal Atatürk, Başvekil İsmet İnönü ve Dahiliye Vekili Şükrü Kaya'nın imzaları mevcuttur. Bu nahije ve köylerin evvelce Arapsun'dan alınmasının nedeni Kızılırmak suyunun Arapsun ile Alemlî arasındaki irtibatı güçlendirmesi idi. Ancak Kızılırmak'a bir köprünün inşa edilmesi bu sorunu ortadan kaldırmıştır. Böylelikle Alemlî nahiyesi merkez olmak üzere; Kirlik, Hazırlar, Arafa, Daday, Cemel, Salanda, Yüksekli, Sığırlı, Hacılar, Karahöyük, Karaburna, Karaburç, Kazıklı, Kırıklı köyleri Niğde vilayeti Arapsun kazasına Vilayet İdaresi Kanununun 2 inci maddesini değiştiren 3001 sayılı kanuna uygun görülerek ilhak edilmişlerdir⁹⁶¹. Bu kararname Niğde gazetesinde de aynen yer almıştır.

⁹⁵⁹ 'Bir Görüş Hatası', **Niğde**, 27 İkinci Teşrin 1936, Sayı. 445, s. 1.

⁹⁶⁰ 'Alemlî Nahiyesi', **Niğde**, 25 Birinci Kanun 1936, Sayı. 448, s. 1.

⁹⁶¹ **BCA**, 30.11.1.0 / 113.18.17.

2.Köy Sorunları

a.1936 Yılında Köy Sorunları

Vilayette, geri kalan asırlarda ihmal edilen köyler için beş senelik kalkınma programı hazırlanmıştır. Bu programa göre; köylerin imar faaliyetleri ile ilgilenilecek, köy temizliği, köylere ulaşım, köylerde üretim faaliyetleri arttırılacaktır. Hazırlanan programa göre; suyu olmayan köylere su götürülecek, su yolu düzeltilecek, köye yapılan evlerde ahırlar ayrı olacak, gübreler köy dışında toplanacak, köy meydanı yapılacak, muhtar odası ve okuma odası inşa edilecek, nüfusu 500'den fazla olan köylerde modern mektepler inşa edilecek, var olan mektepler tamir edilecek, köprüler ve geçitler yapılacak, ağaçlandırma faaliyetleri arttırılacak, köylerde üzüm bağları yetiştirilecek, hududu belli olmayan köyler de 1937 yılına kadar sınırları belirlenmiş olacak, her köyde fenni kümesler bulunacak tavuk yetiştirilecek ve uygun köylere arı kovanları konulacak, köyler birbirine ve merkeze telefon ile bağlanacak son olarak da fidanlık tesisi yapılacaktır. Bu hazırlanan program dahilinde hemen tetkiklere başlanacaktır⁹⁶².

b.1939 Yılında Köy Sorunları

ba.Köy Kalkınması Programı

Cumhuriyet devrinin köylüye verdiği önem git gide artmaktadır. Türkiye de 62 vilayet, 436 kaza, 863 nahiye, 14.139 köy bulunmaktadır. Bu yapılan istatistik 1936 yılına aittir. Nüfusun çoğunluğu köylerde yaşamaktadır. Köy davası 'milli kültürü' temsil etmektedir. Türkiye'nin iktisadi alanda yükselmesi, kültürünün devamlılığı için köylü yurttaşlar önem arz etmektedir. Köylüye sağlık alanında ders vermek de Türkiye Cumhuriyeti nüfusu için büyük önem taşımaktadır. Köylü yurttaşlar sağlık, ahlak ve temizlik alanında bilinçlendirilmeye başlanılmıştır. Anadolu da küçük köylerin sayısı 32.000'dir. Nüfusları ise 400'den fazladır.

Köyde yaşayan yurttaşlarımızın bazı konularda eksikleri bulunmaktadır. Örneğin hayvanlarına sağlıklı bakamamaktadırlar. Köyde yapılan doğumların çoğu ölü bebek ile sonuçlanmaktadır. Çünkü doğum işinden anlayan kimse yoktur. Köy evleri bakımsız, kulübeler şeklidir. Kıyafetler çok eski ve köy suları kireçli ve

⁹⁶² 'Vilayet Köylerinin Kalkınması Programı', **Niğde**, 27 İkinci Teşrin 1936, Sayı. 445, s. 2.

kirlidir. Köy kadınlarımız ev geçindirme konusunda yeteri kadar bilgi sahibi değildirlirler.

Kısacası köylü yurttaşlarımız Cumhuriyet'ten önce her alanda ve her konuda geri bırakılmaya mahkum edilmişlerdir. Cumhuriyet ile birlikte Türk köylerinin ilerlemesi için birçok adım atılmıştır. Bunlardan biri de köylerde üçer veya beşer sınıflık mekteplerin açılması olmuştur. Ancak mektebi bitiren talebelerin köye ve ailelerine çok faydası olamamıştır. Bu yüzden dolayı köy çocuklarını köy hayatının icaplarına göre okutmak, daima işe yarayacak bir şekilde yetiştirmek gerekmektedir. C.H.P. dördüncü kurultayında hazırlanan rapora göre; köy çocukları eğitilecektir. Eğitimlerinde normal ilköğretim süresi beş yıl olacak, köylerdeki okullarda tarih ve sanat dersleri verilmeye başlanacaktır. Köy çocuklarının pratik de kullanabilecekleri bilgiler de sömestr tatilinde köy okullarında öğretilenecektir. Özellikle köy çocuklarını yükseköğretime hazırlayan ilkokullara, bütün köylü çocuklarının gitmesi için teftişler yapılacak ve konu takip edilecektir⁹⁶³.

Kültür Bakanlığı eğitim alanında yeni bir eğitim-öğretim sistemi aramaktadır. Türkiye de mecburi eğitim çağında bulunan çocuk sayısı 1.800.000'dür. Bunlardan 308.000'i şehir ve kasabalarda, 370.000'i köylerdeki mekteplerde eğitim görmektedir. Geriye kalan 1.100.000 çocuk okutulmamaktadır. Okutulmayan çocukların neredeyse 1.000.000'u köylerde yaşayan çocuklardır. Yurt genelinde köyleri ele alacak olur isek; köyler nüfuslarına göre 400'den az olan ve 400'den fazla olan köyler şeklinde ayrılır. Nüfusları 400'den fazla olan köylerde 5.364.113 yurttaş ikamet etmektedir. 400'den aşağı olan köylerde ise 6.835.839 yurttaş oturmaktadır. Bu köylerde öğretmenlik yapacak sayıya bakıldığında çok yetersiz bir öğretmen kadrosu bulunmaktadır. Zira bugün mevcut olan 13.750 öğretmenden başka 11.500 öğretmene daha ihtiyaç vardır. Bu durumda bazı köylerin öğretmene kavuşması bile 50-60 yıl sürecektir. Bütün bunları göz önünde tutan İlköğretim Kültür Direktörü İsmail Hakkı Tonguç yeni bir eğitim sistemi getirmiştir. Bu sisteme göre, köylerde yaşayan, askerlik yapmış, okuma-yazma bilen gençler toplanacaktır. Bu gençler kurslarda eğitilecektir. Bu kursların ilki 1936 yılında Eskişehir'in Mahmudiye köyünde 'eğitmen kursu' sıfatı ile açılmıştır. Burada eğitim alan gençler, köylere öğretmen

⁹⁶³ 'Köy Kalkınması ve Eğitimlerimiz', **Niğde**, 3 Mart 1939, Sayı. 559, s. 1-2.

olarak gönderilmiştir. Bu işi teşkilatlandırmak için ise Kültür ve Tarım Bakanlığı 3238 sayılı ve 11.09.1931 tarihli Eğitimci Kanunu'nu çıkartmıştır⁹⁶⁴.

Çoğu vatandaş, köy kalkınmasının temeli olan 'eğitmen kursları' hakkında fazla bilgiye sahip değildir. Örneğin 1938 yılında açılmış olan Kayseri, Pazarören'de ki 'eğitmen kursunun' çalışmalarına bakacak olursak; kursta kültür dersleri, tarım bilgisi, inşaat işleri alanlarında dersler verilmektedir. Kültür derslerinde dört alanda konular işlenmektedir. Bunlar; Türkçe dersleri, aritmetik ve geometri dersleri, yurt ve yaşama dersleri, eğitim bilgisi alanlarıdır. Tarım bilgisi derslerinde ise; arıcılık, tavukçuluk, bağ ve bahçe işleri, hayvancılık alanlarında dersler mevcuttur. Kursta dört ziraat öğretmeni ile bunlara rehberlik eden ziraat şefi bulunmaktadır. Tarım ve inşaat dersleri uygulamalı olarak anlatılmaktadır⁹⁶⁵.

Niğde vilayeti Ovacık ve İvedik nahiyelerindeki köy okulları gezildiğinde hepsinin bahçelerinde dikilmiş fidanlar, eksik araç-gereçlerin yapım işleri vardır⁹⁶⁶. Ziya Oral Ankara'dan Niğde vilayetine gitmiş ve Niğde de bulunan köyleri gezmiştir. Gezisinde; Niğde vilayetine bağlı Kıldere köyünde eğitimci yapan yurttaşın ziraat alanında köylü vatandaşlara yardımcı olduğunu gözlemlemiştir. Başka bir köy olan Ağcaşarda ise köy eğitimcinin köylü yurttaşlar tarafından çok sevildiğini görmüştür. Öyle ki yurttaşlar dışardan eğitimciye, 7 hektarlık tarla hediye etmişlerdir. Bu samimi hava içerisinde eğitimci okulunda köylü yurttaşlar toplanarak Türklük, Cumhuriyet, İnkılaplar hakkında sohbet etmektedirler. Vilayetin diğer bölgelerinde; gerek Bor kazası gerek de Çardak köyünde eğitimci, köylü vatandaşlar tarafından samimi bir şekilde karşılanmıştır. Köylü yurttaşlar eğitimci ile birlikte çalışmaktadır⁹⁶⁷.

bb.Köy Meseleleri

Niğde vilayetinin Hançerli köyü yakınındaki Kaledere, acınacak bir haldedir. Bu mevkide; kademe kademe teraslar, teraslar arasında tarihi bir kilise, kayaların arasında akan su, terasların eteğinde bulunan dere ve su değirmenleri mevcuttur. Ancak böyle güzel bir mevkide terasları süsleyecek yeşillikler yerine toz yuvası bulunmaktadır. Teraslar ise harabe olmuştur. Terasları süsleyen yeşil ağaçlar kesilmiş

⁹⁶⁴ 'Köy Kalkınması ve Eğitimcilerimiz', **Niğde**, 17 Mart 1939, Sayı. 561, s. 1.

⁹⁶⁵ 'Köy Kalkınması ve Eğitimcilerimiz', **Niğde**, 24 Mart 1939, Sayı. 562, s. 1-2.

⁹⁶⁶ 'Köy Kalkınması ve Eğitimcilerimiz', **Niğde**, 7 Nisan 1939, Sayı. 564, s. 1.

⁹⁶⁷ 'Köy Kalkınması ve Eğitimcilerimiz', **Niğde**, 14 Nisan 1939, Sayı. 565, s. 1-2.

ve zamanla bura çıplak bir ova halini almıştır. Bu mevkiinin böyle harap olmasının nedeni ağaçların faydası bilen yurttaşların bulunmamasıdır. Niğde vilayetinde ağaçlar konusunda acil tedbirler alınmalıdır. Köylü vatandaşlar, ağaç sevgisi ve ağaçların kıymetini bilecek şekilde eğitilmelidirler. Köylerde çalışmayan muhtarlar yerine yeni muhtarlar atanarak, köylülere ağaç dikme vazifesi verilmelidir. Vilayet merkez teşkilatı da bu vazifelerin yapılıp yapılmadığını takip etmelidir. Köylerde ağaç hırsızlığı yapanlar cezalandırılmalıdır. Her köylü evinin bahçesine ve tarlalarına ağaç dikmeye mecbur edilmelidir. Yani vilayette ‘ağaç’ konusu köylüler arasında mecburi bir vazifeye dönüştürülmelidir⁹⁶⁸.

Cumhuriyet rejimi ile birlikte her köyde değişiklikler olmuştur. Köylerde, umumi yapılar inşa edilmeye başlanmıştır. Bu yapılar, devlet kontrolü altında gerçekleşmiştir. Ayrıca köylerde plan dahilinde imar politikaları uygulanmalıdır. Örneğin, köyün ana hatlarının, yollarının ve meydanlarının taslak halinde planı yapılmalıdır. Bu çizilen planlar, muhtarlara dağıtılmalıdır. Halkevi köycülük teşkilatı ile parti birlikte çalışarak köylerde değişikliğe gidebilirler. Sonuç olarak Niğde köylerindeki plansız yapılanma düzeltilmelidir. Köyler küçük şema halinde çizilmiş planlarla değil, müstakil olmalıdır. Hususi inşaatlar köy güzelliğini yansıtmalıdır⁹⁶⁹.

Niğde vilayetinde her köye gidildiğinde yeni yapılan inşaatlar ile karşılaşmaktadır. Yeni imarlar eski imarlar ile aynı yapıdadır. Ancak köy imarları, Cumhuriyet devrinde yapılan her başarılı iş gibi olamamıştır. Köylerde yapılan yapılar kullanışsız ve sağlıksızdır. Bu nedenle yapılan değişikliklerin fayda sağlaması için mutlaka işi bilen biri ile çalışılmalıdır. Köy evlerini uygun inşa etmek, milli bir meseledir. Bu da ancak parti ve halkevlerinin yardımı ile mümkün olacaktır. Köylüler için sağlıklı ve güzel ev tipleri tespit edilmelidir. Türk köylüsünü, doğru planlı yapılanmaya teşvik etmek ve yol göstermek parti ve halkevi üyelerinin vazifesidir⁹⁷⁰.

Niğde köyleri, tabiatın verdiği imkanlar sayesinde her tip ideal köy yapılanmasına müsaittir. Bilgili, şuurlu hareket edildiğinde, düzenli çalışıldığında Niğde köyleri temiz bir Türk köyü olabilir. Niğde köylerinde, yeşil yamaçlar ve köy kenarlarında akan sular bulunmaktadır. Ancak köylü yurttaşlar bunlardan faydalanmamıştır. Köyün içinden akan suya gübreler karıştırılmıştır. Köylerin

⁹⁶⁸ ‘Niğde’de ki Köy Meseleleri 1’, **Niğde**, 11 Ağustos 1939, Sayı. 583, s. 2.

⁹⁶⁹ ‘Niğde de Köy Meseleleri 2’, **Niğde**, 22 Eylül 1939, Sayı. 589, s. 1.

⁹⁷⁰ ‘Niğde de Köy Meseleleri 3’, **Niğde**, 29 Eylül 1939, Sayı. 590, s. 1.

çoğunda tezek ve gübre yığınları, köyün her yerinde bulunmaktadır. Temiz hava yerine köylere tezek kokusu bulunmaktadır. Türk köylüsüne yakışmayacak bu vaziyet, vatandaşların bilinçsiz hareket etmelerinden dolayı ortaya çıkan bir sorundur. Bu nedenle köylü vatandaşlarımıza yol göstermek gerekmektedir⁹⁷¹.

Niğde vilayetinde köylü yurttaşların ilk işi, hayvanları ile birlikte yaşama tarzını değiştirmeleri olmalıdır. Bu da ancak köylülerin evlerinin buldukları yerin yakınlarına ahır yapmaları ile mümkün olacaktır. Bu ahırlar, köyün dışında köy sağlığının ve temizliğinin bozulmayacağı yerlere yapılmalıdır. Böylelikle köylerde gübre yığınları, hayvan pislikleri olmayacaktır. Hayvanlar ile köylünün teması azaldığı için hayvanlardan da hastalık bulaşmasının önüne geçilecektir. Şimdilik her köyle bu mümkün olmasa bile en azından denenmeye başlanılmalıdır⁹⁷².

⁹⁷¹ ‘Niğde de Köy Meseleleri 4’, **Niğde**, 6 1. Teşrin 1939, Sayı. 591, s. 1.

⁹⁷² ‘Niğde de Köy Meseleleri 5’, **Niğde**, 20 1. Teşrin 1939, Sayı. 593, s. 1-2.

BEŞİNCİ BÖLÜM

EKONOMİK HAYAT ve TARIMSAL FAALİYETLER

A-EKONOMİK HAYAT

1.1934 Yılı Ekonomik Durumuna Genel Bakış

Resmi Niğde gazetesinde bu yıl için imar faaliyetleri haberleri kısıtlıdır. Gazete de son olarak, Niğde vilayetinin imar alanında nasıl yükselebileceği hakkında Cahit Tekin'in yazısı bulunmaktadır.

'Bu yazıda Niğde'nin imar ve gelir kaynaklarının yapımı konusunda geri kalmış bir vilayet olduğu, gençlerin geçmişten beri ilgisiz ve bakımsız kalan Niğde vilayeti için devamlı çalışmaları ve yeni şeyler üretmelerinin gerekliliğinden bahsetmiştir. Ülke de inkılap hareketleri devam ederken diğer yandan da ekonomi ve imar faaliyetlerinin de yürütülmesi gerekmektedir. Bu kapsamda yapılması gereken ilk iş 'Vilayet Bankası'nın kurulmasıdır. Vilayet Bankası'nın kazalara da şubeleri açılarak, gelir elde edilmelidir. Niğde merkezde, Nevşehir ve Bor kazalarında bulunan küçük sermayeli bankalar da oluşturulan Vilayet Bankası'nın etrafın da toplanmalıdır. Vilayet Bankası'nın oluşturulmasından sonra bir deri fabrikası, kiremit-çömlek fabrikası, un fabrikası, 100.000 liralık sermaye ile elektrik fabrikası, bağ ve meyvelerin uygun bir şekilde işletilmesi gibi faaliyetler harekete geçirilmedir. Cahit Tekin yapılması gerekenleri sıraladıktan sonra eğer Niğde de Vilayet Bankası oluşturup gelir elde edilecek işletmeler de açılırsa milli servetin yükseleceğini belirtmiştir⁹⁷³.

2.1937 Yılı Ekonomik Durumuna Genel Bakış

Bu yıl içinde Niğde vilayetinin iktisadi duruma genel olarak bakacak olursak; Ekim ayında hava koşullarının yağmurlu olması, ekilen ürünler ve elmalar açısından

⁹⁷³ 'Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti Niğde Şubesi', **Resmi Niğde**, 5 Birinci Kanun 1934, Sayı. 343, s. 2.

çok verimli olmuştur. Özellikle ekim işleri için köylü büyük bir fırsat elde etmiştir. Kışlık ekim sahası ay sonunda, 18.000 hektar buğday ve 20.000 hektar çavdar olarak tespit edilmiştir. Vilayetin önemli geçim kaynakları arasında yer alan elma ihracında da hareketlilik vardır. Elma rekoltesi 1937 yılında 1.500 ton olarak tespit edilmiştir. Elmaların toplanması paketlenmesi gibi aşamalar ihraç yapımı için uygun olduğundan, kolaylıkla yurt dışına da gönderilmektedir. Ekonomi piyasasında buğday fiyatların da hareketlilik söz konusudur. Ekim ayı sonun da tespit edilen ürünlerin toplamı; 300 ton çavdar, 200 ton arpa, 600 ton fasulye, 1.200 ton elma, 150 ton kıska, 250 ton soğan, 300 ton patates, 50 ton lahana olarak bilinmektedir. Ayrıca vilayette çiftçilik ile meşgul olan köylü yurttaşlar da verimli olan hasılat sayesinde bankalardan almış oldukları kredileri ödemiş bulunmaktadır⁹⁷⁴.

Ekim ayı sonrasında Aralık ayı için de Niğde gazetesinin de kısa bir genel iktisadi ve zirai durum tespiti yapılmıştır. Bu ay için de havaların uygun gitmesiyle vilayet köylüleri kış ekimini, 1936 yılına oranla % 100 arttırmıştır. En fazla çavdar ve buğday ekimi olmuştur. Bütün nadaslı arazilerin ekimi tamamlanmıştır. Piyasa da bol miktarda çavdar, buğday, arpa, elma, patates, fasulye, lahana alım-satımı olmuştur. İhraç edilen ürünler; 24.000 lira maliyetinde 240 ton elma, 2.700 lira maliyetinde 90 ton lahana, 384.000 lira maliyetinde 960 ton çavdar, 12.750 lira maliyetinde 255 ton buğday, 15.180 lira maliyetinde 405 ton arpa, 12.000 lira maliyetinde 120 ton fasulye, 22.400 lira maliyetinde 270 ton kuru üzüm, 4.000 lira maliyetinde 100 ton patates ihraç edilmiştir. Niğde vilayetince, Mersin ve İstanbul ihraç merkezlerine 150.000 lira maliyetinde 3.000 ton miktarında kıymetli bir sevkiyat yapılmıştır. Bu miktar 1936 yılına oranla yüksektir. Niğde elmalarının ihraç edilmesinin de ‘Ambalaj ve Tasnif Talimatnamesi’ne göre hazırlanması, elma ihracatını arttırmıştır. Niğde de ihraç edilebilecek olan ürün stok miktarları; 450 ton çavdar, 200 ton buğday, 150 ton arpa, 1.000 ton elma, 50 ton lahana, 500 ton fasulye, 450 ton kuru üzüm, 300 ton patates, 400 ton soğan, 60 ton kayısı kurusu olarak tespit edilmiştir⁹⁷⁵.

Vilayetin ekonomisini ağırlıklı olarak tarım alanı belirlese de bu dönemde Niğde de önemli bir maden yatağı tespit edilmiştir. Bolkar dağı, Gümüşlü- Kurşun madeninin 1 tonunda 11 gram altın bulunmuştur. Bolkar madeni ise 200.000 tondur.

⁹⁷⁴ ‘Niğde’nin İktisadi Durumuna Kısa Bir Bakış’, **Niğde**, 29 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 491, s. 10.

⁹⁷⁵ ‘Niğde’nin 1 Aylık İktisadi ve Zirai Durumuna Kısa Bir Bakış’, **Niğde**, 3 Birinci Kanun 1937, Sayı. 500, s. 2.

Yani bu madenden çıkarılacak altın 2.200 kilodur. Türkiye'nin bu yeni serveti Niğde vilayeti Ulukışla civarındadır. Bolkar dağı Ulukışla'ya 11 km uzunluğundadır. Bolkar dağında altının dışında %7 oranında kurşun ile 1 tonunda 250 gram gümüş bulunduğu da tespit edilmiştir⁹⁷⁶.

3.1939 Yılı Ekonomik Durumuna Genel Bakış

1939 yılı içinde vilayette devlete ait ve milli bankalara ilave olarak İş Bankası veya Emlak Bankası'ndan birinin şube açması planlanmaktadır. Vilayetin ekonomisi için son derece önemli olan bu haber kredi verilme işinin de genişlemesine vesile olacaktır. Bu kapsam da İş Bankası memurlarından bazıları vilayete gelerek incelemelerde bulunmuşlardır⁹⁷⁷.

Niğde vilayetin de Halk Kredi Müessesesi olan 'Çiftçi ve Tüccar Bankası'nın feshi kararı alınmıştır. Bu banka Niğde vilayetin de 14 sene önce Vali Hüsnü Bey'in çalışmalarıyla kurulmuş bir müessesedir. 100.000 liralık bir sermaye ile 21 yıllığına kurulmuştur. Bankanın Niğdeli yurttaşlara katkıları fazlasıyla mevcuttur. Niğdeliler için önemli bir müessese olan bu bankanın, yeni bir müessese açılmadan kapatılması kararı yurttaşlara zarar verecektir. Yurttaşlar için bu kadar önem teşkil eden bir müessesenin sırf hissedarların kazançlarının fazla olmaması gibi bir nedenle kapatılmaması gerekir⁹⁷⁸.

Vilayette genç yurttaşların ortak kararı 'Niğde de Halk Kredi Müessesesinin olması' yönündedir. Vilayette büyük hizmetler yapan Niğde Çiftçi ve Tüccar Bankasının kapatılmasıyla yurttaşlar sıkıntı yaşayacaklardır. Bankaların kapatılması sadece yurttaşlara değil milli düşünceye, milli menfaate de karşı bir durumdur. Tüccarlar, çiftçiler, mektepliler ihtiyaçları oldukları halde kredi çekebiliyorlardır. Bakıldığında sadece 3 ay içinde bile, Niğde tüccarları 700 senet iskonto etmişlerdir. Yani sadece vilayetteki tüccar kesimin 3 ay içinde 700 defa kredi ihtiyacı doğmuştur. Bu örnek vilayette kredi bankasının ne kadar mühim bir müessese olduğunu

⁹⁷⁶ 'Bolkar Dağında', **Niğde**, 5 Birinci Kanun 1937, Sayı. 496, s. 1.

⁹⁷⁷ 'Şehrimizde Açılacak İş Bankası Şubesi', **Niğde**, 31 Mart 1939, Sayı. 563, s. 2.

⁹⁷⁸ 'Niğde de Bir Halk Kredi Müessesesine Şiddetle İhtiyaç Vardır', **Niğde**, 28 Temmuz 1939, Sayı. 581, s. 1-2-3.

göstermektedir. Büyük hata yapılarak bu bankanın kapatılması ancak yenisi yapılarak telafi edilebilir⁹⁷⁹.

Çiftçi ve Tüccar Bankası'nın feshinden beri Niğde halkında kredi buhranı başlamıştır. Kredi müessesesinin teşkil edilmesi için gerekli olan adımlar bir an önce atılmalıdır. Bu adımlar; hususi sermaye, hususi muhasebe, belediyeden yardımlar, diğer bankalardan istianedir. Vilayette hususi sermayelerin teşkil edilmesi zordur. Yurttaşların şahsi teşebbüsleri ile halk kredi müessesesi kurmak imkansızdır. Bu yüzden birkaç kişinin şahsi teşebbüsleri beklenmeden, orta halli kesimin de katkısı olmalıdır. Hususi muhasebe ve belediye şartına bakıldığın da nasıl ki Vali Hüsnü Bey 14 yıl önce 'Çiftçi ve Tüccar Bankası'na destek yapmışsa; şimdiki Vali İsmail Safa Beyin de imkan temin etmesi gerekmektedir. Ayrıca vilayet Belediye Reisi Hüseyin Ülkü de gelecek sene bütçe tahsis ederek, halk kredi müessesesi kurma hususunda destek olmalıdır. Büyük bankalardan yardım konusun da ise Vali ve mebusların desteği gerekmektedir. Özellikle mebus Naim Erem bu konuda vilayete yardım sağlamalı ve konu ile ilgilenmelidir⁹⁸⁰. Bu konuda vilayet halkevin de toplantı yapılması kararı alınmıştır. Toplantı da Belediye Reisi Hüseyin Ülkü, mebus Naim Erem de olacaktır. Eğer ki Niğde de bir halk kredi müessesesi kurulmaz ise vilayetin kalkınma hareketi 'kaplumbağa yürüyüşü' şeklinde olacaktır. Bu yüzden yapılacak olan bu toplantı önem teşkil eder ve Niğde gençleri, esnaflar, tüccarlar toplantıya iştirak etmelidirler⁹⁸¹. Toplantı günü geldiğinde, halkevinde mebus Naim Erem, Belediye Reisi Hüseyin Ülkü'nün başkanlığında yurttaşlar toplanmıştır. Vilayetteki gençlerin büyük kısmı toplantıya katılmışlardır. Toplantı da bir halk kredi müessesesi kurulması için önemli adımlar atılmıştır. Yapılacak işler için bütün vilayet yurttaşları üslerine düşen vazifeyi yapmalıdırlar⁹⁸².

'Mebus Naim Erem, Belediye Reisi Hüseyin Ülkü, Vali İsmail Safa Apaydın, Halk Kredi Bankası için kanuni muamelelere başlamışlardır⁹⁸³.'

⁹⁷⁹ 'Bir Halk Kredi Müessesesine İhtiyacımız Var', **Niğde**, 4 Ağustos 1939, Sayı. 582, s. 2.

⁹⁸⁰ 'Niğde de Bir Halk Kredi Müessesesi Nasıl Kurulabilir', **Niğde**, 11 Ağustos 1939, Sayı. 583, s. 1-2.

⁹⁸¹ 'Niğde de Bir Halk Kredi Müessesesine Doğru İlk Adım', **Niğde**, 18 Ağustos 1939, Sayı. 584, s. 1-2.

⁹⁸² 'Niğde de Bir Halk Kredi Müessesesine Doğru İleri Adımlar', **Niğde**, 25 Ağustos 1939, Sayı. 585, s. 1-2.

⁹⁸³ 'Niğde de Bir Halk Kredi Müessesesi Kuruluyor', **Niğde**, 25 Ağustos 1939, Sayı. 585, s. 1.

Ayrıca 1939 yılı içinde vilayetteki iktisadi vaziyete bakacak olursak; elma, kuru fasulye ve kuru yemiş satışları Niğde piyasasında yüksek düzeyde olmaktadır⁹⁸⁴.

B.TARIMSAL FAALİYETLER

1.1934 Yılında Tarım

Bu yıl içinde, Niğde, Malatya ve Amasya bölgelerinin tarım sorumlusu meyvecilik uzmanı İsmet Osman Bey Niğde'ye gelerek incelemelerde bulunmuştur. Niğde vilayetinde bir ay kalan İsmet Bey, bu süre zarfında meyve yetiştirilen bölgeleri gezip uygun olan mahallelerde fidanlık tesisi için çalışmalara başlanması için talimatlar vermiştir⁹⁸⁵.

2.1935 Yılında Tarım

Niğde ilinde bugün ki ticari kazanç geçmiş dönemlerle ölçülmeyecek kadar değişim göstermiştir. Ticari kazanç, ancak aynı işleri bilenlerin bir arada çalışması ve para gelirlerinin de birleştirilmesi ile mümkün olur. Niğde de ticaret namına yapılması gereken çok iş vardır. Başlangıç olarak, vilayette bugünlerde toplanılacak olan elma mahsullerinin en yüksek fiyattan satma işidir. Bu da ancak Niğde de 'Niğde Meyveciler Birliği' altında elma üreticilerinin toplanması ile olur. Toplanacak olan birlik, oluşturdukları programa göre disiplin içinde hareket etmelidir. Bu teşkilatın parası da 'Niğde Çiftçi Bankası' da olmalıdır. Zira Niğde de iş gücünün ve üretimin fazla olmasına rağmen, vatandaşlar teşkilatlanamadığı için ve tek başına hareket ettikleri için sarf ettikleri emeklerinin karşılığını alamamaktadırlar. Çiftçiler bilmedikleri insanlara mallarını satarlar ise onlar da yüksek fiyatlara İstanbul da satışını yaparlar. Yani teşkilatlanmadan hareket etmenin zararı sadece çiftçiye değil, İstanbul'da ki diğer yurttaşları da olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle Halk Fırkası, halkevleri ve ticaret odası kurumlarının birliği ile yurtsever insanlar teşkilatlanmalıdır⁹⁸⁶.

Niğde vilayetine en önemli kazanç getirisi ihraç edilen elmalar ile olmaktadır. Bu vesile ile memlekete girecek olan para hem vilayete hem de ülkedeki ekonomiye

⁹⁸⁴ 'Şehrimizde İktisadi Vaziyet', **Niğde**, 11 1 inci Kanun 1939, Sayı. 599, s. 1.

⁹⁸⁵ 'İsmet Osman Bey', **Resmi Niğde**, 24 Eylül 1934, Sayı. 333, s. 1.

⁹⁸⁶ 'Bilgili ve Birlikte Çalışmak', **Niğde**, 30 Eylül 1935, Sayı. 384, s. 1.

katkı sağlamaktadır. Elma üretimi yapan çiftçiler, ticaret usul ve kaidelerini bilip, ona göre satışlarını yapmalıdır. Elma mahsullerinin toplandığı tarihlerde Niğde'ye gelen tüccarlara elma satışları hemen yapılmamalıdır. Öncelikle elma maliyeti hazırlanmalıdır. Bu hem çiftçiler hem de yurt için önemli bir faaliyettir. Ayrıca vilayetten yurt dışına ihraç edilen elmalar en fazla Amerika ve Kanada'ya gönderilmektedir⁹⁸⁷.

3.1936 Yılında Tarım

a.Fidanlık Tesisinin Oluşturulması

Ziraat Vekaletinin talimatı ile Niğde vilayetin de 100 dönümlük örnek fidanlık tesisi kurulacaktır. Bu talimattan sonra vilayette su altında ve 100 dönüm olan bir arazi aranmaya başlanmıştır⁹⁸⁸. Bunun için Ziraat Vekaleti tarafından, Yüksek Ziraat Enstitüsü Prof. Dr. Glayberk Niğde vilayetine gelmiştir. Yapmış olduğu üç günlük çalışmasının ardından fidanlık tesisi için Kırdeğirmeni bölgesini uygun bulmuştur. Ayrıca Niğde'de ki elma ağaçlarını da çok beğenen Profesör, elmaların uygun şekillerde toplanması, paketlenmesi ve yollanması işleri için Vekalet nezdinde teşebbüste bulunacağını da sözünü vermiştir⁹⁸⁹.

Vilayet bütçesinden Umumi Meclis tarafından fidan ekimi için yeni bütçe oluşturulmuştur. Bütçenin onaylanması gerçekleşikten sonra fidanlık tesisi için çalışmalara başlanmıştır. İlk önce Vali Konağı bahçesinde dört dönümlük araziye bu fidanlık yapılacak ve daha sonra genişletilecektir. Bu fidanlık tesisi için Kastamonu'dan beşer senelik elma fidanları getirilmesi planlanmıştır. Aynı zaman da kayısı ve elma çekirdekleri de ekilecektir⁹⁹⁰. Ziraat Vekaleti, Niğde vilayetine tesis edilecek meyve fidanlığı ve örnek bahçesi için yetkili kişilerin hemen işe başlanması direktifini vermiştir. Bu örnek bahçe; Prof. Dr. Glayberk tarafından daha önce tespit edilen Kırdeğirmeni bölgesindeki, demiryolu ile Çayyolu arasında bulunan 100 hektarlık alanda oluşturulacaktır. Vekalet, vilayetin bu bölgeyi incelemesi ve bütçesinin çıkarılıp Vekaletle bildirilmesini istemiştir. Bunu üzerine Niğde Ziraat

⁹⁸⁷ 'Elmacılarımızın Dikkatine', **Niğde**, 28 Birinci Teşrin 1935, Sayı. 388, s. 2.

⁹⁸⁸ 'Niğde de Örnek Fidanlığı Yapılacak', **Niğde**, 29 Haziran 1936, Sayı. 423, s. 2.

⁹⁸⁹ 'Profesör Glayberk Örnek Fidanlığının Yerini Tespit Etti', **Niğde**, 8 Temmuz 1936, Sayı. 424, s. 1.

⁹⁹⁰ 'Vilayet Fidanlığının Tesisine Başlandı', **Niğde**, 18 Eylül 1936, Sayı. 435, s. 1.

Müdürü Ekrem Üzümeri, Mıntıka Ziraat Mütéhassısı Mühendisi, Tapu memuru ve belediye üyeleri çalışma yapmışlar ve çıkardıkları bütçeyi Vekalet'e bildirmişlerdir⁹⁹¹.

Vilayet ziraat müdürü Ekrem Üzümeri, Niğde'ye ekilecek olan fidanları getirmek için Kayseri'ye gitmiştir. Kayseri'den getirdiği 1.200 fidanın 600 tanesini merkezde hazırlanan yerlere dikimi de gerçekleştirilmiştir. Geriye kalan fidanlar Aksaray kazasına ekilecektir⁹⁹².

b. Tarım Alanındaki Vaziyetler

Birkaç sene öncesine kadar vilayete bağlı köyler olan Değirmenli, Yarhisar, Çayırılı, Himmetli de bağcılık yapılmaya başlanmıştır. Köylülerin bu çalışmaları iyi netice vermiş ve üzüm üretimi olmaya başlamıştır. Ayrıca Melendiz bölgesine bağlı köylerde de asma fidanları dikimi başlanmıştır⁹⁹³.

Bu sene içerisinde de Niğde vilayetinin bütün köylerin de ürünler bolluk içindedir. Nar ve Değirmenli köyünde yağın dolu bile bolluğu etkilememiştir. Ziraat Bankası'nın Buğday Satın Alma Teşkilatının bir şubesini de Niğde ilinde açılması köylü yurttaşların talebidir. Çünkü bol ürünler neticesinde de çok düşük fiyatların verilmesi engellenmek istenmektedir⁹⁹⁴. Bu talep neticesinde Ziraat Vekaleti vilayetteki meyvecilik ve ziraat ürünlerinin miktarlarını göz önünde tutarak Niğde'ye Ankara Mıntıka Ziraat Mütéhassısı tayini yapılmıştır⁹⁹⁵.

Vilayette arazi yazım işi de hızla ilerlemektedir. Bu kapsamda Bekçili, Çardacık, Mahmatlı, Burç, Celallar, Kavaklıgöl, Maden, Bereketli, Yeniköy, Bademdere, Eynelli, Şıhtar, Himmetli köylerinin yazımı tamamen bitmiştir. Yazım komisyonu Sami Sümer başkanlığında çalışmaktadır. Bu köylerden sonra Uluğağaç'a geçilmiştir. Arazilerin yeniden belirlenmesi sonucunda vergi oranında yüzde kırka yakın bir artış da olacaktır⁹⁹⁶.

⁹⁹¹ 'Örnek Fidanlığının İstimlak İşİ Başladı', **Niğde**, 16 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 439, s. 1.

⁹⁹² 'Ekrem Üzümeri', **Niğde**, 11 Birinci Kanun 1936, Sayı. 447,

⁹⁹³ 'Köylerde Bağcılık', **Niğde**, 15 Haziran 1936, Sayı. 421, s. 1.

⁹⁹⁴ 'Tarım Vaziyeti', **Niğde**, 15 Haziran 1936, Sayı. 421, s. 1.

⁹⁹⁵ 'Vilayetimizde Ziraat Teşkilatı', **Niğde**, 22 Haziran 1936, Sayı. 422, s. 1.

⁹⁹⁶ 'Arazi Yazım İşİ İlerliyor', **Niğde**, 21 Ağustos 1936, Sayı. 431, s. 1.

Ziraat Vekaleti ‘Emrazı Nebatiye ile Mücadele’ için merkez enstitüsü direktörü ve meyve ağaçları mühendisi Prof. Dr. Kasner Bey’i, Niğde vilayetindeki ağaçları incelemesi için görevlendirmiştir. Profesör, yanında vilayet ziraat müdürü Ekrem Üzümeri ile Yukarı Kayardı, Eski Gümüş, Yeni Gümüş köylerini, Bor, Kemerhisar, Bahçeli köylerini incelemiştir. Ağaçlar ile oluşan hastalıkları tespit eden Profesör, kloroz hastalığı olduğunu belirtmiştir. Ağaçlara yapılan aşı uygulamasının eksik yönlerini bulmuştur. Bir kısım ağaçların aşı kalemi yüzünden kurduğunu bir kısım ağaçların ise fazla sulama neticesinde kurduğunu söylemiştir. Bu kloroz hastalığı yüzünden birçok ağaç kabuklarının yarılıp altlarında birçok parazit hastalığının başladığını belirtmiştir. Bu ağaç sahiplerine, ağaçların sulanmaması gerektiğini anlatmıştır. Profesör, iki günlük incelemelerinin ardından Niğde vilayetinden ayrılmıştır⁹⁹⁷.

Ayrıca bu yıl Niğde meyveciliğinin gelişimi için Kırkpınar taraflarından sondaj çalışması yapılacaktır. Bunun için Niğde Çiftçi Bankası vilayet emrine 200 lira vermiştir⁹⁹⁸.

Türkiye iç ve dış pazarlarından ünlü olan Niğde elması, ambalajlanması sırasındaki hatalardan dolayı değerinin çok altı bir fiyata satılmakta idi. Bu da hem çiftçiye hem de ülke ekonomisine olumsuz etki yapmaktadır. Bu vesile ile Vilayet Ziraat Mütahassısı, ambalaj işinin doğru yapılması için talimatname hazırlatmıştır. Talimatnameyi, Ziraat Müdürü Ekrem Üzümeri, halkevi salonun da elma ihracatı işiyle meşgul olanlara okumuş ve bilgilendirmiştir. Talimatname, onaylanması için İktisat Vekaletine gönderilmiştir. Talimatname onaylandıktan sonra kurallara uymayan çiftçiler hakkında cezai işlem uygulaması yapılacaktır⁹⁹⁹. Gönderilen talimatname, İktisat Vekaleti tarafından onaylanmış olup bir an önce talimatnamenin uygulanmasına başlanılacaktır. Böylelikle ihraç edilen Niğde elmaları artık değerinin altı fiyatlara satılmayacaktır¹⁰⁰⁰.

⁹⁹⁷ ‘Ağaç Hastalıkları Mütahassısı’, **Niğde**, 9 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 438, s. 2.

⁹⁹⁸ ‘Bahçe Sularımız Çoğalıyor’, **Niğde**, 23 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 440, s. 1.

⁹⁹⁹ ‘Elmalarımızın Yollama İşleri Düzeltiliyor’, **Niğde**, 27 Temmuz 1936, Sayı. 427, s. 1-2.

¹⁰⁰⁰ ‘Elmalarımızın İhraç ve Ambalaj Talimatnamesi Geldi’, **Niğde**, 16 Birinci Teşrin 1936, Sayı. 439, s. 1.

4.1937 Yılında Tarım

Vilayette yapılması planlanan örnek fidanlık tesisi için lazım gelen resmi işlemler yapılmıştır. Fidanlık tesisi için uğraşan müdür Hamdi Bey başkanlığında fidan dikim işlemine başlanmıştır. Şimdiye kadar 19 tane yerli elma fidanı dikimi gerçekleştirilmiştir¹⁰⁰¹.

Diğer yandan Aksaray kazasının Karasaz bölgesine yerleştirilen göçmenler kurutulan ve sürülen araziye ekim yapmaya başlamışlardır. Bu araziden elde edilen mısır ve buğday gibi ürünler çok çabuk çıkmış ve verimli olmuştur. Ayrıca göçmenlerimize at ve öküzün taşıyabileceği arabalardan 70 tanesinin dağıtımına başlanmıştır¹⁰⁰².

Vilayetteki çiftçilerin yapılan C.H.P. kongrelerinde ki taleplerin başında tekerlekli arabalar gelmektedir. Arazi koşullarına uygun olan tekerlekli arabalar için çiftçilerin ödemeleri gereken bedellerin de taksitle olmasını talep etmişlerdir. Bunun üzerine Parti İl Kongrelerinde istek onaylanmış, Vilayet Umumi Meclis toplantısında da kabul edilmiştir. Adapazarı'nda ki fabrikada üretilen bu arabalar için sipariş verilmiştir. Arabalar köylülere üç sene içinde dağıtılacak ve köylü yurttaşlarda arabanın maliyetini taksit şeklinde ödeyeceklerdir¹⁰⁰³.

5.1938 Yılında Tarım

'Bor, Kemerhisar, Ortaköy Urayları, Bor da yetiştirmiş oldukları meyve fidanlarını yurttaşlara ucuz fiyatlarla satmaktadır. Meyve ağaçları yetiştirmek için toprakları elverişli olan Bor, Kemerhisar, Ortaköy halkı meyveciliğe çok önem vermekteler¹⁰⁰⁴.'

Vilayete yapılacak olan örnek fidanlık tesisinin temel atma töreni 24 Temmuz tarihinde yapılacaktır. Temel atma törenine bütün Niğde yurttaşları davet edilmiştir. Yurttaşların bu törene katılmaları çok faydalı olacaktır. Zira vatandaşlar, fidanlık

¹⁰⁰¹ 'Örnek Fidan', **Niğde**, 2 Nisan 1937, Sayı. 461, s. 2.

¹⁰⁰² 'Aksaray'a Yerleştirilmiş Olan Göçmenlerimiz Vaziyetlerinden Memnundur', **Niğde**, 20 Ağustos 1937, Sayı. 481, s. 1.

¹⁰⁰³ 'Köylülere Dağıtılacak Tekerlekli Arabalar Ismarlandı', **Niğde**, 22 Birinci Teşrin 1937, Sayı. 490, s. 1.

¹⁰⁰⁴ 'Bor Urayı Yetiştirdiği Fidanları Halka Dağıtıyor', **Niğde**, 8 Nisan 1938, Sayı. 514, s. 1.

alanında teknik tarzda ve kısa zamanda yetiştirilen fidanları görmeli, kendi bahçelerine de aynı şekilde bakmalıdırlar¹⁰⁰⁵.

Vilayete iki yıl önce devlet tarafından tesis edilen ve çok verimli olan örnek fidanlığına elma istasyonu yapılacaktır. Bu yapılacak binanın bütçesi 42.000 liradır. Temel atma töreni Vali Faik Üstün, Kolordu Komutan Vekili Ziya Ekinci, Belediye Reisi Hüseyin Ülkü ve yurttaşların katılımı ile gerçekleşmiştir. Törene katılan yurttaşların fidanlık alanına gitmeleri, tahsis edilen otobüsler ile gerçekleşmiştir. Tören öncesi çay kenarında bulunan Atatürk büstü bayraklarla süslenmiştir. Halkevi bandosu burada milli marşlarımızı çalmıştır. Temel atma töreni Vali'nin harç karması ile başlamıştır. Akşamüzeri de tören kapsamında bir 'kır balosu' düzenlenmiştir¹⁰⁰⁶.

İki yıl önce hükümet tarafından vilayete yaptırılan örnek fidanlığı sayesinde kurumuş topraklar yemyeşil bir orman olmuştur. Fidanlık sayesinde yurttaşlar yaz aylarında fidanların nasıl korunacağını öğrenmiştir. Yetiştirilen fidanlar bir iki sene içerisinde çiftçilere dağıtılacak ve bu aşılı fidanlar çiftçiler için gelir kaynağı olacaktır. Niğde, devlet yardımı ile meyve bahçelerinin çok olduğu ve bu sayede zamanla geliri artan bir vilayet olacaktır. Fidanlığın yanına yapılan elma istasyonu, ihracı yapılacak elmaların tasnifi ambalajı ve temin edilmesini sağlayacaktır. Elmalardan elde edilen gelir de bu sayede artmış olacaktır¹⁰⁰⁷.

Bu yıl içerisinde ağaç dikme mevsiminde belediye çalışanları tarafından vilayetin caddelerine akasya fidanları dikilmeye başlanmıştır¹⁰⁰⁸.

6.1939 Yılında Tarım

Niğde vilayetinde kazalarda görev yapan ziraat muallimleri vilayet merkezinde Vali Faik Üstün başkanlığında toplanmışlardır. Toplantı da Niğde Ziraat Müdürü Fuat Kuşçuoğlu da bulunmaktadır. Toplantı üç gün sürmüş olup çiftçilerin ve köylülerin kalınması için alınacak tedbirler görüşülmüştür¹⁰⁰⁹.

¹⁰⁰⁵ 'Vilayet Örnek Fidanlığında Yapılacak Büyük Mikyastaki Muhtelif Binaların Temeli Törenle Atılacak', **Niğde**, 22 Temmuz 1938, Sayı. 529, s. 1.

¹⁰⁰⁶ 'Temel Atma Töreni', **Niğde**, 29 Temmuz 1938, Sayı. 530, s. 1.

¹⁰⁰⁷ 'Örnek Fidanlığı', **Niğde**, 29 Temmuz 1938, Sayı. 530, s. 1.

¹⁰⁰⁸ 'Caddeler Ağaçlanıyor', **Niğde**, 25 Mart 1938, Sayı. 512, s. 2.

¹⁰⁰⁹ 'Çok Önemli ve Hayırlı Bir Toplantı', **Niğde**, 31 Mart 1939, Sayı. 563, s. 2.

a. Tarımda Kullanılan Araçlar

Tarım alanında atılan en önemli adımlardan biri de vilayette tohum temizleme evlerinin oluşturulmasıdır. Tohum temizleme evleri Türk köylüsüne ve Türk çiftçisine en büyük fayda sağlayacak müesseselerden biri olmuştur. Ziraat Vekaletinin memleket için yapmış olduğu en faydalı yenilikler arasında olan selektör teşkilatı, çiftçi ve köylüye büyük fayda sağlamaktadır. Yurt genelinde 45 tane selektör makineleri bulunmaktadır. Bunlardan 5 tanesi Niğde vilayetinde mevcuttur. Biri merkeze bağlı Gölcük nahiyesinde, iki tanesi Aksaray kazasında, biri Bor diğeri ise Ulukışla kazasındadır. Tohum temizleme evleri olarak adlandırılan bu küçük binalarda bulunan makineler, çiftçinin ihtiyacını karşılamaktadır¹⁰¹⁰. Vilayete yaklaşık iki buçuk ay sonra 4 tohum temizleme makinesi ile 5 tohum ilaçlama makinesi verilmiştir. Böylelikle ekilecek olan mahsullerden daha fazla gelir temin edilmesi beklenmektedir. Bu makineler Niğde merkez, Dikilitaş, Bor, Ortaköy, Aksaray Acem köylerine verilecektir. 3 tane makine de lastikli tekerlekler ile köy köy gezdirilecek ve yurttaşların kullanması sağlanacaktır¹⁰¹¹. Vilayete kurulan selektör istasyonları 1 Eylül'den itibaren faaliyete geçecektir¹⁰¹². Ancak açılan bu tohum temizleme merkezlerini kullanan yurttaşların sayısı çok azdır. Kullanımı arttırmak amacıyla Ziraat Müdürü, tohum temizleme makinesinden birini pazar alanına kurdurmuş ve vatandaşlara kullanımının faydasını anlatmıştır¹⁰¹³.

b. Meyvecilik

Niğde vilayetinin en önemli ve en meşhur gelir kaynağı olan elma ağaçlarında bu yıl hastalık tespit edilmiştir. Özellikle Aşağı Kayardı mevkiinde yirmi genç fidan çiçek açmamış ve yaprakları da küçükken dökülmüştür. Vilayet mücadele müdürlüğü haşerat mütehassısı Haydar Bey, bölgeye giderek incelemelerde bulunmuştur. Yapılan tetkik sonuçları ise daha çıkmamıştır¹⁰¹⁴.

Devletin Niğde de kurmuş olduğu mücadele teşkilatı ile Niğde elmacılığı tırtıllardan ve karpi kapsal hastalıklarından kurtulmuştur. Devlet her sene elma

¹⁰¹⁰ 'Tohum Temizleme Evleri', **Niğde**, 17 Mart 1939, Sayı. 561, s. 3.

¹⁰¹¹ 'Vilayetimize Dört Tohum Temizleme Makinesi Daha Geldi', **Niğde**, 2 Haziran 1939, Sayı. 573, s. 2.

¹⁰¹² 'Selektör Makineleri', **Niğde**, 25 Ağustos 1939, Sayı. 585, s. 2.

¹⁰¹³ 'Selektör Makinesi', **Niğde**, 20 1. Teşrin 1939, Sayı. 593, s. 1.

¹⁰¹⁴ 'Niğde de Elma Ağaçlarında Hastalık Var', **Niğde**, 2 Haziran 1939, Sayı. 573, s. 2.

yetiştirilmesi, hastalıkları ve ihraç edilmesi alanlarında binlerce lira harcamaktadır. Ayrıca fidan temini için de Kredi Kooperatifleri kurulmuştur. Ziraat Vekaletinin son zamanlarda binlerce ağaçta görülen hastalıklar için de bir çözüm bulması gerekmektedir. Ağaçlarda olan hastalıklardan birisi pirenlenmedir. Bu hastalık ağaçları yavaş yavaş solduran meyvesi ile birlikte kurutan bir hastalıktır. Diğer bir bilinmeyen hastalık da ağaçların yapraklarını ağartan ve büyümesini engelleyen bir hastalıktır. Bu hastalıklar yüzünden birçok çiftçi mağdur olmuştur. Adana Mücadele Müdürü ve Haşarat Mütahassısı Haydar Bey bu konuda incelemelerde bulunmuşsa da sonucu henüz belirlenmemiştir. Bir an önce fidanlardaki hastalıklara çözüm bulunmalıdır¹⁰¹⁵. Ziraat Vekaleti mütahassısı Gasper Bey, ağaçları inceledikten sonra raporunu hazırlamıştır. Prof. Dr. Gasper'in raporuna göre elma ağaçlarındaki kurumanın nedeni derin dikme ve yanlış sulamadan kaynaklanmaktadır. Bu hastalığın doğru usul sulama ile geçebileceği belirtilmiştir¹⁰¹⁶.

Haşarat mücadele teşkilatı Kayardı bağlarında yapmış olduğu tulumba dağıtım merkezlerini kaldırmış ve tek bir merkeze toplamıştır. Bu olay, meyve bahçesi olanları endişeye sokmuştur. Vatandaşlar olayın incelenmesi için meyve mücadele müdürlüğünden yardım istemektedir¹⁰¹⁷.

Niğde vilayetinde bu yıl ki elma ihracatı geçen seneye nazaran fazladır. Ancak satım fiyatlarında düşüş vardır¹⁰¹⁸. Yurt genelinde meyve yetiştiriciliği konusu konuşulurken veya ilkokul kitaplarında meyve yetiştiriciliğinde vilayetlerden bahsedilirken Niğde'nin adının geçmemesi üzücüdür. Niğde, meyve yetiştiriciliğinde yurt genelinde çok fazla tanınmamaktadır. Bu konuda Niğdeli yurttaşlara önemli görevler düşmektedir. Türk yurdunu meydana getiren her parçayı tanımak önemlidir. Bu iş de Niğdeli tüccarlara ve halkevine aittir. Özellikle elma yetiştiriciliğinde Niğde elmasının, Amasya elması olarak tanınması çok yanlıştır. Elmacılık; Niğde vilayetini tanıtan bir materyaldir. Özellikle vilayet halkevi bu konuda albüm oluşturmalıdır. Bu albüm de Niğde'ye ait ticaret, mahsuller, güzel manzaralar olmalı ve albüm bütün Türk yurduna dağıtılmalıdır¹⁰¹⁹.

¹⁰¹⁵ 'Niğdelilerin Bir Teşekkürü ve Ziraat Vekaletinden Bir Ricaları', **Niğde**, 9 Haziran 1939, Sayı. 574, s. 1.

¹⁰¹⁶ 'Elma Ağaçlarımız Hakkında Rapor', **Niğde**, 21 Temmuz 1939, Sayı. 580, s. 2.

¹⁰¹⁷ 'Meyve Mücadelesinde', **Niğde**, 16 Haziran 1939, Sayı. 575, s. 1.

¹⁰¹⁸ 'Elma Mahsulü', **Niğde**, 6 1. Teşrin 1939, Sayı. 591, s. 1.

¹⁰¹⁹ 'Niğde Elmacılığı', **Niğde**, 24 2. Teşrin 1939, Sayı. 598, s. 1.

Ayrıca bu dönemde Ağustos ayında hava koşulları olumsuz gitmiştir. Şiddetli yağmurlar yağmış, Melendiz dağlarına dolu düşmüştür. Tepe çayları ile köylerin arasından geçen derelerde taşmalar olmuştur. Fertek hamamı civarında bulunan Fertek bağlarını su basmıştır. Nüfusta zayıt olmasa da en güzel üzümlerin yetiştiği bu bağlar büyük hasar görmüştür¹⁰²⁰.

Bu yıl şarap imalatçıları Niğde vilayetinden geniş miktarda üzüm almışlardır. Vilayette şarapçılık tekniği günden güne daha iyi anlaşılmaktadır¹⁰²¹.

¹⁰²⁰ ‘Fertek ve Tepe Bağlarını Su Bastı’, **Niğde**, 25 Ağustos 1939, Sayı. 585, s. 2.

¹⁰²¹ ‘Şehrimizde Şarapçılık’, **Niğde**, 22 Eylül 1939, Sayı. 589, s. 1.

SONUÇ

1934-1939 tarihleri arasında Niğde vilayetinde haftalık neşredilen gazeteler incelenmiş ve Niğde'nin idari, sosyal, kültürel, ekonomi yapısı hakkında çalışma yapılmıştır.

Milli Mücadele dönemi, 24 Temmuz 1923'de İsviçre'nin Lozan kentinde imzalanan Lozan Anlaşması ile sona ermiştir. Daha sonra 29 Ekim 1923'de Cumhuriyet ilan edilmiştir. 1923 yılından itibaren de Cumhuriyet rejimini ve getirdiği İnkılap hareketlerini yurttaşlara benimsetmek milli vazife haline gelmiştir. Bu vazife, 1934 ve 1939 yılları arasında da devam etmiştir. Bu kapsamda, ülkü yerleri olarak adlandırılan halkevleri oluşturulmuş, bu teşkilat altında faaliyetler düzenlenmiş, kurulan parti teşkilatları vilayetlerin köylerinde dahi kendini hissettirmiştir. Her alanda yapılan çalışmalar Cumhuriyet rejiminin güçlü temeller üzerine oturmasını sağlamak amaçlıdır.

Yapılan çalışmaların ve İnkılap hareketlerinin yurttaşlara duyurulması da basın yolu ile sağlanmıştır. Yurt genelinde çıkartılan 'Ulusal gazeteler' ve 'yerel gazeteler' bu amaç ile hareket etmiştir. Mustafa Kemal Atatürk de basını Cumhuriyet rejiminin kalesi olarak görmüş ve basın yayın organlarının öneminden defalarca bahsetmiştir. Bu amaçla Niğde gazetelerine bakacak olursak gazetelerde yayınlanan haberlerin ortak amacı, yapılan valilik çalışmalarını, halkevlerinin faaliyetlerini Cumhuriyet rejimi ile özdeşleştirerek yurttaşlara sunmak olmuştur. Yerel gazetede sık sık 'Cumhuriyet rejimine uygun bir vilayet' ve 'Türkiye Cumhuriyeti'ne layık bir il' vurgusu yapılmıştır. Yurttaşların bu doğrultuda çalışmaları milli vazifeleri arasında gösterilmiştir.

Resmi il gazetesinde valilik çalışmaları olarak verilen haberlerde Cumhuriyet rejimi sayesinde yapılan imar politikaları anlatılmış, vilayette görev yapan valilerin gezileri dile getirilmiştir. Özellikle imar alanda çok önemli yeri olan elektrik santral binası yapımı ile vilayete elektriğin gelmesi, baraj yapımının gerçekleşmesi, suyollarının tamir edilmesi, mezbahaların oluşturulması, telefon hattının çekilmesi, belli yerlere yapılan park inşaları devamlı haber edilmiştir. Bu haberlerin sonunda dahi Osmanlı Devleti'nde Niğde vilayetinin ihmal edildiği ancak Cumhuriyet rejimi ile gelişme sağladığı vurgulanmıştır. T.C. ve vilayetin demografik yapısı, vilayet kaza

ve köylerinde C.H.P. çalışmaları, seçimlerin önemi anlatılmıştır. Özellikle seçim dönemlerinde hemen hemen her yayında, oy kullanmanın milli bir vazife olduğundan bahsedilmiş, kadın-erkek bütün yurttaşların oy kullanmaları istenmiştir.

Sosyal ve kültürel alanda yapılan her faaliyet yurttaşlara anlatılmıştır. Özellikle halkevlerinin çalışmaları, halkevlerinin kaza ve köylere düzenlemiş olduğu geziler, halkevlerinde yapılacak olan veya yapılan etkinlikler, açılacak olan kurslar, halkevleri şubelerinin başkanları ve komite üyeleri çalışmaları hakkında yerel basında birçok yazı yer almıştır. Resmi kutlamalara, Niğde vilayetindeki yurttaşların önem verdiği kadar resmi il gazetesi de aynı özeni göstermiştir. Vilayette yapılan her kutlama törenin başlamasından önce ve tören bitimine kadar ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır. Özellikle Cumhuriyet Bayram'ı kutlama günlerinde vilayette görev yapan öğretmenler tarafından gazeteye Cumhuriyet rejimini anlatmak amaçlı yazılar yazılmıştır. 30 Ağustos Zafer Bayramı'nda vilayetteki Cumhuriyet meydanında yapılan konuşmalar Niğde gazetesinde aynen yayınlanmıştır. Dil Bayram'ı günlerinde Latin alfabesinin Türkler için ne kadar önemli olduğu, yapılan harf inkılabı ile Türklere özgü bir alfabenin kullanıldığı belirtilmiştir. Niğde vilayetine ziyarette bulunan önemli şahıslardan bahsedilmiş, sağlık, spor alanındaki eksiklikler ve yapılması gerekenler konu edinmiştir. Niğde de meydana gelen sosyal olaylar adli vakalar, nişan, evlilik, doğum, ölüm, hava durumları ve doğal afetler haber olmuştur. Yapılan sosyal yardımlar, vilayete yapılan yardımların kimler tarafından yapıldığı yurttaşların bilgilenmesi amaçlı yazılmıştır. Kızılay Cemiyetinin yapmış olduğu faaliyetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu adına yapılan etkinliklerden söz edilmiştir.

Eğitim, Niğde vilayetinin en önemli ve hassas konusudur. Özellikle eğitim alanında yeni mektep inşalarının hangi köylere yapıldığından, hangi köylerin mektebe ihtiyacı olduğundan hemen her sayıda bahsedilmiştir. Vilayete atanan öğretmenler, eğitim-öğretim başlangıcı ve sınav tarihleri, okullara kayıt bilgileri devamlı haber olmuştur. Halkevlerinin açmış oldukları okuma-yazma kursları, öğrenciler için Fransızca dersleri ilanları yer almış ve yurttaşlara bu kurslara katılmalarının önemi anlatılmıştır. Osmanlı Devleti zamanında eğitim yuvası olarak kullanılan medreseler ile Cumhuriyet rejiminde kurulan beş sınıflı mektepler karşılaştırılmıştır. Eğitimde yapılan bütün yeniliklerden yurttaşlar haberdar edilmiştir. Şayet Niğdeliler de mektep inşaatlarında gönüllü çalışmış, özellikle köylerde boş arazisi olanlar bunları devlete

bağışlayarak mektep yapımı için kullanılmasını istemiştir. Yani Niğdeli vatandaşlar eğitim alanında yapılan her çalışmada devlet görevlilerinin yanında olmuştur.

Niğde'nin 1934-1939 yılları arasında ekonomik faaliyetleri oldukça durgundur. Her alanda gelişme gösteren vilayette ekonomi alanında aynı gelişim bulunmamaktadır. Resmi il gazetesi, vilayetteki gelişmeleri haber ettiği derecede yapılması lüzum olan işlerden de bahsetmiştir. Ekonomik alanda vilayetin neden çok fazla gelişemediği, ekonomisinin büyümediği gerekçelere, örneklere dayanarak köşe yazıları halinde yurttaşlara sunulmuştur. Ekonominin gelişmesi için yurttaşlara ve idarecilere düşen vazifeler anlatılmıştır.

Niğde de yayınlanan yerel gazeteler sadece vilayette vuku bulan olaylardan ve gelişmelerden bahsetmekle kalmamış aynı zamanda yapılması gereken, eksik olan işler hakkında da cesur yazılar yazmıştır. Bu konuda kim suçlu ise onu açık bir şekilde eleştirmiştir.

Sonuç olarak, Niğde de meydana gelen bütün sosyal ve ekonomik olaylar haber oldukları kadarı ile tez de bahsedilmiştir. Araştırma, Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi'nden alınan belgeler ile desteklenmiştir.

BİBLİYOGRAFYA

ARŞİV BELGELERİ

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi

B.C.A, 30.10.0.0 / 118.825.26.

B.C.A, 30.10.0.0 / 119.840.12.

B.C.A, 30.11.1.0 / 86.11.9.

B.C.A, 30.11.1.0 / 113.18.17.

B.C.A, 30.11.1.0 / 126.42.10.

B.C.A, 30.18.1.2 / 58.72.4.

B.C.A, 30.18.1.2 / 61.8.9.

B.C.A, 30.18.1.2 / 69.85.12.

B.C.A, 30.18.1.2 / 87.44.18.

B.C.A, 30.18.1.2 / 87.68.1.

B.C.A, 490.1.0.0 / 496.1998.3.

B.C.A, 490.1.0.0 / 990.831.1.

B.C.A, 490.1.0.0 / 1169.107.4.

B.C.A, 490.1.0.0 / 1769.1176.

SÜRELİ YAYINLAR

Gazeteler

Resmi Niğde, S. 324, 2 Temmuz 1934 – S. 347, 31 Birinci Kanun 1934.

Resmi Niğde, S. 358, 25 Mart 1935 – S. 397, 30 Birinci Kanun 1935.

Niğde, S. 406, 2 Mart 1936 – S. 448, 25 Birinci Kanun 1936.

Niğde, S. 457, 5 Mart 1937 – S. 500, 31 Birinci Kanun 1937.

Niğde, S. 507, 18 Şubat 1938 – S. 551, 30 1. Kanun 1938.

Niğde, S. 559, 3 Mart 1939 – S. 603, 29 1.inci Kanun 1939.

(aralarındaki bütün sayılar incelenmiştir.)

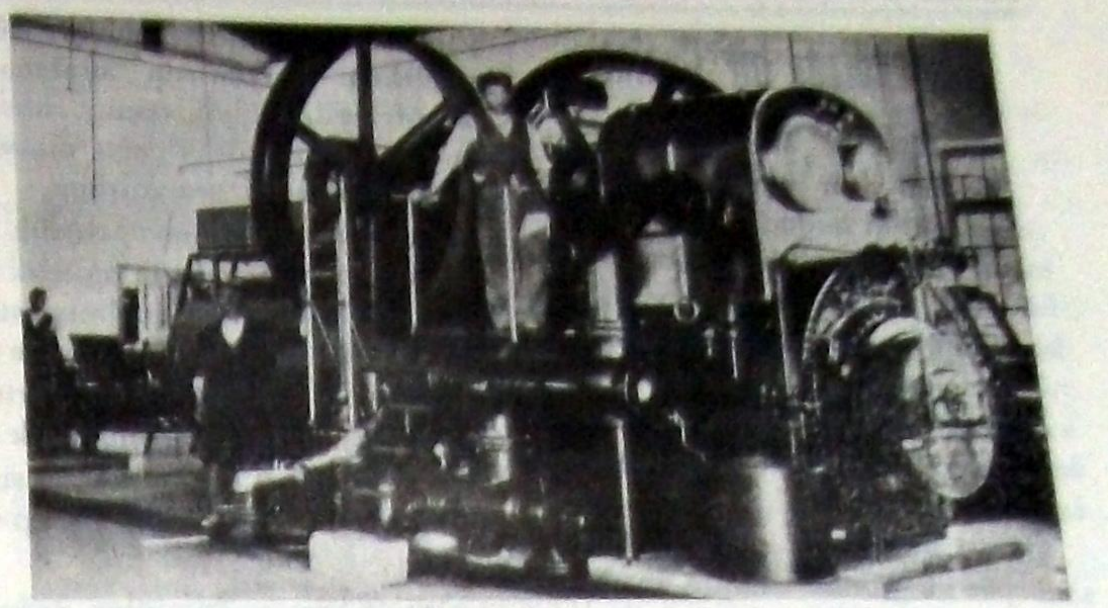
EKLER

Her sahada müsbet çalışmalarile Vilâyetimizde bir çok ölmez eserler yaratan değerli Valimiz ve Parti Başkanımız

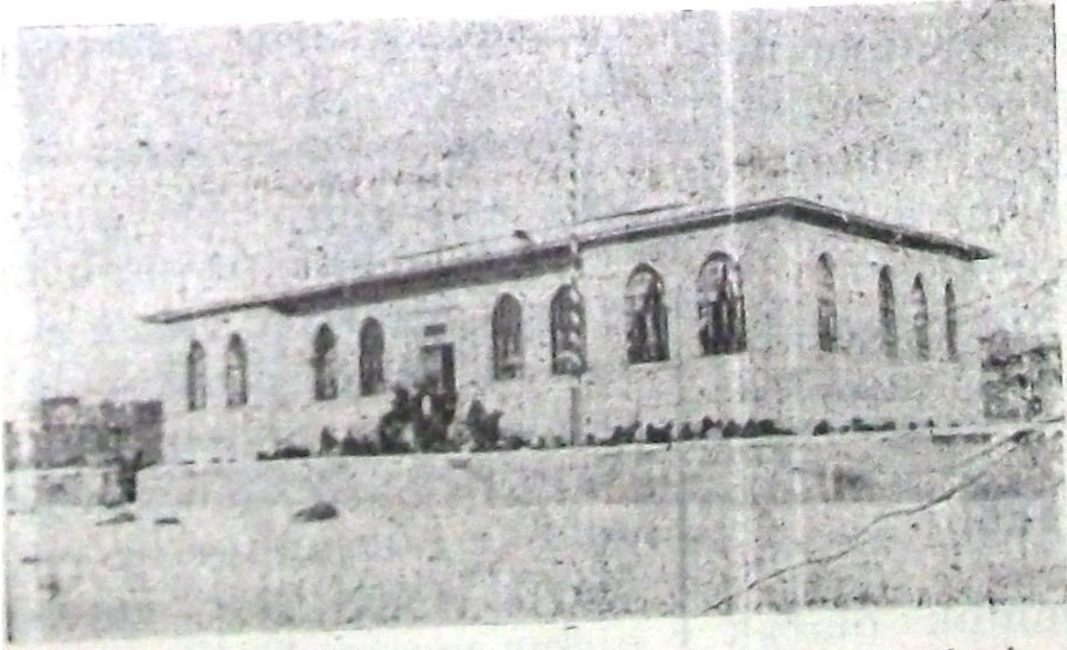
BAY FAİK ÜSTÜN

EK 1

: Elektrik santralının iç ve dış ndan İki görünüş

EK 2

Niğde - Nevşehir yolu üzerindeki köylerimizde eşlerine sık sık rastlanan köy Okullarından bir görünüş

Yeni köy okullarımızdan diğer bir görünüş

(4) Yeni sistem sralardan birisi

(5) Okulun yapılmasında gayretli görülen köy muhtar ve âzaları ile Baş öğretmen

EK 4

Belediye işlerini üzerine
aldığı üç sene gibi kısa bir
zaman içinde memleketimiz
ileri memlekeller seviyesine
çıkaran Şarbayımız

Dr. HÜSEYİN ÜLKÜ

EK 5

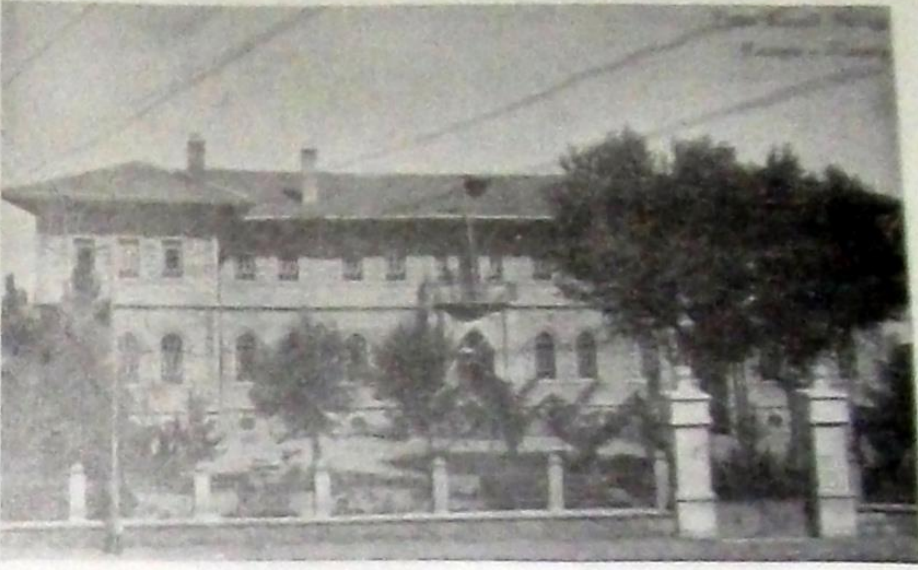

EK 6

Belediyemizin yeni eserlerinden Cumhuriyet Parkı

EK 7

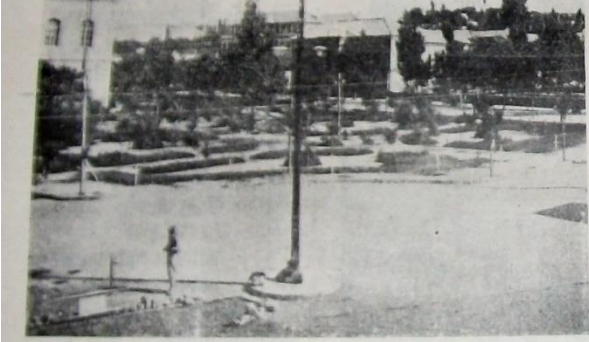

- Cumhuriyet armağanları için Aksaray Ortaokulu

Niğde : Ortaokul Pansyonerleri yemek salonunda

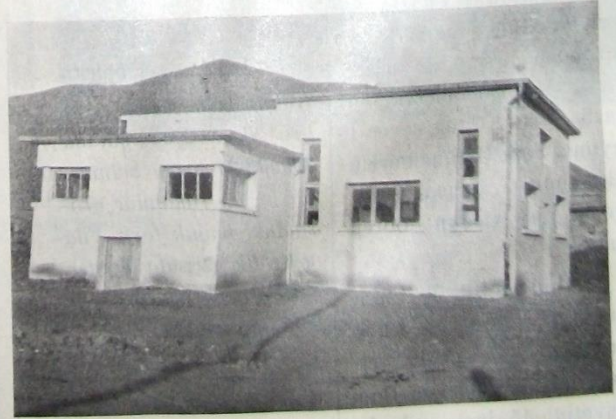
EK 8

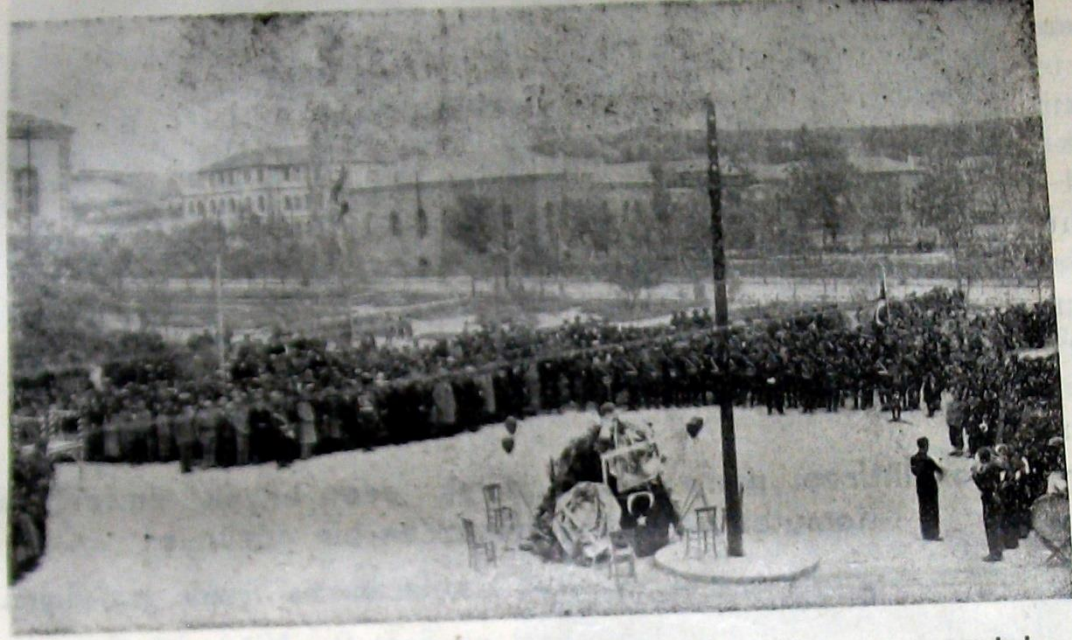
Güzel Niğdemizin son zamanlarda kavuştuğu geniş alanlardan, yeşil ve parke Bulvarlardan iki görünüş

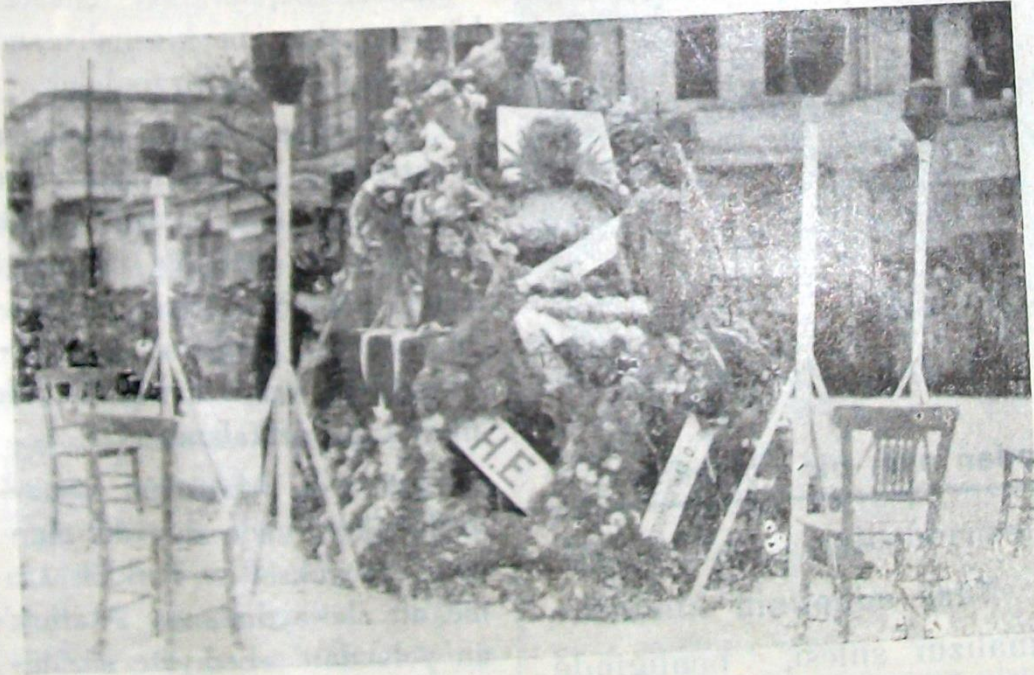
Niğde Mezbahasının güzel bir görünüşü

Ulukışlanın Cumhuriyet devrinde kazandığı sıhhat müesseselerinden : Hamamdan bir görünüş

Ebedi Şefimizin manevi huzurunda son ihtiram resmini ifa etmek üzere Cuhuriyet alanındaki Büstünün etrafına toplananlardan bir kısım

Ebedi Şefin manevi varlığını taziz için Büstüne konan çelenklardan ve Büstten bir görünüş

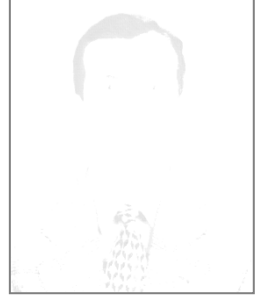
EK 10

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Özlem AYDIN
Doğum Yeri ve Tarihi : Altındağ 1992
Medeni Hali : Bekar
İletişim Bilgileri : ozlemm2012@yandex.com
0554 997 87 90 (GSM)

EĞİTİM

2006-2010 İnönü Lisesi
2010-2014 Ömer HALİSDEMİR Üniversitesi Tarih Bölümü
2014-2016 Ömer HALİSDEMİR Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Tarih Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı

